

ព្រះ
ព្រះបិតា
និង
សេចក្តីប្រជាកាសាខ្មែរ
អភិធម្មបិតា
បដ្ឋាន តតិយភាគ

៩៦

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

គ.ស ២៥១០

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកស្កាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកនេះ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយ គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ ឬជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សេចក្តីរំលឹកគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ៊ិចទ័ណ ។

គ្រប់គ្រងឯកសារ (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

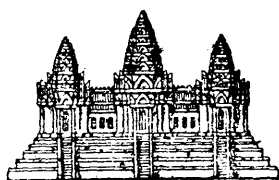
ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចន-ស្រីស្រស់ ។

ថតស្តានដោយ
ប្អូនប្រុស ម៉ាន់ សារ៉េត

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងច្រើនលើកលែង

- ឧបាសិកា កាំង ហ្គីប៊ែរ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សរ ចន និង ឧបាសិកា អ៊ូប សារ៉ា ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវត្តានា និង ឧបាសិកា យុន សុនីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រ ជា សុមេធាធីតា (ស.វ.អ)
- លោក ជីម-ជា និង លោកស្រី រតន៍ ស្រីមុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ទីផង យ៉ឺន (កូរ៉េ)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេន (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា រ៉ាវី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ័ក្ត្រ (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ប៉ាន សុគន្ធានី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់ ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធានីរាជ, ចាន់ណា សុធានីរាជ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង យូរហង់ (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូរ៉េ)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និង លោក ខួន សេនីស័ក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា សេ សុផារី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យ៉ឺម សុផារី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និង លោកស្រី ធួរៀង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សារ៉ុម (បាត់ដំបង)
- ព្រះចៅ ព្រះគុណ ជុំ សារៈ (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)
- ឧបាសិកា រ៉ាន់ លុយ និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហួ ច័ន្ទសុខ័ណ្ឌ និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ស.វ.អ)

ព្រះ
ក្រុងប៊ិដកប្បាណី
និង
សេចក្តីប្រជានាសាម្តែង
អភិបាលប៊ិដក
បណ្ឌិត តតិយភាគ
១

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត ភ្នំពេញ

ព.ស. ២៥១០

ឧទ្ទិសកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្តល់ស្មារតីសូត្រព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។

ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។

ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានសូត្រចេញពីជម្រៅដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵經を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation of the complete collection of "TRIPITAKA" to the Cambodian Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

អារម្ភកថា

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាមីរាបរមាន !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាមីគោរព !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន " ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក " នៃពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ នៅភ្នំពេញ បកប្រែពីភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយ ពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់វប្បធម៌ខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិក ជាតិជប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីដ៏ប្រាជ្ញដ៏ចិត្ត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំង មនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតពីសេចក្តី ទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើឃោរឃៅ បញ្ចប់គំនុំគំនួន ដើរតាមពុទ្ធដីកាព្រះបរមគ្រូ មិត្តម្បាយាមធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃការប្តេជ្ញាចិត្ត របស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាព ក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាភស្តុតាងនៃចំណងមេត្រីភាព និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិជប៉ុន និង ប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនក្ខត្តបុក្យ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ Rev. Muchaku Seikyo

ប្រធានការិយាល័យ Rev. Sinohara Eiichi

អ្នកចាត់ការ Rev. Matunaga Zendo Rev. Arima Jitsujo Rev. Ito Yoshimichi
Rev. Watai Keiichi Rev. Sugiya Yoshizumi Rev. Sigeta Shincyo
Rev. Maeda Risyo Rev. Nakajima Kyoshi Mr. Ei Rokusuke

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！

敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンベン仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未會有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗り越え、臍りを離れ、怨みを恕し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大藏經）復刻救援委員会

世話人代表 無着 成恭
事務局長 篠原 鋭一

世話人 松永 然道 有馬 実成
伊藤 佳通 渡井 奎一
杉谷 義純 茂田 真澄
前田 利勝 中島 教之
永 六輔

Acknowledgment

My dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community.

It gives me a great pleasure to learn that the translation of the " Pali Tripitaka " into Cambodian by the " Tripitaka Commission " of the Buddhist Institute, Phnom Penh has been successfully achieved. The project to translate the Tripitaka was launched in 1930 and took 39 years to complete the whole work only in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but is also an important milestone in the history of publication in Cambodia.

Revival and prosperity of Buddhism in Cambodia is the ardent desire of the Japanese Buddhist Community. It is with this spirit that we have completed this important project and want to present the complete work to the Cambodian Buddhist community. It is a present not only to the Buddhist community in Cambodia but also to the Cambodian people and all the peace loving people in the world.

Cambodia experienced the greatest tragedies of modern times and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount this grief and anger, and to forgive and start working again for world peace.

This great work is a symbol of Japanese Buddhist communities resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and a testimony to the friendship between the people.

Join hands in prayer...

July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

Project Manager: Rev. Seikyo Muchaku

Secretary General: Rev. Eiichi Sinohara

Management Team:

Rev. Zendo Matunage Rev. Jitsujo Arima Rev. Yoshimichi Ito
Rev. Keiichi Watai Rev. Yoshizumi Sugiya Rev. Shincyo Sigeta
Rev. Risyo Maeda Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

លោក ហង់ ជួន - ឌីន
 លោក ហង់ ឈាន - ឌីន
 មានស្នាមដៃ ច្រើន ៗ ដូច្នេះ
 អ៊ឹម. អ៊ឹម.

អភិធម្មប័ណ្ណ

បដ្ឋាន តតិយភាគ

៩៦

ត.ស. ២៥៣០

អភិធម្មបិដកេ

បដ្ឋានសូត្រ តតិយោ ភាគោ

វិបាកតិកំ

បដិច្ចវិវា

[១] វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វិចារកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
ខន្ធោ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ។ បេ ។
ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច
នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
វិចារកេ ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខ-
ណោ វិចារកេ ខន្ធោ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។ វិចារកំ
ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ច នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ
ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វិចារកំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទ្វេ
ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ
កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ កដត្តា ច
រូបំ ។

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន តតិយភាគ

វិបាកតិកៈ

បដិប្បវារៈ

[១] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ
ខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។
ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជា
ប្រក្រតី អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺចិត្ត-
សមុជ្ឈានរូប អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយ កងតារូប អាស្រ័យវិបាកក្នុង
ទាំងឡាយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ឈានរូបក្តី អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១
ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជ្ឈានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី កងតារូបក្តី
អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី កងតារូបក្តី
អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(២) វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកធម្មធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ វិចារក-
 ធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុ-
 ដ្ឋានំ រូបំ ។ វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកធម្មធម្មោ
 ច នេវវិចារកធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

(៣) នេវវិចារកធម្មធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិចារក-
 ធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នេវវិចារក-
 ធម្មធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានញ្ច រូបំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា
 ទ្វេ មហាក្កតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។ នេវវិចារក-
 ធម្មធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តលោ វត្ថុំ បដិច្ច វិចារកោ ខន្ធោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែល ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌មិនមែនជា វិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាន្ត ឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាក ជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុ- ដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(៣) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជា ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុ- ដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ មហា- ក្ខត ២ អាស្រ័យមហាក្ខត ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដ្ឋតារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ វិបាកធម៌ អាស្រ័យធម៌មិនមែនជា វិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

វិហារគ្រឹះ បដិច្ចវិហារ

នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ច នេវ-
 វិហារកនវិហារកធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា បដិសន្ធិក្កុលោ វត្ថុំ បដិច្ច វិហារកា ខន្ធា
 មហាក្សតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

[២] វិហារកញ្ច នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច វិហារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា
 បដិសន្ធិក្កុលោ វិហារកំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ
 ខន្ធា ។ វិហារកញ្ច នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា វិហារកេ ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុលោ វិហារកេ ខន្ធា
 ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។ វិហារកញ្ច
 នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ច
 នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្កុលោ វិហារកំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា
 វិហារកេ ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

វិបាកគ្គិកៈ បដិច្ចវារៈ

វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិ-
សន្ធិ កងត្ថារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។

[២] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិន
មែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២
អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតី អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុជ្ជនរូប
អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង កងត្ថារូប
អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជា
ប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
វិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ
ខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង កងត្ថារូប អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយផង មហា-
ក្ខតទាំងឡាយផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៥] វិចារកធម្មធម្មញ្ញា នេវវិចារកនវិចារកធម្ម-
ធម្មញ្ញា ធម្មំ បដិច្ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធទ ច មហា-
ក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៦] វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា វិចារកំ ឯកំ ខន្ធទ បដិច្ច
តយោ ខន្ធទ ទេ ខន្ធទ បដិច្ច ទេ ខន្ធទ បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធទ បដិច្ច តយោ ខន្ធទ ទេ
ខន្ធទ បដិច្ច ទេ ខន្ធទ ។

[៧] វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ
ខន្ធទ បដិច្ច តយោ ខន្ធទ ទេ ខន្ធទ បដិច្ច ទេ
ខន្ធទ ។

[៨] នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិចារក-
នវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា នេវវិចា-
កនវិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធទ បដិច្ច តយោ ខន្ធទ
ទេ ខន្ធទ បដិច្ច ទេ ខន្ធទ ។ នេវវិចារកនវិចារក-
ធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្ប-
ច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច វិចារកា ខន្ធទ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈាន

(៥) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជា
ប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជានុរូប
អាស្រ័យខន្ធតាំងឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង មហាក្ខត
តាំងឡាយផង ។

(៦) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ៍-
ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២
ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ
ខន្ធ ២ ។

(៧) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១
ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(៨) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ការម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មិនមែនជា
វិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ វិបាកធម៌
អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើត
ឡើង ព្រោះការម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុងតាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

វិបាកគ្គិកេ បដិច្ចវាហេ

[៩] វិបាកញ្ច នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មញ្ច ធម្ម័
 បដិច្ច វិបាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា
 បដិសន្ធិក្ខណោ វិបាកំ ឯកំ ខន្ធស្វា វត្ថុញ្ច បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

[១០] វិបាកំ ធម្ម័ បដិច្ច វិបាកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា វិបាកំ ឯកំ ខន្ធថ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ វិបាកំ
 ធម្ម័ បដិច្ច នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិ-
 បតិប្បច្ចយា វិបាកេ ខន្ធថ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
 វិបាកំ ធម្ម័ បដិច្ច វិបាកោ ច នេវវិបាកនវិបាក-
 ធម្មធម្មោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា វិបាកំ
 ឯកំ ខន្ធថ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
 ទ្វេ ខន្ធទេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
 វិបាកធម្មធម្ម័ បដិច្ច តិណិ ។

[១១] នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្ម័ បដិច្ច នេវវិបា-
 កនវិបាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា នេវ-
 វិបាកនវិបាកធម្មធម្ម័ ឯកំ ខន្ធថ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធទេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តស-
 មុដ្ឋានញ្ច រូបំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា

វិបាកត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៩] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូលប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

[១០] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ឈានរូប អាស្រ័យវិបាកក្នុង តាំងឡាយ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ឈានរូបក្តី អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជ្ឈានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។

[១១] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ឈានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជ្ឈានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១

មហាក្សតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កកដត្តារូបំ
ឧបាទារូបំ ។

[១២] វិចារកញ្ច លេវិចារកលវិចារកធម្មធម្មញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច លេវិចារកលវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
អធិបតិប្បច្ចយា វិចារកេ ខន្ធេ ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[១៣] វិចារកធម្មធម្មញ្ច លេវិចារកលវិចារកធម្ម-
ធម្មញ្ច ធម្មំ បដិច្ច លេវិចារកលវិចារកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធេ ច
មហាក្សតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[១៤] វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អនន្តរវ្យច្ចយា . . . សមនន្តរវ្យច្ចយា . . .
អារម្មណាវ្យច្ចយសទិសំ ។ សហជាតវ្យច្ចយា . . .
សហជាតំ សង្ខំ ហេតុវ្យច្ចយសទិសំ ។

[១៥] លេវិចារកលវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច លេវ-
វិចារកលវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ សហជាតវ្យច្ចយា
ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . .
អសញ្ញាសត្តានំ ។ សហជាតេ ឥមំ នាណករណំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។

(១២) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
វិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើប
កើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យវិបាកក្នុង
ទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

(១៣) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អា-
ស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិ-
បាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុ-
ដ្ឋានរូប អាស្រ័យពួកខន្ធ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង មហាក្ខត
ទាំងឡាយផង ។

(១៤) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអនន្ត-
រឫច្ច័យ . . . ព្រោះសមនន្តរឫច្ច័យ . . . ប្រហែលគ្នានឹងការម្ម-
ណរឫច្ច័យដែរ ។ ព្រោះសហជាតរឫច្ច័យ . . . សហជាតរឫច្ច័យ
ទាំងអស់ ប្រហែលគ្នានឹងហេតុរឫច្ច័យដែរ ។

(១៥) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
សហជាតរឫច្ច័យ គឺ ភាហិករូប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . .
ឧត្តសមុដ្ឋានរូប . . . របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ ការរង់ចាំឡើង ។ គ្នា
នេះ ក្នុងសហជាតរឫច្ច័យ ។

(១៦) វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា វិចារកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ ទេ ខន្ធោ បដិច្ច ទេ ខន្ធោ បដិសន្និ-
 ក្ខណោ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទេ
 ខន្ធោ បដិច្ច ទេ ខន្ធោ ។ វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច លេវ-
 វិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា
 បដិសន្និក្ខណោ វិចារកោ ខន្ធោ បដិច្ច វត្ថុ ។ វិចារកំ
 ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ច លេវវិចារកនវិចារកធម្ម-
 ធម្មោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា បដិ-
 សន្និក្ខណោ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធោ វត្ថុ ច ទេ ខន្ធោ បដិច្ច ទេ ខន្ធោ វត្ថុ ច ។

(១៧) វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទេ ខន្ធោ បដិច្ច ទេ ខន្ធោ ។

(១៨) លេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច លេវ-
 វិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញមញ្ញប្ប-
 ច្ចយា លេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . ពាហិរំ
 . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . .

វិធានត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

(១៦) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអពាមពាបប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ ខន្ធ ២ ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ វិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអពាមពាបប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ អាស្រ័យ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិន មែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើប កើតឡើង ព្រោះអពាមពាបប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វត្ថុក្តី អាស្រ័យ វិបាកក្នុង ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(១៧) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះអពាមពាបប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(១៨) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ អពាមពាបប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មហាក្ខត ១ . . . ពាហិរូប . . . អាហារសម្បជានរូប . . . ឧត្តសម្បជានរូប . . . (មហាក្ខត ៣

អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ ។ នេវវិចារក-
 នវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តុលោ វត្ថុំ បដិច្ច វិចារកា
 ទន្ធា ។

[១៧] វិចារកញ្ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញាមញ្ញា-
 ប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តុលោ វិចារកំ ឯកំ ទន្ធា
 វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា ច វត្ថុញ្ច
 បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា ។

[២០] វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ និស្សយប្បច្ចយា ។ សន្ធិត្ថំ ។ ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយា បុរេជានប្បច្ចយា ។

[២១] វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អាសេវនប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ទន្ធា
 បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា ។

[២២] នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិ-
 ចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាសេវនប្បច្ចយា
 នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ទន្ធា បដិច្ច តយោ
 ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ។ វិបាកធម៌ អាស្រ័យ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុងខាងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ ។

(១៩) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

(២០) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ព្រោះ
បុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(២១) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១
ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(២២) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
អាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មិនមែនជា
វិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

វិបាកត្តិកេ បដិច្ចវិហារ

(២៣) វិហារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ កម្មប្បច្ចយា ។ សង្ខតំ ។ វិហាកប្បច្ចយា
តីណិ ។

(២៤) នេវវិហាកនវិហាកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិ-
ហាកនវិហាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិហាកប្បច្ចយា ឯកំ
មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។ នេវ-
វិហាកនវិហាកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
វិហាកប្បច្ចយា បដិសង្ខិត្តកុលោ វត្ថុំ បដិច្ច វិហារកា
ខន្ធ ។ នេវវិហាកនវិហាកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ
ច នេវវិហាកនវិហាកធម្មធម្មោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
វិហាកប្បច្ចយា បដិសង្ខិត្តកុលោ វត្ថុំ បដិច្ច វិហារកា
ខន្ធ មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(២៥) វិហាកញ្ច នេវវិហាកនវិហាកធម្មធម្មញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិហាកប្បច្ចយា
។ បេ ។ នេវវិហាកនវិហាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិហា-
កប្បច្ចយា ។ បេ ។ វិហារកោ ច នេវវិហាកនវិហា-
កធម្មធម្មោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិហាកប្បច្ចយា ។

វិបាកគ្គិកៈ បដិច្ចវារៈ

[២៣] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះកម្ម-
ប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៤] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
វិបាកប្បច្ច័យ គឺ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ ចិត្តសមុជ្ឈានរូប
កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ វិបាកធម៌
អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើត
ឡើង ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមាន
វិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជា
ប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ
អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំង-
ឡាយ ។

[២៥] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិន
មែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ ។ បេ ។
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
វិបាកប្បច្ច័យ ។ បេ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែន
មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ទើបកើតឡើង ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(២៦) វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អាហារប្បច្ចយា ។ សង្ខតំ ។ ឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ចយា ឈានប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ចយា សម្បយុត្តប្ប-
 ច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្ថប្បច្ចយា នត្ថប្បច្ចយា
 វិភតប្បច្ចយា អវិភតប្បច្ចយា ។

(២៧) ហេតុយា តេរស អាម្មលោ បញ្ច
 អធិបតីយា នវ អនន្តរេ បញ្ច សមនន្តរេ បញ្ច
 សហជាតេ តេរស អញ្ញមញ្ញេ សត្តំ និស្សយេ
 តេរស ឧបនិស្សយេ បញ្ច បុរេជាតេ តីណិ
 អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ តេរស វិចារកេ នវ អាហារេ
 តេរស ឥន្ទ្រិយេ តេរស ឈានេ តេរស មគ្គេ
 តេរស សម្បយុត្តេ បញ្ច វិប្បយុត្តេ តេរស អត្ថិយា
 តេរស នត្ថិយា បញ្ច វិភតេ បញ្ច អវិភតេ តេរស ។

(២៨) ហេតុប្បច្ចយា អាម្មលោ បញ្ច ។ បេ ។
 អវិភតេ តេរស ។ យថា កុសលត្ថិតកស្ស កណាណ
 ឯវំ កណោតតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៦) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គិយប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្ថិយប្បច្ច័យ នត្ថិយប្បច្ច័យ វិត្តប្បច្ច័យ និង អវិត្តប្បច្ច័យ ។

(២៧) ក្នុងរហត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងមគ្គិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងអត្ថិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនត្ថិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងវិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

(២៨) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ព្រោះរហត្ថប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។ បណ្ឌិតតប្បិកាប្ប ដូចជាការរាប់ នូវកុសលត្ថិកៈវិជ្ជា ។

វិបាកគ្គិកេ បដិច្ចវាហេ

(២៩) អាសេវនប្បច្ចយា ហេតុយា ទ្វេ . . . អាវច្ឆ-
 លោ ទ្វេ អធិបតីយា ទ្វេ អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ
 ទ្វេ សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញេ ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ
 ឧបនិស្សយេ ទ្វេ បុរេជាតេ ទ្វេ កក្កេ ទ្វេ អា-
 ហារេ ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មត្តេ ទ្វេ
 សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ ទ្វេ អត្ថិយា ទ្វេ នត្ថិយា
 ទ្វេ វិកតេ ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។

(៣០) វិបាកប្បច្ចយា ហេតុយា នវ . . .
 អាវច្ឆលោ តីណិ អធិបតីយា បញ្ច អនន្តរេ តីណិ
 សមនន្តរេ តីណិ សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ ន
 និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ ឯកំ
 កក្កេ នវ អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ នវ

វិញ្ញាបនបត្រ: បដិច្ចវារ:

(២៩) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២ ព្រោះការសាសនប្បដ្ឋាន . . .
 ក្នុងការមណ្ឌប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២ ក្នុង
 អនន្តប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២ ក្នុងសមនន្តប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២ ក្នុងសហ-
 ជាតប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២ ក្នុងអតាមពាប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២ ក្នុងនិស្ស-
 យប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២ ក្នុងបុរេជា-
 តប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋាន
 មានវារៈ ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២ ក្នុងឈានប្បដ្ឋាន មានវារៈ
 ២ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២ ក្នុង
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២ ក្នុងអតិប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២ ក្នុងនតិប្ប-
 ដ្ឋាន មានវារៈ ២ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាន
 មានវារៈ ២ ។

(៣០) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៧ ព្រោះវិបាកប្បដ្ឋាន . . .
 ក្នុងការមណ្ឌប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៥ ក្នុង
 អនន្តប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៣ ក្នុងស-
 ហជាតប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៧ ក្នុងអតាមពាប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៦ ក្នុងនិស្ស-
 យប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៣ ក្នុងបុរេ-
 ជាតប្បដ្ឋាន មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋាន
 មានវារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៧

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

មត្តេ នវ សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ នវ អត្ថយា
នវ នត្ថយា តីណិ វិគតេ តីណិ អវិគតេ នវ ។

អនុលោមគណនា សិទ្ធិតា ។

[៣១] វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ វិចារកំ ឯកំ
ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធូ បដិច្ច ទ្វេ
ទន្ធា អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកំ ឯកំ ទន្ធិ
បដិច្ច តយោ ទន្ធា តយោ ទន្ធូ បដិច្ច ឯកោ
ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធូ បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា ។ វិចារកំ ធម្មំ
បដិច្ច នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេ-
តុប្បច្ចយា អហេតុកវិចារកេ ទន្ធូ បដិច្ច ចិត្តស-
មុដ្ឋានំ រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកេ ទន្ធូ
បដិច្ច កដត្តារូបំ ។ វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ
ច នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ប ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ វិចារកំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច
តយោ ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ទន្ធូ បដិច្ច ទ្វេ
ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ
វិចារកំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា កដត្តា
ច រូបំ ទ្វេ ទន្ធូ បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា កដត្តា ច រូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ។

ចប់អនុលោមតណាតា ។

[៣១] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះន-
 ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអហេតុកវិបាកក្នុង ១ ខន្ធ ២ អា-
 ស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកបដិ-
 សន្ធិ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌មិន
 មែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជានរូប អាស្រ័យអហេតុកវិបា-
 កក្នុងទាំងឡាយ កងតារូប អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយ ក្នុងខណៈនៃ
 អហេតុកបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិ-
 បាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្ប-
 ច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជានរូបក្តី អាស្រ័យអហេតុកវិបាកក្នុង ១
 ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី កងតារូបក្តី
 អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី កងតា-
 រូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

វិហារគ្គិរោ បដិច្ចវិហារ

[៣២] វិហារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិហារកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា វិចីកិច្ឆាសហគតេ ឧទ្ធច្ច-
សហគតេ ខន្ធេ បដិច្ច វិចីកិច្ឆាសហគតោ ឧទ្ធច្ច-
សហគតោ មោហោ ។

[៣៣] នេវវិហារកធម្មធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិ-
ហារកធម្មធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា
អហេតុកំ នេវវិហារកធម្មធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច
ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច
តយោ មហាក្កតា ទ្វេ មហាក្កតេ បដិច្ច ទ្វេ មហា-
ក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តា-
រូបំ ឧទាធារូបំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហា-
ក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច
កដត្តារូបំ ឧទាធារូបំ ។ នេវវិហារកធម្មធម្ម-
ធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេ-
តុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច
វិហារកោ ខន្ធា ។ នេវវិហារកធម្មធម្មធម្មំ
បដិច្ច វិហារកោ ច នេវវិហារកធម្មធម្មធម្មោ ច

វិបាកគ្គិកៈ បដិច្ចវារៈ

(៣២) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិ-
កិច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យខន្ធាន៍ឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិ-
កិច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

(៣៣) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នរហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភក្កិ ចិត្តសមុជានរូបក្កិ អាស្រ័យអរហេតុកក្កន្ធទ
ដែលជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធទ ក្កិ
ចិត្តសមុជានរូបក្កិ អាស្រ័យខន្ធទ មហាក្កត ៣ អាស្រ័យមហាក្កត ១
មហាក្កត ២ អាស្រ័យមហាក្កត ២ ចិត្តសមុជានរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប
អាស្រ័យមហាក្កតទាំងឡាយ ពាហិរូប . . . អាហារសមុជានរូប . . . ឧត្ត-
សមុជានរូប . . . មហាក្កត ៣ អាស្រ័យមហាក្កត ១ របស់ពួកអសញ្ញា-
សត្វ កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្កតទាំងឡាយ ។ វិបាកធម៌
អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
ព្រោះនរហេតុប្បដ្ឋយ គឺ វិបាកក្កន្ធាន៍ឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ កដខណៈនៃ
អរហេតុកប្បដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្កិ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតីក្កិ អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី

ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច វិចារកា ខន្ធា មហាក្សតេ បដិច្ច
កដត្តារូបំ ។

(៣២) វិចារកញ្ច នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ច-
យា អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធា
វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច
បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ វិចារកញ្ច នេវិចារកនវិចារកធម្ម-
ធម្មញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មា ឧប្ប-
ជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកវិចារកេ ខន្ធា ច មហា-
ក្សតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ វិចារកេ ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច
កដត្តារូបំ ។ វិចារកញ្ច នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ច នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មា
ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា វិចារកេ
ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ អាស្រ័យ
វត្ថុ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ កងតារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំង-
ឡាយ ។

(៣៤) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិន
មែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិ-
សន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យអហេតុកវិបាកក្នុងទាំងឡាយផង មហាក្ខត
ទាំងឡាយផង កងតារូប អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយផង មហាក្ខត
ទាំងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិន
មែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌
មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុង
ខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង កងតា-
រូប អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

វិបាកគ្គិកេ បដិច្ចវិកេ

(៣៥) វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច នេវវិចារកនវិចារក-
 ធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា វិចារកេ ខន្ធ
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុណោ វិចារកេ ខន្ធ
 បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(៣៦) វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិចារកនវិចារកៈ
 ធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្ម
 ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៣៧) នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិ-
 ចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា
 នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្ម ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា មហា-
 ក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ
 តាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . .
 អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហា-
 ក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

(៣៨) វិចារកញ្ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

វិយាក្កិកៈ បដិច្ចវិរៈ

(៣៥) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក ជាប្រក្រតី
 អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនការមូលប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្ត-
 សមុជានុរូប អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយ កងតារូប អាស្រ័យវិបាកក្នុង
 ទាំងឡាយ កងឧណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(៣៦) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក ជាប្រក្រតី
 អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនការមូលប្បដ្ឋយ
 គឺ ចិត្តសមុជានុរូប អាស្រ័យពួកខន្ធ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។

(៣៧) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក ជាប្រក្រតី
 អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនការមូលប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុជានុរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ
 ដែលជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មហាក្ខត ៣
 អាស្រ័យមហាក្ខត ១ ចិត្តសមុជានុរូប កងតារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យ
 មហាក្ខតទាំងឡាយ ពាហិរូប . . . អាហារសមុជានុរូប . . .
 ឧត្តសមុជានុរូប . . . មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួក
 អសញ្ញាសត្វ កងតារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។

(៣៨) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
 វិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើប

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ន អារម្មណាប្បច្ចយា វិចារកេ ខន្ធ ច មហាក្សតេ ច
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកេ
 ខន្ធ ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(៣៩) វិចារកដម្ពដម្ពញ្ច នេវិចារកនវិចារកដម្ព-
 ដម្ពញ្ច ដម្ពំ បដិច្ច នេវិចារកនវិចារកដម្ពដម្ពោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ន អារម្មណាប្បច្ចយា វិចារកដម្ពដម្ពោ ខន្ធ
 ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៤០) វិចារកំ ដម្ពំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ន អធិបតីប្បច្ចយា ។ យថា អនុលោមំ
 សហជាតសនិសំ សន្និទ្ធីតំ ។

(៤១) វិចារកំ ដម្ពំ បដិច្ច នេវិចារកនវិចារកដម្ព-
 ដម្ពោ ឧប្បជ្ឈតិ ន អនន្តរាប្បច្ចយា . . . ន សមនន្ត-
 រាប្បច្ចយា ន អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា មហាក្សតេ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ពាហិរំ . .
 អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញា-
 សត្តានំ មហាក្សតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ឥមំ
 នាទតំ ន អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា ន ឧបនិស្សយាប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈាន

កើតឡើង ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យវិបាកក្នុង
ទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង កងត្ថារូប អាស្រ័យវិបាកក្នុង
ទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(៣៩) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក ជាប្រក្រតី
អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមាន
វិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលជាធម៌ មានវិបាកជា
ប្រក្រតីផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

(៤០) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះន-
អធិបតិប្បច្ច័យ ។ អនុលោម ប្រហែលគ្នានឹងសហជាតប្បច្ច័យ តាម
ដែលលោកបំប្រញបើយ ។

(៤១) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក ជាប្រក្រតី
អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអនន្តរប្បច្ច័យ . . . ព្រោះ
នសមនន្តរប្បច្ច័យ ព្រោះនអពាមពាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កងត្ថា-
រូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ពាហិរូប . . . អា-
ហារសមុដ្ឋានរូប . . . ឧតុសមុដ្ឋានរូប . . . កងត្ថារូប ឧបាទារូប
អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ សេចក្តីផ្សេង ។ គ្នា
នេះ ព្រោះនអពាមពាប្បច្ច័យ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

វិហារគ្គិកេ បដិច្ចវិហារ

(២២) វិហារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា អារុហ្ម វិហារកំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ
 ខន្ធោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិហារកំ ឯកំ ខន្ធំ ។ សន្និទ្ធីតំ ។
 វិហារកំ ធម្មំ បដិច្ច នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា វិហារកេ ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ ។ សន្និទ្ធីតំ ។ វិហារកំ
 ធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ច នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មោ
 ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ នបុរេជាតប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិហារកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ កដត្តា ច
 រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ ។

(២៣) វិហារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិហារកធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា អារុហ្ម វិហារកធម្មធម្មំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធោ ។ វិហារកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិហារកន-
 វិហារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា វិហារក-
 ធម្មធម្មោ ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

វិបាកគ្គិកៈ បដិច្ចវារៈ

(៤២) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះន-
បុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្ខន្ធ ១ ក្នុងអរូបក៣ ខន្ធ ២
អាស្រ័យខន្ធ ២ (ខន្ធាន័ឡាយ) អាស្រ័យវិបាកក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតី អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ
ចិត្តសមុជ្ឈានរូប អាស្រ័យវិបាកក្ខន្ធាន័ឡាយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។
សេចក្តីបំប្រញ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ក្នុងតារូបក្តី អាស្រ័យវិបាកក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ខន្ធ ២ ក្តី ក្នុងតារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(៤៣) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែល
ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ក្នុងអរូបក៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌
មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជា
ប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ឈានរូប
អាស្រ័យខន្ធាន័ឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។

[៤៤] នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិ-
 ចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជានប្បច្ចយា
 អារុហ្ម នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ នេវវិចារកន-
 វិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឯកំ
 មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា ពាហារំ . . .
 អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញ-
 សត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ។ នេវវិចារកន-
 វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបុ-
 រេជានប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច វិចារកា
 ខន្ធោ ។ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ
 ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 នបុរេជានប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច វិចារកា
 ខន្ធោ មហាក្ខតេ បដិច្ច កជត្តារូបំ ។

[៤៥] វិចារកញ្ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជានប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៤៤] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
 អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជា
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ក្នុងអរូបក ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាវិជ្ជាយ ដែលជាធម៌
 មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យ
 មហាក្ខត ១ ពាហិរូប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . . ឧត្តស-
 មុដ្ឋានរូប . . . (មហាក្ខត ៣) អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញា-
 សត្វ ។ វិបាកធម៌ អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជា
 ប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ គឺ វិបាកក្នុងតាំងឡាយ
 អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក
 មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែន
 មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ គឺវិបាកក្នុង
 តាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កងត្តារូប អាស្រ័យ
 មហាក្ខតតាំងឡាយ ។

[៤៥] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិន
 មែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ

វិបាកគ្គិកេ បដិច្ចវិហេ

បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកំ ឯកំ ទន្ធិញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច
 តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ
 ទន្ធា ។ វិចារកញ្ច លេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច លេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេ-
 ជាតប្បច្ចយា វិចារកេ ទន្ធា ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកេ ទន្ធា
 ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។ វិចារកញ្ច
 លេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ច
 លេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មញ្ច ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នបុរេ-
 ជាតប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកំ ឯកំ ទន្ធិញ្ច
 វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា ច វត្ថុញ្ច
 បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា វិចារកេ ទន្ធា ច មហាក្កតេ ច
 បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(៤៦) វិចារកធម្មធម្មញ្ច លេវិចារកនវិចារកធម្ម-
 ធម្មញ្ច ធម្មំ បដិច្ច លេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មញ្ច ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មញ្ច ទន្ធា ច
 មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ វិចារកំ
 ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នបច្ឆាជាតប្ប-
 ច្ចយា ។ សន្និទ្ធិតំ ។ . . . នភាសេវនប្បច្ចយា ។

វិបាកត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែន
 មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិន
 មែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ
 ចិត្តសមុជានុរូប អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយ
 ផង កងតារូប អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយ
 ផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិន
 មែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក
 មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង កងតារូប អាស្រ័យវិបាកក្នុង
 ទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

[៤៦] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក ជាប្រក្រតី
 អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមាន
 វិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្ត-
 សមុជានុរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង
 មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។ វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នកម្មប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធ បដិច្ច វិចារក-
ធម្មធម្មា ចេតនា ។

(២៧) នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវិ-
ចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា នេវ-
វិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធ បដិច្ច នេវិចារកនវិចារក-
ធម្មធម្មា ចេតនា ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
ឧតុសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា
មហាក្ខតេ បដិច្ច ឧបាទារូបំ ។

(២៨) វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នវិចារកប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធ
បដិច្ច តយោ ខន្ធ ខន្ធ ខន្ធ បដិច្ច ខន្ធ ខន្ធ ។
វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នវិចារកប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធ បដិច្ច
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកធម្ម-
ធម្មោ ច នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
នវិចារកប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ខន្ធាវិជ្ជា ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។

(២៧) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក ជាប្រក្រតី
អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមាន
វិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យខន្ធាវិជ្ជា ដែលជាធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពាហិរូប . . . អាហារសមុជ្ឈានរូប . . .
ឧតុសមុជ្ឈានរូប . . . មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ ឧបាទារូប
អាស្រ័យមហាក្ខតតាំងឡើង ។

(២៨) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែល
ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌មិនមែនជា
វិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មិនមានវិបាកជាប្រក្រតី
ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ឈានរូប អាស្រ័យខន្ធ
តាំងឡើង ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យធម៌មាន
វិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី

វិញ្ញាបនបត្រ បដិបត្តិការ

ខណ្ឌ ចិត្តសមុជ្ជានំ រូបំ ទ្វេ ខណ្ឌ បដិច្ច ទ្វេ
ខណ្ឌ ចិត្តសមុជ្ជានំ រូបំ ។

[៤៩] នេវីចាកនវីចាកធម្មជញ្ញំ បដិច្ច នេវី-
ចាកនវីចាកធម្មជញ្ញោ ឧប្បជ្ឈតិ នវីចាកប្បច្ចយា
នេវីចាកនវីចាកធម្មជញ្ញំ ឯកំ ខណ្ឌ បដិច្ច តយោ
ខណ្ឌ ចិត្តសមុជ្ជានំ រូបំ ទ្វេ ខណ្ឌ បដិច្ច ទ្វេ ខណ្ឌ
ចិត្តសមុជ្ជានំ រូបំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ
មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច ចិត្តសមុជ្ជានំ រូបំ ឧ-
ចានារូបំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុជ្ជានំ . . . ឧតុ-
សមុជ្ជានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច
តយោ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច កជត្តារូបំ
ឧចានារូបំ ។

[៥០] វិចាកធម្មជញ្ញញ្ចុ នេវីចាកនវីចាកធម្ម-
ជញ្ញញ្ចុ ជញ្ញំ បដិច្ច នេវីចាកនវីចាកធម្មជញ្ញោ
ឧប្បជ្ឈតិ នវីចាកប្បច្ចយា វិចាកធម្មជញ្ញោ ខណ្ឌ ច
មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុជ្ជានំ រូបំ ។

[៥១] នេវីចាកនវីចាកធម្មជញ្ញំ បដិច្ច នេវីចា-
កនវីចាកធម្មជញ្ញោ ឧប្បជ្ឈតិ នអាហារប្បច្ចយា ពាហិរំ
. . . អាហារសមុជ្ជានំ . . . ឧតុសមុជ្ជានំ . . .

វិបាកត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

សមុជានុប្បត្តិ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជានុប្បត្តិ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៤៩] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ នវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជានុប្បត្តិ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជានុប្បត្តិ អាស្រ័យខន្ធ ២ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ ចិត្តសមុជានុប្ប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ពាហិរូប . . . អាហារសមុជានុប្ប . . . ឧត្តសមុជានុប្ប . . . មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យ មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ កងតារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យ មហាក្ខតទាំងឡាយ ។

[៥០] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានជាប្រក្រតី អាស្រ័យ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក ជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជានុប្ប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង មហាក្ខត ទាំងឡាយផង ។

[៥១] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះន- អាហារប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរូប . . . អាហារសមុជានុប្ប . . . ឧត្តសមុជានុប្ប . . .

អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហា-
ក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

[៥២] នេវវិចាកនវិចាកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវ-
វិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នន្ត្រ្តិយប្បច្ចយា
ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ
. . . ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា
អសញ្ញាសត្តានំ មហាក្កតេ បដិច្ច រូបជីវិត្តិយំ ។

[៥៣] វិចាកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចាកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នឈានប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណសហគតំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។

[៥៤] នេវវិចាកនវិចាកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិ-
ចាកនវិចាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នឈានប្បច្ចយា
ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ
អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច ។ បេ ។

[៥៥] វិចាកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចាកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នមត្តប្បច្ចយា អហេតុកំ វិចាកំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តីណិ ។

[៥៦] នេវវិចាកនវិចាកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិចា-
កនវិចាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នមត្តប្បច្ចយា អហេតុកំ

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋាន

មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ កងតារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។

(៥២) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ នន្តរ្យ័យប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរូប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . . ឧត្ត- សមុដ្ឋានរូប . . . មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ រូបជីវិតន្ត្រ័យ អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។

(៥៣) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ នឈានប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបញ្ចវិញ្ញាណ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(៥៤) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ នឈានប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរូប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន- រូប . . . មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។

(៥៥) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ នមគ្គប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអហេតុកវិបាកក្នុង ១ ។

(៥៦) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ នមគ្គប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាអហេតុកៈ

វិហារគ្គិកេ បដិច្ចវិហារ

នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តីណិ ។

[៥៧] វិហារកញ្ច នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នសម្បយុត្តប្បច្ចយា
អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វិហារកំ ឯកំ ខន្ធស្វា វត្ថុញ្ច
បដិច្ច តីណិ ។

[៥៨] វិហារកំ ធម្មំ បដិច្ច នេវវិហារកនវិហារក-
ធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នសម្បយុត្តប្បច្ចយា ទ្វេ ។
វិហារកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នសម្បយុត្តប្បច្ចយា ទ្វេ ។ នេវវិហារកន-
វិហារកធម្មធម្មំ បដិច្ច ឯកំ ។

[៥៩] វិហារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អារុប្បេ វិហារកំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធព បដិច្ច តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធព បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

[៦០] វិហារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិហារកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អារុប្បេ វិហារកធម្មធម្មំ
ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធព បដិច្ច ទ្វេ
ខន្ធា ។

វិបាកគ្គិកៈ បដិច្ចវារៈ

ជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ។

(៥៧) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុងខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។

(៥៨) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
វិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ ។
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាក
ជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ ។
ខន្ធ ១ អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ។

(៥៩) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុងខន្ធ ១ ក្នុងអរូបកត ខន្ធ ៣
អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(៦០) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១
ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ក្នុងអរូបកត ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២០] នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិចារក-
 នវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អារុប្ប
 នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ពាហិរំ . . .
 អាហារសម្មជ្ជានំ . . . ឧត្តសម្មជ្ជានំ . . . អសញ្ញា-
 សត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា
 មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧទាធារូបំ ។

[២២] វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច នេវវិចារកនវិចារក-
 ធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នោនត្ថិប្បច្ចយា . . . នោវិគត-
 ប្បច្ចយា . . . ។

[២៣] នហេតុយា នស នអារម្មណេ បញ្ច
 នអធិបតីយា តេរស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
 បញ្ច នអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេ-
 ជាតេ ប្បាទស នបច្ឆាជាតេ តេរស នអាសេវនេ
 តេរស នកម្មេ ទ្វេ នវិចារកេ បញ្ច នអាហារេ
 ឯកំ នសង្ក្ខយេ ឯកំ នឈានេ ទ្វេ នមត្តេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៦១) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក ជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មិន
 មែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ក្នុងអរូបភព ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ពាហិរូប . . . អាហារសមុជ្ឈានរូប . . . ឧតុស-
 មុជ្ឈានរូប . . . មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញា-
 សត្វ កងត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។

(៦២) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
 វិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនានតិប្បដ្ឋយ . . . នៅវិតត-
 ប្បដ្ឋយ . . . ។

(៦៣) ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនអនន្តរាប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរាប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ១២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនអារសវនប្ប-
 ដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩

វិញ្ញាណក្ខន្ធកេ បដិច្ចវាណ

នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណី ឆោនត្ថយា
បញ្ច ឆោវិគតេ បញ្ច ។

(២៤) នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ តីណី . . .

នអធិបតីយា នស នអនន្តរេ តីណី នសមនន្តរេ
តីណី នអញ្ញាមញ្ញេ តីណី នឧបនិស្សយេ តីណី
នបុរេជានេ នស នបច្ឆាជានេ នស នអាសេវនេ
នស នកម្មេ ទ្វេ នវិភាគេ ទ្វេ នអាហារេ ឯកំ
នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ទ្វេ នមត្តេ នវ នសម្ប-
យុត្តេ តីណី នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ឆោនត្ថយា តីណី
ឆោវិគតេ តីណី ។

(២៥) នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា

នអធិបតីយា តីណី . . . នអនន្តរេ តីណី នសម-
នន្តរេ តីណី ឆោនត្ថយា តីណី ឆោវិគតេ តីណី ។

វិបាកត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

[៦៤] ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនេហតុ-
 ប្បច្ច័យ . . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអតាមពាប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរាជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១០ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងនអាសវិនប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១០ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
 ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
 ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
 ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦៥] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ
 ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ . . . ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អរិយធម៌ជីវិត អនុលោមត្តិកប្បជ្ជានំ

នហេតុប្បលក្ខំ

យថា កុសលត្ថិតេ សជ្ឈាយមក្កេន កណ៌តំ
ឯវំ ឥធាបិ កណោតតំ ។

បច្ចនីយំ និជ្ជិតំ ។

(២៦) ហេតុប្បជ្ជយា នអារម្មណេ បញ្ច . . .
នអធិបតីយា តេរស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នមុ-
រេជាតេ ទ្វាទស នបច្ឆាជាតេ តេរស នអាសេវនេ
តេរស នកម្មេ ទ្វេ នវិចារកេ បញ្ច នសម្បយុត្តេ
បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ នោនត្ថយា បញ្ច នោវិ-
តតេ បញ្ច ។

(២៧) ហេតុប្បជ្ជយា អារម្មណប្បជ្ជយា នអធិ-
បតីយា បញ្ច . . . នមុរេជាតេ បញ្ច នបច្ឆាជាតេ
បញ្ច នអាសេវនេ បញ្ច នកម្មេ ទ្វេ នវិចារកេ ទ្វេ
នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

នរោត្តមលក្ខណៈ

បណ្ឌិតតប្បវត្ត ក្នុងនរោត្តមលក្ខណៈនេះ ដូចជាលោករាប់ហើយ
ដោយផ្លូវនៃការស្វាធារ្យន៍ ក្នុងកុសលត្ថិកៈដែរ ។

ចប់ បច្ចនីយៈ ។

[៦៦] ក្នុងនការម្ពណ្ឌប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ . . .
ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥
ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥
ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១២
ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣
ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុង
នសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

[៦៧] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
ព្រោះការម្ពណ្ឌប្បច្ច័យ . . . ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុង
នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុង
នកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

វិហារគ្លីកេ បដិច្ចវិហារ

[៦៨] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិប-
តិប្បដ្ឋយា នបុរេជាតេ តីណី . . . នបច្ឆាជាតេ
តីណី នអាសវនេ តីណី នកក្ខេ ទ្វេ នវិចារកេ
ទ្វេ នវិប្បយុត្តេ តីណី ។

[៦៩] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតិ-
ប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា ។ មូលកំ សង្ខតំ ។
បុរេជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ តីណី . . . នអាសេ-
វនេ តីណី នកក្ខេ ទ្វេ នវិចារកេ ទ្វេ ។ សង្ខតំ ។
យថា កុសលត្ថិកេ អនុលោមប្បដ្ឋនីយកណាតា
កណ៌តា ឯវំ កណោតតំ ។

អនុលោមប្បដ្ឋនីយំ និដ្ឋិតំ ។

[៧០] នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ បញ្ច . . .
អនន្តរេ បញ្ច សមនន្តរេ បញ្ច សហជាតេ ទស
អញ្ញមញ្ញេ សត្តំ និស្សយេ ទស ឧបនិស្សយេ
បញ្ច បុរេជាតេ តីណី អាសវនេ ទ្វេ កក្ខេ ទស
វិចារកេ នវំ អាហារេ ទស វត្ថុនិយេ ទស

វិបាកគ្គិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៦៨] ក្នុងបុរោជាតប្បជ្ជ័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បជ្ជ័យ
 ព្រោះការមូណប្បជ្ជ័យ ព្រោះអធិបតិប្បជ្ជ័យ . . . ក្នុងបច្ឆាជាតប្បជ្ជ័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនក្ខន្ធស្វយ័ប្បជ្ជ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងកម្មប្បជ្ជ័យ
 មានវារៈ ២ ក្នុងវិបាកប្បជ្ជ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បជ្ជ័យ មាន
 វារៈ ៣ ។

[៦៩] ព្រោះហេតុប្បជ្ជ័យ ការមូណប្បជ្ជ័យ អធិបតិប្បជ្ជ័យ និង
 អនន្តប្បជ្ជ័យ ។ មូលកៈ លោកបំប្រញាហើយ ។ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បជ្ជ័យ
 មានវារៈ ៣ ព្រោះបុរោជាតប្បជ្ជ័យ . . . ក្នុងនក្ខន្ធស្វយ័ប្បជ្ជ័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងកម្មប្បជ្ជ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងវិបាកប្បជ្ជ័យ មានវារៈ ២ ។
 សេចក្តីបំប្រញា ។ បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ នូវអនុលោមប្បជ្ជន្តិយៈ
 ក្នុងកុសលគ្គិកៈ ដែលលោករាប់ហើយដែរ ។

ចប់ អនុលោមប្បជ្ជន្តិយៈ ។

[៧០] ក្នុងការមូណប្បជ្ជ័យ មានវារៈ ៥ ព្រោះនេហតុ-
 ប្បជ្ជ័យ . . . ក្នុងអនន្តប្បជ្ជ័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសមនន្តប្បជ្ជ័យ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងសហជាតប្បជ្ជ័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអតាបព្វាប្បជ្ជ័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បជ្ជ័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងឧបនិស្សយប្បជ្ជ័យ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងបុរោជាតប្បជ្ជ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនក្ខន្ធស្វយ័ប្បជ្ជ័យ
 មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បជ្ជ័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងវិបាកប្បជ្ជ័យ មានវារៈ ៩
 ក្នុងអាហារប្បជ្ជ័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងត្រ័យប្បជ្ជ័យ មានវារៈ ១០

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឈានេ ទស មក្កេ ឯកំ សម្បយុត្តេ បញ្ច
 វិប្បយុត្តេ ទស អត្ថិយា ទស ទត្ថិយា បញ្ច វិគតេ
 បញ្ច អវិគតេ ទស ។

(៧១) នហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណប្បច្ចយា
 សហជាតេ តីណិ . . . អញ្ញមញ្ញេ និស្សយេ
 តីណិ កម្មេ តីណិ វិចារកេ តីណិ អាហារេ តីណិ
 ឥន្ទ្រិយេ តីណិ ឈានេ តីណិ វិប្បយុត្តេ តីណិ
 អត្ថិយា តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

(៧២) នហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណប្បច្ចយា
 នអធិបតីប្បច្ចយា នអនន្តរប្បច្ចយា នសមនន្តរ-
 ប្បច្ចយា នអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា សហជាតេ តីណិ . . .
 និស្សយេ តីណិ កម្មេ តីណិ វិចារកេ តីណិ
 អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ ឈានេ តីណិ
 វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្ថិយា តីណិ អវិគតេ តីណិ ។
 សង្ខតំ ។

យថា កុសលត្ថិកេ នហេតុប្បលកំ កណ៌តំ
 ឯវំ កណោតតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងសម្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១០ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥
 ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ។

[៧១] ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
 ព្រោះនការមណប្បច្ច័យ . . . ក្នុងអតាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុង
 និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាក-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្ប-
 ច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧២] ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
 នការមណប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ នអនន្តប្បច្ច័យ នសមនន្តប្បច្ច័យ
 នឹងនអតាមពាប្បច្ច័យ . . . ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង
 កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហា-
 រប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឈានប្ប-
 ច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដូចនហេតុមូលកៈ ដែលលោករាប់ហើយ ក្នុង
 កុសលត្ថិតៈដែរ ។

វិបាកគ្រឹកេ បដិច្ចវារោ

យថា កុសលត្ថិតេ បច្ចុនីយានុលោមំ វិត្តាវតំ
ឯវំ ឥមំ វិត្តារេតតំ ។

បច្ចុនីយានុលោមំ ។

បដិច្ចវារោ ឥដ្ឋិតោ ។

សហជាតវារោ

[៧៣] វិចារកំ ធម្មំ សហជាតោ វិចារកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា វិចារកំ ឯកំ ខន្ធ
សហជាតា តយោ ខន្ធ តយោ ខន្ធ សហជា-
តោ ឯកោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ សហជាតា ទ្វេ
ខន្ធ ។ សន្និទ្ធិតំ ។ ហេតុយា តេរស ។ បេ ។
អវិគតេ តេរស ។ និហេតុយា ទស ។ បេ ។
នោវិគតេ បញ្ច ។ ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ
បញ្ច . . . នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ និហេតុប្បដ្ឋយា
អារម្មណេ បញ្ច . . . អវិគតេ តេរស ។

សហជាតវារោ ឥដ្ឋិតោ ។

បប្ផយវារោ

[៧៤] វិចារកំ ធម្មំ បច្ចុយា វិចារកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា វិចារកំ ឯកំ ខន្ធ បច្ចុយា
តយោ ខន្ធ តយោ ខន្ធ បច្ចុយា ឯកោ ខន្ធ
ទ្វេ ខន្ធ បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធ បដិសន្ធិក្ខណេ ។

វិបាកត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

វារៈនេះ បណ្ឌិតតប្បវិទ្យាពិស្តារ ដូចបច្ចនីយានុលោម ក្នុង
កុសលត្ថិតៈ ដែលលោកទិព្វពិស្តារហើយដែរ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

សហជាតិវារៈ

[៧៣] វិបាកធម៌ កើតជាមួយនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ កើតជាមួយនឹងវិបាកក្នុង ១ ខន្ធ ១ កើត
ជាមួយនឹង ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ កើតជាមួយនឹង ខន្ធ ២ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។
ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ។ បេ ។ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ១៣ ។ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០ ។ បេ ។ ក្នុងនោវិត-
តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ . . . ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ក្នុង
អារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ . . . ក្នុងអវិត-
តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ។

ចប់ សហជាតិវារៈ ។

បប្បយវារៈ

[៧៤] វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែក
នឹង ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹង ខន្ធ ២ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

វិចារកំ ធម្មំ បច្ចុយា នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា វិចារកេ ខន្ធ បច្ចុយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកេ ខន្ធ បច្ចុ-
 យា កជត្តារូបំ ។ វិចារកំ ធម្មំ បច្ចុយា វិចារកោ
 ច នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចុយា វិចារកំ ឯកំ ខន្ធ បច្ចុយា តយោ
 ខន្ធជា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធជា
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

(៧៥) វិចារកធម្មធម្មំ បច្ចុយា វិចារកធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធ
 បច្ចុយា តយោ ខន្ធជា ទ្វេ ខន្ធ បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធជា ។
 វិចារកធម្មធម្មំ បច្ចុយា នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា វិចារកធម្មធម្មេ ខន្ធ បច្ចុយា
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ វិចារកធម្មធម្មំ បច្ចុយា វិចារក-
 ធម្មធម្មោ ច នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធ
 បច្ចុយា តយោ ខន្ធជា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ
 បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធជា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ចិត្តសមុជានុរូប ពឹងផ្អែកនឹងវិបា-
 កក្នុងទាំងឡាយ កងតារូប ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុងទាំងឡាយ កងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជា
 ប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ
 ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជានុរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្ត-
 សមុជានុរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(៧៥) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជា
 ប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១
 ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។ ធម៌មិនមែន
 ជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ចិត្តសមុជានុរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មាន
 វិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្ត-
 សមុជានុរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២
 ក្តី ចិត្តសមុជានុរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។

វិបាកគ្គិកេ បដិច្ចវាហេ

[៧៦] នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បច្ចុយា នេវវិ-
 ចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា នេវវិ-
 ចារកនវិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចុយា តយោ ខន្ធា
 ចិត្តសមុជ្ឈានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខទ្វេ បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធា
 ចិត្តសមុជ្ឈានញ្ច រូបំ ឯកំ មហាក្កតំ បច្ចុយា ។ បេ ។
 មហាក្កតេ បច្ចុយា ចិត្តសមុជ្ឈានំ រូបំ កធន្តារូបំ ឧចា-
 នារូបំ វត្ថុំ បច្ចុយា នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មា ខន្ធា ។
 នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បច្ចុយា វិចារកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា វិចារកា ខន្ធា
 បដិសន្ធិត្តុលោ វត្ថុំ បច្ចុយា វិចារកា ខន្ធា ។
 នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បច្ចុយា វិចារកធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា វិចារកធម្មធម្មា
 ខន្ធា ។ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បច្ចុយា វិចារកោ
 ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា វិចារកា ខន្ធា មហាក្កតេ
 បច្ចុយា ចិត្តសមុជ្ឈានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុលោ វត្ថុំ បច្ចុយា
 វិចារកា ខន្ធា មហាក្កតេ បច្ចុយា កធន្តារូបំ ។
 នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បច្ចុយា វិចារកធម្មធម្មោ ច

វិបាកត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

(៧៦) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជា
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋាន-
រូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ (មហាក្ខត ៣) ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ ។ បេ ។
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតទាំងឡាយ ពួក
ខន្ធ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។
វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ ពឹងផ្អែក
នឹងវត្ថុ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌
មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ជាធម៌
មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែន
មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ វិបាកក្នុង
ទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតទាំងឡាយ
វិបាកក្នុងទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តារូប
ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ធម៌មិនមែន
ជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក

នេវវិចារកាធិវិចារកាធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា វិចារកាធម្មធម្មា ខន្ធា មហាក្សតេ
 បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៧៧] វិចារកញ្ច នេវវិចារកាធិវិចារកាធម្មធម្មញ្ច
 ធម្មំ បច្ចយា វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា
 វិចារកំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា
 ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិចារកំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។ វិចារកញ្ច
 នេវវិចារកាធិវិចារកាធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ បច្ចយា នេវវិចា-
 កាធិវិចារកាធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា វិចារកេ
 ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកេ ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច
 បច្ចយា កដត្តារូបំ ។ វិចារកញ្ច នេវវិចារកាធិវិចា-
 កាធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ បច្ចយា វិចារកោ ច នេវវិចា-
 កាធិវិចារកាធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា
 វិចារកំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា
 ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា វិចារកេ
 ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈាន

មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ
ទាំងឡាយ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសម្មជាន-
រូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូតទាំងឡាយ ។

(៧៧) វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹង
ខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌
ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសម្មជានរូប ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង
ទាំងឡាយផង មហាកូតទាំងឡាយផង កដត្តារូប ពឹងផ្អែកនឹងវិបាក-
ក្នុងទាំងឡាយផង មហាកូតទាំងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។
វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ពឹង
ផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹង
វិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ចិត្ត-
សម្មជានរូប ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុងទាំងឡាយផង មហាកូតទាំងឡាយផង

វិហារត្ថិកេ បដិច្ចវិហារ

បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធកា វត្ថុកា បច្ចយា
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ ច វត្ថុកា បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា
វិចារកេ ខន្ធទេ ច មហាក្កតេ ច បច្ចយា កដត្ថារូបំ ។

[៧៨] វិចារកដម្មនម្មកា នេវិចារកនវិចារកដម្មនម្មកា
នម្មំ បច្ចយា វិចារកដម្មនម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
វិចារកដម្មនម្មំ ឯកំ ខន្ធកា វត្ថុកា បច្ចយា តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ ច វត្ថុកា បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។ វិចារក-
ដម្មនម្មកា នេវិចារកនវិចារកដម្មនម្មកា នម្មំ បច្ចយា
នេវិចារកនវិចារកដម្មនម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
វិចារកដម្មនម្មោ ខន្ធទេ ច មហាក្កតេ ច បច្ចយា ចិត្តស-
មុដ្ឋានំ រូបំ ។ វិចារកដម្មនម្មកា នេវិចារកនវិចារកដម្ម-
នម្មកា នម្មំ បច្ចយា វិចារកដម្មនម្មោ ច នេវិចារកន-
វិចារកដម្មនម្មោ ច នម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា វិចា-
កនម្មំ^(១) ឯកំ ខន្ធកា វត្ថុកា បច្ចយា តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធទេ ច វត្ថុកា បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា វិចារកដម្មនម្មោ
ខន្ធទេ ច មហាក្កតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៧៩] វិចារកំ នម្មំ បច្ចយា វិចារកោ នម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ អាវុស្តណប្បច្ចយា វិចារកំ ឯកំ ខន្ធទំ បច្ចយា

១ ម. វិហារនម្មនម្មន្តិ ទិស្សតិ ។

វិបាកត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុង ខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ក្នុង ភារូប ពឹងផ្អែកនឹង
 វិបាកក្នុងទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

(៧៨) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
 ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌
 មានវិបាកជាប្រក្រតីផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មាន
 វិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។
 ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជា
 ប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក
 មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
 ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង វត្ថុផង
 ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

(៧៩) វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១

តយោ ខន្ធោ ទេ ខន្ធោ បច្ចយា ទេ ខន្ធោ បដិសន្ធិ-
ក្កុលោ . . . ។

[៨០] វិចាកកធម្មធម្មំ បច្ចយា វិចាកកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា វិចាកកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ
បច្ចយា តយោ ខន្ធោ ទេ ខន្ធោ បច្ចយា ទេ ខន្ធោ ។

[៨១] នេវិចាកកធម្មធម្មំ បច្ចយា នេវិចាក-
កធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា នេវិចា-
កកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធោ ទេ
ខន្ធោ បច្ចយា ទេ ខន្ធោ វត្ថុំ បច្ចយា នេវិចាកកធម្មធម្ម-
ធម្មោ ខន្ធោ ។ នេវិចាកកធម្មធម្មំ បច្ចយា
វិចាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ចក្ខា-
យតនំ បច្ចយា ចក្កវិញ្ញាណំ សោតាយតនំ បច្ចយា
សោតវិញ្ញាណំ យាធាយតនំ បច្ចយា យាធនវិញ្ញាណំ
ជីវ្ហយតនំ បច្ចយា ជីវ្ហវិញ្ញាណំ កាយាយតនំ បច្ច-
យា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា វិចាកោ ខន្ធោ បដិ-
សន្ធិក្កុលោ វត្ថុំ បច្ចយា វិចាកោ ខន្ធោ ។ នេវិចា-
កកធម្មធម្មំ បច្ចយា វិចាកកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
អារម្មណាប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា វិចាកកធម្មធម្មោ ខន្ធោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(៨០) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូលាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។

(៨១) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូលាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ខន្ធាន័ឡាយ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូលាប្បច្ច័យ គឺ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយាតនៈ សោតវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងសោតាយតនៈ ឃានវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងឃានាយតនៈ ជីវ្ហវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងជីវ្ហយតនៈ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយតនៈ វិបាកក្នុងខន្ធាន័ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ វិបាកក្នុងខន្ធាន័ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូលាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន័ឡាយ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

វិហារគ្រឹះ បដិច្ចវិហារ

[៨២] វិហារកញ្ច ឆេវវិហារកនវិហារកនធម្មធម្មញ្ច
 ធម្មំ បច្ចយា វិហារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាវម្មណា-
 ប្បច្ចយា ចក្កវិញ្ញាណាសហគតំ ឯកំ ខន្ធកញ្ច ចក្កា-
 យតនកញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធេ ច ចក្កា-
 យតនកញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា សោត . . យាន . . .
 ជីវ្ហា . . . កាយ . . . វិហារកំ ឯកំ ខន្ធកញ្ច វត្ថុញ្ច
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធេ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា
 ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិក្ខណោ វិហារកំ ឯកំ ខន្ធកញ្ច វត្ថុញ្ច
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធេ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា
 ទ្វេ ខន្ធា ។

[៨៣] វិហារកនធម្មធម្មញ្ច ឆេវវិហារកនវិហារកនធម្ម-
 ធម្មញ្ច ធម្មំ បច្ចយា វិហារកនធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អា-
 វម្មណាប្បច្ចយា វិហារកនធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធកញ្ច វត្ថុញ្ច
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធេ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា
 ទ្វេ ខន្ធា ។

[៨៤] វិហារកំ ធម្មំ បច្ចយា វិហារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 អធិបតីប្បច្ចយា វិហារកំ ឯកំ ខន្ធកញ្ច បច្ចយា ភីណិ ។
 អធិបតីប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ នត្ថំ ។ វិហារកនធម្មធម្មំ
 បច្ចយា អធិបតីយា ភីណិ ។

វិបាកត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៨២] វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក
 មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូលាប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលប្រឡំដោយចក្ខុវិញ្ញាណផង
 ចក្ខុយតនៈផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង ចក្ខុយតនៈផង
 សោត . . . យាន . . . ជីវ្ហ . . . កាយ . . . ខន្ធ ៣
 ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង
 វត្ថុផង ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

[៨៣] ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជា
 ប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះការមូលាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែល
 ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង
 វត្ថុផង ។

[៨៤] វិបាកធម៌ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ។ ខន្ធ ៣ មិនមាន
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យទេ ។ ខន្ធ ៣ ក្នុងអធិបតិ-
 ប្បច្ច័យ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៨៥] នេវីទាកានវីទាកានធម្មជម្ពុំ បច្ចុយា នេវីទា-
 កានវីទាកានធម្មជម្ពុំ ឧប្បជ្ឈតិ អនិបតិប្បច្ចុយា នេវ-
 វីទាកានវីទាកានធម្មជម្ពុំ វេកំ ខន្ធំ បច្ចុយា តយោ
 ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ បច្ចុយា ទ្វេ
 ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ វេកំ មហាក្ខតំ បច្ចុយា
 តយោ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ វត្ថុំ បច្ចុយា នេវីទាកានវីទាកានធម្មជម្ពុំ ខន្ធ ។

[៨៦] នេវីទាកានវីទាកានធម្មជម្ពុំ បច្ចុយា វិទា-
 កោ ជម្ពុំ ឧប្បជ្ឈតិ អនិបតិប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា
 វិទាកា ខន្ធ ។ នេវីទាកានវីទាកានធម្មជម្ពុំ បច្ចុយា
 វីទាកានធម្មជម្ពុំ ឧប្បជ្ឈតិ អនិបតិប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា
 វីទាកានធម្មជម្ពុំ ខន្ធ ។ នេវីទាកានវីទាកានធម្មជម្ពុំ
 បច្ចុយា វិទាកោ ច នេវីទាកានវីទាកានធម្មជម្ពុំ
 ច ជម្ពុំ ឧប្បជ្ឈតិ អនិបតិប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា
 វិទាកា ខន្ធ មហាក្ខតេ បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
 នេវីទាកានវីទាកានធម្មជម្ពុំ បច្ចុយា វីទាកានធម្មជម្ពុំ
 ច នេវីទាកានវីទាកានធម្មជម្ពុំ ច ជម្ពុំ ឧប្បជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៨៥) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹង
 ផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអធិបតីប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពាក្យ ចិត្តសមុជានុបក្ខី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១
 ដែលជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ក្តី
 ចិត្តសមុជានុបក្ខី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ មហាក្ខត ៣ ពឹងផ្អែកនឹង
 មហាក្ខត ១ ចិត្តសមុជានុបក្ខី ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតទាំងឡាយ ខន្ធទាំង
 ឡាយ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែក
 នឹងវត្ថុ ។

(៨៦) វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមាន
 វិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតីប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុង
 ទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
 មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អធិបតីប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែក
 នឹងវត្ថុ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជា
 ប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតីប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹង
 វត្ថុ ចិត្តសមុជានុបក្ខី ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ ធម៌មានវិបាក
 ជាប្រក្រតីក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ពឹង-
 ផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង

វិហារត្ថិកេ បដិច្ចវិហារ

អធិបតីប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា វិហាកេធម្មធម្មញ្ញា ខន្ធា
មហាក្សតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៨៧] វិហាកញ្ញា នេវិហាកេធម្មធម្មញ្ញា
ធម្មំ បច្ចយា វិហាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតី-
ប្បច្ចយា វិហាកំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ញា បច្ចយា
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ញា បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។
វិហាកញ្ញា នេវិហាកេធម្មធម្មធម្មញ្ញា ធម្មំ បច្ចយា
នេវិហាកេធម្មធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតីប្បច្ចយា
វិហាកេ ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
រូបំ ។ វិហាកញ្ញា នេវិហាកេធម្មធម្មធម្មញ្ញា ធម្មំ
បច្ចយា វិហាកោ ច នេវិហាកេធម្មធម្មធម្មោ ច
ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតីប្បច្ចយា វិហាកំ ឯកំ ខន្ធា
វត្ថុញ្ញា បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ញា
បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា វិហាកេ ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច
បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៨៨] វិហាកេធម្មធម្មញ្ញា នេវិហាកេធម្មធម្ម-
ធម្មញ្ញា ធម្មំ បច្ចយា វិហាកេធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតី-
ប្បច្ចយា វិហាកេធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ញា បច្ចយា
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ញា បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។

វិបាកត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាវ័ន្ធយោយ វាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹង
ផ្នែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុជ្ជានុប ពឹងផ្នែកនឹងមហាក្ខត្តាវ័ន្ធយោយ ។

(៨៧) វិបាកធម៌ ពឹងផ្នែកនឹងវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ៣ ពឹងផ្នែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្នែកនឹងខន្ធ ២
ផង វត្ថុផង ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹង
ផ្នែកនឹងវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានុប ពឹងផ្នែកនឹង
វិបាកក្នុងវ័ន្ធយោយផង មហាក្ខត្តាវ័ន្ធយោយផង ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌
មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្នែកនឹងវិបាកធម៌ផង
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្នែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង
ខន្ធ ២ ពឹងផ្នែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ចិត្តសមុជ្ជានុប ពឹងផ្នែកនឹង
វិបាកក្នុងវ័ន្ធយោយផង មហាក្ខត្តាវ័ន្ធយោយផង ។

(៨៨) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្នែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្នែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មាន
វិបាកជាប្រក្រតីផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្នែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

វិចារកធម្មនម្បញ្ញំ នេវវិចារកធម្មនម្បញ្ញំ ធម្មំ
 បច្ចយា នេវវិចារកធម្មនម្បនម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ អនិប-
 តិប្បច្ចយា វិចារកធម្មនម្មោ ខន្ធេ ច មហាក្កតេ ច
 បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ វិចារកធម្មនម្បញ្ញំ
 នេវវិចារកធម្មនម្បញ្ញំ ធម្មំ បច្ចយា វិចារក-
 ធម្មនម្មោ ច នេវវិចារកធម្មនម្មនម្មោ ច នម្មា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ អនិបតិប្បច្ចយា វិចារកធម្មនម្មំ ឯកំ ខន្ធា
 វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ ច វត្ថុញ្ច
 បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា វិចារកធម្មនម្មោ ខន្ធធ ច មហាក្កតេ
 ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៥៧] វិចារកំ ធម្មំ បច្ចយា វិចារកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈន្តិ អនន្តរាប្បច្ចយា . . . សមនន្តរាប្បច្ចយា . . . ។
 អារម្មណាប្បច្ចយសនិសំ ។

[៥៨] សហជាតប្បច្ចយា . . . អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា
 វិចារកំ ឯកំ ខន្ធា បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ
 បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិក្កុលោ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធា
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។
 វិចារកំ ធម្មំ បច្ចយា នេវវិចារកធម្មនម្មនម្មោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មាន
 វិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជានុប្ប ពឹងផ្អែកនឹង
 ខន្ធាន៍ឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង មហាក្ខត្តាខន្ធាន៍ឡាយ
 ផង ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែន
 មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិន
 មែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មានវិបាកជា
 ប្រក្រតីផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ចិត្ត-
 សមុជានុប្ប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាន៍ឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
 ផង មហាក្ខត្តាខន្ធាន៍ឡាយផង ។

(៨៩) វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អនន្តរប្បច្ច័យ . . . ព្រោះសមនន្តរប្បច្ច័យ . . . ។ ប្រហែលគ្នា
 នឹងការម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

(៩០) ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ . . . ព្រោះអពាមពាបប្បច្ច័យ ខន្ធ
 ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ពឹង
 ផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ក្នុង ១ ណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌

ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារេក
 ខន្ធេ បច្ចយា វត្ថុ ។ វិចារកំ ធម្មំ បច្ចយា វិចារេកា
 ច នេវវិចារកនិវិចារកធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធ
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា វត្ថុ ច ន្ធេ ខន្ធេ បច្ចយា
 ន្ធេ ខន្ធា វត្ថុ ច ។

(៧០) វិចារកធម្មធម្មំ បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធ
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា ន្ធេ ខន្ធេ បច្ចយា ន្ធេ ខន្ធា ។

(៧២) នេវវិចារកនិវិចារកធម្មធម្មំ បច្ចយា នេវវិចា-
 កនិវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា នេវ-
 វិចារកនិវិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធ បច្ចយា តយោ ខន្ធា
 ន្ធេ ខន្ធេ បច្ចយា ន្ធេ ខន្ធា ឯកំ មហាក្កតំ បច្ចយា
 តយោ មហាក្កតា ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
 ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បច្ចយា
 តយោ មហាក្កតា ន្ធេ មហាក្កតេ បច្ចយា ន្ធេ មហា-
 ក្កតា វត្ថុំ បច្ចយា នេវវិចារកនិវិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធា ។

វិញ្ញាបនបត្រ: បដិច្ចវារ:

ទើបកើតឡើង ព្រោះអញ្ញាប្បវិទូ គឺ វត្ថុ តាំងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុងចំណោម
 ឡាយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិន
 មែនមានវិបាកជាប្រក្រតី តាំងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អញ្ញាប្បវិទូ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វត្ថុក្តី តាំងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី តាំងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។

(៩១) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី តាំងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអញ្ញាប្បវិទូ គឺ ខន្ធ ៣ តាំងផ្អែកនឹងខន្ធ ១
 ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ តាំងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។

(៩២) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី តាំងផ្អែក
 នឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអញ្ញាប្បវិទូ គឺ ខន្ធ ៣ តាំងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មិនមែន
 ជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ តាំងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ មហា-
 ក្ខត្ត ៣ តាំងផ្អែកនឹងមហាក្ខត្ត ១ ពាហិរូប . . . អាហារសមុជ្ជានរូប . . .
 ឧត្តសមុជ្ជានរូប . . . មហាក្ខត្ត ៣ តាំងផ្អែកនឹងមហាក្ខត្ត ១ របស់
 ពួកអសញ្ញាសត្វ មហាក្ខត្ត ២ តាំងផ្អែកនឹងមហាក្ខត្ត ២ ពួកខន្ធ ជា
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី តាំងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

នេវីថាកកនវីថាកកធម្មធម្មំ បច្ចយា វីថាកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា ចក្ខាយតនំ បច្ចយា
 ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ បច្ចយា កាយ-
 វិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា វីថាកោ ខន្ធា បដិសន្ធិក្ខណោ
 វត្ថុំ បច្ចយា វីថាកោ ខន្ធា ។ នេវីថាកកនវីថាក-
 ធម្មធម្មំ បច្ចយា វីថាកកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញាមញ្ញ-
 ាប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា វីថាកកធម្មធម្មោ ខន្ធា ។

(៧៣) វីថាកញ្ច នេវីថាកកនវីថាកកធម្មធម្មញ្ច
 ធម្មំ បច្ចយា វីថាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញាមញ្ញ-
 ាប្បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណាសហគតំ ឯកំ ខន្ធា ចក្ខា-
 យតនញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច ចក្ខាយ-
 តនញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា សោត . . . យាន . . .
 ជីវ្ហា . . . កាយ . . . វីថាកំ ឯកំ ខន្ធា
 វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច
 បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិក្ខណោ វីថាកំ ឯកំ
 ខន្ធា វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច
 វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអត្តាមតាប្បច្ច័យ គឺ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុ-
 យតនៈ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយតនៈ វិបាកក្នុងទាំង-
 ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក
 មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះអត្តាមតាប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកខន្ធ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

[៩៣] វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក
 មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអត្តាមតាប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយចក្ខុវិញ្ញាណផង ចក្ខុ-
 យតនៈផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង ចក្ខុយតនៈផង សោត
 . . . យាន . . . ជីវ្ហ . . . កាយ . . . ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹង
 វិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ៣
 ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ពឹង
 ផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

វិបាកត្តិកេ បដិច្ចវិហារ

(៧៤) វិចារកធម្មធម្មញ្ញ ទេវវិចារកធម្មវិចារកធម្ម-
 ធម្មញ្ញ ធម្មំ បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញា-
 មញ្ញប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធឯ វត្ថុញ្ញ
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ ច វត្ថុញ្ញ បច្ចយា
 ទ្វេ ខន្ធា ។

(៧៥) វិចារកំ ធម្មំ បច្ចយា វិចារកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ និស្សយប្បច្ចយា ។ សហជាតសទិសំ ។
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយា បុរេជាតប្បច្ចយា វិចារកំ ឯកំ ខន្ធឯ
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា
 វត្ថុ បុរេជាតប្បច្ចយា ។ អនន្តរសទិសំ ។ សន្និទ្ធិតំ ។

(៧៦) វិចារកធម្មធម្មំ បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អាសេវនប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធឯ
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធទេ បច្ចយា ឯកោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។

(៧៧) ទេវវិចារកធម្មវិចារកធម្មធម្មំ បច្ចយា ទេវ-
 វិចារកធម្មវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាសេវនប្បច្ចយា
 ទេវវិចារកធម្មវិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធឯ បច្ចយា ។ បេ ។

វិបាកត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

(៩៤) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

(៩៥) វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ប្រវេហលត្ថានឹងសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកខន្ធ ១ ទើបកើតឡើង ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ (ខន្ធចាំងឡាយ) ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ ប្រវេហលត្ថានឹងអនន្តរាប្បច្ច័យដែរ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(៩៦) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។

(៩៧) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ (ខន្ធ ៣) ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

វត្ថុំ បច្ចយា នេវវិចាកនវិចាកធម្មធម្មា ខន្ធា ។
 នេវវិចាកនវិចាកធម្មធម្មំ បច្ចយា វិចាកធម្មធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ អាសេវនប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា វិចាកធម្ម-
 ធម្មា ខន្ធា ។

(៧៨) វិចាកធម្មធម្មញ្ញំ នេវវិចាកនវិចាកធម្ម-
 ធម្មញ្ញំ ធម្មំ បច្ចយា វិចាកធម្មធម្មា ឧប្បជ្ជតិ អាសេវ-
 នប្បច្ចយា វិចាកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធាញ្ញំ វត្ថុញ្ញំ បច្ច-
 យា តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ញំ បច្ចយា
 ឯកោ ខន្ធា ន្ទេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ញំ បច្ចយា ន្ទេ ខន្ធា ។

(៧៩) វិចាកំ ធម្មំ បច្ចយា វិចាកោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ កម្មប្បច្ចយា តីណិ ។ សហជាតសទិសំ ។

(៨០០) វិចាកំ ធម្មំ បច្ចយា វិចាកោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ វិចាកប្បច្ចយា តីណិ ។ នេវ-
 វិចាកនវិចាកធម្មធម្មំ បច្ចយា នេវវិចាកនវិចាក-
 ធម្មធម្មា ឧប្បជ្ជតិ វិចាកប្បច្ចយា ឯកំ មហាក្ខតំ
 បច្ចយា តយោ មហាក្ខតា ន្ទេ មហាក្ខតេ បច្ចយា
 ន្ទេ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 កជត្តារូបំ ឧបាទារូបំ វិចាកោ ច ឧភយញ្ញំ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ពួកខន្ធ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែក
នឹងវត្ថុ ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ
ពួកខន្ធ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

[៩៨] ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រ-
ក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌
មានវិបាកជាប្រក្រតីផង វត្ថុផង ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ផង វត្ថុផង
ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

[៩៩] វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
កម្មប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ។ ប្រហែលគ្នានឹងសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។

[១០០] វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
វិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
ទើបកើតឡើង ព្រោះវិហាកប្បច្ច័យ មហាកូត ៣ ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូត ១
មហាកូត ២ ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូត ២ ចិត្តសមដានរូបក្តី កងតារូបក្តី ឧបា-
ទារូបក្តី វិបាកក្តី ខន្ធទាំង ២ ក្តី ខន្ធ ៣ ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូតទាំងឡាយ ។

វិញ្ញាណក្ខណៈ បដិប្បិកា

វិចារកញ្ច ធនវិចារកធនវិចារកធម្មធម្មញ្ច តីណិ ។

អាហារប្បដ្ឋយា ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា ឈានប្បដ្ឋយា មគ្គ-
ប្បដ្ឋយា សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្ថ-
ប្បដ្ឋយា នត្ថប្បដ្ឋយា វិកតប្បដ្ឋយា អវិកតប្បដ្ឋយា ។

(១០១) ហេតុយា សត្តាស អារម្មណេ សត្ត
អធិបតីយា សត្តាស អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ
សត្ត សហជាតេ សត្តាស អញ្ញមញ្ញេ ធនំ និស្ស-
យេ សត្តាស ឧបនិស្សយេ សត្ត បុរេជាតេ សត្ត
អាសវនេ ចត្តារិ កម្មេ សត្តាស វិចារកេ ធនំ
អាហារេ សត្តាស ឥន្ទ្រិយេ សត្តាស ឈានេ
សត្តាស មគ្គេ សត្តាស សម្បយុត្តេ សត្ត វិប្បយុត្តេ
សត្តាស អត្ថិយា សត្តាស នត្ថិយា សត្ត វិកតេ
សត្ត អវិកតេ សត្តាស ។

(១០២) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ សត្ត . . .
អធិបតីយា សត្តាស ។ សង្ខតំ ។ . . . អវិកតេ
សត្តាស ។ យថា កុសលត្ថិកេ គណនា ឯវ
គណេតត្ថំ ។

វិបាកគ្រឹក្សៈ បដិច្ចវារៈ

វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ខន្ធ ៣
ក្តី ។ ព្រោះអាហារប្បជ្ញ័យ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បជ្ញ័យ ព្រោះឈានប្បជ្ញ័យ
ព្រោះមគ្គប្បជ្ញ័យ ព្រោះសម្បយុត្តប្បជ្ញ័យ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បជ្ញ័យ ព្រោះ
អត្ថប្បជ្ញ័យ ព្រោះនត្ថប្បជ្ញ័យ ព្រោះវិគតប្បជ្ញ័យ ព្រោះអវិគតប្បជ្ញ័យ ។

(១០១) ក្នុងរហត្ថប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអារម្មណប្បជ្ញ័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអនន្តរប្បជ្ញ័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បជ្ញ័យ មានវារៈ
១៧ ក្នុងអតាមតាប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងនិស្សយប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ១៧
ក្នុងឧបនិស្សយប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
អារសវនប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងកម្មប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងវិបាក-
ប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងអាហារប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បជ្ញ័យ
មានវារៈ ១៧ ក្នុងឈានប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងមគ្គប្បជ្ញ័យ មាន
វារៈ ១៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បជ្ញ័យ មាន
វារៈ ១៧ ក្នុងអត្ថប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនត្ថប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងវិគតប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ១៧ ។

(១០២) ក្នុងអារម្មណប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះរហត្ថប្បជ្ញ័យ...
ក្នុងអធិបតិប្បជ្ញ័យ មានវារៈ ១៧ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ ... ក្នុងអវិគតប្បជ្ញ័យ
មានវារៈ ១៧ ។ បច្ឆាវិគតប្បជ្ញ័យ ដូចជាការរាប់ ក្នុងកុសលត្តិកៈដែរ ។

[១០៣] វិចារកំ ធម្មំ បច្ចយា វិចារកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ វិចារកំ ឯកំ
ខន្ធិ បច្ចយា តីណំ ។ វិចារកធម្មធម្មំ បច្ចយា វិចា-
កធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាស-
ហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធិ បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាស-
ហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។ នេវិចារក-
នវិចារកធម្មធម្មំ បច្ចយា នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ នេវិចារកនវិចា-
កធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធិ បច្ចយា ។ នេវិចារកនវិចារក-
ធម្មធម្មំ បច្ចយា វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ច-
យា ចក្កាយតនំ បច្ចយា ចក្កវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ នេ-
វិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហគតោ
ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។ នេវិចារកនវិចារក-
ធម្មធម្មំ បច្ចយា វិចារកោ ច នេវិចារកនវិចារកធម្ម-
ធម្មោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា
អហេតុកា វិចារកា ខន្ធិ មហាក្ខតេ បច្ចយា ចិត្ត-
សមុដ្ឋានំ រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១០៣] វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បប្បយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអហេតុកវិបាកក្នុង ១ ។ ធម៌មានវិ-
 បាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បប្បយ គឺ មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាន្តរាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែន
 ជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុ-
 ប្បប្បយ គឺ (ខន្ធ ៣) ពឹងផ្អែកនឹងអហេតុកក្នុង ១ ដែលជាធម៌មិនមែនជា
 វិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ។ វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិន
 មែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេ-
 តុប្បប្បយ គឺ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ ធម៌
 មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
 ជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បប្បយ គឺ មោហាៈ ដែល
 ច្រឡំដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ វិបាកធម៌ក្តី
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិន
 មែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុ-
 ប្បប្បយ គឺ អហេតុកវិបាកក្នុងខន្ធាន្តរាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានបូ
 ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត្តខន្ធាន្តរាយ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ . . . ។

វិបាកគ្គិកេ បដិច្ចវាហ

វិបាកញ្ច នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ បច្ចយា
 វិបាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ...នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ... វិបាកោ ច នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ
 ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនំ នហេតុប្បច្ចយា ។ វិបាកធម្មធម្មញ្ច
 នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ បច្ចយា វិបាក-
 ធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា វិចីកិច្ឆាសហគតេ
 ឧទ្ធច្ចសហគតេ ទន្ធូ ប វត្ថុញ្ច បច្ចយា វិចីកិច្ឆា-
 សហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។ វិបាកំ ធម្មំ
 បច្ចយា នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអា-
 រម្មណាប្បច្ចយា ។ សង្ខតំ ។ សព្វានិ បទានិ វិត្ថា-
 រេតញ្ចានិ ។

(១០២) នហេតុយា ទ្វាទស នអារម្មណោ បញ្ច
 នអធិបតីយា សត្តរស នអនន្តរេ បញ្ច នស-
 មនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញបញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
 បញ្ច នមុរេជាតេ ទ្វាទស នបច្ឆាជាតេ សត្តរស
 នអាសេវនេ សត្តរស នកម្មេ ចត្តារិ នវិបាកេ នវ

វិធានគ្រឹះ: បដិច្ចវារ:

វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
 ជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមាន
 វិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង . . . វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក
 មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។
 ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិន
 មែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មោហា: ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខុច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខុច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈផង
 វត្ថុផង ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹង
 វិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនការមណ្ឌប្បដ្ឋយ ។ សេកក្តីបំប្រួញ ។
 បទទាំងអស់ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។

(១០៤) ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារ: ១២ ក្នុងនការមណ្ឌប្ប-
 ដ្ឋយ មានវារ: ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារ: ១៧ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ
 មានវារ: ៥ ក្នុងនសមននរប្បដ្ឋយ មានវារ: ៥ ក្នុងនអតាមតាប្បដ្ឋយ
 មានវារ: ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារ: ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
 មានវារ: ១២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារ: ១៧ ក្នុងនភាសេវនប្បដ្ឋយ
 មានវារ: ១៧ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារ: ៤ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារ: ៩

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

នអាហារេ ឯកំ នន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ចត្តារិ
នមក្កេ នវ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ
នោនត្ថិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១០៥] នហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ ភីណិ . . .
នអធិបតិយា ទ្វាទស ។ សង្ខតំ ។ . . . នោវិគតេ
ភីណិ ។ យថា កុសលត្ថិតេ បច្ចនីយគណនា
ឯវំ គណេតតំ ។

បច្ចនីយំ និដ្ឋិតំ ។

[១០៦] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ បញ្ច . . .
នអធិបតិយា សត្តរស ។ សង្ខតំ ។ នោវិគតេ បញ្ច ។
យថា កុសលត្ថិតេ អនុលោមបច្ចនីយគណនា ឯវំ
គណេតតំ ។

អនុលោមបច្ចនីយំ និដ្ឋិតំ ។

[១០៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ សត្ត . . .
អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត ។ បេ ។ . . .
អវិគតេ ទ្វាទស ។ នហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណប្ប-
ច្ចយា សហជាតេ ភីណិ . . . អញ្ញមញ្ញេ ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនាមាហារប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងនត្តន្តិយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១
 ក្នុងនឈានប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៤ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុង
 នសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ។

(១០៥) ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុ-
 ប្បដ្ឋាយ . . . ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១២ ។ សេចក្តី
 បំប្រញា ។ . . . ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បី
 រាប់ ដូចជាការរាប់ នូវបច្ចន័យៈ ក្នុងកុសលតិកៈដែរ ។

ចប់ បច្ចន័យៈ ។

(១០៦) ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 . . . ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១៧ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។
 ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ។ បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់
 នូវអនុលោមបច្ចន័យៈ ក្នុងកុសលតិកៈដែរ ។

ចប់ អនុលោមបច្ចន័យៈ ។

(១០៧) ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ
 . . . ក្នុងនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ៧ ។ បេ ។ . . . ក្នុងនវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១២ ។
 ក្នុងសហវាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ ព្រោះ
 នការម្មណប្បដ្ឋាយ . . . ក្នុងនពាមពាប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ។

វិហារគ្គិរោ និស្សយវិរោ

សង្ខតំ ។ . . . អវិគតេ ភីណិ ។ យថា កុស-

លត្ថិតេ បច្ចនីយានុលោមគណនា ឯវំ គណេតតំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

បច្ចយវិរោ និដ្ឋិតោ ។

និស្សយវិរោ

[១០៨] វិចាគំ ធម្មំ និស្សយ វិចាគោ នម្មោ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វិចាគំ ឯកំ ខន្ធំ និស្សយ

តយោ ខន្ធោ ។

[១០៩] ហេតុយា សត្តរស ។ នហេតុយា

ទ្វាទស . . . នោវិគតេ បញ្ច ។ ហេតុប្បច្ចយា

នអារម្មណេ បញ្ច . . . នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ សត្ត . . . អវិគតេ

ទ្វាទស ។

និស្សយវិរោ និដ្ឋិតោ ។

វិបាកត្តិកៈ និស្សយវិរៈ

សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត

គប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ នូវបច្ចនីយានុលោម ក្នុងកុសលត្ថិតៈវិដរ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បច្ចយវិរៈ ។

និស្សយវិរៈ

[១០៨] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

នហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្ខន្ធ ១ ។

[១០៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ១២ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង

ការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ

មានវារៈ ១២ ។

ចប់ និស្សយវិរៈ ។

សំសង្ខារោ

[១១០] វិចារកំ ធម្មំ សំសង្ខោ វិចារកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា វិចារកំ ឯកំ ខន្ធំ សំសង្ខា
 តយោ ខន្ធោ ។ សង្ខិតំ ។ សព្វានិ បទានិ វិត្ថា-
 រេតព្វានិ ។

[១១១] ហេតុយា ភីណំ អារម្មណេ ភីណំ
 អធិបតីយា ភីណំ អនន្តរេ ភីណំ សមនន្តរេ ភីណំ
 សហជាតេ ភីណំ អញ្ញមញ្ញេ ភីណំ និស្សយេ ភីណំ
 ឧបនិស្សយេ ភីណំ បុរេជាតេ ភីណំ អាសេវនេ ទ្វេ
 កម្មេ ភីណំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ភីណំ វេទ្យាយេ
 ភីណំ ឈានេ ភីណំ មត្តេ ភីណំ សម្បយុត្តេ ភីណំ
 វិប្បយុត្តេ ភីណំ អត្ថយា ភីណំ នត្ថយា ភីណំ វិគតេ
 ភីណំ អវិគតេ ភីណំ ។ សង្ខិតំ ។ យថា កុសលត្ថិកេ
 គណនា ឯកំ គណេតព្វំ ។

សំសង្ខារៈ

[១១០] វិបាកធម៌ ច្រឡំដោយវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំដោយវិបាកក្នុង ១ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។
បទទាំងអស់ បណ្ឌិតគប្បីដឹង ដោយពិស្តារចុះ ។

[១១១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងសមននរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងបុរាជាតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុង
មគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្ប-
យុតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនតិប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងវិតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ ក្នុង
កុសលគ្គិកៈដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ សំសដ្ឋានិ

[១១២] វិចារកំ ធម្មំ សំសដ្ឋា វិចារកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ វិចារកំ ឯកំ
 ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ សំសដ្ឋា
 ទ្វេ ខន្ធោ ។ សព្វានិ បទានិ វិភជិតព្វានិ ។

[១១៣] នហេតុយា តីណិ នអធិបតិយា តីណិ
 នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសវនេ
 តីណិ នកម្មេ ទ្វេ នវិចារកេ ទ្វេ នយានេ ឯកំ
 នមត្តេ ទ្វេ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ យថា កុស-
 លត្ថិតេ បច្ចនីយកណាថា ឯវំ កណោតត្ថំ ។

បច្ចនីយំ និដ្ឋិតំ ។

[១១៤] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា តីណិ ។
 សង្ខតំ ។ . . . នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ យថា កុស-
 លត្ថិតេ អនុលោមបច្ចនីយកណាថា ឯវំ កណោតត្ថំ ។

អនុលោមបច្ចនីយំ និដ្ឋិតំ ។

វិបាកគ្គិកៈ សំសង្ការៈ

[១១២] វិបាកធម៌ ច្រឡំដោយវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

នរោត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា ច្រឡំដោយអរោត្តកវិបាកខន្ធ ១ ខន្ធ ២

ច្រឡំដោយខន្ធ ២ ។ បទទាំងអស់ បណ្ឌិតចែកផងចុះ ។

[១១៣] កងនរោត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ពា កងនរោត្តប្បច្ច័យ

មានវារៈ ពា កងនបុរោត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ពា កងនបុរោត្តប្បច្ច័យ

មានវារៈ ពា កងនអាសវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ពា កងនកម្មប្បច្ច័យ

មានវារៈ ២ កងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ កងនឈានប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ១ កងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ កងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ

ពា ។ បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ នូវបច្ចនីយៈ ក្នុងកុសលត្ថិកៈ

ដែរ ។

ចប់ បច្ចនីយៈ ។

[១១៤] កងនរោត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ពា ព្រោះរោត្តប្បច្ច័យ ។

សេចក្តីបំប្រញា ។ . . . កងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ពា ។ បណ្ឌិត

គប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ នូវអនុលោមបច្ចនីយៈ ក្នុងកុសលត្ថិកៈដែរ ។

ចប់ អនុលោមបច្ចនីយៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១១៥] នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ភីណិ . . .
 អវិភតេ ភីណិ ។ យថា កុសលត្ថិកេ បច្ចនីយា-
 នុលោមកណាមា ឯវំ កណោតតំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

សំសដ្ឋិវាហេ និដ្ឋិតោ ។

សម្មយុត្តវាហេ

[១១៦] វិចារកំ ធម្មំ សម្មយុត្តោ វិចារកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា វិចារកំ ឯកំ ខន្ធ
 សម្មយុត្តា តយោ ខន្ធា ។

នហេតុយា ភីណិ ។

ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ភីណិ ។

នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ភីណិ ។

សម្មយុត្តវាហេ និដ្ឋិតោ ។

បញ្ញាវាហេ

[១១៧] វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ វិចារកា ហេតុ សម្ម-
 យុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១១៥] ក្នុងការម្សោយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងអវិភត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ ដូចជាការ
 រាប់ នូវបច្ចនីយានុលោម ក្នុងកុសលតិកៈដែរ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ សំសជ្ឈវារៈ ។

សម្មយុត្តិវារៈ

[១១៦] វិបាកធម៌ ប្រកបដោយវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ប្រកបដោយវិបាកក្ខន្ធ ១ ។

ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

ក្នុងនការម្សោយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ចប់ សម្មយុត្តិវារៈ ។

បញ្ញាវារៈ

[១១៧] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកវិបាក ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្មយុត្តិកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ

វិញ្ញាណបញ្ញាវិញ

បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ វិចារោ ធម្មោ នេវ-
 វិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 វិចារោ ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារោ ហេតុ កដត្តា-
 រូចានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ វិចារោ ធម្មោ
 វិចារកស្ស ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស ច
 ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វិចារោ ហេតុ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារោ
 ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(១១៨) វិចារកធម្មធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វិចារកធម្មធម្មោ ហេតុ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។
 វិចារកធម្មធម្មោ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វិចារកធម្មធម្មោ ហេតុ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានំ រូចានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

វិបាកគ្គិកៈ បញ្ញាវារៈ

ពួកវិបាក ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌
 (ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី) ដោយហេតុប្បច្ច័យ
 គឺពួកវិបាក ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសម្ពាសនរូប ដោយហេតុប្ប-
 ច្ច័យ ពួកវិបាក ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ផង
 នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺពួកវិបាក ជាហេតុ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសម្ពាសនរូបផង ដោយ
 ហេតុប្បច្ច័យ ពួកវិបាក ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង
 នៃពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(១១៨) វិបាកធម្មធម៌ (ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី) ជាបច្ច័យ នៃ
 វិបាកធម្មធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺវិបាកធម្មធម៌ទាំងឡាយ ជាហេតុ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម៌ ជា
 បច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺវិបាកធម្មធម៌ទាំង
 ឡាយ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសម្ពាសនរូប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

វិចារកធម្មធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស ច នេវវិចារកធម្មា-
 កធម្មធម្មស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិចារកធម្មធម្មា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានព្វា រូបានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១១៩] នេវវិចារកធម្មា វិចារកធម្មធម្មស្ស នេវវិចារក-
 ធម្មធម្មធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ នេវវិ-
 ចារកធម្មធម្មធម្មា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វា រូបានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១២០] វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកោ ខន្ធ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធតិ តំ
 អារក្ខ រាគោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ វិចិត្តិកា ឧប្បជ្ឈតិ
 ឧទ្ធចំ ឧប្បជ្ឈតិ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ កុសលាកុសលេ
 និរុទ្ធេ វិចារកោ តទារម្មណតា ឧប្បជ្ឈតិ ។ វិចារកោ
 ធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សេត្វា ដលំ បច្ចវេត្តន្តិ វិចារកោ ខន្ធ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធតិ តំ
 អារក្ខ រាគោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ផង នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង
ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ វិបាកធម្មធម៌ទាំងឡាយ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៩] នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាក-
ធម្មធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ទាំងឡាយ
ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២០] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយអារម្មណប្ប-
ច្ច័យ គឺបុគ្គល ឃើញច្បាស់នូវវិបាកក្នុងទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ
មិនមែនខ្លួន ក៏ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវវិបាកក្នុងនោះ ទើប
កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្រិយា កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង
ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើកុសលនិងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក
ទើបកើតឡើង ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ
នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺពួកសេក្ខបុគ្គល ពិចារ-
ណាឃើញនូវផល ក៏ឃើញច្បាស់ នូវវិបាកក្នុងទាំងឡាយ ថាមិន
ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន តែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវ
វិបាកក្នុងនោះ ទើបកើតឡើង ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង

វិហារគ្គិកេ បញ្ញាវិហារ

ចេតោបរិយញ្ញាណោន វិចារកកចិត្តសមង្គិស្ស ចិត្តំ ជា-
 នន្តិ ។ វិចារកា ខន្ធោ ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស
 បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបកញ្ញា-
 ណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ វិចារកា ធម្មោ នេវិចារកនវិចារក-
 ធម្មធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរហា
 ផលំ បច្ចវេក្ខតិ វិចារក ខន្ធោ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន វិចា-
 កចិត្តសមង្គិស្ស ចិត្តំ ជាតាតិ ។ វិចារកា ខន្ធោ
 ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស
 អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារម្មណយ អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(១២០) វិចារកធម្មធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នាទំ មគ្គា សីលំ សមាធយត្ថា
 ឧចោសថកម្មំ កត្វា តំ បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សុចិណ្ឌានិ
 បច្ចវេក្ខតិ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ បច្ចវេក្ខតិ

វិបាកត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ពួកសេដ្ឋកិច្ច ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គលដែលប្រកបដោយវិបាកចិត្ត ដោយ
 ចេតោបរិយញ្ញាណ ។ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃចេតោបរិ-
 យញ្ញាណ ឬព្រះនិវាសនុស្សតិញ្ញាណ យថាភម្មបតញ្ញាណ និងអនាគត-
 សញ្ញាណ ដោយការម្សុណប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវ-
 វិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយការម្សុណប្បច្ច័យ គឺព្រះអរហន្ត ពិចារណា
 ឃើញនូវផល គឺឃើញច្បាស់ នូវវិបាកក្នុងទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជា
 ទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គលដែលប្រកបដោយវិបាកចិត្ត ដោយ
 ចេតោបរិយញ្ញាណ ។ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា
 នូវចេតោបរិយញ្ញាណ ឬព្រះនិវាសនុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ
 ដោយការម្សុណប្បច្ច័យ ។

[១២១] វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយការម្សុ-
 ណប្បច្ច័យ គឺបុគ្គល ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ពិចារ-
 ណានូវអំពើជាកុសលនោះ ពិចារណានូវអំពើជាកុសលទាំងឡាយ ដែល
 ខ្លួនធ្លាប់សន្សំល្អហើយក្នុងកាលមុន ចេញចាកឈាន ពិចារណាឈាន

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

សេត្វា តោត្រកុំ បច្ចវេក្ខន្តិ វេទានំ បច្ចវេក្ខន្តិ
 សេត្វា មត្តា វដ្ឋហិត្វា មត្តំ បច្ចវេក្ខន្តិ សេត្វា
 បហីនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ភតេ កិ-
 លេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វេ សមុទាចិល្លោ កិ-
 លេសេ ជាទន្តិ វិចាកធម្មធម្មេ ខន្ធេ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិនន្តន្តិ
 តំ អារត្ត វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ នោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោ ន វិចាកធម្មធម្មចិត្តស-
 មដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជាទន្តិ អាគាសានញ្ញាយតនកុសលំ
 វិញ្ញាណញ្ញាយតនកុសលស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បេ ។ អាភិញ្ញាញាយតនកុសលំ នេវ-
 សញ្ញាណសញ្ញាយតនកុសលស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វិចាកធម្មធម្មា ខន្ធោ ឥន្ទវិជញ្ញាណស្ស
 ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស
 យថាតម្របតញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិចាកធម្មធម្មោ
 វិចាកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិចាកធម្មធម្មេ ខន្ធេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិនន្តន្តិ តំ អារត្ត វាតោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បជ្ឈាន

ពួកសេក្ខបុគ្គល ពិចារណានូវគោត្រភូ ពិចារណានូវវេទានៈ ពួកសេក្ខ-
 បុគ្គល ចេញចាកមគ្គ ពិចារណានូវមគ្គ ពួកសេក្ខបុគ្គល ពិចារណានូវពួក
 កិលេស ដែលខ្លួនលះបង់ហើយ ពិចារណានូវពួកកិលេស ដែលខ្លួន
 សង្កត់សង្កិនហើយ ដឹងនូវពួកកិលេស ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំទុកហើយ ក្នុង
 កាលមុន ឃើញច្បាស់នូវវិបាកធម្មធម្មកន្លងទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ
 មិនមែនខ្លួន តែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង
 ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង ពួកសេក្ខបុគ្គល ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គល
 ដែលប្រកបដោយវិបាកធម្មធម្មចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសា-
 នញ្ញាយតនកុសល ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនកុសល ដោយអារម្ម-
 ណប្បច្ច័យ ។ បេ ។ អាកិញ្ញញ្ញាយតនកុសល ជាបច្ច័យ នៃនេវេសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ វិបាកធម្មធម្មកន្លង-
 ទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃឥទ្ធិវិធាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្ស-
 តិញ្ញាណ យថាកម្មបតញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម្ម ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម្ម ដោយអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ នូវវិបាកធម្មធម្មកន្លងទាំងឡាយ ថាមិន
 ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន តែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវខន្ធនោះ

វិហារគ្លីកេ បញ្ចវារី

ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ ខោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ កុសលាកុសលេ
 និរុទ្ធ វិចារកោ តទារម្មណតា ឧប្បជ្ជតិ អាគា-
 សានញ្ញាយតនកុសលំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនវិចារកស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ អាភិញ្ញញ្ញា-
 យតនកុសលំ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនវិចារកស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកធម្មធម្មា នេវវិ-
 ចារកធម្មធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរហា
 មត្តា វុដ្ឋហិតា មត្តំ បច្ចវេក្ខតិ ឫព្វេ សុចិណ្ឌនិ
 បច្ចវេក្ខតិ អរហា បហំនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខតិ
 ឫព្វេ សមុទាចិណ្ឌេ កិលេសេ ជាតតិ វិចារក-
 ធម្មធម្មេ ខន្ធេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ
 ចេតោបរិយញ្ញាណេន វិចារកធម្មធម្មចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ
 ជាតតិ អាគាសានញ្ញាយតនកុសលំ វិញ្ញាណញ្ញា-
 យតនកិរិយស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។
 អាភិញ្ញញ្ញាយតនកុសលំ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតន-
 កិរិយស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកធម្មធម្មា
 ខន្ធា ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស ឫព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញា-
 ណស្ស យថាកម្មបទញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញា-
 ណស្ស អាវជ្ជនាយ អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកគ្លីកៈ បញ្ញាវិវរៈ

ទើបកើតឡើង ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើកុសលនិង
 អកុសល រលត់ហើយ វិបាក កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍
 អាកាសានញ្ចាយតនកុសល ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញ្ចាយតនវិបាក
 ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ បេ ។ អាកិញ្ចញ្ចាយតនកុសល ជាបច្ច័យ
 នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនវិបាក ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ វិបាកធម្ម-
 ធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
 ព្រះអរហន្ត ចេញចាកមគ្គ ពិចារណាមគ្គ ពិចារណានូវអំពើទាំងឡាយ
 ដែលខ្លួនសន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ព្រះអរហន្ត ពិចារណានូវកិលេស
 ទាំងឡាយ ដែលខ្លួនលះបង់ហើយ ដឹងនូវកិលេសទាំងឡាយ ដែល
 ខ្លួនសន្សំទុក ក្នុងកាលមុន ឃើញច្បាស់ នូវវិបាកធម្មធម្មក្នុងទាំងឡាយ
 ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គលដែលប្រកបដោយ
 វិបាកធម្មធម្មចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសានញ្ចាយតនកុសល
 ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញ្ចាយតនកិរិយា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ បេ ។
 អាកិញ្ចញ្ចាយតនកុសល ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតន-
 កិរិយា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ វិបាកធម្មធម្មក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ
 នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ
 យថាកម្មបគតញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

(១២២) នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាក-
ធម្មធម៌ ដោយការមូលប្បច្ច័យ គឺ ព្រះអរហន្ត ពិចារណានូវព្រះនិព្វាន
ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ដោយការមូលប្បច្ច័យ ។ ព្រះ
អរហន្ត ឃើញច្បាស់នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន សោតៈ
... ឃានៈ ជីវ្ហា កាយ រូប សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ ...
ឃើញច្បាស់ នូវនេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មកន្លងទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជា
ទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញច្បាស់នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮសំឡេងដោយទិព្វ-
សោតធាតុ ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គលដែលប្រកបដោយនេវិបាកនវិបាកធម្ម-
ធម្មចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសានញ្ញាយតនកិរិយា ជាបច្ច័យ
នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនកិរិយា ដោយការមូលប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ភកិញ្ញញ្ញា-
យតនកិរិយា ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកិរិយា ដោយការមូ-
លប្បច្ច័យ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មកន្លងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃការពិ-
ចារណានូវឥន្ទ្រិវិញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ
យថាកម្មបគញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយការមូលប្បច្ច័យ ។
នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយការមូលប្បច្ច័យ

វិហារគ្គិរោ បញ្ញាវិហារ

និព្វានំ ផលស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សេ-
 ក្ខា វា បុគ្គជ្ជនា វា ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សនំ អស្សាទេនំ អភិនន្តនំ តំ អារត្ត
 រាតោ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ ខោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 កុសលាកុសលេ និរុទ្ធេ វិចារកោ តទារម្មណតា
 ឧប្បជ្ជតិ សោតំ . . . យានំ ជ្ជំ កាយំ រូបេ សន្តេ
 កន្ធូ រសេ ដោដ្ឋព្វេ វត្ថុំ . . . នេវិចារកនិចារក-
 ធម្មធម្មេ ខន្ធូ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនំ
 អស្សាទេនំ អភិនន្តនំ តំ អារត្ត រាតោ ឧប្បជ្ជតិ
 ។ បេ ។ ខោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ កុសលាកុសលេ និរុទ្ធេ
 វិចារកោ តទារម្មណតា ឧប្បជ្ជតិ រូបាយតនំ ចក្ក-
 វិញ្ញាណស្ស ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវិចារកនិចារក-
 ធម្មធម្មេ វិចារកធម្មធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សេក្ខា និព្វានំ បច្ចវេក្ខនំ និព្វានំ តោត្រកុស្ស
 វេទានស្ស ចក្កស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកគ្គិកៈ បញ្ញាវារៈ

គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃផល ដោយការម្សណប្បច្ច័យ ពួកសេត្ត-
 បគ្គលក្តី ពួកបឋជនក្តី ពិចារណាលើញ្ញាច្បាស់នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជា
 ទុក្ខ មិនមែនខ្លួន តែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវចក្ខុនោះ
 ទើបកើតឡើង ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើកុសល
 នឹងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ទើបកើតឡើង ព្រោះអំពើនោះ
 ជាបច្ច័យ សោតៈ . . . យានៈ ជីវ្ហា កាយ រូប សំឡេង ក្លិន រស
 ផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . . ពួកសេត្តបគ្គល ពិចារណាលើញ្ញាច្បាស់ នូវនេវិបាក-
 នវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធាន្តរាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ត្រេកអរ
 រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង ។ បេ ។ ទោមនស្ស
 កើតឡើង កាលបើកុសលនឹងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក កើតឡើង
 ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍ រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
 ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ ។ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយ
 អារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកសេត្តបគ្គល ពិចារណានូវព្រះនិព្វាន ព្រះនិព្វាន
 ជាបច្ច័យ នៃគាត្រភូ វេទានៈ នឹងមគ្គ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

សេត្វា វា បុត្តជ្ឈនា វា ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សាទេនិ អភិនន្តនិ តំ
 ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ សោតំ . . . ។ បេ ។
 នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មេ ខន្ធ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សាទេនិ អភិនន្តនិ ទិព្វេន
 ចក្កនា រូបំ បស្សនិ ទិព្វាយ សោតនាតុយា សន្តិ
 សុណន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាណេន នេវិចារកនវិចារកធម្ម-
 ធម្មចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជានន្តិ នេវិចារកនវិចារកធម្ម-
 ធម្មា ខន្ធ ឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស
 បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១២៣] វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស អនិ-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ វិចារកាធិបតិ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធនំ អនិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 វិចារកោ ធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស អនិបតិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សេត្វា ដលំ
 កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ វិចារកេ ខន្ធ កុំ កត្វា
 អស្សាទេនិ អភិនន្តនិ តំ កុំ កត្វា វាកោ ឧប្បជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

ពួកសេក្ខបុគ្គលក្តី ពួកបឋជនក្តី ពិចារណាយើញច្បាស់នូវចក្ខុ ថាមិន
 ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន តែងត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះចក្ខុនោះ ។ បេ ។
 ទោមនស្ស កើតឡើង សោតៈ . . . ។ បេ ។ ពួកសេក្ខបុគ្គល
 ពិចារណាយើញច្បាស់ នូវនេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធាន៍ឡាយ ថាមិន
 ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន តែងត្រេកអរ រីករាយ ឃើញច្បាស់នូវរូប
 ដោយទិព្វចក្ខុ ព្រមទាំង ដោយទិព្វសោតធាតុ ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គល
 ដែលប្រកបដោយនេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ
 នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធាន៍ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃឥទ្ធិវិធិញ្ញាណ
 ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ
 ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(១២៣) វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយអធិបតិប្ប-
 ច្ច័យ គឺ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ វិបាកាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃ
 វិបាកធម្មធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺពួក
 សេក្ខបុគ្គល ធ្វើផលឲ្យជាទីគោរព ទើបពិចារណា ធ្វើវិបាកក្ខន្ធាន៍ឡាយ
 ឲ្យជាទីគោរព ទើបត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើខ្លួននោះឲ្យជាទីគោរព

វិហារគ្គិកេ បញ្ញាវិហារ

និដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។ វិចារកោ ធម្មោ នេវវិចារកនវិចារ-
 កធម្មធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណា-
 ធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អរហា
 ដលំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ។ សហជាតាធិបតិ
 វិចារកាធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាមំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ច នេវវិចារ-
 កនវិចារកធម្មធម្មស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ វិចារកាធិបតិ សម្មយុត្ត-
 កាមំ ឧទ្ធាមំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាមំ អធិបតិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

(១២២) វិចារកធម្មធម្មោ វិចារកធម្មស្ស អធិប-
 តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិ-
 បតិ អារម្មណាធិបតិ នាមំ ធឧត្វា សីលំ សមាធិ-
 យិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
 ពុំព្វេ សុចិណ្ឌាមំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ឈាណ
 វុដ្ឋហិត្វា ឈាមំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ សេក្ខា
 កោត្រកុំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ វេទាមំ កុំ កត្វា
 បច្ចវេក្ខតិ សេក្ខា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ កុំ កត្វា

វិបាកគ្គិកៈ បញ្ញាវារៈ

ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ បេ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវ-
 វិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ បានដល់ការម្សណាធិបតិ
 នឹងសហជាតាធិបតិ ។ ឯការម្សណាធិបតិ ព្រះអរហន្ត ធ្វើផលឲ្យជា
 ទីគោរព ទើបពិចារណា ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ វិបាកាធិបតិ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកចិត្តសម្មជានុរូប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃវិបាកធម៌ផង នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
 គឺ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ វិបាកាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្កន្ធផង នៃពួកចិត្តសម្មជានុរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(១២៤) វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយអធិប-
 តិប្បច្ច័យ គឺ បានដល់ការម្សណាធិបតិ នឹងសហជាតាធិបតិ ។ ឯការម្ស-
 ណាធិបតិ គឺបុគ្គល ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើអំពើ
 ទាំងនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបពិចារណា ធ្វើអំពើទាំងឡាយ ដែល
 ខ្លួនសន្សំល្អហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាទីគោរព ទើបពិចារណា បេញ
 ចាកឈាន ធ្វើឈានឲ្យជាទីគោរព ទើបពិចារណា ពួកសេក្ខបុគ្គល
 ធ្វើគោត្រភូ ឲ្យជាទីគោរព ទើបពិចារណា ធ្វើរាងទានៈ ឲ្យជាទីគោរព
 ទើបពិចារណា ពួកសេក្ខបុគ្គល បេញចាកមគ្គ ធ្វើមគ្គឲ្យជាទីគោរព

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

បច្ចវេក្ខនំ វិចាកកធម្មធម្មោ ខន្ធ កុំ កត្វា អស្ស-
 ទេន្តិ អភិធម្មន្តិ តំ កុំ កត្វា វាតោ ឧប្បជ្ជនំ ធិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជនំ ។ បេ ។ សហជាតាធិបតិ វិចាកកធម្មធម្មា-
 ធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ វិចាកកធម្មធម្មោ នេវិចាកកធម្មធម្ម-
 ធម្មធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណា-
 ធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អរហា
 មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខនំ ។
 សហជាតាធិបតិ វិចាកកធម្មធម្មាធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបាទំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិចាកកធម្មធម្មោ
 វិចាកកធម្មធម្មស្ស ច នេវិចាកកធម្មធម្មធម្មស្ស ច
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ
 វិចាកកធម្មធម្មាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបាទំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១២៥] នេវិចាកកធម្មធម្មោ នេវ-
 វិចាកកធម្មធម្មធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណា-
 ធិបតិ អរហា ធិបតិ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខនំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ទើបពិចារណា ធ្វើវិបាកធម្មធម្មកន្លំទាំងឡាយឲ្យជាទីគោរព ទើបត្រេក
អរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើខន្ធនោះឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើត
ឡើង ។ បេ ។ ឯសហជាតាធិបតី វិបាកធម្មធម្មធិបតី ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកសម្បយុត្តកក្កន ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម្មិ ជាបច្ច័យ
នៃនេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ គឺ បានដល់អារម្មណា-
ធិបតី និងសហជាតាធិបតី ។ ឯអារម្មណធិបតី គឺ ព្រះអរហន្ត ចេញ
ចាកមគ្គ ធ្វើមគ្គឲ្យជាទីគោរព ទើបពិចារណា ។ ឯសហជាតាធិបតី
គឺ វិបាកធម្មធម្មធិបតី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានុរូប ដោយអធិបតីប្ប-
ច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម្មិផ្សេង នៃនេវិបាកន-
វិបាកធម្មធម្មិផ្សេង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ គឺ បានដល់សហជាតាធិបតី
គឺ វិបាកធម្មធម្មធិបតី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កនផ្សេង នៃពួកចិត្ត-
សមុជ្ជានុរូបផ្សេង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

(១២៥) នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃនេវិ-
បាកនវិបាកធម្មធម្មិ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ គឺ បានដល់អារម្ម-
ណធិបតី និងសហជាតាធិបតី ។ ឯអារម្មណធិបតី គឺ
ព្រះអរហន្ត ធ្វើនូវព្រះនិព្វាន ឲ្យជាទីគោរព ទើបពិចារណា ។

វិបាកគ្គិកេ បញ្ញាវិហារ

សហជានាតិបតិ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មាធិបតិ សម្ប-
 យុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូកានំ អធិបតិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មា
 វិចារកធម្មធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណាធិបតិ ធិញ្ចានំ ផលស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មា វិចារកធម្ម-
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណា-
 ធិបតិ សេត្វា ធិញ្ចានំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ
 ធិញ្ចានំ កោត្រកុស្ស វេទានស្ស មក្ខស្ស អធិ-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ កុំ កត្វា អស្សាទេន្តិ
 អភិនន្តន្តិ តំ កុំ កត្វា វកោ ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 ។ បេ ។ សោតំ . . . ។ បេ ។ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មា
 ខន្ធា កុំ កត្វា អស្សាទេន្តិ អភិនន្តន្តិ តំ កុំ កត្វា
 វកោ ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

(១២៦) វិចារកោ ធម្មា វិចារកស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា វិចារកា
 ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ វិចារកានំ ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បញ្ចវិញ្ញាណំ វិចារកមនោធាតុយា

វិបាកត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

ឯសហជាតាធិបតី គឺ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មាធិបតី ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធដ៏ នៃពួកចិត្តសមុជានុប្បដ្ឋន៍ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។
 នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មិ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ គឺ
 បានដល់ការម្សណាធិបតី ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃផល ដោយអធិបតី-
 ប្បច្ច័យ ។ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម្មិ
 ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ គឺ បានដល់ការម្សណាធិបតី គឺ ពួកសេក្ខបុគ្គល
 ធ្វើព្រះនិព្វានឲ្យជាទីគោរព ទើបពិចារណា ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃ
 គោត្រកូ វេទានៈ និធម្មគ្គ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ពួកសេក្ខបុគ្គល ធ្វើ
 ចក្ខុឲ្យជាទីគោរព ទើបត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើចក្ខុនោះឲ្យជាទីគោរព
 ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ បេ ។ សោតៈ . . . ។ បេ ។
 ពួកសេក្ខបុគ្គល ធ្វើនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធាន្តរាយឲ្យជាទីគោរព
 ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើខន្ធាន្តរាយនោះឲ្យជាទីគោរព ទើបកើត
 ឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ បេ ។

[១២៦] វិបាកធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មិ ដោយអនន្តរ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិបាកក្ខន្ធមុនី ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធគ្រោយ ។
 ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ បញ្ចវិញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកមនោធាតុ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកមនោធាតុ វិចាក-
មនោវិញ្ញាណធាតុយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
វិចាកោ ធម្មោ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មស្ស អនន្ត-
រប្បច្ចយេន បច្ចយោ កវន្តំ អារជ្ជនាយ អនន្តរប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ វិចាកមនោវិញ្ញាណធាតុ កិរិយ-
មនោវិញ្ញាណធាតុយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១២៧) វិចាកធម្មធម្មោ វិចាកធម្មធម្មស្ស អនន្ត-
រប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា វិចាកធម្មធម្មា
ខន្ធា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ វិចាកធម្មធម្មាទំ ខន្ធាទំ
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស
អនុលោមំ វេទានស្ស តោត្រកុ មគ្គស្ស វេទានំ
មគ្គស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិចាកធម្មធម្មោ
វិចាកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចា-
កធម្មធម្មា ខន្ធា វុដ្ឋានស្ស មត្តោ ជលស្ស
សេក្ខានំ អនុលោមំ ជលសមាបត្តិយា និរោធា
វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកុសលំ ជល-
សមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ វិបាកមនោធាតុ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកមនោវិញ្ញាណ-

ធាតុ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកន-

វិបាកធម្មធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺកវឌ្ឍៈ ជាបច្ច័យ នៃការជួនៈ

ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ វិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ ជាបច្ច័យ នៃកិរិយា

មនោវិញ្ញាណធាតុ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(១២៧) វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយអនន្តរប្ប-

ច្ច័យ គឺពួកវិបាកធម្មធម្មកន្ធម្មនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកធម្មធម្មកន្ធក្រោយៗ

ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃគោត្រភូ អនុលោម

ជាបច្ច័យ នៃវេទានៈ គោត្រភូ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ វេទានៈ ជាបច្ច័យ

នៃមគ្គ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាក-

ធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺពួកវិបាកធម្មធម្មកន្ធម្មនៗ ជាបច្ច័យ នៃវិជ្ជានៈ

មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃវេល អនុលោម របស់ពួកសេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ

នៃវេលសមាបត្តិ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកុសល របស់បុគ្គលដែល

ចេញចាកនិរោធ ជាបច្ច័យ នៃវេលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

វិបាកគ្គិកេ បញ្ញាវិពោ

(១២៨) នេវវិចារកនវិចារកនធម្មធម្មោ នេវវិចារក-
 នវិចារកនធម្មធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ បុរិ-
 មា បុរិមា នេវវិចារកនវិចារកនធម្មធម្មា ខន្ធា បដ្ឋិមាធំ
 បដ្ឋិមាធំ នេវវិចារកនវិចារកនធម្មធម្មាធំ ខន្ធាធំ អនន្ត-
 រវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ។ នេវវិចារកនវិចារកនធម្មធម្មោ
 វិចារកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ
 អាវជ្ជនា បញ្ចន្ធី វិញ្ញាណាធំ អនន្តរវ្យច្ឆយេន
 បច្ឆយោ នេវវិចារកនវិចារកនធម្មធម្មា ខន្ធា វុដ្ឋានស្ស
 អរហតោ អនុលោមំ ផលសមាបត្តិយា និរោធា
 វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញាសញ្ញាយតនកិរិយំ ផលស-
 មាបត្តិយា អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ។ នេវវិចារកន-
 វិចារកនធម្មធម្មោ វិចារកនធម្មធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន
 បច្ឆយោ អាវជ្ជនា វិចារកនធម្មធម្មាធំ ខន្ធាធំ អនន្តរ-
 វ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

(១២៩) វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស
 សមនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ អនន្តរសទិសំ ។
 វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស សហជាត-
 វ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ វិចារកោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ឌំ
 ។ បេ ។ តិណ្ឌំ ។

វិបាកគ្គិកៈ បញ្ញាវារៈ

(១២៨) នេវិបាកនិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនិបាក-
 ធម្មធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺពួកនេវិបាកនិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធមុន ។ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកនេវិបាកនិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធគ្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។
 នេវិបាកនិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
 គឺ អារ្យដ្ឋនៈ ជាបច្ច័យ នៃបញ្ចវិញ្ញាណ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកនេវិបាក-
 និបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវដ្តនៈ អនុលោម របស់ព្រះអរហន្ត
 ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ នៃវិសញ្ញាណសញ្ញាយតនកិរិយា របស់
 បុគ្គលដែលចេញពីនិរោធន ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរប្ប-
 ច្ច័យ ។ នេវិបាកនិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយ
 អនន្តរប្បច្ច័យ គឺ អារ្យដ្ឋនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ ដោយ
 អនន្តរប្បច្ច័យ ។

(១២៩) វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយសមនន្តរប្ប-
 ច្ច័យ គឺ ប្រវេហលគ្នានឹងអនន្តរប្បច្ច័យដែរ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃវិបាកធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១ (ជាបច្ច័យ) នៃ
 វិបាកក្ខន្ធ ៣ ។ បេ ។ ខន ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១៣០] វិចារកធម្មធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណំ ។ នេវវិចា-
កនវិចារកធម្មធម្មោ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ. នេវវិចារកនវិចារក-
ធម្មធម្មោ ឯកោ ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ . . .
ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ
. . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ។

[១៣១] នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ វិចារកស្ស
ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ វត្ថុ វិចារកានំ ខន្ធានំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[១៣២] វិចារកោ ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ
ច ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកោ ឯកោ ខន្ធា
ច វត្ថុ ច តីណាដ្ឋំ ខន្ធានំ ។ វិចារកោ ច នេវវិ-
ចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ច ធម្មោ នេវវិចារកនវិចារក-
ធម្មធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកា
ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១៣០] វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយសហ-
 ជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ។ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃ
 នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ នេវិបាកនវិបាក-
 ធម្មធម្មកន្ធ ១ មហាក្ខត្ត ១ . . . ពាហិរូប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប
 . . . ឧត្តសមុដ្ឋានរូប . . . មហាក្ខត្ត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ។

[១៣១] នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្នុង ក្នុងខណៈនៃបដិ-
 សន្និ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[១៣២] វិបាកធម៌ក្តី នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
 វិបាកធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុង ១ ក្តី វត្ថុក្តី (ជាបច្ច័យ)
 នៃខន្ធ ៣ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្និ ។ វិបាកធម៌ក្តី នេវិបាកនវិបាកធម្ម-
 ធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកវិបាកក្នុងក្តី ពួកមហាក្ខត្តក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ។

វិញ្ញាបនបត្រ

[១៣៣] វិចារកធម្មធម្មា ច នេវវិចារកធម្មា-
 កធម្មធម្មា ច ធម្មា នេវវិចារកធម្មា ធម្មា
 សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វិចារកធម្មធម្មា ខន្ធ
 ច មហាភូតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ សហជា-
 តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[១៣៤] វិចារកា ធម្មា វិចារកស្ស ធម្មស្ស
 អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វិចារកា ឯកោ
 ខន្ធ បដិសន្ធិក្កុលោ . . . ។ វិចារកា ធម្មា
 នេវវិចារកធម្មធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្កុលោ វិចារកា ខន្ធ វត្ថុស្ស
 អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ វិចារកា ធម្មា
 វិចារកស្ស ច នេវវិចារកធម្មធម្មស្ស ច
 ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្កុ-
 លោ វិចារកា ឯកោ ខន្ធ តិណ្ឌំ^(១) ខន្ធនំ
 វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

វិបាកគ្គិកៈ បញ្ញាវារៈ

[១៣៣] វិបាកធម្មធម៌ក្តី នៃវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ

នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិបាកធម្ម-

ធម៌ក្នុង ពួកមហាក្ខតក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុទ្រ ដោយ

សហជាតប្បច្ច័យ ។

[១៣៤] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយអតោមពា-

ប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ វិបាកធម៌

ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ គឺ ពួក

វិបាកក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ ។

វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ផង នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង

ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃ

វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[១៣៥] វិចារកធម្មជម្លោះ វិចារកធម្មជម្មស្ស
អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកធម្មជម្លោះ ឯកោ
ខន្ធោ តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិន្នំ ខន្ធានំ ។
នេវវិចារកនវិចារកធម្មជម្លោះ នេវវិចារកនវិចារកធម្ម-
ជម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ នេវវិចារកនវិចារ-
កធម្មជម្លោះ ឯកោ ខន្ធោ តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ ទ្វេ ខន្ធា
ទ្វិន្នំ ខន្ធានំ ។ នេវវិចារកនវិចារកធម្មជម្លោះ វិចារកស្ស
ជម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ
វត្ថុ វិចារកានំ ខន្ធានំ ។

[១៣៦] វិចារកោ ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មជម្លោះ
ច ជម្លោះ វិចារកស្ស ជម្មស្ស បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកោ
ឯកោ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ ។ សត្ត
បញ្ញា ។

[១៣៧] វិចារកោ ជម្លោះ វិចារកស្ស ជម្មស្ស
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណី ។ វិចារកធម្មជម្លោះ
វិចារកធម្មជម្មស្ស តីណី ។ នេវវិចារកនវិចារក-
ធម្មជម្លោះ នេវវិចារកនវិចារកធម្មជម្មស្ស ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១៣៥] វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយអតោមញ្ញាញា
 បច្ច័យ គឺ វិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ ១ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ (ជា
 បច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ។ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិ-
 បាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយអតោមញ្ញាញាបច្ច័យ គឺ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្ម-
 ក្ខន្ធ ១ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ។
 នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយអតោមញ្ញាញាបច្ច័យ
 គឺ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[១៣៦] វិបាកធម៌ក្តី នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ក្តី (ជាបច្ច័យ)
 នៃវិបាកធម៌ គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១ ក្តី វត្ថុក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ។ បញ្ញា ៧ ។

[១៣៧] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយនិស្សយបច្ច័យ
 គឺ ខន្ធ ៣ ។ វិបាកធម្មធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃវិបាកធម្មធម៌ គឺ ខន្ធ ៣ ។
 នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃនេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ។ បេ។

វិបាកគ្គិយោ បញ្ញាវិបាក

នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ វិបាកស្ស ធម្មស្ស ចក្ខា-
 យតនំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ។ បេ ។ កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ វិបា-
 កានំ ខន្ធានំ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ វិបាកានំ ខន្ធានំ ។
 នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ វិបាកធម្មធម្មស្ស និស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ វិបាកធម្មធម្មានំ ខន្ធានំ ។

(១៣៨) វិបាកោ ច នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ
 ច ធម្មា វិបាកស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ចក្ខុវិញ្ញាណសហគតោ ឯកោ ខន្ធា ច ចក្ខា-
 យតនញ្ច ។ បេ ។ កាយាយតនញ្ច វិបាកោ ឯកោ
 ខន្ធា ច វត្ថុ ច តិណ្ឌន្នំ ខន្ធានំ បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិបាកោ ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច ។ វិបាកោ ច
 នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ច ធម្មា នេវវិបាកនវិបា-
 កធម្មធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិបាកា
 ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ។ សន្និទ្ធីតំ ។ បដិសន្ធិក្ខ-
 ណោ . . . ។ វិបាកធម្មធម្មោ ច នេវវិបាកនវិបាកធម្ម-
 ធម្មោ ច ធម្មា វិបាកធម្មធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន

វិបាកគ្គិកៈ បញ្ញាភារៈ

នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃវិបាកធម៌ គឺ ចក្ខុយតនៈ

ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បេ ។ កាយា-

យតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) នៃពួក

វិបាកក្ខន្ធ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ

គឺ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ ។

(១៣៨) វិបាកធម៌ក្តី នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃ

វិបាកធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយចក្ខុវិញ្ញាណ

ក្តី ចក្ខុយតនៈក្តី ។ បេ ។ កាយាយតនៈក្តី វិបាកក្ខន្ធ ១ ក្តី វត្ថុក្តី (ជា

បច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ វិបាកក្ខន្ធ ១ ក្តី វត្ថុក្តី ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

វិបាកធម៌ក្តី នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាកធម្ម-

ធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិបាកក្ខន្ធក្តី ពួកមហាក្ខត្តក្តី ។ សេចក្តី

បំប្រញ ។ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ វិបាកធម្មធម៌ក្តី នេវិបាក-

នវិបាកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

បច្ចុយោ វិចារកធម្មធម្មោ ឃកោ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច ។
 វិចារកធម្មធម្មោ ច ទេវិចារកធម្មធម្មធម្មោ ច
 ធម្មោ លេវិចារកធម្មធម្មធម្មធម្មស្ស ធីស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ វិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធោ ច មហាក្ខតា ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាណំ ។ តេស បញ្ញា ។

[១៣៧] វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
 បកត្វបនិស្សយោ ។ បកត្វបនិស្សយោ កាយិកំ
 សុខំ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស
 ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 កាយិកំ ទុក្ខំ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស
 ទុក្ខស្ស ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ ដលសមាបត្តិ កាយិកស្ស សុខស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ វិចារកោ ធម្មោ វិចា-
 កធម្មធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អារម្ម-
 ណ្ឌបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។ បកត្វបនិស្ស-
 យោ កាយិកំ សុខំ ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ សីលំ
 សមាទិយតិ ។ បេ ។ សង្ខំ ភិណ្ឌតិ កាយិកំ ទុក្ខំ
 ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

គឺ វិបាកធម្មធម្មកន្ធ ១ ក៏ វត្ថុក៏ ។ វិបាកធម្មធម្មក៏ នៃវិបាកនវិបាក
 ធម្មធម្មក៏ ជាបច្ច័យ នៃនៃវិបាកនវិបាកធម្មធម្ម ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកវិបាកធម្មធម្មកន្ធ ពួកមហាក្ខត្តក៏ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសម្ពាសន-
 រូប ។ បញ្ញា ១៣ ។

[១៣៩] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ គឺ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិ-
 ស្ស័យ គឺ កាយិកសុខ ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និង
 ផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ កាយិកទុក្ខ ជាបច្ច័យ នៃ
 កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 ផលសមាបត្តិ ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។
 វិបាកធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ
 បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ
 បុគ្គល អាស្រ័យកាយិកសុខ ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល ។ បេ ។
 បំបែកសង្ឃ អាស្រ័យកាយិកទុក្ខ ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល ។ បេ ។

វិហារគ្គិកេ បញ្ញាវិហារ

សង្ខំ ភិក្ខុតិ កាយិកំ សុខំ . . . កាយិកំ ទុក្ខំ
 សទ្ធាយ ។ បេ ។ បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ វិចារកោ ធម្មោ នេវវិចារកនវិចារក-
 ធម្មធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌ-
 បនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។
 បកត្ថបនិស្សយោ អរហ កាយិកំ សុខំ ឧប-
 និស្សាយ អនុប្បន្នំ កិរិយសមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ឧប្បន្នំ
 សមាបជ្ជតិ សង្ខារេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សតិ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧបនិស្សាយ អនុប្បន្នំ
 កិរិយសមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ឧប្បន្នំ សមាបជ្ជតិ ។

[១៤០] វិចារកធម្មធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថប-
 និស្សយោ សទ្ធិ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ មានំ
 ជម្លេតិ ទិដ្ឋិ កល្យាណំ សីលំ . . . សុតំ . . . ចាតំ . . .
 បញ្ញំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ មានំ ជម្លេតិ
 ទិដ្ឋិ កល្យាណំ វាតំ . . . ទោសំ មោហំ មានំ ទិដ្ឋិ . . .

វិបាកត្ថិកៈ បញ្ចវារៈ

បំបែកសង្ឃ កាយិកសុខ . . . កាយិកទុក្ខ (ជាបច្ច័យ) នៃសត្វ ។ បេ ។
 ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌
 ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ បាន
 ដល់ការម្សោយបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បក-
 ត្ថបនិស្ស័យ គឺ ព្រះអរហន្ត អាស្រ័យកាយិកសុខ ធ្វើកិរិយាសមាបត្តិ
 ដែលមិនទាន់កើតឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់កិរិយាសមាបត្តិ ដែលកើតឡើង
 ហើយ ពិចារណាលើញព្យាសន្តវសង្ខារទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ
 មិនមែនខ្លួន អាស្រ័យកាយិកទុក្ខ ធ្វើកិរិយាសមាបត្តិ ដែលមិនទាន់
 កើតឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់កិរិយាសមាបត្តិ ដែលកើតឡើងហើយ ។

(១៤០) វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ គឺ បានដល់ការម្សោយបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និង
 បកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យសត្វ ហើយ
 ឲ្យទាន ។ បេ ។ ដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ សីល . . . សុតៈ . . .
 ចាតៈ . . . អាស្រ័យបញ្ញា ហើយឲ្យទាន ។ បេ ។ ដំឡើងមានៈ
 ប្រកាន់ទិដ្ឋិ រាគៈ . . . ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

បត្តនំ ឧបនិស្សាយ នានំ ទេតិ ។ បេ ។ សមាបត្តិ
 ឧប្បាទេតិ ចាណំ បាទតិ ។ បេ ។ សង្ឃំ ភិក្ខុតិ
 ។ បេ ។ សទ្ធា ។ បេ ។ បត្តនា សទ្ធាយ សីលស្ស
 ។ បេ ។ បត្តនាយ ឧបនិស្សាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បឋមស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ បឋមស្ស ។ បេ ។
 នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ នេវសញ្ញា-
 សញ្ញាយតនស្ស បឋមំ ឈានំ ទុតិយស្ស ។ បេ ។
 អាតិញ្ញញ្ញាយតនំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនស្ស ឧប-
 និស្សាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ បឋមស្ស
 មគ្គស្ស បរិកម្មំ បឋមស្ស ។ បេ ។ ចតុត្ថស្ស មគ្គស្ស
 បរិកម្មំ ចតុត្ថស្ស បឋមោ មគ្គោ ទុតិយស្ស ទុតិយោ
 មគ្គោ តតិយស្ស តតិយោ មគ្គោ ចតុត្ថស្ស បគ្គស្ស
 ឧបនិស្សាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សេត្វា មគ្គំ ឧប-
 និស្សាយ អនុប្បដ្ឋំ កុសលសមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 ។ បេ ។ មគ្គោ សេត្វានំ អត្ថប្បដិសន្តិទាយ
 ។ បេ ។ វាណាវាណកោសល្យស្ស ឧបនិស្សាយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ចាណាតិចារោ ចាណាតិចាតស្ស ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យទាន ។ បេ ។ ធ្វើសមាបត្តិឲ្យកើតឡើង
 សម្លាប់សត្វ ។ បេ ។ បំបែកសង្ឃ ។ បេ ។ សទ្ទា ។ បេ ។ សេចក្តី
 ប្រាថ្នា (ជាបច្ច័យ) នៃសទ្ទា នៃសីល ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តី
 ប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃបឋមជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ)
 នៃបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បរិកម្ម នៃនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ)
 នៃនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ បឋមជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ) នៃទុតិយជ្ឈាន
 ។ បេ ។ ភាគីញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បេ ។ បរិកម្ម នៃមគ្គទី ១ (ជាបច្ច័យ) នៃ
 មគ្គទី ១ ។ បេ ។ បរិកម្ម នៃមគ្គទី ២ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ២ មគ្គទី ១
 (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ២ មគ្គទី ២ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ៣ មគ្គទី ៣
 ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ២ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ពួកសេក្ខបុគ្គល
 អាស្រ័យមគ្គ ហើយធ្វើកុសលសមាបត្តិ ដែលមិនទាន់កើត ឲ្យកើត
 ឡើង ។ បេ ។ មគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃអត្ថប្បជីសម្ពិទ្ធ របស់ពួកសេក្ខបុគ្គល
 ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីឈ្លាសក្នុងឋានឋានៈ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ បាណាតិបាត (ជាបច្ច័យ) នៃបាណាតិបាត ។ បេ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។
 មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ។ បេ ។ ព្យាបាទស្ស មាតុយា-
 តកក្ខំ មាតុយាតកក្ខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បេ ។ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ និយតមិច្ឆា-
 ទិដ្ឋិយា សង្ឃកេនកក្ខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បេ ។

(១២០) វិចាកធម្មជន្មោ វិចាកស្ស ជន្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
 បកត្វបនិស្សយោ ។ បកត្វបនិស្សយោ សទ្ធិំ ឧប-
 និស្សយ អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ បរិយិដ្ឋិ-
 ប្បលកំ ទុក្ខំ បច្ចនុកោតិ ។ បេ ។ បត្តនំ
 ឧបនិស្សយ អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ ។ បេ ។
 សទ្ធា ។ បេ ។ បត្តនា កាយិកស្ស សុខស្ស កា-
 យិកស្ស ទុក្ខស្ស ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលាកុសលំ កក្ខ-
 វិចាកស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ មត្តោ
 ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកគ្គិកៈ បញ្ញាវិវរៈ

ជាបច្ច័យ នៃមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បេ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិ
(ជាបច្ច័យ) នៃមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ នៃព្យាបាទ មាតុយាតកម្ម ជាបច្ច័យ
នៃមាតុយាតកម្ម ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃ
និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ (ជាបច្ច័យ)
នៃនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យ នៃសង្ឃកេទកម្ម ដោយឧបនិស្សយប្ប-
ច្ច័យ ។ បេ ។

(១៤១) វិបាកធម្មធមិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធមិ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ គឺ បានដល់អនន្តបូរនិស្សយ៍ និងបកត្ថបូរនិស្សយ៍ ។ បក-
ត្ថបូរនិស្សយ៍ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យសទ្ធា ធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅ ឲ្យក្តៅសព្វ
រង្វង់ទុក្ខដែលមានការស្វែងរកជាមូល ។ បេ ។ អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា
ធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅ ឲ្យក្តៅសព្វ ។ បេ ។ សទ្ធា ។ បេ ។ សេចក្តីប្រាថ្នា ជា
បច្ច័យ នៃកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ កុសលនិងអកុសល ជាបច្ច័យ នៃកម្មវិបាក ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

វិចារកធម្មធម្មោ នេវវិចារកធម្មធម្មធម្មស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ
 បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោៈ អរហា មគ្គំ
 ឧបនិស្សាយ អនុប្បន្នំ កិរិយសមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 ឧប្បន្នំ សមាបជ្ជតិ សម្មារេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សតិ ។ បេ ។ មត្តោ អរហតោ អត្ថប្ប-
 និសម្ពិទ្ធាយ ធម្មនិរុត្តិប្បជិកាណប្បនិសម្ពិទ្ធាយ ហំជា-
 ហំនកោសល្លស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤២] នេវវិចារកធម្មធម្មោ នេវវិចារកធម្ម-
 វិចារកធម្មធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
 រម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្ស-
 យោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ អរហា ឧត្ថំ . . . កោជនំ
 . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ អនុប្បន្នំ កិរិយសមាបត្តិ
 ឧប្បាទេតិ ឧប្បន្នំ សមាបជ្ជតិ ។ នេវវិចារកធម្មធម្ម-
 ធម្មធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
 បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ ឧត្ថំ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយឧបនិស្សៈ
យប្បច្ច័យ គឺ បានដល់ការម្សោយនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បក-
ត្ថបនិស្ស័យ គឺ ព្រះអរហន្ត អាស្រ័យមគ្គ ធ្វើកិរិយាសមាបត្តិ ដែលមិន
ទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់កិរិយាសមាបត្តិ ដែលកើតឡើងហើយ
ពិចារណាលើញព្យាស ទូរសង្ខារទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិន
មែនខ្លួន ។ បេ ។ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃអត្ថប្បដិសម្ពិទ្ធ ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធ
និរុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធ បដិកាណប្បដិសម្ពិទ្ធ និងឋានាឋានកោសល្យ របស់
ព្រះអរហន្ត ដោយឧបនិស្ស័យប្បច្ច័យ ។

(១៤២) នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាក-
ធម្មធម៌ ដោយឧបនិស្ស័យប្បច្ច័យ គឺ បានដល់ការម្សោយនិស្ស័យ
អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ ព្រះអរ-
ហន្ត អាស្រ័យរដូវ . . . ភោជន . . . សេនាសនៈ ធ្វើកិរិយាសមា-
បត្តិ ដែលមិនទាន់កើតឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់កិរិយាសមាបត្តិដែល
កើតឡើងហើយ ។ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌
ដោយឧបនិស្ស័យប្បច្ច័យ គឺ បានដល់ការម្សោយនិស្ស័យ អនន្តរូប-
និស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ រដូវ . . .

កោដនំ . . . សេនាសនំ កាយិកស្ស សុខស្ស
 កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវីវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ
 វិចារកធម្មធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថប-
 និស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ ឧត្ថំ ឧបនិស្សយ
 នានំ ទេតិ ។ បេ ។ សង្ឃំ ភិណ្ឌតិ កោដនំ . . . សេនា-
 សនំ ឧបនិស្សយ នានំ ទេតិ ។ បេ ។ សង្ឃំ ភិណ្ឌតិ
 ឧត្ថំ . . . កោដនំ . . . សេនាសនំ សទ្ធាយ ។ បេ ។
 បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤៣] នេវីវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ នេវីវិចារក-
 នវិចារកធម្មធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណ្ឌបុរេជាតំ
 អរហា ចត្តំ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ កាយំ រូបេ ។ បេ ។
 ដោដ្ឋព្វេ វត្ថំ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ ទិព្វេន ចត្តនា
 រូបំ ។ បេ ។ ទិព្វាយ សោតនាតុយា សន្នំ ។ បេ ។
 វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ នេវីវិចារកនវិចារកធម្មធម្មានំ ខន្ធនំ
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវីវិចារកនវិចារកធម្ម-
 ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ

វិហារត្ថិកៈ បញ្ញាវិរាជៈ

ភោជន . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយិកស្ស កាយិកទុក្ខ និង
 ផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជា
 បច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ បានដល់ការម្សោយ
 បនិស្សយ អនន្តបនិស្សយ និងបកត្ថបនិស្សយ ។ បកត្ថបនិស្សយ គឺ
 បុគ្គល អាស្រ័យរដូវ ហើយឲ្យទាន ។ បេ ។ បំបែកសង្ឃ អាស្រ័យ
 ភោជន . . . សេនាសនៈ ហើយឲ្យទាន ។ បេ ។ បំបែកសង្ឃ រដូវ
 . . . ភោជន . . . សេនាសនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃសទ្ធា ។ បេ ។
 ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(១៤៣) នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាក-
 ធម្មធម៌ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ គឺ បានដល់ការម្សោយបុរេជាន និងវត្ថុ-
 បុរេជាន ។ ការម្សោយបុរេជាន គឺ ព្រះអរហន្ត (ពិចារណាឃើញ)
 នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ។ បេ ។ នូវកាយ នូវរូបទាំងឡាយ ។ បេ ។ នូវ
 ផ្សព្វទាំងឡាយ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ។ បេ ។ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ បេ ។
 នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ ។ បេ ។ ឯវត្ថុបុរេជាន គឺ វត្ថុ ជា
 បច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មកន្លែងទាំងឡាយ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។
 នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ
 សេក្ខា វា បុព្វជ្ជនា វា ចក្កំ អនិច្ចតោ ធុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សនំ អស្សាទេនំ អភិទន្ធនំ តំ អារត្ត
 រកោ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 កុសលាកុសលេ ជិវុទ្ធេ វិចារកោ តទារម្មណតា
 ឧប្បជ្ជតិ សោតំ ។ បេ ។ វត្ថុំ អនិច្ចតោ ។ បេ ។
 តទារម្មណតា ឧប្បជ្ជតិ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណា-
 ស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ ដោជ្ជព្វា-
 យតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស ។ វត្ថុបុរេជាតំ ចក្ខា-
 យតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ។ បេ ។ កាយាយតនំ កា-
 យវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ វិចារកានំ ខន្ធនំ បុរេជាត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ
 វិចារកធម្មធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ សេក្ខា
 វា បុព្វជ្ជនា វា ចក្កំ ។ បេ ។ អារត្ត រកោ ឧប្បជ្ជតិ
 ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ សោតំ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

គឺ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត

គឺ ពួកសេក្ខបុគ្គលក្តី ពួកបុគ្គលក្តី (ពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ
ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ

ប្រារព្ធនូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង

កាលបើកុសលនិងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក កើតឡើង ព្រោះ

អំពើនោះជាអារម្មណ៍ នូវសោតៈ ។ បេ ។ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ។ បេ ។

(វិបាក) កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍ រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ

នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ (ជា

បច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្ខុយតនៈ (ជាបច្ច័យ)

នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ

វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្នុង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ នៃវិបាកន-

វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ បាន

ដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ ពួក

សេក្ខបុគ្គលក្តី ពួកបុគ្គលក្តី (ពិចារណាឃើញ) នូវចក្ខុ ។ បេ ។ រាគៈ

ប្រារព្ធ ទើបឡើង ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង នូវសោតៈ ។ បេ ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធព្រាណ

វត្ថុ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ។ បេ ។ ទិព្វន
ចក្កុនា រូបំ ។ បេ ។ ទិព្វាយ សោតតាតុយា សង្ខំ ។
វត្ថុបុរេជានំ វត្ថុ វិចារកធម្មធម្មានំ ខន្ធានំ បុរេជានប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤៤] វិចារកា ធម្មា នេវិចារកនវិចារកធម្ម-
ធម្មស្ស បន្ទាជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ បន្ទាជាន
វិចារកា ខន្ធា បុរេជានស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
បន្ទាជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤៥] វិចារកធម្មធម្មា នេវិចារកនវិចារកធម្ម-
ធម្មស្ស បន្ទាជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ នេវិចារក-
នវិចារកធម្មធម្មា នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស បន្ទា-
ជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤៦] វិចារកធម្មធម្មា វិចារកធម្មធម្មស្ស អា-
សេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា វិចារកធម្ម-
ធម្មា ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ វិចារកធម្មធម្មានំ
ខន្ធានំ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស អនុលោមំ វេទាន-
ស្ស តោត្រកុ មត្តស្ស វេទានំ មត្តស្ស អាសេវ-
នប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកគ្គិកៈ បញ្ញាវារៈ

នូវវត្ថុ ជាមិនទៀង ។ បេ ។ ទោមនស្ស ។ បេ ។ នូវរូប ដោយទិព្វ-
ចក្ខុ ។ បេ ។ នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតនាគុ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ
វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[១៤៤] វិបាកធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិ ដោយ
បច្ចាជ្ជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជ្ជាត គឺ ពួកវិបាកក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃ
កាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ចាជ្ជាតប្បច្ច័យ ។

[១៤៥] វិបាកធម្មធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិ
ដោយបច្ចាជ្ជាតប្បច្ច័យ គឺ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃនេវ-
វិបាកនវិបាកធម្មធម្មិ ដោយបច្ចាជ្ជាតប្បច្ច័យ ។

[១៤៦] វិបាកធម្មធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម្មិ ដោយភាសេ-
វនប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធមុន ។ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកវិបាក-
ធម្មធម្មក្ខន្ធក្រោយ ។ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រភូ អនុលោម
(ជាបច្ច័យ) នៃភេទានៈ គោត្រភូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វេទានៈ ជា
បច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[១៤៧] នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ នេវវិចារក-
នវិចារកធម្មធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បុរិមា បុរិមា ។ បេ ។ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤៨] វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកា ចេតនា សម្បយុត្ត-
កានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ វិចារកា ចេតនា ។ វិចារកោ ធម្មោ នេវវិ-
ចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
វិចារកា ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ កម្មប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកា ចេតនា
កដត្តារូចានំ ។ វិចារកោ ធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស
ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស ច ធម្មស្ស កម្ម-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ បដិសន្ធិក្ខណោ
វិចារកា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា
ច រូចានំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(១៤៧) នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាក-
ធម្មធម៌ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ (ពួកខន្ធ) មុនៗ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ
ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

(១៤៨) វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ
គឺ វិបាកចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយកម្មប្បច្ច័យ
វិបាកចេតនា ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិ-
បាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ វិបាកចេតនា ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកចិត្តសមុជានុរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ វិបាកចេតនា ក្នុងខណៈនៃបដិ-
សន្ធិ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកកដត្តារូប ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាក-
ធម្មធម៌ផង នៃនេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ វិបាក-
ចេតនា (ជាបច្ច័យ) នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមុជានុរូបផង
វិបាកចេតនា (ជាបច្ច័យ) នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកកដត្តារូបផង
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(១៤៩) វិចារកធម្មធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកធម្មធម្មោ ចេតនា
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ។ វិចារកធម្មធម្មោ វិចារក-
 ស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ នាណខណ៌កា
 វិចារកធម្មធម្មោ ចេតនា វិចារកានំ ខន្ធានំ កម្មប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិចារកធម្មធម្មោ នេវិចារកធម្ម-
 វិចារកធម្មធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតា នាណខណ៌កា ។ សហជាតា វិចារកធម្មធម្មោ
 ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ ។ នាណខណ៌កា
 វិចារកធម្មធម្មោ ចេតនា កដត្តារូចានំ ។ វិចារក-
 ធម្មធម្មោ វិចារកស្ស ច នេវិចារកធម្មវិចារកធម្មធម្មស្ស
 ច នាណខណ៌កា វិចារកធម្មធម្មោ ចេតនា វិចារកានំ
 ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 វិចារកធម្មធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស ច នេវិចារកធម្មវិ-
 ចារកធម្មធម្មស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិចារកធម្មធម្មោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានា រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(១៤៩) វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយកម្ម-
 ប្បច្ច័យ គឺ វិបាកធម្មធម្មចេតនា (ជាបច្ច័យ) នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ។
 វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់
 នានាខណិកា គឺ ពួកវិបាកធម្មធម្មចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាក-
 ធម្មធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ បានដល់សហជាតានានាខណិកា ។
 សហជាតា គឺ វិបាកធម្មធម្មចេតនា (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូប ។ ឯនានាខណិកា គឺ វិបាកធម្មធម្មចេតនា (ជាបច្ច័យ) នៃពួក-
 កដត្តារូប ។ វិបាកធម្មធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃវិបាកធម៌ផង នៃនេវវិបាក-
 នវិបាកធម្មធម៌ផង គឺ បានដល់នានាខណិកា គឺ វិបាកធម្មធម្មចេតនា
 ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធផង នៃពួកកដត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។
 វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ផង នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌
 ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ វិបាកធម្មធម្មចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[១៥០] នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ នេវវិចារកនវិ-
ចារកធម្មធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ នេវវិចា-
កនវិចារកធម្មធម្មោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ។

[១៥១] វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស
វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកោ ឯកោ ខន្ធា
តិណ្ណានំ ខន្ធានំ បដិសន្ធិត្តលោ . . . ។ វិចារកោ
ធម្មោ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន
បច្ចយោ វិចារកោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ បដិ-
សន្ធិត្តលោ វិចារកោ ខន្ធា កដត្តារូចានំ ។ វិចារកោ
ធម្មោ វិចារកស្ស ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស ច
ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកោ ឯកោ
ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ បដិ-
សន្ធិត្តលោ វិចារកោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ
កដត្តា ច រូចានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ វិចារកោ អាហារា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
តិណ្ណំ ។ បដិសន្ធិបិ ឥមេសំ តិណ្ណានំ កាតតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១៥០] នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាក-
 ធម្មធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មចតុតនា (ជាបច្ច័យ)
 នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ។

[១៥១] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ
 គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។
 វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកវិបាកក្ខន្ធ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពួកវិបាកក្ខន្ធ (ជាបច្ច័យ)
 នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃ
 វិបាកធម៌ផង នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ
 វិបាកក្ខន្ធ ១ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង
 វិបាកក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌
 ដោយភាហារប្បច្ច័យ គឺ វិបាកភាហារ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
 គឺ ខន្ធ ៣ ។ ឯបដិសន្ធិ នៃខន្ធទាំង ៣ នេះ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ ។

វិហារគ្គិកេ បញ្ញាវិហារ

វិចារកធម្មធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណី ។

[១៥២] នេវិចារកធម្មធម្មធម្មោ នេវិចារ-
កធម្មធម្មធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
នេវិចារកធម្មធម្មធម្មោ អាហារា សម្បយុត្តកាដំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ កតតដ្ឋីការោ អាហារោ ឥមស្ស កោ-
យស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៣] វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស
ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណី ។ បដិសន្ធិ កា-
តតំ ។ វិចារកធម្មធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណី ។

[១៥៤] នេវិចារកធម្មធម្មធម្មោ នេវិចារ-
កធម្មធម្មធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
នេវិចារកធម្មធម្មធម្មោ ឥន្ទ្រិយា សម្បយុត្ត-
កាដំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ រូបដីវិ-
តិឥន្ទ្រិយំ កដត្តារូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ

ខន្ធ ៣ ។

[១៥២] នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាក-
ធម្មធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មាហារ ជា
បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ កវឡិណ្ឌរាហារ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយអាហារ-
ប្បច្ច័យ ។

[១៥៣] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្ប-
ច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ។ បដិសន្ធិ បណ្ឌិតប្បវេណីចុះ ។ វិបាកធម្មធម៌
ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ។

[១៥៤] នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាក-
ធម្មធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ជានេវិបាកនវិបាក-
ធម្មធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង
រូបដីវិឥន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស សង្ក្រិ-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កុទ្ធិយំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស
សង្ក្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ កាយិទ្ធិយំ ។ បេ ។

[១៥៥] វិចារកោ ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ
ច ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស សង្ក្រិយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ចក្កុទ្ធិយញ្ច ចក្កុវិញ្ញាណញ្ច ចក្កុវិញ្ញាណ-
សហគតានំ ខន្ធានំ សង្ក្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
។ បេ ។ កាយិទ្ធិយញ្ច កាយវិញ្ញាណញ្ច កាយវិញ្ញា-
ណសហគតានំ ខន្ធានំ សង្ក្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៦] វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស
ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណី ។ វិចារកធម្ម-
ធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណី ។ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ នេវវិចារកន-
វិចារកធម្មធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ នេវវិ-
ចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឈានដ្ឋា សម្បយុត្តកានំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូកានំ ឈានប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
 គឺ ចក្ខុន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។
 កាយន្ទ្រិយ ។ បេ ។

(១៥៥) វិបាកធម៌ក្តី នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
 វិបាកធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ចក្ខុន្ទ្រិយក្តី ចក្ខុវិញ្ញាណក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលច្រឡំដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
 ។ បេ ។ កាយន្ទ្រិយក្តី កាយវិញ្ញាណក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែល
 ច្រឡំដោយកាយវិញ្ញាណ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

(១៥៦) វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយឈានប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធ ព ។ វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយឈាន-
 ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព ។ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិ-
 បាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ
 ជានេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង នៃពួក
 ចិត្តសមុប្បាទបូជន៍ ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

វិហារគ្គិកេ បញ្ញាវិហារ

[១៥៧] វិហារកោ ធម្មោ វិហារកស្ស ធម្មស្ស មគ្គ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភីណិ ។ វិហារកធម្មធម្មោ វិហា-
 រកធម្មធម្មស្ស មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភីណិ ។
 នេវិហារកនវិហារកធម្មធម្មោ នេវិហារកនវិហារកធម្ម-
 ធម្មស្ស មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ នេវិហារកនវិហារក-
 ធម្មធម្មោ មគ្គផ្កា សម្មយុត្តកានំ ទន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នានញ្ច រូបានំ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៨] វិហារកោ ធម្មោ វិហារកស្ស ធម្មស្ស
 សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិហារកោ ឯកោ ទន្ធា
 ភីណាដ្ឋំ ទ្វេ ទន្ធា ទ្ធិដ្ឋំ បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

[១៥៩] វិហារកធម្មធម្មោ វិហារកធម្មធម្មស្ស
 សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវិហារកនវិហារក-
 ធម្មធម្មោ នេវិហារកនវិហារកធម្មធម្មស្ស សម្មយុត្ត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ ទ្វេ ទន្ធា ទ្ធិដ្ឋំ ទន្ធានំ
 សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកគ្គិកៈ បញ្ញាវិរៈ

(១៥៧) វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធភ ។ វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធភ ។ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាក-
 ធម្មធម៌ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ជាវិបាកនវិបាក-
 ធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពកសម្បយុត្តកក្កនផង នៃពកចិត្តសមដានរូបផង
 ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

(១៥៨) វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយសម្បយុត្តប្ប-
 ច្ច័យ គឺ វិបាកក្ខន្ធទ ១ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធភ ខន្ធទ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃ
 ខន្ធទ ២ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(១៥៩) វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយសម្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ ។ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកន-
 វិបាកធម្មធម៌ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ បេ ។ គឺ ខន្ធទ ២ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធទ ២ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

[១៦០] វិចារកោ ធម្មោ នេវវិចារកនវិចារកធម្ម-
 ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សហជាតំ
 បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា វិចារកា ខន្ធ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកា
 ខន្ធ កដត្តារូបំ ។ បច្ឆាជាតា វិចារកា ខន្ធ
 បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ។

[១៦១] វិចារកធម្មធម្មោ នេវវិចារកនវិចារក-
 ធម្មធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សហជាតំ
 បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា វិចារកធម្មធម្មា ខន្ធ
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ បច្ឆាជាតា វិចារកធម្មធម្មា
 ខន្ធ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋ-
 យេន បដ្ឋយោ ។

[១៦២] នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ នេវវិចា-
 កនវិចារកធម្មធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា
 នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មា ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានា-
 នំ ។ បុរេជាតំ វត្ថុ នេវវិចារកនវិចារកធម្ម-
 ធម្មានំ ខន្ធនំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១៦០] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយ
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតៈ និងបច្ឆាជាតៈ ។ សហជាតៈ
គឺ វិបាកក្ខន្ធាវ័ន្យាយ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានុប វិបាកក្ខន្ធ-
ចាំវ័ន្យាយ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកកដត្តានុប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។
ឯបច្ឆាជាតៈ គឺ វិបាកក្ខន្ធាវ័ន្យាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែល
កើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[១៦១] វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌
ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតៈ និងបច្ឆាជាតៈ ។ សហ-
ជាតៈ គឺ ពួកវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានុប ។
ឯបច្ឆាជាតៈ គឺ ពួកវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើត
មុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[១៦២] នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិ-
បាកធម្មធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតៈ បុរេជាតៈ
និងបច្ឆាជាតៈ ។ សហជាតៈ គឺ ពួកនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ
(ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានុប ។ ឯបុរេជាតៈ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធាវ័ន្យាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធគោត បញ្ញាវិញ្ញាណ

បច្ចាជានតំ នេវវិចារកនវិចារកនច្ចដម្មា ខន្ធា បុរេ-
 ជានស្ស ឥសស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ នេវវិចារកនវិចារកនច្ចដម្មា វិចារកស្ស
 ច្ចស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជានំ បុរេ-
 ជានំ ។ សហជានំ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ វិចារកានំ
 ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជានំ
 ចក្កាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ។ បេ ។ កាយាយតនំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ វិចារកានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវវិចារកនវិចារកនច្ចដម្មា
 វិចារកនច្ចដម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេ-
 ជានំ វត្ថុ វិចារកនច្ចដម្មានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[១៦៣] វិចារកោ ចម្មោ វិចារកស្ស ច្ចស្ស
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ឌន្នំ
 បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ឌន្នំ ។
 វិចារកោ ចម្មោ នេវវិចារកនវិចារកនច្ចដម្មស្ស អត្ថ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជានំ បច្ចាជានំ ។

វិបាកត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ឯបច្ចាជ្ចាតៈ គឺ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធាវ័ន្យាយ ជាបច្ច័យ
 នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ នេវិបាកន-
 វិបាកធម្មធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់
 សហជ្ចាតៈ និវបុរេជ្ចាតៈ ។ សហជ្ចាតៈ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 វិបាកក្ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជ្ចាតៈ
 គឺ ចក្ខុយានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ កាយាយានៈ
 (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ដោយ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្ម-
 ធម្មិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជ្ចាតៈ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[១៦៣] វិបាកធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មិ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ
 គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ វិបាកក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ
 ៣ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាក-
 ធម្មធម្មិ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជ្ចាតៈ និវបច្ចាជ្ចាតៈ ។

សហជាតា វិហាកា ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ បដិ-
សន្ធិក្កុលោ វិហាកា ខន្ធ កដត្តារូបានំ ។ បច្ឆា-
ជាតា វិហាកា ខន្ធ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិហាកោ ធម្មោ វិហាកស្ស
ច នេវវិហាកនវិហាកធម្មធម្មស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិហាកោ ឯកោ ខន្ធ តិណ្ហន្នំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ បដិសន្ធិក្កុលោ...។

[១៦៤] វិហាកធម្មធម្មោ វិហាកធម្មធម្មស្ស អត្ថិ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធ ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ អត្ថិ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិហាកធម្មធម្មោ នេវវិហាកន-
វិហាកធម្មធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជា-
តំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា វិហាកធម្មធម្មា ខន្ធ
ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
បច្ឆាជាតា វិហាកធម្មធម្មា ខន្ធ បុរេជាតស្ស ឥ-
មស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិហាក-
ធម្មធម្មោ វិហាកធម្មធម្មស្ស ច នេវវិហាកនវិហាក-
ធម្មធម្មស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
វិហាកធម្មធម្មោ ឯកោ ខន្ធ តិណ្ហន្នំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

សហជាតៈ គឺ វិបាកក្ខន្ធាំឡាយ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប

វិបាកក្ខន្ធាំឡាយ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

ឯបច្ឆាជាតៈ គឺ វិបាកក្ខន្ធាំឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើត

មុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ផង នៃ

នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១ (ជាបច្ច័យ)

នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[១៦៤] វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយ

អត្ថិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ

បានដល់សហជាតៈ និងបច្ឆាជាតៈ ។ សហជាតៈ គឺ វិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ-

ចាំឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

ឯបច្ឆាជាតៈ គឺ វិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធាំឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ

ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាក-

ធម្មធម៌ផង នៃនេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ គឺ វិបាក

ធម្មធម្មក្ខន្ធ ១ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធព បញ្ញាវារោ

(១៦៥) នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ នេវវិចារ-
 កនវិចារកធម្មធម្មស្ស សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ
 អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតោ នេវវិចារកនវិចារក-
 ធម្មធម្មោ ឯកោ ខន្ធនោ តិណ្ណាន្ទំ ខន្ធនំ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធនា
 ទ្ធិន្ទំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . មហាក្ខតា ចិត្តសមុ-
 ដ្ឋានានំ រូចានំ កដត្តារូចានំ ឧចានារូចានំ អត្ថិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
 ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ។
 បុរេជាតំ អរហា ចត្វំ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ សោតំ
 ។ បេ ។ វត្ថុំ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ ទិព្វេន ចក្ខុនា
 រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ សោតនាតុយា សន្នំ សុណាតិ
 ។ បេ ។ វត្ថុ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មានំ ខន្ធនំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា នេវវិចារក-
 នវិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធនា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កា-
 យស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ កតទ្បីកាវោ អា-
 ហារោ ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកគ្លីកៈ បញ្ញាវារៈ

(១៦៥) នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ បានដល់សហជាតៈ បុរេជាតៈ បច្ចាជាតៈ អាហារ និង ឥន្ទ្រិយ ។ សហជាតៈ គឺ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មកុន្ធ ១ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ១ . . . មហាក្ខតទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប នៃពួកកដ្ឋតារូប នៃពួកឧបាទារូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ពាហិរូប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . . ឧតុសមុដ្ឋានរូប . . . មហាក្ខត ១ របស់ពួក អសញ្ញាសត្វ ។ ឯបុរេជាតៈ គឺ ព្រះអរហន្ត (ពិចារណាឃើញ) នូវ ចក្ខុ ថាមិនទៀង ។ បេ ។ នូវសោតៈ ។ បេ ។ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ។ បេ ។ ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ពួសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ ។ បេ ។ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មកុន្ធ ដោយ អត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាតៈ គឺ ពួកនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មកុន្ធ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ កតទ្បិក្ការាហារ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

រូបដីវិត្តិយំ កងត្តារូបាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ វិចាកស្ស ធម្មស្ស អត្ថិ
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ ស-
ហជាតំ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ វិចាកានំ ខន្ធានំ
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ សេត្វា វា
បុត្តជ្ឈនា វា ចក្កំ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អស្សនេន្តំ តំ
អារត្ត វាគោ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
កុសលាកុសលេ និរុទ្ធេ វិចាកោ តនារម្មណាតា...
សោតំ... ។ បេ ។ វត្ថុ... វិចាកោ តនារម្មណា-
តា... រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ។ បេ ។ ដោ-
ជ្ឈនាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស ចក្កាយតនំ ចក្ក-
វិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ
វិចាកានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវិ-
ចាកនវិចាកធម្មធម្មោ វិចាកធម្មធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បុរេជាតំ សេត្វា វា បុត្តជ្ឈនា
វា ចក្កំ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អស្សនេន្តំ ។ បេ ។
នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ សោតំ... វត្ថុ អនិច្ចតោ ។ បេ ។
នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ និព្វេន ចក្កនា ។ បេ ។ វត្ថុ
វិចាកធម្មធម្មានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុណេមត្តិកប្បដ្ឋាន

រូបជីវិតទ្រុឌ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដ្ឋតារូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ នៅ-
 វិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បាន
 ដល់សហជាតៈ និងបុរេជាតៈ ។ សហជាតៈ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃ
 ពួកវិបាកក្ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាតៈ
 គឺ ពួកសេក្ខបុគ្គលក្តី ពួកបុប្ផជនក្តី (ពិចារណាយើញ) នូវចក្ខុ ថាមិន
 ទៀង ។ បេ ។ វេមន៍ត្រេកអរ ពគៈ ប្រារព្ធនូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង
 ។ បេ ។ ខោមនស្ស កើតឡើង កាលបើកុសលនិងអកុសល រលត់
 ហើយ វិបាក (កើតឡើង) ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍ . . . នូវសោតៈ
 . . . ។ បេ ។ នូវវត្ថុ . . . វិបាក (កើតឡើង) ព្រោះអំពើនោះជាអា-
 រម្មណ៍ . . . រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យនៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ដោយរូបាយ-
 តនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ចក្ខុយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
 កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបា-
 កក្ខន្ធ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ នៅវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាក-
 ធម្មធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាតៈ គឺ ពួកសេក្ខបុគ្គលក្តី ពួក
 បុប្ផជនក្តី (ពិចារណាយើញ) នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ។ បេ ។ វេមន៍ត្រេកអរ
 ។ បេ ។ ខោមនស្ស កើតឡើង នូវសោត . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង
 ។ បេ ។ ខោមនស្ស កើតឡើង ដោយទិព្វចក្ខុ ។ បេ ។ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកវិបាកធម្មធម៌ក្ខន្ធ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

វិហារគ្គិរោ បញ្ញាវិហារ

[១៦៦] វិហារោ ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ
 ច ធម្មា វិចារកស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ
 ចក្កវិញ្ញាណសហគតោ ឯកោ ខន្ធទោ ច ចក្កាយ-
 តនញ្ច តិណ្ណន្នំ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណសហគតោ
 វិហារោ ឯកោ ខន្ធទោ ច វត្ថុ ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធនំ
 បដិសន្ធិក្កុណោ វិចារោ ឯកោ ខន្ធទោ ច វត្ថុ ច
 តិណ្ណន្នំ ។ វិចារោ ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ
 ច ធម្មា នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។
 សហជាតា វិចារោ ខន្ធទោ ច មហាក្ខតា ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុណោ វិចារោ ខន្ធទោ
 ច មហាក្ខតា ច កដត្តារូបំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ បច្ឆាជាតា វិចារោ ខន្ធទោ ច កតផ្សី-
 ការោ អាហារោ ច ឥមស្ស កាយស្ស ។ បច្ឆា-
 ជាតា វិចារោ ខន្ធទោ ច រូបជីវិត្រិយញ្ច កដត្តា-
 រូបំ ។

វិបាកគ្គិកៈ បញ្ញាវារៈ

(១៦៦) វិបាកធម៌ក្តី នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃ

វិបាកធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតៈ និងបុរេជាតៈ ។

សហជាតៈ គឺ ខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយចក្ខុវិញ្ញាណក្តី ចក្ខុយតនៈក្តី

(ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ។ បេ ។ វិបាកក្ខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយកាយ .

វិញ្ញាណក្តី វត្ថុក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ វិបាកក្ខន្ធ ១ ក្តី វត្ថុក្តី (ជា

បច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្តី នេវិបាកនវិ-

បាកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ

បានដល់សហជាតៈ បច្ចាជាតៈ អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ សហជាតៈ គឺ

ពួកវិបាកក្ខន្ធក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានុរូប ពួក

វិបាកក្ខន្ធក្តី មហាក្ខតក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តានុរូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ

ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាតៈ គឺ ពួកវិបាកក្ខន្ធក្តី កតឡើងអាហារ

ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃកាយនេះ ។ ឯបច្ចាជាតៈ គឺ ពួកវិបាកក្ខន្ធក្តី

រូបដីវិឥន្ទ្រិយក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃពួកកដត្តានុរូប ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១៦៧] វិចារកធម្មធម្មោ ច នេវវិចារកនវិចារក-
 ធម្មធម្មោ ច ធម្មា វិចារកធម្មធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ
 វិចារកធម្មធម្មោ ឯកោ ខន្ធទោ ច វត្ថុ ច តិណ្ណាន្តំ ។
 វិចារកធម្មធម្មោ ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ច
 ធម្មា នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។
 សហជាតា វិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធទោ ច មហាក្កតា ច
 ចិត្តសមុដ្ឋាណំ រូបាណំ ។ បច្ឆាជាតា វិចារកធម្មធម្មោ
 ខន្ធទោ ច កតធឿកាហោ អាហារហោ ច បុរេជាតស្ស
 ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បច្ឆាជាតា វិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធទោ ច រូបជីវិត្រិយញ្ច
 កដត្តារូបាណំ ។ វិចារកោ ធម្មោ នត្ថិវិគតំ អនន្តរ-
 សទិសំ អវិគតំ អត្ថិសទិសំ ។

[១៦៨] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ នវ អធិ-
 បតិយា ទិស អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត
 សហជាតេ ឯកាទិស អញ្ញាមញ្ញោ សត្ត និស្ស-
 យេ តេរស ឧបនិស្សយេ នវ បុរេជាតេ តិណ្ណា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(១៦៧) វិបាកធម្មធម៌ក្តី នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
 វិបាកធម្មធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតៈ និងបុរេជាតៈ ។
 សហជាតៈ គឺ វិបាកធម្មធម្មកន្ល ១ ក្តី វត្ថុក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ។
 វិបាកធម្មធម៌ក្តី នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាក-
 ធម្មធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតៈ បច្ចាជាតៈ អាហារ
 និងឥន្ទ្រិយ ។ សហជាតៈ គឺ ពួកវិបាកធម្មធម្មកន្លក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី
 (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមដានរូប ។ ឯបច្ចាជាតៈ គឺ ពួកវិបាកធម្ម-
 ធម្មកន្លក្តី កតទ្បិធិរាហារក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាតៈ គឺ ពួកវិបាកធម្មធម្មកន្លក្តី រូបជីវិតិន្ទ្រិយក្តី
 (ជាបច្ច័យ) នៃពួកកដត្តារូប ។ វិបាកធម៌ គឺ នត្ថិប្បច្ច័យ និងវិគតប្បច្ច័យ
 ប្រហែលគ្នានឹងអនន្តរ្យប្បច្ច័យ អវិគតប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងអត្ថិប្បច្ច័យ ។

(១៦៨) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងការមណ្ឌប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងអធិបត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអនន្តរ្យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
 ក្នុងសមនន្តរ្យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១
 ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣
 ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣

វិបាកគ្គិយោ បញ្ញាវិបាក

បច្ចាជានតេ ភីណិ អាសេវនេ ទ្វេ កកម្មេ នវ វិចារកេ
 ភីណិ អាហារេ សត្ត ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ សត្ត
 មក្កេ សត្ត សម្មយុត្តេ ភីណិ វិប្បយុត្តេ បញ្ច
 អត្ថិយា តេរស នត្ថិយា សត្ត វិគតេ សត្ត អវិគ-
 តេ តេរស ។

[១៦៩] ហេតុប្បដ្ឋយា អធិបតិយា សត្ត . . .
 សហជានតេ សត្ត អញ្ញមញ្ញេ បញ្ច និស្សយេ សត្ត
 វិចារកេ ភីណិ ឥន្ទ្រិយេ សត្ត មក្កេ សត្ត សម្ម-
 យុត្តេ ភីណិ វិប្បយុត្តេ ភីណិ អត្ថិយា សត្ត
 អវិគតេ សត្ត ។

យថា កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិស្ស អនុលោម-
 កណ្ណា កណ្ណិតា ឯវំ វិត្តារេត្តា ។

អនុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

[១៧០] វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ . . . សហជានតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋ-
 យោ . . . ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ វិចារកោ
 ធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស អារម្មណាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ . . .

វិបាកត្តិកៈ បញ្ចាវរៈ

ក្នុងបច្ចាជានុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ក្នុងអាសវនប្បដ្ឋយ មានវរៈ ២ ក្នុង
 កម្មប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ
 មានវរៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៧ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ មានវរៈ
 ៧ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ក្នុង
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៥ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋយ មានវរៈ ១៣ ក្នុងនត្ថប្ប-
 ដ្ឋយ មានវរៈ ៧ ក្នុងវិត្តប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៧ ក្នុងអវិត្តប្បដ្ឋយ
 មានវរៈ ១៣ ។

[១៦៧] ក្នុងអធិបត្ថប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ . . .
 ក្នុងសហជានុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៧ ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៥ ក្នុង
 និស្សយប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយ-
 ប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 មានវរៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋយ មានវរៈ
 ៧ ក្នុងអវិត្តប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៧ ។

ការរាប់ជាអនុលោម នូវបញ្ជីវរៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោក
 បានរាប់ហើយ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។
 ចប់ អនុលោម ។

[១៧០] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយការម្មណប្បដ្ឋយ . . .
 ជាបច្ច័យ ដោយសហជានុប្បដ្ឋយ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្ប-
 ដ្ឋយ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយការម្មណប្បដ្ឋយ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិចារោ ធម្មា
 នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ វិចារោ ធម្មា វិចារកស្ស ច នេវវិចារក-
 នវិចារកធម្មធម្មស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(១៧១) វិចារកធម្មធម្មា វិចារកធម្មធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 វិចារកធម្មធម្មា វិចារកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ . . . ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 . . . កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិចារកធម្មធម្មា
 នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . .
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បច្ឆាជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ . . . កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 វិចារកធម្មធម្មា វិចារកស្ស ច នេវវិចារកនវិចារក-
 ធម្មធម្មស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវ-
 វិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជា
 បច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ផង
 នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(១៧១) វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយអា-
 រម្មណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌
 ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ . . .
 ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជា-
 តប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃវិបាកធម៌ផង នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

វិបាកត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ផង នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្ម-
ធម៌ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[១៧២] នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាក-
ធម្មធម៌ ដោយការម្ស្នាលប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហជាត-
ប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ
ដោយភាហារប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។ នេវវិ-
បាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយការម្ស្នាលប្បច្ច័យ . . .
ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ នេវវិបាកនវិ-
បាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយការម្ស្នាលប្បច្ច័យ . . .
ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាត-
ប្បច្ច័យ ។

[១៧៣] វិបាកធម៌ក្តី នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ក្តី (ជា
បច្ច័យ) នៃវិបាកធម៌ បានដល់សហជាតៈ និងបុរេជាតៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

វិចារកោ ច នេវវិចារកនវិចារកនម្មនម្មោ ច ធម្មា
នេវវិចារកនវិចារកនម្មនម្មស្ស សហជាតំ បច្ឆាជាតំ
អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

[១៧២] វិចារកនម្មនម្មោ ច នេវវិចារកនវិចារ-
កនម្មនម្មោ ច ធម្មា វិចារកនម្មនម្មស្ស សហជាតំ
បុរេជាតំ ។ វិចារកនម្មនម្មោ ច នេវវិចារកនវិចារ-
កនម្មនម្មោ ច ធម្មា នេវវិចារកនវិចារកនម្មនម្មស្ស
សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

[១៧៣] នបោតុយា សោឡស នអារម្មណ
សោឡស នអធិបតីយា សោឡស នអនន្តរ
សោឡស នសមនន្តរ សោឡស នសហជាតេ
ទ្វាទស នអញ្ញមញ្ញោ ទ្វាទស ននិស្សយេ ទ្វាទស
នឧបនិស្សយេ សោឡស នបុរេជាតេ ចុទ្ធស នបច្ឆា-
ជាតេ សោឡស នអាសេវនេ សោឡស នកក្ខេ
បណ្ណាស នវិចារកេ ចុទ្ធស នអាហារេ សោឡស
នឥន្ទ្រិយេ សោឡស នឈានេ សោឡស នមគ្គេ
សោឡស នសម្មយុត្តេ ទ្វាទស នវិប្បយុត្តេ ទស
នោអត្ថិយា ទស នោនត្ថិយា សោឡស នោវិគតេ
សោឡស នោអវិគតេ ទស ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វិបាកធម្មិក្ខំ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិក្ខំ (ជាបច្ច័យ) នៃនេវវិបាកនវិបាក-
ធម្មធម្មិ បានដល់សហជាតៈ បច្ឆាជាតៈ អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

(១៧៤) វិបាកធម្មធម្មិក្ខំ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិក្ខំ (ជាបច្ច័យ)
នៃវិបាកធម្មធម្មិ បានដល់សហជាតៈ និងបុរេជាតៈ ។ វិបាកធម្មធម្មិក្ខំ
នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិក្ខំ (ជាបច្ច័យ) នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិ បាន
ដល់សហជាតៈ បច្ឆាជាតៈ អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

(១៧៥) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៦ ក្នុងនអធិបតីប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនអនន្តប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៦ ក្នុងនសមនន្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនសហជាត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងននិស្ស-
យប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុង
នបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦
ក្នុងនការសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៥
ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦
ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦
ក្នុងនមគ្គិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦
ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងនោភត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០
ក្នុងនោត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦
ក្នុងនោអវិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ។

[១៧៦] ឧបេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ សោ-
ឡស ។ សង្ខតំ ។ . . . នោវិកតេ ធន ។ យថា
កុសលត្ថកេ បច្ចដិយតណាវា វិត្តាវតា វិវិត្តាវតតំ ។

បច្ចដិយំ និដ្ឋិតំ ។

[១៧៧] ឧបេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ សត្ត . . .
នអធិបតីយា សត្ត នអនន្តរេ សត្ត នសមនន្តរេ
សត្ត នអញ្ញាមញ្ញេ តីណី នឧបទិស្សយេ សត្ត
នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ សត្ត នអាសេវនេ
សត្ត នកម្មេ សត្ត នវិចារកេ ចត្តារំ នអាហារេ
សត្ត នឥន្ទ្រិយេ សត្ត នឈានេ សត្ត នមក្កេ សត្ត
នសម្បយុត្តេ តីណី នវិប្បយុត្តេ តីណី នោនត្ថយា
សត្ត នោវិកតេ សត្ត ។

[១៧៨] ឧបេតុសហជានិស្សយអត្តអវិកតតំ
នអារម្មណេ សត្ត ។ សង្ខតំ ។ . . . នោវិកតេ សត្ត ។

(១៧៦) ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ
១០ ។ ដែលបណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាការរាប់ នូវបច្ច័នីយៈ ក្នុងកុ-
សលត្ថិកៈ ដែលលោកឲ្យពិស្តារហើយដែរ ។

ចប់ បច្ច័នីយៈ ។

(១៧៧) ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្ប-
ច្ច័យ . . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអពាមពាមប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចុប្បន្នជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវន-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៤ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនតន្ត្រីយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ។

(១៧៨) ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ អត្ថប្បច្ច័យ
អវិតតប្បច្ច័យ ដូច្នេះ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

យថា កុសលត្ថិកេ អនុលោមបច្ចយនីយកណាតា
 វិត្តាវិតា ឯវំ វិត្តាវេតតំ ។ អសម្មាហន្តេន ឯសោ
 សជ្ឈាយមតោ ។

អនុលោមបច្ចនីយំ និដ្ឋិតំ ។

[១៧៧] និហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ នវ . . .
 អធិបតីយា ទស អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត
 សហជាតេ ឯកាទស អញ្ញមញ្ញេ សត្ត និស្សយេ
 តេរស ឧបនិស្សយេ នវ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆា-
 ជាតេ តីណិ អាសវនេ ទ្វេ កម្មេ នវ វិទាកេ
 តីណិ អាហារេ សត្ត វិជ្ជិយេ នវ ឈានេ សត្ត
 មក្កេ សត្ត សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ បញ្ច
 អត្ថិយា តេរស នត្ថិយា សត្ត វិគតេ សត្ត អវិ-
 គតេ តេរស ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមបច្ចនីយៈ

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាការរាប់ នូវអនុលោមបច្ចនីយៈ ក្នុង
កុសលត្ថិតៈ ដែលលោកឲ្យពិស្តារហើយដែរ ។ នេះ ជាផ្នែកនៃការ
ស្វាធារ ដែលបុគ្គលអ្នកមិនវង្វេង (គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ) ។

ចប់ អនុលោមបច្ចនីយៈ ។

[១៧៩] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុ-
ប្បច្ច័យ . . . ក្នុងអធិបតីប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១១ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ចុប្បន្នជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងកាលសេវនប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិត្តប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

វិបាកគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

[១៨០] ឧបេតុច្ឆប្បយា ឧអាវច្ឆណាច្ឆប្បយា
 អធិបតិយា សត្ត ។ សង្ខតំ ។ . . . អវិគតេ តេស ។
 យថា កុសលត្ថិកេ បច្ចដិយា នុលោមកណា វិត្តា-
 វិតា វរំ វិត្តាវេតងំ ។

បច្ចដិយានុលោមំ និដ្ឋិតំ

វិបាកគ្គិកំ តតិយំ

និដ្ឋិតំ ។

វិបាកត្តិកៈ បញ្ចវារៈ

[១៨០] ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
 ព្រោះនការមូលប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៣ ។ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាការរាប់នូវបច្ចនីយា-
 នុលោម ក្នុងកុសលត្ថិកៈ ដែលលោកឲ្យពិស្តារហើយដែរ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

វិបាកត្តិកៈទី ៣

ចប់ ។

ឧបាទិណ្ហកំ

បដិប្បវិណ្ឌ

[១៨១] ឧបាទិណ្ហតាណិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបាទិ-
ណ្ហតាណិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឧបាទិណ្ហ-
តាណិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទេ ខន្ធោ
បដិច្ច ទេ ខន្ធោ បដិសន្ធិត្តុណោ ឧបាទិណ្ហតាណិយំ
ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ
ទេ ខន្ធោ បដិច្ច ទេ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ ខន្ធោ
បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធោ ឧបាទិណ្ហតាណិយំ
ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា ទេ មហា-
ក្ខតេ បដិច្ច ទេ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច
កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។ ឧបាទិណ្ហតាណិយំ ធម្មំ
បដិច្ច អនុបាទិណ្ហតាណិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ឧបាទិណ្ហតាណិយោ ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តស-
មុដ្ឋានំ រូបំ ។ ឧបាទិណ្ហតាណិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបា-
ទិណ្ហតាណិយោ ច អនុបាទិណ្ហតាណិយោ ច ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឧបាទិណ្ហតាណិយំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទេ
ខន្ធោ បដិច្ច ទេ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

ឧបាទ័ន្ធពិភិក្ខុៈ

បដិច្ចវារៈ

[១៨១] ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ (ធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិ-
លេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន)
អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
ខន្ធ ៣ អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធទ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២
ខន្ធ ៣ ក្តី កងតារូបក្តី អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធ ១ កងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី កងតារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យ
ខន្ធទាំងឡាយ ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ មហាកូត ៣ អាស្រ័យ
មហាកូត ១ ដែលជាឧបាទ័ន្ធបាទានិយៈ មហាកូត ២ អាស្រ័យមហា-
កូត ២ កងតារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាកូតទាំងឡាយ ។ អនុ-
បាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ (ធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហា
ជាដើមមិនបានកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន) អាស្រ័យ
ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្ត-
សមុជ្ជនរូប អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធទាំងឡាយ ។ ឧបាទ័ន្ធ-
បាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ក្តី អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយ
ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុ-
ជ្ជនរូបក្តី អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជនរូបក្តី
អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[១៨២] អនុចាទិន្នចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុ-
 ចាទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 អនុចាទិន្នចាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ អនុចាទិន្នចាទានិយំ ឯកំ
 មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា មហាក្កតេ
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧចានារូបំ ។

[១៨៣] អនុចាទិន្នអនុចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុ-
 ចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 អនុចាទិន្នអនុចាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ អនុចាទិន្ន-
 អនុចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្នចាទានិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អនុចាទិន្នអនុចាទា-
 និយេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អនុចា-
 ទិន្នអនុចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្នចាទានិយោ ច
 អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា អនុចាទិន្នចាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

(១៨២) អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយ-
 ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជាន-
 រូបក្តី អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជាន-
 រូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ ដែលជា
 អនុបាទិនុបាទានិយៈ ចិត្តសមុជ្ជានរូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខត
 ទាំងឡាយ ។

(១៨៣) អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ (ធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយ
 កិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនបានកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍
 ដល់ឧបាទាន) អាស្រ័យអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធ ១
 ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុ-
 បាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ គឺ ចិត្ត-
 សមុជ្ជានរូប អាស្រ័យអនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធទាំងឡាយ ។ អនុបា-
 ទិនុបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ក្តី អាស្រ័យអនុបាទិនុអ-
 នុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី
 ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្ត-
 សមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៨៤] អនុចាទិន្នាអនុចាទានិយញ្ច អនុចាទិន្នា-
 ចាទានិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្នាចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា អនុចាទិន្នាអនុចាទានិយ
 ខន្ធ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[១៨៥] ឧចាទិន្នាចាទានិយញ្ច អនុចាទិន្នាចាទានិ-
 យញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្នាចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ឧចាទិន្នាចាទានិយ ខន្ធ ច មហាក្កតេ
 ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[១៨៦] ឧចាទិន្នាចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧចា-
 ទិន្នាចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា
 ឧចាទិន្នាចាទានិយំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច . . . បដិស-
 ន្ធិក្ខណោ . . . ។ អនុចាទិន្នាចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ។
 អនុចាទិន្នាអនុចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ។ អារម្មណប្ប-
 ច្ចយា តីណិ បញ្ញា ។

[១៨៧] អនុចាទិន្នាចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច
 អនុចាទិន្នាចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតីប្បច្ចយា
 អនុចាទិន្នាចាទានិយំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈាន

[១៨៤] អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយក្ខន្ធាន្តទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

[១៨៥] អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យឧបាទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធាន្តទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

[១៨៦] ឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូលប្បច្ច័យ គឺ (ខន្ធ ៣) អាស្រ័យឧបាទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធ ១ . . . ភ្នំខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ អាស្រ័យអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ។ អាស្រ័យអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ។ ព្រោះការមូលប្បច្ច័យ មានបញ្ញា ៣ ។

[១៨៧] អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យអនុបាទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធ ១ (មហាក្ខត ៣) អាស្រ័យមហាក្ខត ១ . . .

ឧបាទ្ទិស្តិកេ បដិច្ចវារោ

មហាក្សតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧបាទានរូបំ ។
 អនុចាទិន្នាអនុចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច តីណី ។ អនុចា-
 ទិន្នាទានិយញ្ច អនុចាទិន្នាអនុចាទានិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អនុចាទិន្នាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា
 អនុចាទិន្នាអនុចាទានិយេ ខន្ធទេ ច មហាក្សតេ ច
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[១៨៨] ឧចាទិន្នាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧចា-
 ទិន្នាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អនន្តរវ្យច្ចយា . . .
 សមនន្តរវ្យច្ចយា . . . សហជាតវ្យច្ចយា ឧចាទិន្នា-
 ទានិយំ ឯកំ ខន្ធទេ បដិច្ច . . . បដិសន្ធិក្ខណោ
 ឯកំ មហាក្សតំ បដិច្ច . . . មហាក្សតេ បដិច្ច កដត្តា-
 រូបំ ឧបាទានរូបំ អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្សតំ
 បដិច្ច . . . មហាក្សតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧបាទានរូបំ ។
 ឧចាទិន្នាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច តីណី ។ អនុ-
 ចាទិន្នាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្នាទានិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ សហជាតវ្យច្ចយា អនុចាទិន្នាទា-
 និយំ ឯកំ ខន្ធទេ បដិច្ច តយោ ខន្ធទេ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ បេ ។ ឯកំ មហាក្សតំ បដិច្ច . . .

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ចិត្តសមុជ្ជានរូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ ខន្ធ ពា
 អាស្រ័យអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ។ អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ អាស្រ័យ
 អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យអនុបាទិន្ទអនុបាទានិ-
 យក្ខន្ធទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

(១៨៨) ឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះអនន្តរឫច្ច័យ . . . ព្រោះសមនន្តរឫច្ច័យ . . . ព្រោះ
 សហជាតរឫច្ច័យ អាស្រ័យឧបាទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធទ . . . អាស្រ័យមហា-
 ក្ខត ១ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . កងតារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខត
 ទាំងឡាយ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ . . . កងតារូប
 ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ ខន្ធ ពា អាស្រ័យឧបាទិន្ទ-
 បាទានិយធម៌ ។ អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតរឫច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី
 អាស្រ័យអនុបាទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុណេមត្តិកប្បដ្ឋានំ

មហាក្សតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧបាទារូបំ ពាហិរំ
 ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ បដិច្ច ... ។ អនុចាទិន្នចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច
 តិណិ ។ អនុចាទិន្នចាទានិយញ្ច អនុចាទិន្នអនុចាទា-
 និយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ។
 ឧចាទិន្នចាទានិយញ្ច អនុចាទិន្នចាទានិយញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច អនុចាទិន្នចាទានិយោ ។

[១៨៩] ឧចាទិន្នចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧចា-
 ទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា
 ឧចាទិន្នចាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ... បដិសន្ធិក្ខណោ
 ឧចាទិន្នចាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 វត្ថុ ច ខន្ធបដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ
 មហាក្ខតំ បដិច្ច . . . ទ្វេ មហាក្សតេ បដិច្ច ទ្វេ
 មហាក្សតា អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ... ។
 អនុចាទិន្នចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ពាហិរំ ... អាហារំ
 ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... ។ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ពាហិរូប . . .

អាហារសមុជ្ឈានុរូប . . . ឧត្តសមុជ្ឈានុរូប អាស្រ័យមហាក្ខត ១ . . . ។

ខន្ធ ពា អាស្រ័យអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ។ អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌

អាស្រ័យអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ផង ។

អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្ទ

បាទានិយធម៌ផង ។

(១៨៧) ឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ទើប

កើតឡើង ព្រោះអតោមពាប្បច័យ គឺ អាស្រ័យឧបាទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធទ . . .

ខន្ធ ពា ក៏ វត្ថុក៏ អាស្រ័យឧបាទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធទ ក្នុងខណៈ នៃបដិសន្ធិ

វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ អាស្រ័យមហា-

ក្ខត១ . . . មហាក្ខត ២ អាស្រ័យមហាក្ខត ២ មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញា-

សត្វ . . . ។ ពាហិរូប អាស្រ័យអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ . . . អាហារ-

រូប . . . ឧត្តសមុជ្ឈានុរូប . . . ។ អាស្រ័យអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ។

[១៧០] ឧបាទ្ទិស្តិកោនាមិយំ ធម្មំ បដិច្ច . . .
 ធិស្សយប្បច្ចយា ។ នវ បញ្ញា ។ . . . ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយា ។

[១៧១] ឧបាទ្ទិស្តិកោនាមិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបា-
 ទ្ទិស្តិកោនាមិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជានប្បច្ចយា ។
 ភីលី បញ្ញា ។

[១៧២] អនុបាទ្ទិស្តិកោនាមិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុ-
 បាទ្ទិស្តិកោនាមិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្ប-
 ច្ចយា អនុបាទ្ទិស្តិកោនាមិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ។
 អនុបាទ្ទិស្តិកោនាមិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុបាទ្ទិស្តិកោ-
 នាមិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្បច្ចយា
 អនុបាទ្ទិស្តិកោនាមិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ។

[១៧៣] ឧបាទ្ទិស្តិកោនាមិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបា-
 ទ្ទិស្តិកោនាមិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ កម្មប្បច្ចយា ។ ហេ-
 តុប្បច្ចយសទិសា នវ បញ្ញា ។

[១៧៤] ឧបាទ្ទិស្តិកោនាមិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបាទ្ទិស្តិ-
 កោនាមិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិចារកប្បច្ចយា ភីលី ។

ឧបាទ្ទិស្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

(១៩០) អាស្រ័យឧបាទ្ទិនុបាទានិយធម៌ . . . ព្រោះនិស្សយប្ប-
ច្ច័យ ។ មានបញ្ញា ៩ ។ . . . ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(១៩១) ឧបាទ្ទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទ្ទិនុបាទានិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជានប្បច្ច័យ ។ មានបញ្ញា ៣ ។

(១៩២) អនុបាទ្ទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទ្ទិនុបាទានិយ-
ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារសវនប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យអនុបាទ្ទិនុ-
បាទានិយក្ខន្ធ ១ ។ អនុបាទ្ទិនុអនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទ្ទិនុ-
អនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារសវនប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យ
អនុបាទ្ទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ។

(១៩៣) ឧបាទ្ទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទ្ទិនុបាទានិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ ។ មានបញ្ញា ៩ ដូចជាកង់ហេតុ-
ប្បច្ច័យដែរ ។

(១៩៤) ឧបាទ្ទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទ្ទិនុបាទា-
និយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អនុចាទិន្នចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្នចា-
 ទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិចាកប្បច្ចយា ឯកំ
 មហាក្ខតំ បដិច្ច . . . មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុ-
 ដ្ឋានំ រូបំ ឧចានារូបំ ។ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ វិចាកប្បច្ចយា វិចាកំ អនុចាទិន្នអនុចាទានិ-
 យំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ។ នវ បញ្ញា ។

[១៧៥] ឧចាទិន្នចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧចា-
 ទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាហារប្បច្ចយា ។
 បេ ។ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា ឈានប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ចយា
 សម្មយុត្តប្បច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្ថប្បច្ចយា
 នត្ថប្បច្ចយា វិកតប្បច្ចយា អវិកតប្បច្ចយា ។

យថា កុសលត្ថិកស្ស បដិច្ចវារោ សង្ឃាយ-
 មក្កេន វិត្តារិតោ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

[១៧៦] ហេតុយា នវ អារម្មណេ តីណិ អធិ-
 បតិយា បញ្ច អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ
 សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ . . . ចិត្តសមុជ្ឈានរូប
 ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ អនុបាទិន្ទអនុបាទានិ-
 យធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 វិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយក្ខន្ធទ ដែល
 ជាវិបាក ។ មានបញ្ហា ៧ ។

(១៧៥) ឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
 ព្រោះឈានប្បច្ច័យ ព្រោះមគ្គប្បច្ច័យ ព្រោះសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ព្រោះអត្ថប្បច្ច័យ ព្រោះនត្ថប្បច្ច័យ ព្រោះវិតតប្ប-
 ច្ច័យ ព្រោះអវិតតប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិតតប្បឡើពិស្តារ ដូចជាបដិច្ចវារៈ
 ក្នុងកុសលត្ថិតៈ ដែលលោកឡើពិស្តារហើយ តាមលំដាប់នៃការស្វា-
 ធានយវែង ។

(១៧៦) វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអា-
 រម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្ប-
 ច្ច័យ វារៈ ៣ អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ

ឧបាទ្ទិសតិកេ បដិច្ចវារោ

ឧបនិស្សយេ តីណិ បុរោហិតេ តីណិ អាសេវនេ
 ន្ទេ កម្មេ នវ វិចារកេ នវ អាហារេ នវ វេទ្ខិយេ
 នវ ឈានេ នវ មត្តេ នវ សម្បយុត្តេ តីណិ
 វិប្បយុត្តេ នវ អត្ថយា នវ នត្ថយា តីណិ វិគតេ
 តីណិ អវិគតេ នវ ។ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ
 តីណិ ... អវិគតេ នវ ។

យថា ក្រុមលតិកេ បដិច្ចកណ្តាល សង្ឃាយ-
មគ្គន កណ្តាល ឯវំ កណ្តាល ។

អនុលោម ។

(១៧៧) ឧបាទិដ្ឋាទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបាទិដ្ឋា-
 ទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេ-
 តុកំ ឧបាទិដ្ឋាទានានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធព បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា អហេតុកប្បដិសន្ធិ-
 ត្ថយោ ឧបាទិដ្ឋាទានានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធព បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា
 កដត្តា ច រូបំ ខន្ធព បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច
 ខន្ធា ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

វារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
 អាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 ឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ
 វារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៣ ក្នុង
 ការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

បណ្ឌិតតប្បវាប៍ ដូចជាការរាប់នូវបដិច្ចវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែល
 លោករាប់ហើយ តាមលំដាប់នៃការស្វាធារ្យយដែរ ។

ចប់ អនុលោម ។

(១៧៧) ឧបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យឧបាទ្ទន្តបា-
 ទានិយក្ខន្ធទ ដែលជាអរហត្តកៈ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី
 កងតារូបក្តី អាស្រ័យឧបាទ្ទន្តបាទានិយក្ខន្ធទ ក្នុងខណៈនៃអរហត្តកប្ប-
 ដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី កងតារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធាវិជ្ជា-
 ឡាយ ខន្ធាវិជ្ជាឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

មហាក្ខតេ បដិច្ច កកដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ អសញ្ញា-
សត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច . . . មហាក្ខតេ
បដិច្ច កកដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។ ឧបាទិន្នាទា-
និយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុបាទិន្នាទាទានិយោ ធម្មា
ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកេ ឧបាទិន្នាទា-
ទានិយេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ឧបា-
ទិន្នាទាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបាទិន្នាទាទានិយោ ច
អនុបាទិន្នាទាទានិយោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ នហេតុ-
ប្បច្ចយា អហេតុកំ ឧបាទិន្នាទាទានិយំ ឯកំ ខន្ធ
បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ន្ទេ
ខន្ធទេ បដិច្ច ន្ទេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

[១៧៨] អនុបាទិន្នាទាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុ-
បាទិន្នាទាទានិយោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា
អហេតុកំ អនុបាទិន្នាទាទានិយំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ន្ទេ ខន្ធទេ បដិច្ច
ន្ទេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ អនុបាទិន្នាទាទានិយំ
ឯកំ មហាក្ខតំ មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
រូបំ ឧបាទារូបំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

កងត្ថារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតតាំងឡាយ អាស្រ័យមហាក្ខត១
 របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . កងត្ថារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតតាំង-
 ឡាយ ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យឧបាទិនុ-
 បាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ ដែលជាអហេតុកៈ ។ ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ក្តី
 អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ក្តី អាស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យឧបា-
 ទិនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ដែលជាអហេតុកៈ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(១៩៨) អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
 អនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី មហា-
 ក្ខត១ ដែលជាអនុបាទានិយៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ឧបាទារូប
 អាស្រ័យមហាក្ខតតាំងឡាយ ពាហិរូប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . .

ឧបាសម្ពុទ្ធិកោ បដិច្ចវារោ

ឧត្តសម្ពុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច មហាក្កតេ បដិច្ច
 ឧបាសម្ពុទ្ធិ វិចិត្តក្កតាសហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធ
 បដិច្ច វិចិត្តក្កតាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ។

(១៩៩) ឧបាសម្ពុទ្ធិបាណិនិយំ អនុបាសម្ពុទ្ធិបាណិ-
 និយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុបាសម្ពុទ្ធិបាណិនិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកេ ឧបាសម្ពុទ្ធិបាណិ-
 និយេ ខន្ធ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសម្ពុ-
 ដ្ឋានំ រូបំ ។

(២០០) ឧបាសម្ពុទ្ធិបាណិនិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបា-
 សម្ពុទ្ធិបាណិនិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បច្ចយា
 បដិសន្ធិក្កុណោ ឧបាសម្ពុទ្ធិបាណិនិយេ ខន្ធ បដិច្ច
 កេដត្តារូបំ ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ ឯកំ មហាក្កតំ ប-
 ដិច្ច អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច ។
 ឧបាសម្ពុទ្ធិបាណិនិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុបាសម្ពុទ្ធិបាណិនិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បច្ចយា ឧបាសម្ពុទ្ធិបាណិនិយេ
 ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសម្ពុដ្ឋានំ រូបំ ។ អនុបាសម្ពុទ្ធិបាណិនិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច អនុបាសម្ពុទ្ធិបាណិនិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នអារម្មណប្បច្ចយា អនុបាសម្ពុទ្ធិបាណិនិយេ ខន្ធ បដិច្ច
 ចិត្តសម្ពុដ្ឋានំ រូបំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច ពាហិរំ . . .

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

អាស្រ័យមហាក្សត្រ ១ ដែលមានរដូវជាសម្បជាន ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្សត្រទាំងឡាយ មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្រច្នា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្រច្នា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

(១៩៩) អនុបាទិនបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិនបាទានិយធម៌ ផង អនុបាទិនបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោត្តមប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្បជានរូប អាស្រ័យឧបាទិនបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ ដែលជាអរោត្តកៈផង មហាក្សត្រទាំងឡាយផង ។

(២០០) ឧបាទិនបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិនបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោត្តមប្បច្ច័យ គឺ កងតារូប អាស្រ័យឧបាទិនបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ វត្ថុ អាស្រ័យមហាក្សត្រ ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យមហាក្សត្រ ១ អាស្រ័យមហាក្សត្រ ១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ។ អនុបាទិនបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិនបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោត្តមប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្បជានរូប អាស្រ័យឧបាទិនបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ ។ អនុបាទិនបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិនបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោត្តមប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្បជានរូប អាស្រ័យអនុបាទិនបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ ពាហិរូប អាស្រ័យមហាក្សត្រ ១ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្ថសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
 បដិច្ច ។ អនុចាទិន្នាអនុចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុចា-
 ទិន្នាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរោរម្មណាប្បច្ចយា
 អនុចាទិន្នាអនុចាទានិយេ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ។ អនុចាទិន្នាទានិយញ្ច អនុចាទិន្នាអនុចាទា-
 និយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្នាទានិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នរោរម្មណាប្បច្ចយា អនុចាទិន្នាអនុចាទានិយេ
 ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
 ឧចាទិន្នាទានិយញ្ច អនុចាទិន្នាទានិយញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច អនុចាទិន្នាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរោ-
 រម្មណាប្បច្ចយា ឧចាទិន្នាទានិយេ ខន្ធ ច មហា-
 ក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[២០០] ឧចាទិន្នាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧចា-
 ទិន្នាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរោរម្មណាប្បច្ចយា ។
 បដិសន្ធិ បរិបុណ្ណំ ។ តីណិ បញ្ញា ។ អនុចា-
 ទិន្នាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ។ ឯកា បញ្ញា ។ អនុចា-
 ទិន្នាអនុចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្នាអនុចាទានិយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អាហារសម្បជ្ជានរូប . . . អាស្រ័យមហាក្ខត ១ ដែលមានរដូវជាស-
ម្បជ្ជាន ។ អនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្នអនុបាទានិយ-
ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្បជ្ជានរូប
អាស្រ័យអនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធាន្តរំឡាយ ។ អនុបាទិន្នបាទានិយ-
ធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌
ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្បជ្ជានរូប
អាស្រ័យអនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធាន្តរំឡាយផង មហាក្ខតតាំងឡាយ
ផង ។ អនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង
អនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ
ចិត្តសម្បជ្ជានរូប អាស្រ័យឧបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធាន្តរំឡាយផង មហាក្ខត
តាំងឡាយផង ។

(២០១) ឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្នបាទានិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ ។ បដិសន្ធិ បរិបូណ៌ ។
មានបញ្ហា ៣ ។ អាស្រ័យអនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ។ មានបញ្ហា
១ ។ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌

ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតីប្បច្ចយា អនុចាទិន្នអនុ-
 ចាទានិយេ ខន្ធ បដិច្ច អនុចាទិន្នអនុចាទានិយា
 អធិបតី ។ ឧចាទិន្នចាទានិយេញ អនុចាទិន្នចាទានិ-
 យេញ ឆម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្នចាទានិយោ ឆម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតីប្បច្ចយា ឧចាទិន្នចាទានិយេ ខន្ធ
 ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២០២) ឧចាទិន្នចាទានិយំ ឆម្មំ បដិច្ច ឧចា-
 ទិន្នចាទានិយោ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអនន្តរប្បច្ចយា
 ។ បេ ។ . . . នសមនន្តរប្បច្ចយា នអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា
 នឧបនិស្សយប្បច្ចយា នបុរេជាតប្បច្ចយា នបន្តាជា-
 តប្បច្ចយា នអាសេវនប្បច្ចយា ។ អនុចាទិន្នអនុចា-
 ទានិយំ ឆម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ឆម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអាសេវនប្បច្ចយា វិចាគំ អនុចាទិន្នអនុ-
 ចាទានិយំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ ។
 សន្និទ្ធិត្ថំ ។

(២០៣) អនុចាទិន្នចាទានិយំ ឆម្មំ បដិច្ច អនុ-
 ចាទិន្នចាទានិយោ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា
 អនុចាទិន្នចាទានិយេ ខន្ធ បដិច្ច អនុចាទិន្នចា-
 ទានិយោ ចេតនា ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .

ឧបាទ្ទិស្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតីប្បច្ច័យ គឺ អធិបតី ដែលជាអនុបាទិន្ន-
អនុបាទានិយៈ អាស្រ័យអនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ ។ អនុ-
បាទិន្នបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្នបាទា-
និយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតីប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
អាស្រ័យឧបាទិន្នបាទានិយក្នុងទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

(២០២) ឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្នបាទានិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះនអនន្តរាប្បច្ច័យ ។ បេ ។ . . . ព្រោះនសមនន្ត-
រាប្បច្ច័យ ព្រោះនអពាមពាប្បច្ច័យ ព្រោះនឧបនិស្សយាប្បច្ច័យ ព្រោះ
នបុរេជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ ។
អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអនុបាទិន្ន-
អនុបាទានិយក្នុង ១ ដែលជាវិបាក ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(២០៣) អនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្នបាទានិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្នបាទានិយចេតនា អាស្រ័យ
អនុបាទិន្នបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ ពាហិរូប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឧតុសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ។

[២០៤] អនុចាទិន្នាណានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុ-
ចាទិន្នាណានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា
កុសលេ អនុចាទិន្នាណានិយេ ខន្ធ បដិច្ច
អនុចាទិន្នាណានិយា ចេតនា ។

[២០៥] ឧចាទិន្នាណានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧចា-
ទិន្នាណានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិចាកប្បច្ចយា
អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច មហាក្ខតេ
បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧចាទារូបំ ។ ឧចាទិន្នាណា-
និយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្នាណានិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នវិចាកប្បច្ចយា ។ ឯកា បញ្ញា ។
អនុចាទិន្នាណានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្នាណានិ-
យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិចាកប្បច្ចយា កុសលំ
អនុចាទិន្នាណានិយំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ
ខន្ធ ។ តីណិ បញ្ញា ។ អនុចាទិន្នាណានិយញ្ច
អនុចាទិន្នាណានិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្នា-
ណានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិចាកប្បច្ចយា កុស-
លេ អនុចាទិន្នាណានិយេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ
ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អាស្រ័យមហាក្ខត ១ ដែលមានរដូវជាសម្បជាន ។

(២០៤) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយចេតនា អាស្រ័យអនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធាវ័នឡាយ ដែលជាកុសល ។

(២០៥) ឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ កងតារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ អនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ ។ មានបញ្ញា ១ ។ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអនុបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធ ១ ដែលជាកុសល ។ មានបញ្ញា ៣ ។ អនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ ផង អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្បជានរូប អាស្រ័យអនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធាវ័នឡាយ ដែលជាកុសលផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

(២០៦) ឧទាទិទ្ធពាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧទាទិទ្ធពា-
 ទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអាហារប្បច្ចយា អសញ្ញ-
 សត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច ។ អនុទាទិទ្ធពា-
 ទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុទាទិទ្ធពាទានិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នអាហារប្បច្ចយា ពាហិរំ . . . ឧតុសមុជ្ឈានំ
 ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច ។ សង្ខតំ ។

(២០៧) ឧទាទិទ្ធពាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧទា-
 ទិទ្ធពាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នសង្ខ្រិយប្បច្ចយា
 អសញ្ញសត្តានំ មហាក្កតេ បដិច្ច រូបដីវិត្តិយំ ។

(២០៨) អនុទាទិទ្ធពាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុ-
 ទាទិទ្ធពាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នសង្ខ្រិយប្បច្ចយា
 ពាហិរំ . . . អាហារសមុជ្ឈានំ . . . ឧតុសមុជ្ឈានំ ឯកំ
 មហាក្កតំ បដិច្ច ។

(២០៩) ឧទាទិទ្ធពាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧទាទិទ្ធពាទា-
 និយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នឈានប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណ-
 សហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តេយោ ខន្ធា ។ សង្ខតំ ។

ឧបាទ័ន្ធតិកៈ បដិច្ចវារៈ

(២០៦) ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យមហាក្ខត្ត ១ របស់
ពួកអសព្វាសត្វ ។ អនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទ័ន្ធបាទា-
និយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរូប . . .
អាស្រ័យមហាក្ខត្ត ១ ដែលមានរដូវជាសមុជ្ជាន ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(២០៧) ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយ-
ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនតន្ត្រិយប្បច្ច័យ គឺ រូបជីវិតន្ត្រិយ អាស្រ័យ
មហាក្ខត្តទាំងឡាយ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ។

(២០៨) អនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទ័ន្ធបាទានិយ-
ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនតន្ត្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរូប . . .
អាហារសមុជ្ជានរូប . . . អាស្រ័យមហាក្ខត្ត ១ ដែលមានរដូវជា
សមុជ្ជាន ។

(២០៩) ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យ
ខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបញ្ចវិញ្ញាណ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ។ អនុចា-
ទិន្នាទានិន្ទរំ ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្នាទានិន្ទរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នឈានប្បច្ចយា ភាហិរំ... អាហារ-
សមុដ្ឋានំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ។

(២០០) ឧចាទិន្នាទានិន្ទរំ ធម្មំ បដិច្ច ឧចា-
ទិន្នាទានិន្ទរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នមក្កប្បច្ចយា
អហេតុកំ ឧចាទិន្នាទានិន្ទរំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធោ ។ បញ្ច បញ្ញា ។

(២០១) ឧចាទិន្នាទានិន្ទរំ ធម្មំ បដិច្ច ឧចា-
ទិន្នាទានិន្ទរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នសម្បយុត្តប្បច្ច-
យា ។ នរោម្មណប្បច្ចយសទិសំ ។

(២០២) ឧចាទិន្នាទានិន្ទរំ ធម្មំ បដិច្ច ឧចា-
ទិន្នាទានិន្ទរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា
អារុប្ប ឧចាទិន្នាទានិន្ទរំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធោ អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
បដិច្ច ។ អនុចាទិន្នាទានិន្ទរំ ធម្មំ បដិច្ច អនុ-
ចាទិន្នាទានិន្ទរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ចយា អារុប្ប អនុចាទិន្នាទានិន្ទរំ ឯកំ ខន្ធំ
បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ភាហិរំ... អាហារសមុដ្ឋានំ ...

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វសត្វ ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌
 អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ
 គឺ ពាហិរូប . . . អាហារសមុជ្ជានរូប . . . អាស្រ័យមហាក្ខត ១
 ដែលមានរដូវជាសមុជ្ជាន ។

[២១០] ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យឧបាទិនុ-
 បាទានិយក្ខន្ធ ១ ដែលជាអហេតុកៈ ។ មានបញ្ហា ៥ ។

[២១១] ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ប្រហែលគ្នានឹងនការម្ម-
 ណាប្បច្ច័យដែរ ។

[២១២] ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យឧបា-
 ទិនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ក្នុងអរូបភព អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វ-
 សត្វ ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអនុបាទិនុបា-
 ទានិយក្ខន្ធ ១ ក្នុងអរូបភព ពាហិរូប . . . អាហារសមុជ្ជានរូប . . .

ឧបាសិទ្ធិកថា បដិច្ចវារោ

ឧត្តសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ។ អនុចាទិន្ន-
 អនុចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អារុហ្ម អនុចា-
 ទិន្នអនុចាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធ
 ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ ។

[២០៣] ឧចាទិន្នចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧចា-
 ទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នោនត្ថិប្បច្ចយា ...
 នោវិគតប្បច្ចយា ។ យថា កុសលត្ថិកេ បច្ចនីយវារោ
 វិត្តាវតោ ឯវំ វិត្តាវតោ ។

[២០៤] នហេតុយា បញ្ច នអារម្មណេ ធន
 នអធិបតីយា ធន នអនន្តរេ ធន នសមនន្តរេ ធន
 នអញ្ញមញ្ញេ ធន នឧបនិស្សយេ ធន នបុរោជាតេ
 សត្តំ នបច្ឆាជាតេ នវំ នអាសវនេ នវំ នកម្មេ
 ទ្វេ នវិចារេ ធន នអាហារេ ទ្វេ នឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ
 នឈានេ ទ្វេ នមត្តេ បញ្ច នសម្បយុត្តេ ធន នវិ-
 ប្បយុត្តេ តីណី នោនត្ថិយា ធន នោវិគតេ ធន ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

អាស្រ័យមហាក្ខត១ ដែលមានរដូវជាសម្បជាន ។ អនុបាទិន្ទអនុបាទា-
 និយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយក្ខន្ធ ១
 កងអរូបក៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(២១៣) ឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនោនត្ថប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនោវិត្តប្បច្ច័យ ។
 បណ្ឌិតឥឡូវស្មារ ដូចជាបច្ចុប្បន្នវារៈ ដែលលោកឲ្យពិស្តារហើយ
 កងកុសលត្ថិកៈដែរ ។

(២១៤) វារៈ៥ កងនហេតុប្បច្ច័យ វារៈ៦ កងនអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កងនអនន្តរប្បច្ច័យ
 វារៈ ៦ កងនសមននរប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កងនអញ្ញាញប្បច្ច័យ វារៈ ៦
 កងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៧ កងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ៨ កង
 នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៩ កងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ២ កងនកម្ម-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ២ កងនអាហារប្បច្ច័យ
 វារៈ ២ កងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ២ កងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កង
 នមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ កងនវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ ចត្តារិ ។ សង្ខតំ ។
 . . . ភោគិតេ ចត្តារិ ។ យថា កុសលត្ថិតេ
 កណ្តា ឯវំ កណោតញំ ។

បច្ចនីយំ ។

(២០៥) ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ ន ។
 សង្ខតំ ។ . . . ភោគិតេ ន ។ យថា កុសលត្ថិតេ
 អនុលោមបច្ចនីយកណ្តា ឯវំ កណោតញំ ។

អនុលោមបច្ចនីយំ ។

(២០៦) នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ទ្វេ ។
 សង្ខតំ ។ . . . អភិកតេ បញ្ច ។ យថា កុសលត្ថិតេ
 កេ បច្ចនីយានុលោមកណ្តា ឯវំ កណោតញំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បដិច្ចវិវា ។

សហជាតិវិវា

(២០៧) ឧតាទិន្នាទានិយំ ធម្មំ សហជាតោ
 ឧតាទិន្នាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
 បដិច្ចវិវាបិ សហជាតវិវាបិ សទិសោ ។

សហជាតិវិវា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ៤ ក្នុងនការម្សណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។
 . . . វារៈ ៤ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដូចជាការ
 រាប់ ក្នុងកុសលត្ថិកៈដែរ ។

ចប់ បច្ចនីយៈ ។

(២១៥) វារៈ ៦ ក្នុងនការម្សណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
 សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វារៈ ៦ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត
 គប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ នូវអនុលោមបច្ចនីយៈ ក្នុងកុសលត្ថិកៈដែរ ។

ចប់ អនុលោមបច្ចនីយៈ ។

(២១៦) វារៈ ២ ក្នុងនការម្សណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិតគប្បី
 រាប់ ដូចជាការរាប់ នូវបច្ចនីយានុលោម ក្នុងកុសលត្ថិកៈដែរ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

សហជាតិវារៈ

(២១៧) ឧបាទិទ្ធិបាទានិយធម៌ កើតជាមួយនឹងឧបាទិទ្ធិបាទានិ-
 យធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ បដិច្ចវារៈក្តី សហ-
 ជាតិវារៈក្តី ប្រហែល ។ គ្នា ។

ចប់ សហជាតិវារៈ ។

បឋមវិវា

(២០៨) ឧបាទិដ្ឋថា នាងយំ ធម្មំ បច្ចយា ឧបា-
ទិដ្ឋថា នាងយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឧបាទិដ្ឋ-
ថា នាងយំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា បដិ-
សន្ធិក្កុណោ ខន្ធធ្ធ បច្ចយា វត្ថុំ វត្ថុំ បច្ចយា ខន្ធា
ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា តយោ មហាក្ខតា មហា-
ក្ខត បច្ចយា កេជត្តារូបំ ឧបាទារូបំ វត្ថុំ បច្ចយា
ឧបាទិដ្ឋថា នាងយោ ខន្ធា ។ ឧបាទិដ្ឋថា នាងយំ
ធម្មំ បច្ចយា អនុបាទិដ្ឋថា នាងយោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឧបាទិដ្ឋថា នាងយោ ខន្ធធ្ធ បច្ចយា
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វត្ថុំ បច្ចយា អនុបាទិដ្ឋថា-
នាងយោ ខន្ធា ។ ឧបាទិដ្ឋថា នាងយំ ធម្មំ បច្ចយា
អនុបាទិដ្ឋអនុបាទាងយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា អនុបាទិដ្ឋអនុបាទាងយោ
ខន្ធា ។ ឧបាទិដ្ឋថា នាងយំ ធម្មំ បច្ចយា ឧបា-
ទិដ្ឋថា នាងយោ ច អនុបាទិដ្ឋថា នាងយោ ច ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឧបាទិដ្ឋថា នាងយំ ឯកំ
ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

ប្បយ័រៈ

(២១៨) ឧបាទិទ្ធបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិទ្ធបាទានិ-
យធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹង
ឧបាទិទ្ធបាទានិយក្ខន្ធ ១ វត្ថុ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធតាំងឡាយ ក្នុងឧណៈនៃ
បដិសន្ធិ ខន្ធតាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ មហាក្ខត ៣ ពឹងផ្អែកនឹង
មហាក្ខត ១ កងតារូប ឧបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតតាំងឡាយ ឧបា-
ទិទ្ធបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទិទ្ធបាទានិយធម៌
ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិទ្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
គឺ ចិត្តសមដានរូប ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិទ្ធបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ អនុ-
បាទិទ្ធបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទិទ្ធអនុបា-
ទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិទ្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ អនុបាទិទ្ធអនុបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ ពឹងផ្អែក
នឹងវត្ថុ ។ ឧបាទិទ្ធបាទានិយធម៌ក៏ អនុបាទិទ្ធបាទានិយធម៌ក៏ ពឹង
ផ្អែកនឹងឧបាទិទ្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
ខន្ធ ៣ ក៏ ចិត្តសមដានរូបក៏ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិទ្ធបាទានិយក្ខន្ធ ១ ។

អភិធម្មបដិកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

អនុចានិទ្ធិចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុចានិទ្ធិចា-
 នានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ឯកា
 បញ្ញា ។ អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា
 អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា ។ តីណិ បញ្ញា ។ ឧចានិទ្ធិចានានិយញ្ច
 អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អនុចានិ-
 ទ្ធិអនុចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយំ ឯកំ ខន្ធឱវា វត្ថុញ្ច បច្ចយា
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ
 ខន្ធា ។ អនុចានិទ្ធិចានានិយញ្ច អនុចានិទ្ធិអនុចា-
 នានិយញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អនុចានិទ្ធិចានានិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយេ ខន្ធទ
 ច មហាក្កតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ឧចា-
 និទ្ធិចានានិយញ្ច អនុចានិទ្ធិចានានិយញ្ច ធម្មំ បច្ច-
 យា អនុចានិទ្ធិចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ឧចានិទ្ធិចានានិយេ ខន្ធទ ច មហាក្កតេ
 ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អនុចានិទ្ធិចានានិយំ
 ឯកំ ខន្ធឱវា វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ
 ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានបញ្ញា ១ ។ អនុបាទិនុបាទានិយ-
ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បដ្ឋយ ។ មានបញ្ញា ៣ ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹង
ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធ ១
ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។ អនុបាទិនុបា-
ទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិនុបាទា-
និយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសម្បជានុប-
ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយផង មហាក្ខត្តាទាន័ឡាយ
ផង ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនុបាទានិយធម៌ផង
អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
ចិត្តសម្បជានុប ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយផង មហាក្ខត្ត-
ាទាន័ឡាយផង ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង
ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

ឧបាទ្ទន្តិកោ បដិច្ចវាវោ

(២០៩) ឧបាទ្ទន្តិកោបាទានិយំ ធម្មំ បច្ចយា
 ឧបាទ្ទន្តិកោបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា ឧបាទ្ទន្តិកោបាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
 តយោ ខន្ធោ ទេ ខន្ធោ បច្ចយា ទេ ខន្ធោ
 បដិសន្ធិក្កុណោ ឧបាទ្ទន្តិកោបាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ
 បច្ចយា តយោ ខន្ធោ ទេ ខន្ធោ បច្ចយា ទេ ខន្ធោ
 វត្ថុំ បច្ចយា ខន្ធោ ចក្កាយតនំ បច្ចយា ចក្កវិញ្ញាណំ
 ។ បេ ។ កាយាយតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ
 បច្ចយា ឧបាទ្ទន្តិកោបាទានិយោ ខន្ធោ ។ ឧបាទ្ទន្តិ-
 កោបាទានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តិកោបាទានិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តិ-
 កោបាទានិយោ ខន្ធោ ។ ឧបាទ្ទន្តិកោបាទានិយំ ធម្មំ
 បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តិកោបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 អារម្មណាប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តិកោបា-
 ទានិយោ ខន្ធោ ។ អនុបាទ្ទន្តិកោបាទានិយំ ធម្មំ
 បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តិកោបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តិកោបាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
 តយោ ខន្ធោ ទេ ខន្ធោ បច្ចយា ទេ ខន្ធោ ។

ឧបាទ័ន្ធត្រិកៈ បដិច្ចវារៈ

(២១៩) ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹង
 ឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ពឹង
 ផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ពឹង
 ផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែក
 នឹងចក្ខុយតន ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយតនៈ
 ឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទ័ន្ធបា-
 ទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹង
 វត្ថុ ។ អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយក្ខន្ធ
 ចាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹង
 អនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ
 ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អនុចាទិន្នអនុចាទានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុចាទិន្ន-
 អនុចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា
 អនុចាទិន្នអនុចាទានិយំ ឯកំ ទន្ធិ បច្ចយា តយោ
 ទន្ធា ទ្វេ ទទ្វេ បច្ចយា ទ្វេ ទន្ធា ។

(២២០) ឧចាទិន្នចាទានិយញ្ច អនុចាទិន្នអនុ-
 ចាទានិយញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា អនុចាទិន្នអនុចា-
 ទានិយំ ឯកំ ទន្ធិញ្ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ
 ទន្ធា ទ្វេ ទទ្វេ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ទន្ធា ។
 ឧចាទិន្នចាទានិយញ្ច អនុចាទិន្នចាទានិយញ្ច ធម្មំ
 បច្ចយា អនុចាទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 អារម្មណប្បច្ចយា អនុចាទិន្នចាទានិយំ ឯកំ ទន្ធិញ្ច
 វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទទ្វេ ច វត្ថុញ្ច
 បច្ចយា ទ្វេ ទន្ធា ។

(២២១) ឧចាទិន្នចាទានិយំ ធម្មំ បច្ចយា
 អនុចាទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អធិបតិប្ប-
 ច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា អនុចាទិន្នចាទានិយោ ទន្ធា ។
 ឧចាទិន្នចាទានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុចាទិន្នអនុ-
 ចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះការមូលប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្ន-
អនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។

(២២០) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្នបា-
ទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ការមូលប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ផង
វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។ អនុបាទិន្នបាទា-
និយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្នបាទានិយធម៌
ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូលប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹង
អនុបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង
វត្ថុផង ។

(២២១) អនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្នបាទានិ-
យធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្នបាទានិ-
យក្ខន្ធាន័ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌
ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ

ឧបាទ្ទន្តិកេ បដិច្ចវារោ

វត្ថុំ បច្ចុយា អនុចាទិន្នាអនុចាទានិយា ខន្ធា ។ អនុ-
 ចាទិន្នាទានិយំ ធម្មំ បច្ចុយា អនុចាទិន្នាទានិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតីប្បច្ចុយា ។ ឯកា
 បញ្ញា ។ អនុចាទិន្នាអនុចាទានិយំ ធម្មំ បច្ចុយា ។
 តិស្សោ បញ្ញា ។ ឧចាទិន្នាទានិយញ្ច អនុចាទិន្នា-
 អនុចាទានិយញ្ច ធម្មំ បច្ចុយា . . . អធិបតីប្បច្ចុយា ។
 អនុចាទិន្នាទានិយញ្ច អនុចាទិន្នាអនុចាទានិយញ្ច
 ធម្មំ បច្ចុយា . . . អធិបតីប្បច្ចុយា ។ ឧចាទិន្នាទានិ-
 យញ្ច អនុចាទិន្នាទានិយញ្ច ធម្មំ បច្ចុយា អនុ-
 ចាទិន្នាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតីប្បច្ចុយា
 អនុចាទិន្នាទានិយំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បច្ចុយា
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បច្ចុយា ទ្វេ
 ខន្ធា ។

[២២២] ឧចាទិន្នាទានិយំ ធម្មំ បច្ចុយា
 ឧចាទិន្នាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អនុប្បច្ចុយា ។
 បតីសតិ បច្ចុយា វិត្តាវេតញ្ច ។ . . . អវិត្តប្បច្ចុយា ។

ឧបាទិស្ថិតិៈ បច្ចយវារៈ

គឺ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធាន្តរាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទិន្ន-

បាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង

ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ ។ មានបញ្ហា ១ ។ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្នអនុ-

បាទានិយធម៌ ។ មានបញ្ហា ៣ ។ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្នបាទានិយ-

ធម៌ផង អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ផង . . . ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ ។

ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ផង

. . . ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ ។ អនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹង

ឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង

ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធ

១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

[២២២] ឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្នបាទានិយ-

ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអនុប្បច្ច័យ ។ បច្ច័យ ២២ បណ្ឌិត

គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។ . . . ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២២៣] ហេតុយា ឯកាទស អារម្មណេ
 សត្ត អធិបតីយា នវ អនន្តេរ សត្ត សមនន្តេរ
 សត្ត សហជាតេ ឯកាទស អញ្ញាមញ្ញា សត្ត
 និស្សយេ ឯកាទស ឧបនិស្សយេ សត្ត បុរេជាតេ
 សត្ត អាសវនេ ន កម្មេ ឯកាទស វិចារតេ
 ឯកាទស អាហារេ ឯកាទស វេទ្ធិយេ ឯកាទស
 ឈានេ ឯកាទស មត្តេ ឯកាទស សម្បយុត្តេ
 សត្ត វិប្បយុត្តេ ឯកាទស អត្ថិយា ឯកាទស
 នត្ថិយា សត្ត វគតេ សត្ត អវិគតេ ឯកាទស ។

[២២៤] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ សត្ត ។
 សង្ខតំ ។ . . . អវិគតេ ឯកាទស ។ យថា
 កុសលត្ថិកេ គណនា ឯវំ គណេតញ្ច ។

អនុលោមំ ។

[២២៥] ឧចាទិន្នចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា ឧចា-
 ទិន្នចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា
 អហេតុកំ ឧចាទិន្នចានានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា . . .
 អហេតុកប្បជ្ឈនិសង្ខត្តិកេ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ
 មហាភូតំ . . . ចក្ខុយតនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២២៣) វារៈ ១១ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណ-
 ប្បដ្ឋាយ វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧
 ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋាយ វារៈ ១១ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងអពាមពា-
 ប្បដ្ឋាយ វារៈ ១១ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ
 វារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៦ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ១១
 ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ១១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋាយ វារៈ ១១ ក្នុងអាហារប្ប-
 ដ្ឋាយ វារៈ ១១ ក្នុងតន្ត្រីប្បដ្ឋាយ វារៈ ១១ ក្នុងឈានប្បដ្ឋាយ
 វារៈ ១១ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ វារៈ ១១
 ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ វារៈ ១១ ក្នុងអតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងនតិប្បដ្ឋាយ
 វារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋាយ វារៈ ១១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ ។

(២២៤) វារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វារៈ ១១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ ។ បណ្ឌិត
 គប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ ក្នុងកុសលត្ថិកៈដែរ ។

ចប់ អនុលោម ។

(២២៥) ឧបាទិនបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនបាទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនបាទានិយក្ខន្ធ
 ១ ដែលជាអហេតុកៈ . . . ក្នុងខណៈនៃអហេតុក្បដ្ឋានិស្ឋាន . . . មហា-
 ក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយតនៈ

កាយាយតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា
 អហេតុកា ឧបាទ្ទន្តាទានិយា ខន្ធ ។ ឧបាទ្ទន្ត-
 ទានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តាទានិយា
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកេ ឧបា-
 ទ្ទន្តាទានិយេ ខន្ធ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 វត្ថុំ បច្ចយា អហេតុកា អនុបាទ្ទន្តាទានិយា ខន្ធ
 វត្ថុំ បច្ចយា វិចីក្កាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ
 មោហោ ។ ឧបាទ្ទន្តាទានិយំ ធម្មំ បច្ចយា ឧបា-
 ទ្ទន្តាទានិយោ ច អនុបាទ្ទន្តាទានិយោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ ឧបាទ្ទន្តាទានិយំ
 ឯកំ ខន្ធ បច្ចយា តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច
 រូបំ ។ អនុបាទ្ទន្តាទានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុបាទ្ទន្ត-
 ាទានិយោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ
 អនុបាទ្ទន្តាទានិយំ ឯកំ ខន្ធ បច្ចយា តយោ ខន្ធ
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ បេ ។ ពាហិវំ... អាហារស-
 មុដ្ឋានំ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ... ឯកំ មហាក្ខតំ ។ បេ ។
 រូបំ វិចីក្កាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ខន្ធ បច្ចយា
 វិចីក្កាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។

ឧបាទ័ន្ធតិកៈ បច្ចយវិរៈ

កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយតនៈ ឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធាន័-
 ឡាយ ដែលជាអហេតុកៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទ័ន្ធបាទានិ-
 យធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះន-
 ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមដានុប ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធាន័-
 ឡាយ ដែលជាអហេតុកៈ អនុបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយ
 ដែលជាអហេតុកៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា
 ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ក្តី អនុ-
 បាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ពា ក្តី ចិត្តសមដានុបក្តី ពឹងផ្អែក
 នឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធទ ដែលជាអហេតុកៈ ។ អនុបាទ័ន្ធបាទានិ-
 យធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ពា ក្តី ចិត្តសមដានុបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងអនុ-
 បាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធទ ដែលជាអហេតុកៈ ។ បេ ។ ពាហិរូប . . .
 អាហារសមដានុប . . . ឧត្តសមដានុប . . . មហាក្ខត ១ ។ បេ ។
 រូប មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែក
 នឹងខន្ធាន័ឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឧបាទិដ្ឋាទានានិយំ ឧបាទិដ្ឋាទានានិយំ ធម្មំ
 បច្ចយា អនុបាទិដ្ឋាទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេ-
 តុប្បច្ចយា អហេតុកេ ឧបាទិដ្ឋាទានានិយេ ខន្ធ ច
 មហាភូតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហេតុកំ
 អនុបាទិដ្ឋាទានានិយំ ឯកំ ខន្ធកា វត្ថុកា បច្ចយា
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ ច វត្ថុកា បច្ចយា ទ្វេ
 ខន្ធា វិចិត្តិក្ខាសហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធធ ច
 វត្ថុកា បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ
 មោហោ ។

[២២៦] ឧបាទិដ្ឋាទានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា ឧបា-
 ទិដ្ឋាទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បច្ចយា ។
 សង្ខតំ ។ . . . នអធិបតីប្បច្ចយា ឧបាទិដ្ឋាទា-
 នានិយំ ឯកំ ខន្ធ បច្ចយា ។ ឧបាទិដ្ឋាទានានិយំ
 ធម្មំ បច្ចយា អនុបាទិដ្ឋាទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នអធិបតីប្បច្ចយា ឧបាទិដ្ឋាទានានិយេ ខន្ធ បច្ចយា
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វត្ថុំ បច្ចយា អនុបាទិដ្ឋាទានានិយោ
 ខន្ធា ។ ឧបាទិដ្ឋាទានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុបា-
 ទិដ្ឋាអនុបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតីប្បច្ចយា
 វត្ថុំ បច្ចយា អនុបាទិដ្ឋាអនុបាទានិយោ អធិបតី ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្ទ-
 បាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូប ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធាន្តទាយ ដែលជាអហេតុកៈផង
 មហាក្ខត្តាទាយផង ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធ ១
 ដែលជាអហេតុកៈផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង
 មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ
 តាំងទាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈផង វត្ថុផង ។

[២២៦] ឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាមណប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ . . .
 ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធ ១ ។ អនុបាទិន្ទ-
 បាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះន-
 អធិបតិប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធាន្ត
 ទាយ អនុបាទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធាន្តទាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទិន្ទ-
 អនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នអធិបតិប្បដ្ឋយ គឺ អធិបតិ ជាអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

ឧបាទ្ទន្តិកានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា ឧបាទ្ទន្តិកានានិយោ
 ច អនុបាទ្ទន្តិកានានិយោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នអធិប-
 តិប្បច្ចយា ឧបាទ្ទន្តិកានានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
 តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ បេ ។ អនុ-
 បាទ្ទន្តិកានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា ។ ឯកា បញ្ញា ។
 អនុបាទ្ទន្តិកានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តិកានុ-
 បាទានិយោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា អនុ-
 បាទ្ទន្តិកានានិយោ ខន្ធ បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តិកានុ-
 បាទានិយោ អធិបតិ ។

(២២៧) ឧបាទ្ទន្តិកានានិយញ្ច អនុបាទ្ទន្តិកានុ-
 បាទានិយញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តិកានានិយោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តិកានានិយោ
 ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តិកានានិយោ
 អធិបតិ ។ ឧបាទ្ទន្តិកានានិយញ្ច អនុបាទ្ទន្តិ-
 កានានិយញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តិកានានិយោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ឧបាទ្ទន្តិកានានិយោ
 ខន្ធ ច មហាភូតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ

ឧបាទិស្ថិតិៈ បច្ចយវាៈ

ឧបាទិស្ថិតិៈ បច្ចយវាៈ អនុបាទិស្ថិតិៈ បច្ចយវាៈ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិស្ថិតិៈ
 បាទិស្ថិតិៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា ក្តី ចិត្ត-
 សមុប្បាទរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិស្ថិតិៈ ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ពឹងផ្អែក
 នឹងអនុបាទិស្ថិតិៈ បច្ចយវាៈ ។ មានបញ្ហា ១ ។ អនុបាទិស្ថិតិៈ អនុបាទិស្ថិតិៈ
 បច្ចយវាៈ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិស្ថិតិៈ អនុបាទិស្ថិតិៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិ ជាអនុបាទិស្ថិតិៈ អនុបាទិស្ថិតិៈ ពឹងផ្អែកនឹង
 អនុបាទិស្ថិតិៈ អនុបាទិស្ថិតិៈ ទាំងឡាយ ។

(២២៧) អនុបាទិស្ថិតិៈ អនុបាទិស្ថិតិៈ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិស្ថិតិៈ
 បច្ចយវាៈ អនុបាទិស្ថិតិៈ អនុបាទិស្ថិតិៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិ-
 បតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិ ជាអនុបាទិស្ថិតិៈ អនុបាទិស្ថិតិៈ ពឹងផ្អែកនឹងអនុ-
 បាទិស្ថិតិៈ អនុបាទិស្ថិតិៈ ទាំងឡាយផង វត្ថុផង ។ អនុបាទិស្ថិតិៈ
 បច្ចយវាៈ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិស្ថិតិៈ អនុបាទិស្ថិតិៈ អនុបាទិស្ថិតិៈ
 ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុប្បាទរូប
 ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិស្ថិតិៈ អនុបាទិស្ថិតិៈ ទាំងឡាយផង មហាក្ខត្តទាំងឡាយផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អនុចាទិន្នាណានិយំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ បច្ចយា
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។

[២២៨] ឧចាទិន្នាណានិយំ ធម្មំ បច្ចយា ឧចាទិន្នា-
ណានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអនន្តរវ្យច្ចយា . . .
នសមនន្តរវ្យច្ចយា នអញ្ញាមញ្ញវ្យច្ចយា នឧបនិស្ស-
យវ្យច្ចយា នបុរេជានវ្យច្ចយា នបច្ឆាជានវ្យច្ចយា
នអាសេវនវ្យច្ចយា ។

[២២៩] ឧចាទិន្នាណានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុ-
ចាទិន្នាណានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មវ្យច្ចយា
វត្ថុ បច្ចយា អនុចាទិន្នាណានិយោ ចេតនា ។ ឧចា-
ទិន្នាណានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុចាទិន្នាអនុចាទិនិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មវ្យច្ចយា វត្ថុ បច្ចយា កុសលា
អនុចាទិន្នាអនុចាទិនិយោ ចេតនា ។ អនុចាទិន្នា-
ណានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុចាទិន្នាណានិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មវ្យច្ចយា អនុចាទិន្នាណានិយោ ខន្ធា
បច្ចយា អនុចាទិន្នាណានិយោ ចេតនា ពាហិរំ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ ពា ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២

ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

(២២៨) ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនុបាទានិយធម៌

ទើបកើតឡើង ព្រោះនអនន្តរប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនសមនន្តរប្បច្ច័យ

ព្រោះនអពាមពាប្បច្ច័យ ព្រោះនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាត-

ប្បច្ច័យ ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនអារេសវនប្បច្ច័យ ។

(២២៩) អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនុបាទានិយធម៌

ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិនុបាទានិយចេតនា ពឹង

ផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនុបាទានិយ-

ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិនុបាទានិយចេតនា

ជាភស្តុតាង ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុ-

បាទិនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិនុបាទា-

និយចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធាងឡាយ ពាហិរូប . . .

អាហារសម្មជ្ជានំ . . . ឧតុសម្មជ្ជានំ ឯកំ មហាក្កតំ
 បច្ចយា ។ អនុចានិទ្ធអនុចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា
 អនុចានិទ្ធអនុចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្ម-
 ប្បច្ចយា កុសលេ អនុចានិទ្ធអនុចានានិយេ ខន្ធ
 បច្ចយា អនុចានិទ្ធអនុចានានិយា ចេតនា ។
 ឧចានិទ្ធអនុចានានិយញ្ច អនុចានិទ្ធអនុចានានិយញ្ច ធម្មំ
 បច្ចយា អនុចានិទ្ធអនុចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 នកម្មប្បច្ចយា កុសលេ អនុចានិទ្ធអនុចានានិយេ
 ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា អនុចានិទ្ធអនុចានានិយា
 កុសលា ចេតនា ។ ឧចានិទ្ធអនុចានានិយញ្ច អនុ-
 ចានិទ្ធអនុចានានិយញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អនុចានិទ្ធអនុចា-
 នានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា អនុចានិទ្ធអនុចា-
 នានិយេ ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា អនុចានិទ្ធអនុចា-
 នានិយា ចេតនា ។

[២៣០] ឧចានិទ្ធអនុចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា ឧចា-
 និទ្ធអនុចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិចាកប្បច្ចយា
 អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បច្ចយា ។ ឧចានិទ្ធអ-
 នុចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុចានិទ្ធអនុចានានិយោ ធម្មោ

ឧបាទិស្ថិតិៈ បច្ចុប្បវាៈ

អាហារសម្បជានុប . . . ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្សត ១ ដែលមានរដូវជា
សម្បជាន ។ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្នអនុបាទា-
និយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្នអនុបាទានិ-
យចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធាងឡាយ ដែលជា
កុសល ។ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្នបាទានិយ-
ធម៌ផង អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្ប-
ច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយកុសលចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្នអនុ-
បាទានិយក្ខន្ធាងឡាយ ដែលជាកុសលផង វត្ថុផង ។ អនុបាទិន្ន-
បាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្នបាទានិ-
យធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្នបាទានិយ-
ចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធាងឡាយផង វត្ថុផង ។

(២៣០) ឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្នបាទានិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្សត ១ របស់ពួក
អសព្វសត្វ ។ អនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្នបាទានិយធម៌

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ឈតិ នវិចារកប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា អនុ-
 ចានិទ្ធុចានានិយា ខន្ធា ។ ឧចានិទ្ធុចានានិយំ
 ធម្មំ បច្ចយា អនុចានិទ្ធុអនុចានានិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នវិចារកប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុសលា
 អនុចានិទ្ធុអនុចានានិយា ខន្ធា ។ អនុចានិទ្ធុចានានិយំ
 ធម្មំ បច្ចយា . . . ឯកា បញ្ញា ។ អនុចានិទ្ធុអនុ-
 ចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា តីណិ ។ ឧចានិទ្ធុចា-
 នានិយញ្ច អនុចានិទ្ធុអនុចានានិយញ្ច ធម្មំ បច្ចយា
 អនុចានិទ្ធុអនុចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិចា-
 កប្បច្ចយា ។ សន្និទ្ធិតំ ។ អនុចានិទ្ធុចានានិយញ្ច
 អនុចានិទ្ធុអនុចានានិយញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អនុចា-
 និទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិចារកប្បច្ចយា ។
 សន្និទ្ធិតំ ។ ឧចានិទ្ធុចានានិយញ្ច អនុចានិទ្ធុចានានិ-
 យញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នវិចារកប្បច្ចយា អនុចានិទ្ធុចានានិយំ
 ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច
 វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែក
 នឹងឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ អនុ-
 បាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធទាំងឡាយ ជាកុសល ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ពឹង
 ផ្អែកនឹងអនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ . . . មានបញ្ហា ១ ។ (ខន្ធ) ៣ ពឹងផ្អែក
 នឹងអនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ។ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែក
 នឹងឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ផង ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។ អនុបាទិន្នបាទានិយ-
 ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌
 ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។ អនុ-
 បាទិន្នបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្ន-
 បាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
 ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹង
 ខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

[២៣១] ឧបាទ្ទន្តិកានិយំ ធម្មំ បច្ចយា
 ឧបាទ្ទន្តិកានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអាហារប្បច្ចយា
 . . . នសង្ខ្រិយប្បច្ចយា នឈានប្បច្ចយា នមក្កប្ប-
 ច្ចយា នសម្បយុត្តប្បច្ចយា នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 នោនត្ថប្បច្ចយា នោវិគតប្បច្ចយា ។

[២៣២] នហេតុយា បញ្ច នអារម្មណេ ន
 នអធិបតិយា អដ្ឋ នអនន្តរេ ន នសមនន្តរេ ន
 នអញ្ញមញ្ញេ ន នឧបទិស្សយេ ន នបុរោជិតេ សត្ត
 នបញ្ញាជានេ ឯកាទស នអាសេវនេ ឯកាទស
 នកម្មេ ន នវិចារកេ ទស នអាហារេ ទ្វេ
 នសង្ខ្រិយេ ទ្វេ នឈានេ ទ្វេ នមក្កេ បញ្ច នសម្ប-
 យុត្តេ ន នវិប្បយុត្តេ តីណំ នោនត្ថយា ន
 នោវិគតេ ន ។ វិត្តារេន កណោតតំ ។

ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ ន ។ សង្ខតំ ។

. . . នោវិគតេ ន ។ វិត្តារេន កណោតតំ ។

នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ចត្តារិ ។

សង្ខតំ ។ . . . អវិគតេ បញ្ច ។

ឧបាទ្ទិស្តិកៈ បច្ចុយវាៈ

(២៣១) ឧបាទិសបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិសបាទានិយ-
ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនតន្ត្រិយប្ប-
ច្ច័យ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ព្រោះនោនតិប្បច្ច័យ ព្រោះនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

(២៣២) វារៈ ៥ ព្រោះនរោត្តមប្បជ្ញាយ វារៈ ៦ ក្នុងនការម្ស្ចា
ណាប្បជ្ញាយ វារៈ ៨ ក្នុងនក្កិបត្ថប្បជ្ញាយ វារៈ ៦ ក្នុងនអនន្តរាប្ប-
ជ្ញាយ វារៈ ៦ ក្នុងនសមនន្តរាប្បជ្ញាយ វារៈ ៦ ក្នុងនអតាមតាប្ប-
ជ្ញាយ វារៈ ៦ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បជ្ញាយ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បជ្ញាយ
វារៈ ១១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បជ្ញាយ វារៈ ១១ ក្នុងនអាសវនប្បជ្ញាយ វារៈ ៦
ក្នុងនកម្មប្បជ្ញាយ វារៈ ១០ ក្នុងនវិបាកប្បជ្ញាយ វារៈ ២ ក្នុងនអាហា-
រាប្បជ្ញាយ វារៈ ២ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បជ្ញាយ វារៈ ២ ក្នុងនឈានប្បជ្ញាយ
វារៈ ៥ ក្នុងនមគ្គប្បជ្ញាយ វារៈ ៦ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បជ្ញាយ វារៈ ៣
ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បជ្ញាយ វារៈ ៦ ក្នុងនោនត្ថប្បជ្ញាយ វារៈ ៦ ក្នុងនោ-
វិត្តប្បជ្ញាយ ។ បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដោយពិស្តារ ។

វារៈ ៦ ក្នុងការមណ្ឌប្បជ្ជយ ព្រោះហេតុប្បជ្ជយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។
 . . . វារៈ ៦ ក្នុងនោវិគតប្បជ្ជយ ។ បណ្ឌិតតប្បវាបំ ដោយ
 ពិស្តារ ។ វារៈ ៤ ក្នុងការមណ្ឌប្បជ្ជយ ព្រោះនរហតុប្បជ្ជយ ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បជ្ជយ ។

និស្សយវិវា

(២៣៣) ឧបាទិក្ខុបាទានិយំ ធម្មំ និស្សយ
ឧបាទិក្ខុបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
ឧបាទិក្ខុបាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ និស្សយ តយោ
ខន្ធា តយោ ខន្ធ និស្សយ ។ សង្កតំ ។ បច្ច-
យវារោបិ និស្សយវារោបិ សទិសោ ។

និស្សយវិវា ។

សំសដ្ឋវិវា

(២៣៤) ឧបាទិក្ខុបាទានិយំ ធម្មំ សំសដ្ឋា
ឧបាទិក្ខុបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
ឧបាទិក្ខុបាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា
តយោ ខន្ធ សំសដ្ឋា ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធ
សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិកុណោ ឧបាទិក្ខុបា-
ទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ទ្វេ
ខន្ធ សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា ។ អនុបាទិក្ខុបាទានិយំ
ធម្មំ សំសដ្ឋា អនុបាទិក្ខុបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា អនុបាទិក្ខុបាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធ សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា ។

និស្សយវិវរៈ

(២៣៣) ឧបាទិទ្ធបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិទ្ធបាទានិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យឧបាទិទ្ធបា-
ទានិយក្ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ បច្ច័យវារៈក្តី
និស្សយវារៈក្តី មានសេចក្តីប្រហែល ។ គ្នា ។

ចប់ និស្សយវិវរៈ ។

សំសង្ខារៈ

(២៣៤) ឧបាទិទ្ធបាទានិយធម៌ ច្រឡំដោយឧបាទិទ្ធបាទានិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំដោយឧបាទិទ្ធបា-
ទានិយក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ច្រឡំដោយខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ច្រឡំដោយខន្ធ ២
ខន្ធ ៣ ច្រឡំដោយឧបាទិទ្ធបាទានិយក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ
២ ច្រឡំដោយខន្ធ ២ ។ អនុបាទិទ្ធបាទានិយធម៌ ច្រឡំដោយអនុបា-
ទិទ្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
ច្រឡំដោយអនុបាទិទ្ធបាទានិយក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ២ ច្រឡំដោយខន្ធ ២ ។

ឧបាទ្ទន្តិកេ សំសដ្ឋានិ

អនុចាទិន្នអនុចាទានិយំ ធម្មំ សំសដ្ឋា អនុចា-
 ទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 អនុចាទិន្នអនុចាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា ។

[២៣៥] ហេតុយា តីណិ ។ សង្ខតំ ។ អធិ-
 បតិយា ទ្វេ អាសវនេ ទ្វេ វិចារេក ទ្វេ ។ សង្ខតំ ។
 អវិគតេ តីណិ ។

យថា កុសលត្ថិកេ កណ្តា ឯវំ កណ្តាតព្វា ។

អនុណមំ ។

[២៣៦] ឧចាទិន្នចាទានិយំ ធម្មំ សំសដ្ឋា
 ឧចាទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា
 អហេតុកំ ឧចាទិន្នចាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា អហេតុ-
 កប្បជិសន្ធិកុណា . . . ។ អនុចាទិន្នចាទានិយំ ធម្មំ
 សំសដ្ឋា អនុចាទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេ-
 តុប្បច្ចយា អហេតុកំ អនុចាទិន្នចាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ
 សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា

ឧបាទិស្ថិតិៈ សំសង្ករៈ

អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ច្រឡំដោយអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំដោយអនុបាទិនុ-
អនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ២ ច្រឡំដោយខន្ធ ២ ។

[២៣៥] វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។
វារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុង
វិបាកប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ វារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។
បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ ក្នុងកុសលត្ថិតៈដែរ ។

ចប់ អនុលោម ។

[២៣៦] ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ច្រឡំដោយឧបាទិនុបាទានិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំដោយឧបាទិនុបាទា-
និយក្ខន្ធ ១ ដែលជាអហេតុកៈ ខន្ធ ២ ច្រឡំដោយខន្ធ ២ ក្នុងខណៈវន
អហេតុកប្បដិសន្ធិ . . . ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ច្រឡំដោយអនុបា-
ទិនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំ
ដោយអនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ខន្ធ ២ ច្រឡំដោយខន្ធ ២

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

វិចិត្តកិច្ចាសហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធ សំសដ្ឋា
 វិចិត្តកិច្ចាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។
 សង្ខតំ ។

នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា តីណិ

នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ សង្ខតំ ។

បច្ចនីយំ ។

[២៣៧] ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា តីណិ . . .
 នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ
 ទ្វេ ។ សង្ខតំ ។ . . . អវិគតេ ទ្វេ ។

សំសដ្ឋវារោ ។

សម្មយុត្តវារោ

[២៣៨] ឧបាទិដ្ឋុបាទានិយំ ធម្មំ សម្មយុត្តោ
 ឧបាទិដ្ឋុបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
 ហេតុយា តីណិ ។ សង្ខតំ ។ . . . អវិគតេ តីណិ ។
 សំសដ្ឋវារោបិ សម្មយុត្តវារោបិ សទិសោ ។

សម្មយុត្តវារោ ។

អភិធម្មចិជិត អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិត្រិតា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ច្រឡំដោយ
ឧទ្ធចាត្រឡាយ ដែលប្រកបដោយវិចិត្រិតា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ។
សេចក្តីបំប្រញ ។

វរៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ វរៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ

វរៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

ចប់ បច្ចនីយ ។

(២៣៧) វរៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ...

វរៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយតុប្បដ្ឋយ ។ វរៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ ព្រោះ
នហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វរៈ ២ ក្នុងអវិតត-
ប្បដ្ឋយ ។

ចប់ សំសង្ការៈ ។

សម្បយុត្តវារៈ

(២៣៨) ឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ប្រកបដោយឧបាទិន្នបាទានិ-
យធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ វរៈ ៣ ក្នុងហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វរៈ ៣ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ ។
សំសង្ការៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី មានសេចក្តីប្រហែល ។ គ្នា ។

ចប់ សម្បយុត្តវារៈ ។

បញ្ហាទី៣

(២៣៩) ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ធម្មោ ឧបាទិដ្ឋា-
ទានានិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ឧបាទិដ្ឋា-
ទានានិយោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា
ច រូបាទំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(២៤០) ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ធម្មោ អនុបាទិដ្ឋា-
ទានានិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ រូបាទំ
ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(២៤១) ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ធម្មោ ឧបាទិដ្ឋា-
ទានានិយស្ស ច អនុបាទិដ្ឋាទានានិយស្ស ច ធម្មស្ស
ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ហេតុ
សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ្ច រូបាទំ
ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(២៤២) អនុបាទិដ្ឋាទានានិយោ ធម្មោ អនុបាទិដ្ឋា-
ទានានិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
អនុបាទិដ្ឋាទានានិយោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ្ច រូបាទំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

បញ្ញាវិវៈ

[២៣៩] ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិទ្ធុបាទានិយ-
ធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកឧបាទិទ្ធុបាទានិយហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកឧបាទិទ្ធុបាទានិយហេតុ
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធផង្គ ពួកកង្ការបង្ក កង្ការនៃ
បដិសន្ធិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៤០] ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុបាទា-
និយធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកឧបាទិទ្ធុបាទានិយហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៤១] ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិទ្ធុបាទានិ-
យធម៌ផង នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួក
ឧបាទិទ្ធុបាទានិយហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធផង្គ នៃពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៤២] អនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុបាទា-
និយធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកអនុបាទិទ្ធុបាទានិយហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(២៤៣) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
ចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ហេតុ សម្បយុត្ត-
កានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៤៤) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុចា-
ទិន្នចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៤៥) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុចា-
ទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ច
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុចាទិន្នអនុចា-
ទានិយោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
នានញ្ច រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៤៦) ឧចាទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ ឧចាទិន្ន-
ចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សេត្វា វា បុត្តជនា វា ចត្តំ អនិច្ចតោ ទុត្ត-
តោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សនេនិ អភិ-
នន្តនិ តំ អារត្ត វាតោ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈាន

(២៤៣) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ន-
អនុបាទានិយធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកអនុបាទិន្នអនុបាទានិយ-
ហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(២៤៤) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ន-
បាទានិយធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកអនុបាទិន្នអនុបាទានិយហេតុ
ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(២៤៥) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ន-
បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ពួកអនុបាទិន្នអនុបាទានិយហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កនផង
នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(២៤៦) ឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្នបាទានិយធម៌
ដោយការមូលប្បច្ច័យ គឺ ពួកសេក្ខបគ្គលក្តី ពួកបថជនក្តី ពិចារណា
ឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន មែនត្រេក-
អរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស

ឧបាទិដ្ឋានបញ្ចករ

ឧប្បជ្ជតិ កុសលាកុសលេ និរុទ្ធេ វិចារកោ តនា-
 រម្មណាតា ឧប្បជ្ជតិ សោតំ . . . យានំ ជ្ជំ កាយំ . . .
 ឧបាទិដ្ឋានាទិយេ រូបេ . . . កន្ធោ រសេ ដោដ្ឋព្វេ
 វត្ថុំ . . . ឧបាទិដ្ឋានាទិយេ ខន្ធោ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សនេនិ អភិទន្ធនិ តំ អារត្ត
 រតោ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ កុសលា-
 កុសលេ និរុទ្ធេ វិចារកោ តនារម្មណាតា ឧប្បជ្ជតិ
 ឧបាទិដ្ឋានាទិយំ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ឧបា-
 ទិដ្ឋានាទិយំ កម្មាយតនំ . . . រសាយតនំ . . .
 ដោដ្ឋព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២២៧] ឧបាទិដ្ឋានាទិយោ ធម្មោ អនុបាទិដ្ឋា-
 នាទិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សន-
 េនិ អភិទន្ធនិ តំ អារត្ត រតោ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ សោតំ . . . យានំ ជ្ជំ កាយំ . . . ឧបាទិដ្ឋា-
 នាទិយេ រូបេ . . . កន្ធោ រសេ ដោដ្ឋព្វេ វត្ថុំ . . .

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

កើតឡើង កាលកុសលនិងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង
 ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍ សោតៈ . . . ឃានៈ ជីវ្ហ កាយ . . .
 ពួកឧបាទ្ទន្តបាទានិយរូប . . . ភ្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . .
 ពិចារណាយើញច្បាស់ នូវពួកឧបាទ្ទន្តបាទានិយក្ខន្ធាន្តរាយ ថាមិន
 ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រតៈ ប្រារព្ធនូវ
 ខន្ធាន្តរាយនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើកុសល
 និងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះជាអា-
 រម្មណ៍ រូបាយតនៈ ជាឧបាទ្ទន្តបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
 គន្ថាយតនៈ ជាឧបាទ្ទន្តបាទានិយៈ . . . រសាយតនៈ . . . ផោដ្ឋព្វាយ-
 តនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(២២៧) ឧបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌
 ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ពិចារណាយើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិន
 ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រតៈ ប្រារព្ធនូវចក្ខុ
 នោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង សោតៈ . . . ឃានៈ ជីវ្ហ
 កាយ . . . ពួកឧបាទ្ទន្តបាទានិយរូប . . . ភ្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឧបាទិដ្ឋថាទានិយេ ខន្ធន្តេ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ អនត្តតោ
 វិបស្សនិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធនិ តំ អារត្ត រតោ
 ឧប្បជ្ជនិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជនិ ទិព្វេន ចក្កោ ឧបា-
 ទិដ្ឋថាទានិយំ រូបំ បស្សនិ ចេតោបរិយញ្ញាណេន
 ឧបាទិដ្ឋថាទានិយា ចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជានាតិ ឧបា-
 ទិដ្ឋថាទានិយា ខន្ធន្តេ ឥន្ទ្រិយញ្ញាណស្ស ចេតោបរិ-
 យញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សនិញ្ញាណស្ស អនា-
 កតំសញ្ញាណស្ស អវជ្ជនាយ អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៤៨] អនុបាទិដ្ឋថាទានិយោ ធម្មោ អនុបាទិដ្ឋ-
 ថាទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទានំ ធម្មា សីលំ សមាធិត្វា ឧបោសថកម្មំ
 កត្វា តំ បច្ចវេក្ខនិ បុព្វេ សុចិណ្ឌានិ បច្ចវេក្ខនិ
 ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ បច្ចវេក្ខនិ អរិយា តោត្រកុំ
 បច្ចវេក្ខនិ រោទានំ បច្ចវេក្ខនិ អរិយា បហំនេ
 កិលេសេ បច្ចវេក្ខនិ វិក្ខម៌តេ កិលេសេ បច្ច-
 វេក្ខនិ បុព្វេ សមុទាចិណ្ឌោ កិលេសេ ជានន្តិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ពិចារណាយេញច្បាស់ នូវឧបាទិទ្ធៈបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយ ថាមិនទៀង
 ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន មែនត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវខ្លួនទាំងនោះ
 ទើបកើតឡើង ទាមនស្ស កើតឡើង ឃើញ នូវឧបាទិទ្ធៈបាទានិយរូប
 ដោយទិព្វចក្ខុ ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គលដែលប្រកបដោយឧបាទិទ្ធៈបាទានិយ-
 ចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ឧបាទិទ្ធៈបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយ ជា
 បច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវឥទ្ធិវិធីញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វ
 និងសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(២៤៨) អនុបាទិទ្ធៈបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធៈ-
 បាទានិយធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន សមាទាន
 សីល ធ្វើឧបាសថកម្ម ពិចារណានូវកុសលនោះ ពិចារណានូវកុសល
 ទាំងឡាយ ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ចេញចាកឈាន
 ហើយពិចារណានូវឈាន ពួកអរិយបុគ្គល ពិចារណានូវគោត្រក្ខ ពិចារ-
 ណានូវវេទានៈ ពួកអរិយបុគ្គល ពិចារណានូវពួកកិលេសដែលខ្លួនលះ
 បង់ហើយ ពិចារណានូវពួកកិលេស ដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិនហើយ ដឹង
 ច្បាស់ នូវពួកកិលេស ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំទុកហើយ ក្នុងកាលមុន

អនុចាទិដ្ឋានានិយេ រូបេ . . . សន្នេ កន្ធ�េ រសេ
 ជាដូច្នេះ . . . អនុចាទិដ្ឋានានិយេ ខន្ធទេ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សនេន្តិ អភិទន្ធន្តិ
 តំ អារត្ត រតោ ឧប្បជ្ឈតំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតំ
 ដិព្វេន ចត្តា អនុចាទិដ្ឋានានិយេ រូបំ បស្សន្តិ
 ទិក្ខាយ សោតតាតុយា សន្និ សុណន្តិ ចេតោបរិ-
 យញ្ញោណោន អនុចាទិដ្ឋានានិយេ ចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្ត-
 ជាទន្តិ អាត្មាសាទញ្ញាយតនំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាត្មញ្ញាយតនំ នេវ-
 សញ្ញាសញ្ញាយតនស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនុចាទិដ្ឋានានិយា ខន្ធទេ ឥន្ទ្រិធិញ្ញាណស្ស ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណស្ស ចុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថា-
 កម្មបតញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស អារជ្ជនាយ
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៤៩) អនុចាទិដ្ឋានានិយោ ធម្មោ ឧចាទិដ្ឋា-
 នានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សេត្វា វា ចុប្បជ្ឈនា វា អនុចាទិដ្ឋានានិយេ រូបេ . . .

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

នូវពួកអនុបាទិនុបាទានិយរូប . . . សំឡេង ភ្លឺន រស ផោដ្ឋព្វៈ . . .

ពិចារណាលើញច្បាស់ នូវអនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធាងឡាយ ថាមិន

ឡើង ជាទុក្ខ មិនមែនខន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រតៈ ប្រាវត្ត

នូវខននោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង ពួកអរិយបុគ្គល

ឃើញនូវអនុបាទិនុបាទានិយរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮសំឡេង ដោយទិព្វ-

សោតធាតុ ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គល ដែលប្រកបដោយអនុបាទិនុបាទានិយចិត្ត

ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសានញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញា-

ណញ្ញាយតនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អាកិញ្ញញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ

នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អនុបាទិនុ-

បាទានិយក្ខន្ធាងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវឥន្ទ្រិដញ្ញាណ

ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវេសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបគញ្ញាណ

និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(២៤៩) អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុ-

បាទានិយធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកសេក្ខបុគ្គលក្តី ពួក

បុគ្គលក្តី (ពិចារណាលើញច្បាស់) នូវពួកអនុបាទិនុបាទានិយរូប . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

សន្តោ កន្តោ រសេ ដោជ្ជោ . . . អនុចាទិន្ទុចាទានិយេ
 ខន្ធ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្ស-
 នេន្តិ អភិនិច្ឆន្តិ តំ អារត្ត រតោ ឧប្បជ្ឈនិ នោបទស្សំ
 ឧប្បជ្ឈនិ កុសលាកុសលេ ធូន្ធ វិចារតោ តនារម្ម-
 ណតា ឧប្បជ្ឈនិ អាកាសានញ្ចាយននកុសលំ វិញ្ញា-
 ណញ្ចាយននវិចារកស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អាកិញ្ញញ្ចាយននកុសលំ នេសញ្ញាសញ្ញាយនន-
 វិចារកស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុចាទិន្ទុចា-
 ទានិយំ រូចាយននំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោជ្ជញ្ចាយននំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥០) អនុចាទិន្ទុអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្ទុអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ និព្វានំ មគ្គស្ស ផលស្ស អារម្មណប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

(២៥១) អនុចាទិន្ទុអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្ទុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិតា មគ្គំ បច្ចវេក្ខន្តិ ផលំ
 បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ កោត្រកុស្ស កេ-
 ទានស្ស អារជ្ជនាយ អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ . . . ពិចារណាយេញច្បាស់ នូវអនុបាទិន្ន-
បាទនិយក្ខន្ធាងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ
រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង
កាលបើកុសលនិងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះ
អំពើនោះជាអារម្មណ៍ អាកាសានញាយតនកុសល ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញា-
ណញាយតនវិបាក ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អាកិញ្ញញាយតនកុសល
ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនវិបាក ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
រូបាយតនៈ ជាអនុបាទិន្នបាទនិយៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ផោដ្ឋព្វ-
យតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(២៥០) អនុបាទិន្នអនុបាទនិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ន-
អនុបាទនិយធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ និព្វាន ជាបច្ច័យ នៃ
មគ្គនិងផល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(២៥១) អនុបាទិន្នអនុបាទនិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្នបាទ-
និយធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកអរិយបុគ្គល ចេញចាកមគ្គ
ពិចារណានូវមគ្គ ពិចារណានូវផល ពិចារណានូវព្រះនិព្វាន និព្វាន ជា
បច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវគោត្រក្ខន្ធិវេទនាៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ

អរិយា ចេតោបរិយញ្ញាណាន អនុចាទិន្នអនុចាទា-
 និយចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជានន្តិ អនុចាទិន្នអនុចាទា-
 និយា ខត្វា ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស បុព្វេនិវាសានុ-
 ស្សតិញ្ញាណាស្ស អនាគតំសញ្ញាណាស្ស អារដ្ឋនាយ
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥២) ឧចាទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ អនុចា-
 ទិន្នចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតិ ចត្តំ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ
 អភិនន្តតិ តំ កុំ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ សោតំ . . . យានំ ជ្ឈំ កាយំ . . .
 ឧចាទិន្នចាទានិយេ រូបេ . . . កន្ធោ រសេ ផោដ្ឋព្វេ
 វត្ថុំ . . . ឧចាទិន្នចាទានិយេ ខន្ធោ កុំ កត្វា
 អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ តំ កុំ កត្វា រាគោ
 ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ អនុចាទិន្នចាទានិយោ
 ធម្មោ អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិ-
 បតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ទានំ ទត្វា សីលំ សមា-
 ធម៌ត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ កុំ បច្ចវេក្ខតិ
 បុព្វេ សុចិណ្ឌានំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ឈានា

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវិរៈ

ពួកអរិយបុគ្គល ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គលដែលប្រកបដោយអនុបាទិន្ទអនុបាទា-
និយចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយក្ខន្ធាង្គឡាយ
ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វនិវាសានុស្ស-
តិញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ ។

(២៥២) ឧបាទ្ទន្ទបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទបាទា-
និយធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ៍ធិបតិ គឺ បុគ្គលធ្វើ
ចក្ខុឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើនូវចក្ខុនោះឲ្យជា
ទីគោរពហើយ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង សោតៈ . . . ឃានៈ
ជីវា កាយ . . . ពួកឧបាទិន្ទបាទានិយរូប . . . ភ្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ
វត្ថុ . . . បុគ្គល ធ្វើនូវឧបាទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធាង្គឡាយឲ្យជាទីគោរព
ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើនូវខន្ធនោះឲ្យជាទីគោរព ហើយ
ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ
នៃអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ៍ធិ-
បតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ ការម្មណ៍ធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន
សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ហើយធ្វើនូវកុសលនោះឲ្យជាទីគោរព
ហើយពិចារណា ធ្វើនូវកុសលចាំងឡាយ ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំល្អហើយ
ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ចេញចាកឈាន

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ សេក្វា តោ-
 ត្រកុំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ វេទានំ កុំ កត្វា បច្ច-
 វេក្ខតិ អនុចាទិន្នចាទានិយេ រូបេ . . . សន្នេ កន្ធូ
 រសេ ដោដ្ឋព្វេ . . . អនុចាទិន្នចាទានិយេ ខន្ធនេ កុំ
 កត្វា អស្សនេតិ អភិទន្ធនិ តំ កុំ កត្វា រកោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ។ សហជាតាធិបតិ អនុ-
 ចាទិន្នចាទានិយាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធនំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានត្វា រូចានំ អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥៣) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។
 អារម្មណាធិបតិ និន្ទានំ មក្កស្ស ផលស្ស អធិបតិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សហជាតាធិបតិ អនុចា-
 ទិន្នអនុចាទានិយាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធនំ
 អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥៤) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ហើយធ្វើនូវឈាននោះឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ពួកសេក្ខបុគ្គល
ធ្វើនូវគោត្រកូឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើនូវវេទានៈឲ្យជាទី
គោរព ហើយពិចារណា ធ្វើនូវពួកអនុបាទិនុបាទានិយរូប . . .
សំឡេង ភ្លឺន រស ផោដ្ឋព្វៈ . . . ធ្វើនូវអនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធ
ទាំងឡាយឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើនូវអំពើ
នោះឲ្យជាទីគោរព ហើយទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ ឯសហ-
ជាតាធិបតី គឺ អធិបតី ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួក
សម្បយុត្តកក្ខន្ធដង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

(២៥៣) អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុ-
អនុបាទានិយធម៌ ដោយអធិប្បតិបច្ច័យ បានដល់ការម្សណាធិបតី និង
សហជាតាធិបតី ។ ការម្សណាធិបតី គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃ
មគ្គនិងផល ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។ ឯសហជាតាធិបតី គឺ អធិ-
បតី ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយ
អធិបតីប្បច្ច័យ ។

(២៥៤) អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយ-
ធម៌ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណាធិបតី និងសហជាតាធិបតី ។

ឧបាសម្ពុទ្ធិកេ បញ្ញាវិហារ

អារម្មណាធិបតី អរិយា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ កុំ
 កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ដលំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ
 និព្វានំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ តោត្រកុស្ស
 វេទានស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សហ-
 ជាតាធិបតី អនុចាទិន្នអនុចាទានិយាធិបតី ចិត្តស-
 មុដ្ឋាធាន រូចានំ អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥៥) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ច អនុចាទិន្នអនុចា-
 ទានិយស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សហជាតាធិបតី អនុចាទិន្នអនុចាទានិយាធិបតី
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ្ច រូចានំ
 អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥៦) ឧចាទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ ឧចាទិន្ន-
 ចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា ឧចាទិន្នចាទានិយា ខន្ធា បច្ចិមានំ
 បច្ចិមានំ ឧចាទិន្នចាទានិយានំ ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បញ្ចវិញ្ញាណំ វិចាកមនោធាតុយា អនន្តរ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកមនោធាតុ វិចាកមនោ-
 វិញ្ញាណធាតុយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

អារម្មណាធិបតី គឺ ពួកអវយវ្យាប្ភុត្ត ចេញចាកមគ្គហើយ ធ្វើនូវមគ្គ
 ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើនូវផលឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារ-
 ណា ធ្វើនូវនិព្វានឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា និព្វាន ជាបច្ច័យ
 នៃគោត្រកូ និងវេទានៈ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។ ឯសហជាតាធិបតី
 គឺ អធិបតី ជាអនុបាទិន្នអនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូប ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

[២៥៥] អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ន-
 បាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ
 បានដល់សហជាតាធិបតី គឺ អធិបតី ជាអនុបាទិន្នអនុបាទានិយៈ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កដង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិ-
 បតីប្បច្ច័យ ។

[២៥៦] ឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្នបាទានិយ-
 ធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកឧបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធមុន ។ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកឧបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធគ្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ បញ្ចវិញ្ញាណ
 ជាបច្ច័យ នៃវិបាកមនោធាតុ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ វិបាកមនោធាតុ
 ជាបច្ច័យ នៃវិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(២៥៧) ឧបាទិទ្គហនាទានិយោ ធម្មោ អនុបាទិទ្គ-
 ហនាទានិយស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ភវន្តំ ភវន្តោយ វិហាកមោទាវិញ្ញាណាតុក្កិរិយា
 មោទាវិញ្ញាណាតុយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥៨) អនុបាទិទ្គហនាទានិយោ ធម្មោ អនុបា-
 ទិទ្គហនាទានិយស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា អនុបាទិទ្គហនាទានិយា ខន្ធា បច្ឆិមានំ
 បច្ឆិមានំ អនុបាទិទ្គហនាទានិយានំ ខន្ធានំ អនន្តរប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ កោត្រតុស្ស អនុ-
 លោមំ វោទានស្ស ភវន្តោយ អនុបាទិទ្គហនាទានិ-
 យានំ ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥៩) អនុបាទិទ្គហនាទានិយោ ធម្មោ ឧបាទិទ្គ-
 ហនាទានិយស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ភវន្តោ បញ្ចន្តំ វិញ្ញាណានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ អនុបាទិទ្គហនាទានិយា ខន្ធា វុដ្ឋានស្ស អនន្តរ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៥៧) ឧបាទិទនបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទនបាទានិយធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ កវ៌្មចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃការវដ្តនៈ វិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុកិរិយា ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(២៥៨) អនុបាទិទនបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទនបាទានិយធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកអនុបាទិទនបាទានិយក្ខន្ធមុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកអនុបាទិទនបាទានិយក្ខន្ធគ្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោមៈ ជាបច្ច័យ នៃគោត្រក្ខ អនុលោមៈ ជាបច្ច័យ នៃរោទានៈ ការវដ្តនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកអនុបាទិទនបាទានិយក្ខន្ធ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(២៥៩) អនុបាទិទនបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិទនបាទានិយធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ការវដ្តនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកបញ្ចវិញ្ញាណ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ឧបាទិទនបាទានិយក្ខន្ធាវិជ្ជាយ ជាបច្ច័យ នៃវដ្តនៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[២៦០] អនុចាទិន្នាចាទិនិយោ ធម្មោ អនុចា-
 ទិន្នាអនុចាទិនិយស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ តោត្រកុ មគ្គស្ស វេទានំ មគ្គស្ស អនុលោមំ
 ដលសមាបត្តិយា និរោទា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនំ ដលសមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៦១] អនុចាទិន្នាអនុចាទិនិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នាអនុចាទិនិយស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អនុចាទិន្នាអនុចាទិនិយា
 ទម្លា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អនុចាទិន្នាអនុចាទិនិយានំ
 ទម្លានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ មត្តោ ដលស្ស
 ដលំ ដលស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៦២] អនុចាទិន្នាអនុចាទិនិយោ ធម្មោ ឧចា-
 ទិន្នាចាទិនិយស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ដលំ វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 ឧចាទិន្នាចាទិនិយោ ធម្មោ ឧចាទិន្នាចាទិនិយស្ស
 ធម្មស្ស សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនន្តរ-
 ប្បច្ចយសទិសំ ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(២៦០) អនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្នអនុ-
បាទានិយធម៌ ដោយអនន្តរឃ្ល័យ គឺ គោត្រភូ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ
វេទនាៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ អនុលោមៈ ជាបច្ច័យ នៃផលសមា-
បត្តិ នេវេសញ្ញានាសញ្ញាគនៈ របស់បុគ្គល ដែលចេញចាកនិរោធ
ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរឃ្ល័យ ។

(២៦១) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្នអនុ-
បាទានិយធម៌ ដោយអនន្តរឃ្ល័យ គឺ ពួកអនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធ
មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកអនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធភ្រោយ ។ ដោយ
អនន្តរឃ្ល័យ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃផល ផល ជាបច្ច័យ នៃផល
ដោយអនន្តរឃ្ល័យ ។

(២៦២) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្នបាទានិ-
យធម៌ ដោយអនន្តរឃ្ល័យ គឺ ផល ជាបច្ច័យ នៃវុជ្ជានៈ ដោយ
អនន្តរឃ្ល័យ ។ ឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្នបាទានិយ-
ធម៌ ដោយសមនន្តរឃ្ល័យ ។ ប្រហែលគ្នានឹងអនន្តរឃ្ល័យដែរ ។

(២៦៣) ឧបាទិដ្ឋថា នាងិយោ ធម្មោ ឧបាទិដ្ឋ-
 ថា នាងិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 ឧបាទិដ្ឋថា នាងិយោ ឯកោ ខន្ធនោ តិល្លាន្នំ ខន្ធនំ
 សហជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធនោ ទ្វិន្នំ ខន្ធនំ
 បដិសន្ធិក្ខណោ ឧបាទិដ្ឋថា នាងិយោ ឯកោ ខន្ធនោ
 តិល្លាន្នំ ខន្ធនំ កកដត្តា ច រូបានំ សហជាតប្ប-
 ដ្ឋយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធនោ ទ្វិន្នំ ខន្ធនំ កកដត្តា
 ច រូបានំ ខន្ធនោ វត្ថុស្ស វត្ថុ ខន្ធនំ ឯកំ មហាក្ខតំ
 តិល្លាន្នំ មហាក្ខតានំ តយោ មហាក្ខតា ឯកស្ស
 មហាក្ខតស្ស ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្វិន្នំ មហាក្ខតានំ មហា-
 ក្ខតា កកដត្តារូបានំ ឧបាទារូបានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ។ សន្និទ្ធីតំ ។

(២៦៤) ឧបាទិដ្ឋថា នាងិយោ ធម្មោ អនុបាទិដ្ឋ-
 ថា នាងិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 ឧបាទិដ្ឋថា នាងិយោ ខន្ធនោ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
 សហជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៦៣) ឧបាទិទ្ធបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិទ្ធបាទានិ-
 យធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ឧបាទិទ្ធបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធ ៣ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
 ឧបាទិទ្ធបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកកងតារូបផង
 កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃ
 ខន្ធ ២ ផង នៃពួកកងតារូបផង ខន្ធចាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ វត្ថុ
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ មហាក្ខត្ត ១ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ៣
 មហាក្ខត្ត ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ១ មហាក្ខត្ត ២ ជាបច្ច័យ
 នៃមហាក្ខត្ត ២ មហាក្ខត្តចាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកងតារូប និងពួក
 ឧបាទារូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ។
 សេចក្តីចម្រើន ។

(២៦៤) ឧបាទិទ្ធបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធបាទា-
 និយធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកឧបាទិទ្ធបាទានិយក្ខន្ធ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជានុប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[២៦៥] ឧបាទ្ទន្តិកាទានិយោ ធម្មោ ឧបាទ្ទន្តិ-
 កាទានិយស្ស ច អនុបាទ្ទន្តិកាទានិយស្ស ច ធម្មស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទ្ទន្តិកាទានិយោ
 ឯកោ ខន្ធវា តិណ្ណន្នំ ខន្ធជានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
 រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធវា
 ទ្ធិន្នំ ខន្ធជានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ សហជាត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៦៦] អនុបាទ្ទន្តិកាទានិយោ ធម្មោ អនុបាទ្ទន្តិ-
 កាទានិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនុបាទ្ទន្តិកាទានិយោ ឯកោ ខន្ធវា តិណ្ណន្នំ ខន្ធជានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទ្វេ ខន្ធវា ទ្ធិន្នំ ខន្ធជានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុបាទ្ទន្តិកាទានិយំ
 ឯកំ មហាក្ខតំ មហាក្ខតា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ
 ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ
 ឯកំ មហាក្ខតំ មហាក្ខតា ឧបាទានរូចានំ សហជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ័ន្ធភិក្ខុៈ បញ្ញាវារៈ

(២៦៥) ឧបាទ័ន្ធភាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធភាទានិយ-
ធម៌ផង នៃអនុបាទ័ន្ធភាទានិយធម៌ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ឧបា-
ទ័ន្ធភាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង នៃ
ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២៦៦) អនុបាទ័ន្ធភាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ័ន្ធភា-
ទានិយធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទ័ន្ធភាទានិយក្ខន្ធ ១
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហ-
ជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
រូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត ១ ជាអនុបាទ័ន្ធភាទានិយៈ
មហាក្ខតទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពាហិរូប...
អាហារសមុដ្ឋានរូប... មហាក្ខត ១ ដែលមានរដូវជាសមុដ្ឋាន មហា-
ក្ខតទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកឧបាទារូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(២៦៧) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ឯកោ ខន្ធា
 តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ ទេ ខន្ធា ទិន្នំ ខន្ធានំ សហជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៦៨) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នចាទានិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នានំ រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៦៩) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស
 ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុចា-
 ទិន្នអនុចាទានិយោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ទេ ខន្ធា ទិន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
 រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៦៧) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ន-
អនុបាទានិយធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្នអនុបាទា-
និយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២៦៨) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្នបា-
ទានិយធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធាន័-
ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ឈានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២៦៩) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្នបា-
ទានិយធម៌ផល នៃអនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ផល ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
គឺ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផល នៃពួក
ចិត្តសមុជ្ឈានរូបផល ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
ផល នៃពួកចិត្តសមុជ្ឈានរូបផល ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២៧០) អនុចាទិន្នាទានិយោ ច អនុចាទិន្នា-
អនុចាទានិយោ ច ធម្មា អនុចាទិន្នាទានិយស្ស ធម្មស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុចាទិន្នា-
អនុចាទានិយោ ខន្ធោ ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋា-
នានំ រូបានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧១) ឧចាទិន្នាទានិយោ ច អនុចាទិន្នា-
ទានិយោ ច ធម្មា អនុចាទិន្នាទានិយស្ស ធម្មស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧចាទិន្នាទានិយោ
ខន្ធោ ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧២) ឧចាទិន្នាទានិយោ ធម្មា ឧចាទិន្នា-
ទានិយស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧចាទិន្នាទានិយោ ឯកោ ខន្ធោ តិល្លាន្នំ ខន្ធនំ
អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធោ ទ្វិន្នំ ខន្ធនំ
បដិសន្ធិត្ថុលោ ឧចាទិន្នាទានិយោ ឯកោ ខន្ធោ
តិល្លាន្នំ ខន្ធនំ វត្ថុស្ស ច ខន្ធោ វត្ថុស្ស វត្ថុ ខន្ធនំ
ឯកំ មហាក្ខតំ តិល្លាន្នំ មហាក្ខតានំ ទ្វេ មហាក្ខតា
ទ្វិន្នំ មហាក្ខតានំ អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ។

ឧបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ

(២៧០) អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ អនុ-
បាទិនុបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយក្តី មហាក្ខត្តាទាន័ឡាយក្តី ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២៧១) ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ក្តី ជា
បច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ឧបា-
ទិនុបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយក្តី មហាក្ខត្តាទាន័ឡាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២៧២) ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយ-
ធម៌ ដោយអតោមញ្ញប្បច្ច័យ គឺ ឧបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ៣ ដោយអតោមញ្ញប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ឧបាទិនុ-
បាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃវត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ ខន្ធាន័ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ
ចាន័ឡាយ មហាក្ខត្ត ១ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ៣ មហាក្ខត្ត ២
ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ២ មហាក្ខត្ត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៧៣] អនុចាទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនុចាទិន្នចាទានិយោ ឯកោ ខន្ធា
 តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ អញ្ញ-
 មញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ មហាក្កតំ ពាហិរំ . . .
 អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហា-
 ក្កតំ ។

[២៧៤] អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ឯកោ ខន្ធា
 តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ ។

[២៧៥] ឧចាទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ ឧចាទិន្ន-
 ចាទានិយស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧចាទិន្នចាទានិយោ ឯកោ ខន្ធា តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សន្និទ្ធីត្ថំ ។ បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ ឯកំ មហាក្កតំ អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហា-
 ក្កតំ ចក្ខាយតនំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ឧចាទិន្នចាទានិយានំ ខន្ធានំ
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[២៧៣] អនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ មហាក្ខត ១ ភាហិរូប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . . មហាក្ខត ១ ដែលមានរដូវជាសមុដ្ឋាន ។

[២៧៤] អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ។

[២៧៥] ឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ឧបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ មហាក្ខត ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ចកាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណវត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធាង្គិយ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៧៦] ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ ធម្មោ អនុបាទ្ទន្តិ-
កាណិយស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ អនុបាទ្ទន្តិកាណិ-
យានំ ខន្ធានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៧] ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ ធម្មោ អនុបា-
ទ្ទន្តិកាណិយស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ វត្ថុ អនុបាទ្ទន្តិកាណិយានំ ខន្ធានំ
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៨] ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ ធម្មោ ឧបាទ្ទន្តិ-
កាណិយស្ស ច អនុបាទ្ទន្តិកាណិយស្ស ច ធម្មស្ស
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ
ឯកោ ខន្ធា តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានក្ក
រូបានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ នេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានក្ក រូបានំ និស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២៧៩] អនុបាទ្ទន្តិកាណិយោ ធម្មោ អនុបា-
ទ្ទន្តិកាណិយស្ស ធម្មស្ស ឯកោ បញ្ញា ។ អនុ-
បាទ្ទន្តិកាណិយោ ធម្មោ តិល្លា ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[២៧៦] ឧបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្ទនបាទានិយធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ឧបាទ្ទនបាទានិយក្ខន្ធាន្តរាជ្យ ជាបច្ច័យ នៃព្រឹក្សសមុដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្ទនបាទានិយក្ខន្ធាន្តរាជ្យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៧៧] ឧបាទ្ទនបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្ទនអនុបាទានិយធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្ទនអនុបាទានិយក្ខន្ធាន្តរាជ្យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៧៨] ឧបាទ្ទនបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្ទនបាទានិយធម៌ផល នៃអនុបាទ្ទនបាទានិយធម៌ផល ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ឧបាទ្ទនបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផល នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបផល ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផល នៃព្រឹក្សសមុដ្ឋានរូបផល ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៧៩] អនុបាទ្ទនបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្ទនបាទានិយធម៌ មានបញ្ញា ១ ។ អនុបាទ្ទនអនុបាទានិយធម៌ មានបញ្ញា ៣ ។

(២៨០) ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋា-
អនុបាទានិយោ ច ធម្មា អនុបាទិដ្ឋាអនុបាទានិយស្ស
ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុបាទិដ្ឋា-
អនុបាទានិយោ ឯកោ ខន្ធទោ ច វត្ថុ ច តិណ្ណាន្នំ
ខន្ធទានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធទោ ច វត្ថុ
ច ទ្វិន្នំ ខន្ធទានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨១) អនុបាទិដ្ឋាទានានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋា-
អនុបាទានិយោ ច ធម្មា អនុបាទិដ្ឋាទានានិយស្ស
ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុបាទិដ្ឋាអនុ-
បាទានិយោ ខន្ធទោ ច មហាក្កតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
រូទានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨២) ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋាទា-
នានិយោ ច ធម្មា អនុបាទិដ្ឋាទានានិយស្ស ធម្មស្ស
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ
ខន្ធទោ ច មហាក្កតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូទានំ
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុបាទិដ្ឋាទានានិយោ
ឯកោ ខន្ធទោ ច វត្ថុ ច តិណ្ណាន្នំ ខន្ធទានំ និស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធទោ ច វត្ថុ ច ទ្វិន្នំ
ខន្ធទានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៨០) ឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ
អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ក្តី វេតក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយ
និស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វេតក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយ
និស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៨១) អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ អនុ-
បាទិន្ទអនុបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយក្តី មហាក្ខត្តាទាន័ឡាយក្តី ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៨២) ឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ក្តី ជា
បច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ឧបា-
ទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយក្តី មហាក្ខត្តាទាន័ឡាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ អនុបាទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធ ១ ក្តី
វេតក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វេតក្តី
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៨៣) ឧបាទ្ទន្តិកាទានិយោ ឆម្មោ ឧបាទ្ទន្តិកា-
 ទានិយស្ស ឆម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថូបនិស្សយោ ។ បកត្ថូប-
 និស្សយោ កាយិកំ សុខំ កាយិកស្ស សុខស្ស
 កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 កាយិកំ ទុក្ខំ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស
 ទុក្ខស្ស ឧត្ថ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស
 ទុក្ខស្ស ភោជនំ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិ-
 កស្ស ទុក្ខស្ស កាយិកំ សុខំ . . . កាយិកំ ទុក្ខំ
 . . . ឧត្ថ . . . ភោជនំ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិ-
 កស្ស ទុក្ខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨៤) ឧបាទ្ទន្តិកាទានិយោ ឆម្មោ អនុបាទ្ទន្តិ-
 កាទានិយស្ស ឆម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថូបនិ-
 ស្សយោ ។ បកត្ថូបនិស្សយោ កាយិកំ សុខំ ឧប-
 និស្សយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧបោសថ-
 កម្មំ ករោតិ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ

ឧបាទិស្សតិកៈ បញ្ញាវារៈ

(២៨៣) ឧបាទិស្សបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិស្សបាទានិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ និងសេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ សេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ (ជាបច្ច័យ) នៃសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ និងសេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ រដូវ (ជាបច្ច័យ) នៃសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ និងសេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ភោជន (ជាបច្ច័យ) នៃសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ និងសេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ . . . សេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ . . . រដូវ . . . ភោជន ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ និងសេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៨៤) ឧបាទិស្សបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិស្សបាទានិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើឈានឲ្យកើត ធ្វើវិបស្សនាឲ្យកើត

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ចាលាំ
 ហនតិ សង្ឃំ ភិក្ខុតិ កាយិកំ ទុក្ខំ . . . ឧត្ថំ . . .
 កោជនំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ សង្ឃំ ភិក្ខុតិ
 កាយិកំ សុខំ . . . កាយិកំ ទុក្ខំ ឧត្ថំ . . .
 កោជនំ អនុចាទិន្ទាទានិយាយ សទ្ធាយ សីលស្ស
 សុតស្ស ចាគស្ស បញ្ញាយ រាគស្ស ទោសស្ស
 មោហស្ស មាទស្ស ទិដ្ឋិយា បត្តនាយ ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨៥) ឧចាទិន្ទាទានិយោ ធម្មោ អនុចាទិន្ទ-
 អនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បកត្វបនិស្សយោ កាយិកំ សុខំ ឧបនិ-
 ស្សាយ មក្កំ ឧប្បាទេតិ ជលសមាបត្តិ សមាបជ្ជតិ
 កាយិកំ ទុក្ខំ . . . ឧត្ថំ . . . កោជនំ ឧបនិស្សាយ
 មក្កំ ឧប្បាទេតិ ជលសមាបត្តិ សមាបជ្ជតិ ។
 កាយិកំ សុខំ . . . កាយិកំ ទុក្ខំ . . . ឧត្ថំ . . .
 កោជនំ មក្កស្ស ជលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធ្វើអភិញ្ញាឲ្យកើត ធ្វើសមាបត្តិឲ្យកើត សម្លាប់សត្វ បំបែកសង្ឃ បុគ្គល
 អាស្រ័យសេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ . . . រដូវ . . . បុគ្គល អាស្រ័យ
 ភោជន ហើយឲ្យទាន បំបែកសង្ឃ សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ
 . . . សេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ រដូវ . . . ភោជន ជាបច្ច័យ នៃ
 អនុបាទិនុបាទានិយសទ្ធា នៃសីល សុត្តៈ ចាតៈ បញ្ញា វាតៈ ទោសៈ
 មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៨៥] ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបា-
 ទានិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ
 បុគ្គល អាស្រ័យសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ហើយធ្វើមគ្គឲ្យកើត
 ចូលកាន់ផលសមាបត្តិ អាស្រ័យសេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ . . .
 រដូវ . . . អាស្រ័យភោជន ហើយធ្វើមគ្គឲ្យកើត ចូលកាន់ផលសមា-
 បត្តិ ។ សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ . . . សេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងកាយ . . . រដូវ . . . ភោជន ជាបច្ច័យ នៃមគ្គនិងផលសមាបត្តិ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៨៦] អនុចាទិន្នាទានិយោ ធម្មោ អនុចាទិន្នា-
 ទានិយស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថប-
 និស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ អនុចាទិន្នាទានិយំ
 សទ្ធំ ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ
 ឧបាសដកម្មំ ករោតិ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ
 ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 ទាលំ ហនតិ សង្ឃំ ភិក្ខុតិ មាណសំ ជប្បេតិ ទិដ្ឋិ
 កណ្ណាតិ អនុចាទិន្នាទានិយំ សីលំ . . . សុតំ
 ចាតំ បញ្ញំ រាគំ ទោសំ មោហំ មាណសំ ទិដ្ឋិ បត្តនំ
 ឧត្តំ កោដនំ . . . សេចាសនំ ឧបនិស្សយ ទានំ
 ទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ទាលំ ហនតិ សង្ឃំ
 ភិក្ខុតិ មាណសំ ជប្បេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ អនុចាទិន្នា-
 ទានិយោ សទ្ធា . . . សីលំ សុតំ ចាតោ បញ្ញា
 រាគោ ទោសោ មោហោ មាណសោ ទិដ្ឋិ បត្តនា ឧត្ត
 កោដនំ . . . សេចាសនំ អនុចាទិន្នាទានិយាយ
 សទ្ធាយ . . . សីលស្ស សុតស្ស ចាតស្ស បញ្ញាយ
 រាគស្ស ទោសស្ស មោហស្ស មាណស្ស ទិដ្ឋិយា . . .

ឧបាទិស្សត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

[២៨៦] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិ-
 យធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ស្បាបនិស្ស័យ អនន្ត-
 រូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ
 អនុបាទិនុបាទានិយសទ្ធា ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបាសថ-
 កម្ម ធ្វើឈានឲ្យកើត ធ្វើវិបស្សនាឲ្យកើត ធ្វើអភិញ្ញាឲ្យកើត ធ្វើសមា-
 បត្តិឲ្យកើត សម្លាប់សត្វ បំបែកសង្ឃ ដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ បុគ្គល
 អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយសីល . . . សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា រតៈ
 ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា វេជ្ជ ទិដ្ឋកោដន . . .
 អាស្រ័យសេនាសនៈ ហើយឲ្យទាន ធ្វើសមាបត្តិឲ្យកើត សម្លាប់សត្វ
 បំបែកសង្ឃ ដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ អនុបាទិនុបាទានិយសទ្ធា . . .
 សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា រតៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តី
 ប្រាថ្នា វេជ្ជ កោដន . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិ-
 យសទ្ធា . . . នៃសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា រតៈ ទោសៈ មោហៈ ទិដ្ឋិ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បឋមស្ស
 ឈានស្ស បរិកម្មំ បឋមស្ស ឈានស្ស ទេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ ទេវសញ្ញានាសញ្ញាយត-
 នស្ស បឋមំ ឈានំ ទុតិយស្ស អាតិញ្ញាញាយតនំ
 ទេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនស្ស ចាលាតិចាលោ ចាលា-
 តិចាតស្ស និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ។

[២៨៧] អនុចាទិន្ទចាទានិយោ ឆម្មោ ឧចា-
 ទិន្ទចាទានិយស្ស ឆម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនុន្ត្របនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។
 បកត្ថបនិស្សយោ អនុចាទិន្ទចាទានិយំ សទ្ធិំ ឧប-
 និស្សយ អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ បរិយិដ្ឋិ-
 ម្ភលកំ ទុក្ខំ បច្ចនុកោតិ អនុចាទិន្ទចាទានិយំ សីលំ
 . . . ។ សង្ខតំ ។ . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សយ អត្តានំ
 អាតាបេតិ បរិតាបេតិ បរិយិដ្ឋិម្ភលកំ ទុក្ខំ បច្ចនុ-
 កោតិ អនុចាទិន្ទចាទានិយា សទ្ធា . . . ។ សង្ខតំ ។
 សេនាសនំ កាយិកស្ស កុស្តស្ស កាយិកស្ស
 ទុក្ខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលា-
 កុសលំ កម្មំ វិចាកស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃបឋមជ្ឈាន
 ជាបច្ច័យ នៃបឋមជ្ឈាន បរិកម្ម នៃនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន
 ជាបច្ច័យ នៃនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ឈានទី ១ ជាបច្ច័យ នៃ
 ឈានទី ២ ភកិញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ
 បាណាតិបាត ជាបច្ច័យ នៃបាណាតិបាត និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យ
 នៃនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

(២៨៧) អនុបាទិនបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនបាទ-
 និយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និង
 បកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យអនុបាទិន្ទ-
 បាទានិយសុទ្ធ ហើយធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅ ឲ្យក្តៅសព្វ រមែងរងទុក្ខ ដែល
 មានការស្វែងរកជាមូល អាស្រ័យអនុបាទិនបាទានិយសីល . . . ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . បុគ្គល អាស្រ័យសេនាសនៈ ហើយធ្វើខ្លួន
 ឲ្យក្តៅ ឲ្យក្តៅសព្វ រមែងរងទុក្ខ ដែលមានការស្វែងរកជាមូល អនុ-
 បាទិនបាទានិយសុទ្ធ . . . ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ សេនាសនៈ
 ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ និងសេចក្តីទុកប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងកាយ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ កុសលនិងអកុសលកម្ម ជាបច្ច័យ
 នៃវិបាក ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្ទន្តិកេ បញ្ញាវាហ

(២៨៨) អនុចាទិន្នចាទានិយោ ឆមោ អនុចា-
 ទិន្នអនុចាទានិយស្ស ឆម្ពស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនន្ត្របនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។
 បកត្ថបនិស្សយោ បឋមស្ស មគ្គស្ស បរិកម្មំ បឋ-
 មស្ស មគ្គស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទុតិយស្ស មគ្គស្ស តតិយស្ស មគ្គស្ស ចតុត្ថស្ស
 មគ្គស្ស បរិកម្មំ ចតុត្ថស្ស មគ្គស្ស ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨៩) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ឆមោ អនុចា-
 ទិន្នអនុចាទានិយស្ស ឆម្ពស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្ត្របនិស្សយោ
 បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ បឋមោ
 មក្កោ ទុតិយស្ស មគ្គស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទុតិយោ មក្កោ តតិយស្ស មគ្គស្ស តតិយោ
 មក្កោ ចតុត្ថស្ស មគ្គស្ស មក្កោ ផលសមាបត្តិយា
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(២៨៨) អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុអនុបា-

ទានិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តបូជនិស្ស័យ និង

បកត្ថបូជនិស្ស័យ ។ បកត្ថបូជនិស្ស័យ គឺ បរិកម្ម នៃមគ្គទី ១ ជាបច្ច័យ

នៃមគ្គទី ១ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃមគ្គទី ២ មគ្គទី ៣

និងមគ្គទី ៤ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ៤ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៨៩) អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុអនុ-

បាទានិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ៍បូជនិស្ស័យ

អនន្តបូជនិស្ស័យ និងបកត្ថបូជនិស្ស័យ ។ បកត្ថបូជនិស្ស័យ គឺ មគ្គទី ១

ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ២ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មគ្គទី ២ ជាបច្ច័យ

នៃមគ្គទី ៣ មគ្គទី ៣ ជាបច្ច័យនៃមគ្គទី ៤ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃផល-

សមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៧០] អនុចាទិន្នាអនុចាទានិយោ ធម្មោ ឧចា-
ទិន្នាទានិយស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកត្ថរូបទិស្សយោ ។ បក-
ត្ថរូបទិស្សយោ ផលសមាបត្តិ កាយិកស្ស សុខស្ស
ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧១] អនុចាទិន្នាអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
ចាទិន្នាទានិយស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អារម្មណ្ឌរូបទិស្សយោ បកត្ថរូបទិស្សយោ ។
បកត្ថរូបទិស្សយោ អរិយា មត្តំ ឧបទិស្សយ អនុ-
ប្បន្នំ សមាបត្តិ ឧប្បន្នំ ឧប្បន្នំ សមាបត្តិ
សមាបជ្ឈន្តំ សង្ខារ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
វិបស្សន្តំ មត្តោ អរិយានំ អត្ថប្បដិសម្ពិទាយ ធម្មប្ប-
ដិសម្ពិទាយ និរុត្តិប្បដិសម្ពិទាយ បដិកាលាប្បដិសម្ពិ-
ទាយ ហោនាហោនកោសល្យស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២៧២] ឧចាទិន្នាទានិយោ ធម្មោ ឧចាទិន្នា-
ទានិយស្ស ធម្មស្ស បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អារម្មណ្ឌបុរេជានំ វត្ថុបុរេជានំ ។ អារម្មណ្ឌបុរេជានំ
សេត្វា វា បុត្តជ្ឈនា វា ចក្ខុំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៩០) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្នបា-
ទានិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តបនិស្ស័យ និង
បកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ ផលសមាបត្តិ ជាបច្ច័យ
នៃសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៩១) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ន-
បាទានិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្ឌបនិស្ស័យ
និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ អាស្រ័យ-
មគ្គ ហើយធ្វើសមាបត្តិ ដែលមិនទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់
សមាបត្តិ ដែលកើតឡើងហើយ ពិចារណាលើញច្បាស់ នូវសំខារ
ទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃ
អត្ថប្បដិសម្ពិទ្ធា ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធា និរុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធា បដិកាណប្បដិសម្ពិទ្ធា
និងឋានាឋានកោសល្យ របស់ពួកព្រះអរិយៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៩២) ឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្ន-
បាទានិយធម៌ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្ឌបុរេជាន
និងវត្ថុបុរេជាន ។ ការម្មណ្ឌបុរេជាន គឺ ពួកសេក្ខបគ្គលក្តី
ពួកបុគ្គលក្តី ពិចារណាលើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ

ឧបាទ្ទន្តិកេ បញ្ញាវិវាទេ

អនត្ថតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិនន្តន្តិ តំ
 អារត្តំ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ កុស-
 លាកុសលេ និរុទ្ធេ វិចារោ តទារម្មណាតា ឧប្បជ្ជតិ
 សោតំ . . . យានំ ជីវំ កាយំ . . . ឧបាទិទ្ធិបាទា-
 និយេ រូបេ . . . កន្លេ . . . រសេ . . . ដោដ្ឋព្វេ . . . វត្ថុ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្ថតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ
 អភិនន្តន្តិ តំ អារត្តំ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ កុសលាកុសលេ និរុទ្ធេ វិចារោ តទា-
 រម្មណាតា ឧប្បជ្ជតិ ឧបាទិទ្ធិបាទានិយំ រូបាយតនំ
 ចក្កវិញ្ញាណស្ស ឧបាទិទ្ធិបាទានិយំ កន្លាយតនំ . . .
 រសាយតនំ . . . ដោដ្ឋព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
 បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ វត្ថុបុរេជាតំ ចក្កា-
 យតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ កាយវិញ្ញា-
 ណស្ស វត្ថុ ឧបាទិទ្ធិបាទានិយានំ ខន្ធានំ បុរេជាត-
 ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវចក្ខុនេះ ទើបកើត
 ឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើកុសលនិងអកុសល រលត់
 ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍ (ពួកសេក្ខ-
 បុគ្គលនិងបុប្ផជន) ឥតារណាឃើញច្បាស់ នូវសោតៈ . . យានៈ ដ៏រូ
 កាយ . . . នូវឧបាទ្ទន្តបាទានិយរូបទាំងឡាយ . . . ភ្លិន . . . រស . . .
 ដោយដូច្នេះ . . . នូវវត្ថុ ថាមិនឡើង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ
 រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង
 កាលបើកុសលនិងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះ
 អំពើនោះជាអារម្មណ៍ រូបាយតនៈ ជាឧបាទ្ទន្តបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ចក្ខុវិញ្ញាណ គន្ថាយតនៈ ជាឧបាទ្ទន្តបាទានិយៈ . . . រសាយតនៈ . . .
 ដោយដូច្នេះ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។
 ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្ខុយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ
 ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្ទន្តបាទានិយក្ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៧៣] ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ធម្មោ អនុបាទិដ្ឋា-
 ទានានិយស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ
 ចត្តំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សា-
 នេន្តិ អភិនន្តន្តិ តំ អារត្ត រាតោ ឧប្បជ្ជតិ ខោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ សោតំ . . . វត្ថុ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សន្តិ អស្សានេន្តិ អភិនន្តន្តិ តំ អារត្ត រាតោ
 ឧប្បជ្ជតិ ខោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន ចត្តា
 ឧបាទិដ្ឋាទានានិយំ រូបំ បស្សន្តិ ។ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ
 អនុបាទិដ្ឋាទានានិយានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ ។

[២៧៤] ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ធម្មោ អនុបា-
 ទិដ្ឋាអនុបាទានិយស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ អនុបាទិដ្ឋាអនុបាទានិយានំ
 ខន្ធានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[២៧៥] អនុបាទិដ្ឋាទានានិយោ ធម្មោ អនុបាទិដ្ឋា-
 ទានានិយស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 អារម្មណបុរេជាតំ អនុបាទិដ្ឋាទានានិយេ រូបេ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៧៣) ឧបាទិស្សបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិស្សបាទានិយធម៌ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សាបុរេជាន និងវត្ថុបុរេជាន ។ ការម្សាបុរេជាន គឺ (ពួកសេក្ខបុគ្គល និងបុគ្គល) ពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង (ពួកសេក្ខបុគ្គល និងបុគ្គល) ពិចារណាឃើញច្បាស់នូវវេសាគៈ . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង (ពួកព្រះអរិយៈ) ឃើញនូវឧបាទិស្សបាទានិយរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ ឯវត្ថុបុរេជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិស្សបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។

(២៧៤) ឧបាទិស្សបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិស្សអនុបាទានិយធម៌ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់វត្ថុបុរេជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិស្សអនុបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។

(២៧៥) អនុបាទិស្សបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិស្សបាទានិយធម៌ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សាបុរេជាន គឺ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ នូវអនុបាទិស្សបាទានិយរូបទាំងឡាយ . . .

ឧបទ្ទេសនិកេ បញ្ញាវិហារ

សន្និដ្ឋាន... កន្លែង... រសេ... ដោយដូច្នេះ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនី អស្សនេតិ អភិធម្មតិ
 តំ អារត្ត រាតោ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិព្វេន ចក្កុនា អនុចាទិន្នាទានិយំ រូបំ បស្សនី
 ទិព្វាយ សោតនាតុយា សន្និ សុណាតិ ។

[២៩៦] អនុចាទិន្នាទានិយោ ធម្មោ ឧចាទិន្នា-
 ទានិយស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណបុរេជាតំ អនុចាទិន្នាទានិយេ រូប... សន្និ
 ...កន្លែង... រសេ... ដោយដូច្នេះ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្ត-
 តោ វិបស្សនី អស្សនេតិ អភិធម្មតិ តំ អារត្ត រាតោ
 ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ កុសលាកុសលេ
 ទិវុទ្ធវិហារោ តនាមនស្សា ឧប្បជ្ជតិ អនុចាទិន្នា-
 ទានិយំ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោយដូច្នេះតនំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៩៧] ឧចាទិន្នាទានិយោ ច អនុចាទិន្នាទានិ-
 យោ ច ធម្មោ ឧចាទិន្នាទានិយស្ស ធម្មស្ស បុរេ-
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេ-
 ជាតំ ។ អនុចាទិន្នាទានិយំ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណ-
 នំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

សំឡេង . . . ក្លិន . . . រស . . . ផោដ្ឋព្វៈ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ
 មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវផោដ្ឋព្វៈនោះ ទើប
 កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង (បុគ្គល) ឃើញនូវអនុបាទិនុបា-
 ទានិយរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ ។

[២៩៦] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទា-
 និយធម៌ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណបុរេជាន គឺបុគ្គល
 ឃើញច្បាស់ នូវអនុបាទិនុបាទានិយរូបទាំងឡាយ . . . សំឡេង . . .
 ក្លិន . . . រស . . . ផោដ្ឋព្វៈ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន
 រមែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវផោដ្ឋព្វៈទាំងនោះ ទើបកើត
 ឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើកុសលនិងអកុសល រលត់
 ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍ រូបាយតនៈ
 ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ
 ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។

[២៩៧] ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ស-
 ណបុរេជាន និងវត្ថុបុរេជាន ។ រូបាយតនៈ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ
 ក្តី ចក្ខុយតនៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

សង្ខតំ ។ អនុចាទិន្នចាទានិយំ ដោដ្ឋកាយតនក្កា
 កាយាយតនក្កា កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជានប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ អនុចាទិន្នចាទានិយំ រូចាយតនក្កា វត្ថុ
 ច ឧចាទិន្នចាទានិយានំ ខន្ធានំ បុរេជានប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ ។ សង្ខតំ ។ អនុចាទិន្នចាទានិយំ ដោដ្ឋកា-
 យតនក្កា វត្ថុ ច ឧចាទិន្នចាទានិយានំ ខន្ធានំ
 បុរេជានប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[២៧៨] ឧចាទិន្នចាទានិយោ ច អនុចាទិន្នចា-
 ទានិយោ ច ធម្មា អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស ធម្មស្ស
 បុរេជានប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជានំ វត្ថុ-
 បុរេជានំ ។ អនុចាទិន្នចាទានិយំ រូចាយតនក្កា
 វត្ថុ ច អនុចាទិន្នចាទានិយានំ ខន្ធានំ បុរេជាន-
 ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ សង្ខតំ ។ អនុចាទិន្ន-
 ចាទានិយំ ដោដ្ឋកាយតនក្កា វត្ថុ ច អនុចាទិន្នចា-
 ទានិយានំ ខន្ធានំ បុរេជានប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

សេចក្តីបំប្រញ ។ ផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ជាអនុបាទិនបាទានិយៈក្តី កាយាយ-
 តនៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយវិរាណ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ រូបាយតនៈ
 ជាអនុបាទិនបាទានិយៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនបាទានិយក្ខន្ធាន័-
 ឡាយ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ
 ជាអនុបាទិនបាទានិយៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនបាទានិយក្ខន្ធាន័-
 ឡាយ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(២៩៨) ឧបាទិនបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិនបាទានិយធម៌ក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនបាទានិយធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បាន
 ដល់ការម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ រូបាយតនៈ ជាអនុបាទិន-
 បាទានិយៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយ
 ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ជា
 អនុបាទិនបាទានិយៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនបាទានិយក្ខន្ធាន័-
 ឡាយ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្ទន្តិកេ បញ្ញាវិហារ

[២៩៩] ឧបាទ្ទន្តិកាទានិយោ ធម្មោ ឧបាទ្ទន្តិ-
កាទានិយស្ស ធម្មស្ស បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បន្ទាជាតា ឧបាទ្ទន្តិកាទានិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស
ឥមស្ស ឧបាទ្ទន្តិកាទានិយស្ស កាយស្ស បន្ទាជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០០] ឧបាទ្ទន្តិកាទានិយោ ធម្មោ អនុបាទ្ទន្តិ-
កាទានិយស្ស ធម្មស្ស បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បន្ទាជាតា ឧបាទ្ទន្តិកាទានិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស
ឥមស្ស អនុបាទ្ទន្តិកាទានិយស្ស កាយស្ស បន្ទា-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០១] ឧបាទ្ទន្តិកាទានិយោ ធម្មោ ឧបាទ្ទន្តិ-
កាទានិយស្ស ច អនុបាទ្ទន្តិកាទានិយស្ស ច ធម្មស្ស
បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បន្ទាជាតា ឧបាទ្ទន្តិកា-
ទានិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស ឧបាទ្ទន្តិកា-
ទានិយស្ស ច អនុបាទ្ទន្តិកាទានិយស្ស ច កាយស្ស
បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ

(២៩៩) ឧបាទិស្ថិតិៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិស្ថិតិៈ
 យធម៌ ដោយបច្ចាជ្ជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជ្ជាត គឺ ឧបាទិស្ថិតិៈ
 និយក្ខន្ធានិក្ខាយ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិស្ថិតិៈ កាយនេះ ដែល
 កើតមុន ដោយបច្ចាជ្ជាតប្បច្ច័យ ។

(៣០០) ឧបាទិស្ថិតិៈ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិស្ថិតិៈ
 និយធម៌ ដោយបច្ចាជ្ជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជ្ជាត គឺ ឧបាទិស្ថិតិៈ
 និយក្ខន្ធានិក្ខាយ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិស្ថិតិៈ កាយនេះ ដែល
 កើតមុន ដោយបច្ចាជ្ជាតប្បច្ច័យ ។

(៣០១) ឧបាទិស្ថិតិៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិស្ថិតិៈ
 ធម៌ផល នៃអនុបាទិស្ថិតិៈ ដោយបច្ចាជ្ជាតប្បច្ច័យ បានដល់
 បច្ចាជ្ជាតប្បច្ច័យ គឺ ឧបាទិស្ថិតិៈ កាយនេះ ដែល
 ឧបាទិស្ថិតិៈ កាយនេះផល នៃអនុបាទិស្ថិតិៈ កាយនេះផល ដែល
 កើតមុន ដោយបច្ចាជ្ជាតប្បច្ច័យ ។

(៣០២) អនុចាទិន្នាចាទានិយោ ឆមោ អនុចាទិន្នា-
ចាទានិយស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បច្ឆាជាតា អនុចាទិន្នាចាទានិយោ ខត្វា បុរេជាតស្ស
ឥមស្ស អនុចាទិន្នាចាទានិយស្ស កាយស្ស បច្ឆាជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣០៣) អនុចាទិន្នាចាទានិយោ ឆមោ ឧចាទិន្នា-
ចាទានិយស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បច្ឆាជាតា អនុចាទិន្នាចាទានិយោ ខត្វា បុរេជាតស្ស
ឥមស្ស ឧចាទិន្នាចាទានិយស្ស កាយស្ស បច្ឆាជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣០៤) អនុចាទិន្នាចាទានិយោ ឆមោ ឧចា-
ទិន្នាចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នាចាទានិយស្ស ច
ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតា
អនុចាទិន្នាចាទានិយោ ខត្វា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
ឧចាទិន្នាចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នាចាទានិយស្ស
ច កាយស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣០២) អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទ-
 និយធម៌ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ឆាជាត គឺ អនុបាទិនុបាទ-
 និយក្ខន្ធាន័ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយកាយនេះ ដែល
 កើតមុន ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

(៣០៣) អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទ-
 និយធម៌ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ឆាជាត គឺ អនុបាទិនុបាទ-
 ានិយក្ខន្ធាន័ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយកាយនេះ ដែល
 កើតមុន ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

(៣០៤) អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទ-
 និយធម៌ផង នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ បាន
 ដល់បច្ឆាជាត គឺ អនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃឧបា-
 ទិនុបាទានិយកាយនេះផង នៃអនុបាទិនុបាទានិយកាយនេះផង ដែល
 កើតមុន ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

[៣០៥] អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ឆម្មោ ឧចាទិន្ន-
ចាទានិយស្ស ឆម្មស្ស បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បន្ទាជាតា អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ខន្ធា បុរេជា-
តស្ស ឥមស្ស ឧចាទិន្នចាទានិយស្ស កាយស្ស បន្ទា-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៦] អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ឆម្មោ អនុ-
ចាទិន្នចាទានិយស្ស ឆម្មស្ស បន្ទាជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បន្ទាជាតា អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ខន្ធា
បុរេជាតស្ស ឥមស្ស អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស កា-
យស្ស បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៧] អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ឆម្មោ ឧចា-
ទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស ច
ឆម្មស្ស បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បន្ទាជាតា
អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
ឧចាទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស ច
កាយស្ស បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៣០៥] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបា-
 ទានិយធម៌ ដោយបច្ចាជ្ចាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជ្ចាត គឺ អនុបាទិនុ-
 អនុបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយកាយនេះ
 ដែលកើតមុន ដោយបច្ចាជ្ចាតប្បច្ច័យ ។

[៣០៦] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុ-
 បាទានិយធម៌ ដោយបច្ចាជ្ចាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជ្ចាត គឺ អនុបាទិនុ-
 អនុបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយកាយនេះ
 ដែលកើតមុន ដោយបច្ចាជ្ចាតប្បច្ច័យ ។

[៣០៧] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុ-
 បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង ដោយបច្ចាជ្ចាតប្បច្ច័យ
 បានដល់បច្ចាជ្ចាត គឺ អនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយ ជាបច្ច័យ
 នៃឧបាទិនុបាទានិយកាយនេះផង នៃអនុបាទិនុបាទានិយកាយនេះផង
 ដែលកើតមុន ដោយបច្ចាជ្ចាតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបដិកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៣០៨] អនុចាទិន្នាណានិយោ ធម្មោ អនុចាទិន្នា-
 ណានិយស្ស ធម្មស្ស អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា អនុចាទិន្នាណានិយោ ខន្ធា បច្ចិមានំ
 បច្ចិមានំ អនុចាទិន្នាណានិយានំ ខន្ធានំ អាសវនប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ កោត្រកុស្ស អនុលោមំ
 វេទានស្ស អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៩] អនុចាទិន្នាណានិយោ ធម្មោ អនុចា-
 ទិន្នាអនុចាណានិយស្ស ធម្មស្ស អាសវនប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កោត្រកុ មគ្គស្ស វេទានំ មគ្គស្ស
 អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១០] ឧចាទិន្នាណានិយោ ធម្មោ ឧចាទិន្នា-
 ណានិយស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧចាទិន្នាណានិយោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ឧចាទិន្នា-
 ណានិយោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កក្កត្តា
 ច រូបានំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចេតនា វត្ថុស្ស
 កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣០៨] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ បានដល់អនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធាវ័ស្សាយមុន។ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធាវ័ស្សាយក្រោយ។ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃគោត្រភូ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃវេទានៈ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣០៩] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ គោត្រភូ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ វេទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣១០] ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ឧបាទិនុបាទានិយចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន ដោយកម្មប្បច្ច័យ ឧបាទិនុបាទានិយចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កនផល នៃពួកកងតារូបផល ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣០០] ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ ធម្មោ អនុបាទ្ទន្តិ-
 កាណិយស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ
 ធម្មោ ឧបាទ្ទន្តិកាណិយស្ស ច អនុបាទ្ទន្តិកាណិ-
 យស្ស ច ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទ្ទន្តិ-
 កាណិយោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០១] អនុបាទ្ទន្តិកាណិយោ ធម្មោ អនុបា-
 ទ្ទន្តិកាណិយស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនុបាទ្ទន្តិកាណិយោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០២] អនុបាទ្ទន្តិកាណិយោ ធម្មោ ឧបា-
 ទ្ទន្តិកាណិយស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 នាមាខណ៌កា អនុបាទ្ទន្តិកាណិយោ ចេតនា វិចា-
 កានំ ឧបាទ្ទន្តិកាណិយានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច
 រូបំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៣១១] ឧបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ឧបាទ្ទន្តបាទានិយចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឧបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ឧបាទ្ទន្តបាទានិយចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣១២] អនុបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទ្ទន្តបាទានិយចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣១៣] អនុបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានាខណៈ គឺ អនុបាទ្ទន្តបាទានិយចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកឧបាទ្ទន្តបាទានិយក្ខន្ធ ជាវិបាកផង នៃពួកកដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៣០៤] អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតា នាណខណ៌កា ។ សហជាតា
 អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នាណខណ៌កា
 អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ កុសលា ចេតនា វិចាគានំ
 អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោនំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៣០៥] អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
 រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៦] អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស
 ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុចាទិន្ន-
 អនុចាទានិយោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣១៤] អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ន-
អនុបាទានិយធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងនានា-
ខណិកៈ ។ សហជាត គឺ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយចេតនា ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ អនុបា-
ទិន្នអនុបាទានិយកុសលចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកអនុបាទិន្នអនុបាទានិ-
យក្ខន្ធ ជាវិបាក ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣១៥] អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្នបា-
ទានិយធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយចេតនា ជា
បច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានុរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣១៦] អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ន-
បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ
អនុបាទិន្នអនុបាទានិយចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កនផង នៃ
ពួកចិត្តសមដានុរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣០៧] ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ធម្មោ ឧបាទិដ្ឋា-
 ទានានិយស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិចារកោ ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ឯកោ ខន្ធនា តិណ្ឌន្នំ
 ខន្ធនំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធនា ទ្វិន្នំ
 ខន្ធនំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុលោ
 វិចារកោ ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ឯកោ ខន្ធនា តិណ្ឌន្នំ
 ខន្ធនំ កដត្តា ច រូបានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទ្វេ ខន្ធនា ទ្វិន្នំ ខន្ធនំ កដត្តា ច រូបានំ វិចា-
 កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ខន្ធនា វត្ថុស្ស វិចារកប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៣០៨] ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ធម្មោ អនុបាទិដ្ឋា-
 ទានានិយស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិចារកោ ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ខន្ធនា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
 រូបានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៩] ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ធម្មោ ឧបា-
 ទិដ្ឋាទានានិយស្ស ច អនុបាទិដ្ឋាទានានិយស្ស ច
 ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកោ ឧបា-
 ទិដ្ឋាទានានិយោ ឯកោ ខន្ធនា តិណ្ឌន្នំ ខន្ធនំ

ឧបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវារៈ

(៣១៧) ឧបាទិស្ថិតិបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិស្ថិតិបាទានិ-
 ធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ឧបាទិស្ថិតិបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាវិបាក ជា
 បច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
 ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ឧបាទិស្ថិតិបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃ
 ខន្ធ ៣ ផង នៃពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ
 ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង នៃពួកកដត្តារូបផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ
 ខន្ធាវិជ្ជាយ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

(៣១៨) ឧបាទិស្ថិតិបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិស្ថិតិ-
 បាទានិយធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ឧបាទិស្ថិតិបាទានិយក្ខន្ធាវិជ្ជាយ
 ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ឈានរូប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

(៣១៩) ឧបាទិស្ថិតិបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិស្ថិតិ-
 បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិស្ថិតិបាទានិយធម៌ផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ
 គឺ ឧបាទិស្ថិតិបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទ្វេ ខន្ធ ទ្វិន្នំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ
 វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២០) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វិចារកា អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ឃកោ
 ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
 ខន្ធនំ ទ្វិន្នំ ខន្ធនំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២១) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុចា-
 ទិន្នអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិចារកា អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នានញ្ច រូបានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២២) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស
 ច ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកា
 អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ឃកោ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នានញ្ច រូបានំ វិចារកប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធនំ ទ្វិន្នំ ខន្ធនំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈាន

នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

(៣២០) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ន-
អនុបាទានិយធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធទ
ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ២ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

(៣២១) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ន-
បាទានិយធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធទាំង-
ឡាយ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

(៣២២) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ន-
បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ
គឺ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធទ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ២ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្ទន្តិកេ បញ្ញាវិហ

(៣២៣) ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ ធម្មោ ឧបាទ្ទន្តិ-
 កាណិយស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ អាហារា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធនំ
 អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ឧបា-
 ទ្ទន្តិកាណិយោ អាហារា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធនំ
 កតត្ថា ច រូបានំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបា-
 ទ្ទន្តិកាណិយោ កតត្ថីការោ អាហារោ ឧបាទ្ទន្តិ-
 កាណិយស្ស កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២៤) ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ ធម្មោ អនុបាទ្ទន្តិ-
 កាណិយស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ អាហារា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
 អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ
 កតត្ថីការោ អាហារោ អនុបាទ្ទន្តិកាណិយស្ស
 កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២៥) ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ ធម្មោ ឧបាទ្ទន្តិកា-
 និយស្ស ច អនុបាទ្ទន្តិកាណិយស្ស ច ធម្មស្ស អា-
 ហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ អាហារា
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៣២៣) ឧបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ជាឧបាទ្ទន្តបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ត ដោយអាហារប្បច្ច័យ ពួកអាហារ ជាឧបាទ្ទន្តបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្តផង នៃពួកកង្ការបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ភពឡើងវិញហារ ជាឧបាទ្ទន្តបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទ្ទន្តបាទានិយៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៣២៤) ឧបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ជាឧបាទ្ទន្តបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអាហារប្បច្ច័យ ភពឡើងវិញហារ ជាឧបាទ្ទន្តបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាអនុបាទ្ទន្តបាទានិយៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៣២៥) ឧបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ជាឧបាទ្ទន្តបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្តផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧតានិទ្ធោតានិយោ កត-
 ធឿកាវេ អាហារេ ឧតានិទ្ធោតានិយស្ស ច អនុ-
 តានិទ្ធោតានិយស្ស ច កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(៣២៦) អនុតានិទ្ធោតានិយោ ឆម្ពោ អនុតានិទ្ធោ-
 តានិយស្ស ឆម្ពស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនុតានិទ្ធោតានិយោ អាហារេ សម្បយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូតានំ អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនុតានិទ្ធោតានិយោ កតធឿកាវេ អាហា-
 រេ អនុតានិទ្ធោតានិយស្ស កាយស្ស អាហារប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២៧) អនុតានិទ្ធោតានិយោ ឆម្ពោ ឧតានិទ្ធោ-
 តានិយស្ស ឆម្ពស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនុតានិទ្ធោតានិយោ កតធឿកាវេ អាហារេ ឧតា-
 និទ្ធោតានិយស្ស កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ដោយអាហារប្បច្ច័យ កតឡើង្អាវហារ ជាឧបាទិនបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ
នៃកាយ ជាឧបាទិនបាទានិយៈផង ជាអនុបាទិនបាទានិយៈផង ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ ។

(៣២៦) អនុបាទិនបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនបា-
ទានិយធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ អាហារ ជាអនុបាទិនបាទានិយៈ
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កនផង នៃពួកចិត្តសមុប្បាទរូបផង ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ កតឡើង្អាវហារ ជាអនុបាទិនបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃ
កាយ ជាអនុបាទិនបាទានិយៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៣២៧) អនុបាទិនបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនបាទា-
និយធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ កតឡើង្អាវហារ ជាអនុបាទិន-
បាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទិនបាទានិយៈ ដោយអាហា-
រប្បច្ច័យ ។

(៣២៨) អនុចាទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ ឧចាទិន្ន-
ចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស ច ធម្មស្ស
អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុចាទិន្នចាទានិយោ
កតន្តីកាវេ អាហារវេ ឧចាទិន្នចាទានិយស្ស ច
អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស ច កាយស្ស អាហារប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

(៣២៩) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
ចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ អាហារវេ សម្ម-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៣០) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
ចាទិន្នចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ អាហារវេ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានំ រូចានំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៣១) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
ចាទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ច
ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុចាទិន្នអនុ-
ចាទានិយោ អាហារវេ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវិវរៈ

(៣២៨) អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយ-
ធម៌ផង នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ភពឡើង-
រាហារ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទិនុបាទា-
និយៈផង ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៣២៩) អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុអនុ-
បាទានិយធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ អាហារ ជាអនុបាទិនុអនុបាទា-
និយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៣៣០) អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុ-
បាទានិយធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ អាហារ ជាអនុបាទិនុអនុបាទា-
និយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៣៣១) អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទា-
និយធម៌ផង នៃអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ
គឺ អាហារ ជាអនុបាទិនុអនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កនផង
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៣៣២] ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋានានិយោ ច ធម្មា ឧបាទិដ្ឋានានិយស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋានានិយោ ច កតឡីការោ អាហារោ ឧបាទិដ្ឋានានិយស្ស កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣៣] ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋានានិយោ ច ធម្មា អនុបាទិដ្ឋានានិយស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋានានិយោ ច កតឡីការោ អាហារោ អនុបាទិដ្ឋានានិយស្ស កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣៤] ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋានានិយោ ច ធម្មា ឧបាទិដ្ឋានានិយស្ស ច អនុបាទិដ្ឋានានិយស្ស ច ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋានានិយោ ច កតឡីការោ អាហារោ ឧបាទិដ្ឋានានិយស្ស ច អនុបាទិដ្ឋានានិយស្ស ច កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(ព្យាសន្ត) ឧបាទិទនបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិទនបាទានិយធម៌ក្តី ជា
បច្ច័យ នៃឧបាទិទនបាទានិយធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ កតទ្បិណ្ឌរា-
ហារ ជាឧបាទិទនបាទានិយៈក្តី ជាអនុបាទិទនបាទានិយៈក្តី ជាបច្ច័យ
នៃកាយ ជាឧបាទិទនបាទានិយៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(ព្យាសន្ត) ឧបាទិទនបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិទនបាទានិយធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទនបាទានិយធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ កត-
ទ្បិណ្ឌរាហារ ជាឧបាទិទនបាទានិយៈក្តី ជាអនុបាទិទនបាទានិយៈក្តី ជា
បច្ច័យ នៃកាយ ជាអនុបាទិទនបាទានិយៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(ព្យាសន្ត) ឧបាទិទនបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិទនបាទានិយធម៌ក្តី ជា
បច្ច័យ នៃឧបាទិទនបាទានិយធម៌ផល នៃអនុបាទិទនបាទានិយធម៌ផល ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ គឺ កតទ្បិណ្ឌរាហារ ជាឧបាទិទនបាទានិយៈក្តី ជាអនុបា-
ទិទនបាទានិយៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទិទនបាទានិយៈផល ជាអនុ-
បាទិទនបាទានិយៈផល ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៣៣៥) ឧបាទិដ្ឋាទានិយោ ធម្មោ ឧបាទិដ្ឋា-
 ទានិយស្ស ធម្មស្ស សង្កាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបាទិដ្ឋាទានិយោ សង្កាយា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 សង្កាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុលោ ឧបា-
 ទិដ្ឋាទានិយោ សង្កាយា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 កដត្តា ច រូបានំ សង្កាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 ចក្កុទ្ធិយំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស កាយិទ្ធិយំ កាយ-
 វិញ្ញាណស្ស រូបដីវិតិទ្ធិយំ កដត្តារូបានំ សង្កាយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៣៦) ឧបាទិដ្ឋាទានិយោ ធម្មោ អនុបា-
 ទិដ្ឋាទានិយស្ស ធម្មស្ស សង្កាយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ឧបាទិដ្ឋាទានិយោ សង្កាយា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
 រូបានំ សង្កាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៣៧) ឧបាទិដ្ឋាទានិយោ ធម្មោ ឧបាទិដ្ឋា-
 ទានិយស្ស ច អនុបាទិដ្ឋាទានិយស្ស ច ធម្មស្ស
 សង្កាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទិដ្ឋាទានិយោ
 សង្កាយា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
 រូបានំ សង្កាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទិស្សត្ថិកៈ បញ្ញាវិរៈ

[៣៣៥] ឧបាទិស្សបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិស្សបាទានិយ-
 ធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ជាឧបាទិស្សបាទានិយៈ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ពួកឥន្ទ្រិយ
 ជាឧបាទិស្សបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកកដត្តា-
 រូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ចក្ខុឥន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ
 នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយឥន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ រូបដីឥន្ទ្រិយ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៣៣៦] ឧបាទិស្សបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិស្សបា-
 ទានិយធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ជាឧបាទិស្សបាទានិយៈ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៣៣៧] ឧបាទិស្សបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិស្សបាទានិ-
 យធម៌ផង នៃអនុបាទិស្សបាទានិយធម៌ផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួក
 ឥន្ទ្រិយ ជាឧបាទិស្សបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ
 នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៣៣៨) អនុចាទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ អនុចាទិន្ន-
ចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនុចាទិន្នចាទានិយោ ឥន្ទ្រិយា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានក្ខ រូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។

(៣៣៩) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
ចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ឥន្ទ្រិយា សម្ប-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៤០) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
ចាទិន្នចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ឥន្ទ្រិយា ចិត្តសមុដ្ឋា-
នានំ រូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៤១) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុចា-
ទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ច
ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុចាទិន្នអនុ-
ចាទានិយោ ឥន្ទ្រិយា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានក្ខ រូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣៣៨] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទ-
និយធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ត ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៣៣៩] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុ-
អនុបាទានិយធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ជាអនុបា-
ទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ត ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៣៤០] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបា-
ទានិយធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ជាអនុបាទិនុអនុ-
បាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៣៤១] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបា-
ទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ជាអនុបាទិនុអនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្ត-
កក្កន្តផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

(៣៤២) ឧបាទិស្ឋតាទានិយោ ឆម្មោ ឧបាទិស្ឋតា-
 ទានិយស្ស ឆម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបា-
 ទិស្ឋតាទានិយានិ ឈានង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កាលោ ឧបាទិស្ឋ-
 តាទានិយានិ ឈានង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 កេជត្តា ច រូបានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៤៣) ឧបាទិស្ឋតាទានិយោ ឆម្មោ អនុបាទិស្ឋ-
 តាទានិយស្ស ឆម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបាទិស្ឋតាទានិយានិ ឈានង្គានិ ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ
 រូបានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៤៤) ឧបាទិស្ឋតាទានិយោ ឆម្មោ ឧបាទិស្ឋ-
 តាទានិយស្ស ច អនុបាទិស្ឋតាទានិយស្ស ច ឆម្មស្ស
 ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទិស្ឋតាទានិយានិ ឈា-
 នង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានក្ក
 រូបានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ័ន្ធត្រីកៈ បញ្ចក្ការៈ

[៣៤២] ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ ជាឧបាទ័ន្ធបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយឈានប្បច្ច័យ អង្គឈានទាំងឡាយ ជាឧបាទ័ន្ធបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ផង នៃពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

[៣៤៣] ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ ជាឧបាទ័ន្ធបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

[៣៤៤] ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ផង ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ ជាឧបាទ័ន្ធបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៣៤៥] អនុចាទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ អនុចា-
ទិន្នចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនុចាទិន្នចាទានិយានិ ឈានត្ថានិ សម្បយុត្តកានំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានេវ រូចានំ ឈានប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៣៤៦] អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
ចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយានិ ឈានត្ថានិ សម្ប-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៤៧] អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុចា-
ទិន្នចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនុចាទិន្នអនុចាទានិយានិ ឈានត្ថានិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
រូចានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៤៨] អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
ចាទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស
ច ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុចាទិន្នអនុ-
ចាទានិយានិ ឈានត្ថានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានេវ រូចានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៤៥) អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធដង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

(៣៤៦) អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ ជាអនុបាទិនុអនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

(៣៤៧) អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ ជាអនុបាទិនុអនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

(៣៤៨) អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ ជាអនុបាទិនុអនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធដង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

(៣៤៩) ឧបាទិស្ឋិតាទានិយោ ធម្មោ ឧបាទិស្ឋិតា-
 ទានិយស្ស ធម្មស្ស មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបា-
 ទិស្ឋិតាទានិយានិ មក្កង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្ថុណា... ។

(៣៥០) ឧបាទិស្ឋិតាទានិយោ ធម្មោ អនុបាទិស្ឋិតា-
 ទានិយស្ស ធម្មស្ស មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបា-
 ទិស្ឋិតាទានិយានិ មក្កង្គានិ ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ រូបានំ
 មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៥១) ឧបាទិស្ឋិតាទានិយោ ធម្មោ ឧបាទិស្ឋិតា-
 ទានិយស្ស ច អនុបាទិស្ឋិតាទានិយស្ស ច ធម្មស្ស
 មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទិស្ឋិតាទានិយានិ មក្ក-
 ង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ្ច
 រូបានំ មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៥២) អនុបាទិស្ឋិតាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 បាទិស្ឋិតាទានិយស្ស ធម្មស្ស មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនុបាទិស្ឋិតាទានិយានិ មក្កង្គានិ សម្បយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ្ច រូបានំ មក្កប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៣៤៩) ឧបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ជាឧបាទ្ទន្តបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយតកកន្ត ដោយមគ្គប្បច្ច័យ កងខណៈ នៃបដិសន្ធិ . . . ។

(៣៥០) ឧបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ជាឧបាទ្ទន្តបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

(៣៥១) ឧបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ផង ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ជាឧបាទ្ទន្តបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយតកកន្ត ផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

(៣៥២) អនុបាទ្ទន្តអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្ទន្តបាទានិយធម៌ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ជាអនុបាទ្ទន្តបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយតកកន្តផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

(៣៥៣) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនុចាទិន្នអនុចាទានិយានិ មក្កង្គានិ សម្បយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៥៤) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នចាទានិយស្ស ធម្មស្ស មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនុចាទិន្នអនុចាទានិយានិ មក្កង្គានិ ចិត្តសមុដ្ឋាហានំ
 រូចានំ មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៥៥) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស
 ច ធម្មស្ស មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុចាទិន្ន-
 អនុចាទានិយានិ មក្កង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋាហានញ្ច រូចានំ មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៥៦) ឧចាទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ ឧចាទិន្ន-
 ចាទានិយស្ស ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧចាទិន្នចាទានិយោ ឯកោ ខន្ធានំ តិល្លានំ ខន្ធានំ
 សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធានំ ទ្វិនំ ខន្ធានំ
 បដិសន្ធិត្ថុលោ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

(៣៥៣) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ន-
 អនុបាទានិយធម៌ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ជាអនុបាទិន្ន-
 អនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

(៣៥៤) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្នបា-
 ទានិយធម៌ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ជាអនុបាទិន្នអនុ-
 បាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

(៣៥៥) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ន-
 បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយមគ្គប្បច្ច័យ
 គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ជាអនុបាទិន្នអនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្កនផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

(៣៥៦) ឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្នបាទានិយធម៌
 ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ឧបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធភ
 ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ . . . ។

(៣៥៧) អនុចាទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
ចាទិន្នចាទានិយស្ស ធម្មស្ស សម្មយុត្តប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អនុចាទិន្នចាទានិយោ ឯកោ ខន្ធា
តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ ។

(៣៥៨) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
ចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស សម្មយុត្តប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ឯកោ ខន្ធា
តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ ។

(៣៥៩) ឧចាទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ ឧចាទិន្ន-
ចាទានិយស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា
បដិសន្ធិក្ខណោ ឧចាទិន្នចាទានិយោ ខន្ធា កដត្តា-
រូចានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ខន្ធា វត្ថុស្ស
វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ ខន្ធានំ វិប្បយុត្ត-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ ចក្ខាយតនំ
ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៣៩៧) អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធទ
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធភ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធទ (ជាបច្ច័យ)
នៃខន្ធទ ។

(៣៩៨) អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធទ
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធភ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធទ (ជាបច្ច័យ)
នៃខន្ធទ ។

(៣៩៩) ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត និង
បច្ចុប្បន្នជាត ។ សហជាត គឺ ឧបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធទាំងឡាយ ជា
បច្ច័យ នៃពួកកងតារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
ខន្ធទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ ជា
បច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ
ចក្ខុយានៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ វត្ថុ ឧបាទិដ្ឋាបាទានិយានំ ខន្ធនំ វិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ បច្ឆាជាតា ឧបាទិដ្ឋ-
 ាទានិយា ខន្ធិ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស ឧបាទិដ្ឋា-
 ទានិយស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៣៦០] ឧបាទិដ្ឋាបាទានិយោ ធម្មោ អនុបាទិដ្ឋ-
 ាទានិយស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា ឧបា-
 ទិដ្ឋាបាទានិយា ខន្ធិ វិត្តសមុដ្ឋានំ រូបានំ វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ បុរេជាតំ វត្ថុ អនុបាទិដ្ឋ-
 ាទានិយានំ ខន្ធនំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។
 បច្ឆាជាតា ឧបាទិដ្ឋាបាទានិយា ខន្ធិ បុរេជាតស្ស
 ឥមស្ស អនុបាទិដ្ឋាបាទានិយស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៣៦១] ឧបាទិដ្ឋាបាទានិយោ ធម្មោ អនុបាទិដ្ឋ-
 ាទានិយស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 បុរេជាតំ វត្ថុ អនុបាទិដ្ឋាអនុបាទានិយានំ ខន្ធនំ វិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ
 ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធាវ័ន្យាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។
 ឯបច្ចាជាត គឺ ឧបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធាវ័ន្យាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយ
 នេះ ជាឧបាទិន្នបាទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៦០] ឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្នបា-
 ទានិយធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត
 នឹងបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ ឧបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធាវ័ន្យាយ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត
 គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធាវ័ន្យាយ ដោយ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ ឧបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធាវ័ន្យាយ
 ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាអនុបាទិន្នបាទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៦១] ឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្នអនុបា-
 ទានិយធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
 នៃអនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធាវ័ន្យាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៦២] ឧបាទ្ទន្តិកាទានិយោ ឆន្ទោ ឧបាទ្ទន្តិ-
 កាទានិយស្ស ច អនុបាទ្ទន្តិកាទានិយស្ស ច ឆន្ទស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បញ្ញាជាតា ឧបាទ្ទន្តិកា-
 ទានិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស ឧបាទ្ទន្តិកា-
 ទានិយស្ស ច អនុបាទ្ទន្តិកាទានិយស្ស ច កាយស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៣៦៣] អនុបាទ្ទន្តិកាទានិយោ ឆន្ទោ អនុបាទ្ទន្តិ-
 កាទានិយស្ស ឆន្ទស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 សហជាតំ បញ្ញាជាតំ ។ សហជាតា អនុបាទ្ទន្តិកាទា-
 និយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ រូបាធានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ។ បញ្ញាជាតា អនុបាទ្ទន្តិកាទានិយោ ខន្ធា បុរេ-
 ជាតស្ស ឥមស្ស អនុបាទ្ទន្តិកាទានិយស្ស កាយស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៣៦៤] អនុបាទ្ទន្តិកាទានិយោ ឆន្ទោ ឧបាទ្ទន្តិ-
 កាទានិយស្ស ឆន្ទស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 បញ្ញាជាតា អនុបាទ្ទន្តិកាទានិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស
 ឥមស្ស ឧបាទ្ទន្តិកាទានិយស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

ឧបាទិស្ថិតៈ បញ្ញាវារៈ

[៣៦២] ឧបាទិស្ថិតាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិស្ថិតាទានិយៈធម៌ផង នៃអនុបាទិស្ថិតាទានិយធម៌ផង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជាត គឺ ឧបាទិស្ថិតាទានិយក្ខន្ធាំឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាឧបាទិស្ថិតាទានិយៈផង ជាអនុបាទិស្ថិតាទានិយៈផង ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៦៣] អនុបាទិស្ថិតាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិស្ថិតាទានិយធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ អនុបាទិស្ថិតាទានិយក្ខន្ធាំឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ អនុបាទិស្ថិតាទានិយក្ខន្ធាំឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាអនុបាទិស្ថិតាទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៦៤] អនុបាទិស្ថិតាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិស្ថិតាទានិយធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជាត គឺ អនុបាទិស្ថិតាទានិយក្ខន្ធាំឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាឧបាទិស្ថិតាទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៣៦៥) អនុចានិទ្ធិចានានិយោ ធម្មោ ឧចានិទ្ធិ-
 ចានានិយស្ស ច អនុចានិទ្ធិចានានិយស្ស ច ធម្មស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតា អនុចានិទ្ធិ-
 ចានានិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស ឧចានិទ្ធិចា-
 នានិយស្ស ច អនុចានិទ្ធិចានានិយស្ស ច កាយស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

(៣៦៦) អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយោ ធម្មោ ឧចា-
 និទ្ធិចានានិយស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 បច្ឆាជាតា អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស
 ឥមស្ស ឧចានិទ្ធិចានានិយស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

(៣៦៧) អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចានិទ្ធិចានានិយស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា អនុ-
 ចានិទ្ធិអនុចានានិយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ រូចានំ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អនុចានិទ្ធិ-
 អនុចានានិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស អនុចា-
 និទ្ធិចានានិយស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣៦៥] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជាន គឺ អនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាឧបាទិនុបាទានិយៈផង ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈផង ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៦៦] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជាន គឺ អនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាឧបាទិនុបាទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៦៧] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាន និងបច្ចាជាន ។ សហជាន គឺ អនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពាក្យចិត្តសមុទ្ទារូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាន គឺ អនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៦៨] អនុចាទិន្នាអនុចាទានិយោ ឆម្មោ ឧចា-
 ទិន្នាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នាទានិយស្ស ច
 ឆម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតា
 អនុចាទិន្នាអនុចាទានិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
 ឧចាទិន្នាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នាទានិយស្ស ច
 កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[៣៦៩] ឧចាទិន្នាទានិយោ ឆម្មោ ឧចាទិន្នា-
 ទានិយស្ស ឆម្មស្ស អត្ថប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតោ
 ឧចាទិន្នាទានិយោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ
 អត្ថប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិន្នំ ខន្ធានំ អត្ថ-
 ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុលោ ឧចាទិន្នា-
 ទានិយោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ កដត្តា ច
 រូចានំ អត្ថប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិន្នំ
 ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ អត្ថប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 ខន្ធា វត្ថុស្ស វត្ថុ ខន្ធានំ ឯកំ មហាក្ខតំ . . .
 មហាក្ខតា កដត្តារូចានំ ឧចាទានរូចានំ អត្ថប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ...មហាក្ខតា

ឧបាទ័ន្ធត្រីកៈ បញ្ញាការៈ

(៣៦៨) អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធហត្ថបទ-
និយធម៌ផង នៃអនុបាទ័ន្ធហត្ថបទនិយធម៌ផង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បាន
ដល់បច្ចាជាន អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយ
នេះ ជាឧបាទ័ន្ធហត្ថបទនិយៈផង ជាអនុបាទ័ន្ធហត្ថបទនិយៈផង ដែលកើតមុន
ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៣៦៩) ឧបាទ័ន្ធហត្ថបទនិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធហត្ថបទនិយធម៌
ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាន បុរេជាន បច្ចាជាន អាហារ
និងឥន្ទ្រិយ ។ សហជាន គឺ ឧបាទ័ន្ធហត្ថបទនិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយ
អត្ថប្បច្ច័យ ឧបាទ័ន្ធហត្ថបទនិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួក
កងត្ថារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ២ ផង នៃពួកកងត្ថារូបផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធតាំងឡាយ
(ជាបច្ច័យ) នៃវត្ថុ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធតាំងឡាយ មហាក្ខត ១...
មហាក្ខតតាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកងត្ថារូប និងឧបាទានរូប ដោយ
អត្ថប្បច្ច័យ មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វសត្វ... មហាក្ខតតាំងឡាយ

អភិធម្មបដិកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

កតត្ថា រូបាណំ ឧបាទានរូបាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បុរេជាតំ សេក្ខា វា បុថុជ្ជនា វា ចក្កំ អនិច្ចតោ
 ធុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិនន្តន្តិ
 តំ អារត្ត វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 កុសលាកុសលេ ធិរុទ្ធេ វិចារកោ តទារម្មណតា
 ឧប្បជ្ជតិ សោតំ . . . យានំ ជ្ជំ កាយំ ឧបា-
 ទិន្នាទានិន្នយេ រូបេ គន្ធវេ រសេ ដោដ្ឋព្វេ . . .
 វត្ថុំ អនិច្ចតោ ធុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ
 អស្សាទេន្តិ អភិនន្តន្តិ តំ អារត្ត វាតោ ឧប្បជ្ជតិ
 ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ កុសលាកុសលេ ធិរុទ្ធេ
 វិចារកោ តទារម្មណតា ឧប្បជ្ជតិ ឧបាទិន្នាទា-
 និន្នយំ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ឧបាទិន្នាទានិន្នយំ
 គន្ធាយតនំ . . . រសាយតនំ . . . ដោដ្ឋព្វាយតនំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស ចក្កាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស
 ។ បេ ។ កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ឧបា-
 ទិន្នាទានិន្នយានំ ឧទ្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បច្ឆាជាតា ឧបាទិន្នាទានិន្នយា ឧទ្ធា បុរេជាតស្ស
 តមស្ស ឧបាទិន្នាទានិន្នយស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ ឧបាទិន្នាទានិន្នយោ កតត្ថីការោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃពួកកងតារូប និងឧបាទារូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត
 គឺ ពួកសេក្ខបុគ្គលក៏ ពួកបុគ្គលក៏ ពិចារណាយើញច្បាស់ នូវចក្ខុ
 ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រតៈ
 ប្រារព្ធ នូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើ
 កុសលនិងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះ
 ជាអារម្មណ៍ (ពួកសេក្ខបុគ្គល និងបុគ្គល) ពិចារណាយើញច្បាស់ នូវ
 សោតៈ . . . ឃានៈ ដំក្អ កាយ ឧបាទិទ្ធិបាទានិយរូបទាំងឡាយ
 ក្នុង រស ដោយដូច្នេះ . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន
 រមែងត្រេកអរ រីករាយ រតៈ ប្រារព្ធ នូវវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង
 ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើកុសលនិងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក
 ក៏កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍ រូបាយតនៈ ជាឧបាទិទ្ធិបាទានិយៈ
 (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ គន្លាយតនៈ ជាឧបាទិទ្ធិបាទានិយៈ...
 រសាយតនៈ... ដោយដូច្នេះ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ចក្ខុ-
 យតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ)
 នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិទ្ធិបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ
 ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ច័យជាត គឺ ឧបាទិទ្ធិបាទានិយក្នុងទាំង-
 ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាឧបាទិទ្ធិបាទានិយៈ ដែលកើត
 មុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ កតឡើងវិញហោរ ជាឧបាទិទ្ធិបាទានិយៈ

អាហារោ ឧបាទិដ្ឋថាទានិយស្ស កាយស្ស អតិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ រូបជីវិតន្ទ្រិយំ កងតារូទានំ អតិប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៧០) ឧបាទិដ្ឋថាទានិយោ ធម្មោ អនុបាទិដ្ឋ-
ថាទានិយស្ស ធម្មស្ស អតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ។ សហ-
ជាតា ឧបាទិដ្ឋថាទានិយា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
រូទានំ អតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ ចក្កំ
អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ
អភិនន្តន្តិ តំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ
ឧប្បជ្ជតិ សោតំ . . . យានំ ជ្ជំ កាយំ ឧបាទិដ្ឋថាទា-
និយេ រូបេ គន្ធិ រាសេ ដោដ្ឋព្វេ . . . វត្ថុំ អនិច្ចតោ
ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិនន្តន្តិ
តំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន
ចក្កំ ឧបាទិដ្ឋថាទានិយំ រូបំ បស្សតិ វត្ថុំ អនុបា-
ទិដ្ឋថាទានិយានំ ខន្ធានំ អតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ័ន្ធភាគិនីៈ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទ័ន្ធភាគិនីយៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ រូប-

ជីវិតន្ត្រិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកងតារូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៣៧០) ឧបាទ័ន្ធភាគិនីយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ័ន្ធភាគ-
 នីយធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ចុប្បន្នជាត
 នឹងអាហារ ។ សហជាត គឺ ឧបាទ័ន្ធភាគិនីយក្ខន្ធតាំងឡាយ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាតៈ
 គឺ ពួកបុគ្គល ពិចារណាយើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ
 មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធ នូវចក្ខុនោះ ទើប
 កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង (ពួកបុគ្គល) ពិចារណាយើញច្បាស់
 នូវសោតៈ...យានៈ ដ៏ក្តៅ កាយ ឧបាទ័ន្ធភាគិនីយរូបតាំងឡាយ ក្នុង
 រស ផោដ្ឋព្វៈ... នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែង
 ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធ នូវវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស
 កើតឡើង (បុគ្គល) ឃើញ នូវឧបាទ័ន្ធភាគិនីយរូប ដោយទិព្វចក្ខុ
 វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ័ន្ធភាគិនីយក្ខន្ធតាំងឡាយ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

បច្ឆាជាតា ឧបាទិណ្ឌូបាទានិយោ ខន្ធោ បុរេជាតស្ស
 ឥមស្ស អនុបាទិណ្ឌូបាទានិយស្ស កាយស្ស អត្ថិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ឧបាទិណ្ឌូបាទានិយោ កត-
 ធឿកាវេ អាហារាវេ អនុបាទិណ្ឌូបាទានិយស្ស កា-
 យស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៧០) ឧបាទិណ្ឌូបាទានិយោ ធម្មោ អនុបាទិណ្ឌូ-
 អនុបាទានិយស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរេជាតំ វត្ថុ អនុបាទិណ្ឌូអនុបាទានិយានំ ខន្ធនំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៧២) ឧបាទិណ្ឌូបាទានិយោ ធម្មោ ឧបា-
 ទិណ្ឌូបាទានិយស្ស ច អនុបាទិណ្ឌូបាទានិយស្ស ច
 ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ
 អាហារំ ។ សហជាតោ ឧបាទិណ្ឌូបាទានិយោ ឯកោ
 ខន្ធនោ តិណ្ឌោនំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធនោ ទ្ធិនំ ខន្ធនំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បច្ឆាជាតា ឧបាទិណ្ឌូបាទានិយោ ខន្ធោ បុរេជាតស្ស
 ឥមស្ស ឧបាទិណ្ឌូបាទានិយស្ស ច អនុបាទិណ្ឌូបាទា-
 និយស្ស ច កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ឯបច្ឆាជាត គឺ ឧបាទិទ្ធុបាទានិយក្ខន្ធាន្តរាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ
 ជាអនុបាទិទ្ធុបាទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ភពទ្បិណ្ឌ-
 រាហរ ជាឧបាទិទ្ធុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាអនុបាទិទ្ធុបា-
 ទានិយៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៣៧១] ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុអនុ-
 បាទានិយធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
 នៃអនុបាទិទ្ធុអនុបាទានិយក្ខន្ធាន្តរាយ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៣៧២] ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិទ្ធុបាទានិ-
 យធម៌ផង នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់
 សហជាត បច្ឆាជាត និងអាហារ ។ សហជាត គឺ ឧបាទិទ្ធុ-
 បាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង នៃពួកចិត្ត-
 សមដានរូបផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ ឧបាទិទ្ធុបាទា-
 និយក្ខន្ធាន្តរាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាឧបាទិទ្ធុបាទានិយៈផង
 ជាអនុបាទិទ្ធុបាទានិយៈផង ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ កតត្ថីកាវោ អាហារោ ឧត្តា-
ទ្ទន្តិកាណិយស្ស ច អនុបាទ្ទន្តិកាណិយស្ស ច
កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧៣] អនុបាទ្ទន្តិកាណិយោ ធម្មោ អនុបា-
ទ្ទន្តិកាណិយស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ។ សហជាតោ
អនុបាទ្ទន្តិកាណិយោ ឯកោ ខន្ធន្តំ ខន្ធន្តំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ទ្វេ ខន្ធន្តំ ខន្ធន្តំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ មហាក្ខតំ ត្ថិល្លាន្តំ
មហាក្ខតានំ មហាក្ខតា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
ឧបាទានរូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ពាហិរំ . . .
អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ។
បុរេជាតំ អនុបាទ្ទន្តិកាណិយេ រូបេ . . . សន្តេ កន្តេ
រសេ . . . ដោដ្ឋព្វោ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
វិបស្សនិ អស្សាទេនិ អភិទន្ធនិ តំ វារត្ត វតោ
ឧប្បជ្ឈនិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈនិ ទិព្វេន ចក្កេន អនុ-
បាទ្ទន្តិកាណិយំ រូបំ បស្សនិ ទិព្វាយ សោតនាតុយា
សន្នំ សុណាតិ ។ បច្ឆាជាតា អនុបាទ្ទន្តិកាណិយោ

ឧបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ

កតឡើងវិញវាហារ ជាឧបាទិស្ថិតិបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទិស្ថិតិ-
បាទានិយៈផង ជាអនុបាទិស្ថិតិបាទានិយៈផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[៣៧៣] អនុបាទិស្ថិតិបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិស្ថិតិ-
បាទានិយធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ចុប្បន្នជាត
និងអាហារ ។ សហជាត គឺ អនុបាទិស្ថិតិបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ
មហាក្ខត១ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ៣ មហាក្ខតទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ឧបាទារូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ពាហិរូប . . .
អាហារសមុដ្ឋានរូប . . . មហាក្ខត១ មានរដូវជាសមុដ្ឋាន ។ ឯបុរេ-
ជាត គឺ បុគ្គល ពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវអនុបាទិស្ថិតិបាទានិយរូប
ទាំងឡាយ . . . សំឡេង ក្លិន រស . . . នូវដោដ្ឋព្វៈ ថា
មិនឡើង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន មែនត្រេកអរ រីករាយ រតៈ
ប្រាស្ត នូវដោដ្ឋព្វៈនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង
បុគ្គល ឃើញនូវអនុបាទិស្ថិតិបាទានិយរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ស្តាប់សំឡេង
ដោយទិព្វសាតធាតុ ។ ឯបច្ចុប្បន្នជាត អនុបាទិស្ថិតិបាទានិយក្ខន្ធទាំងឡាយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ខន្ធ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស អនុចាទិន្នាណានិយស្ស
កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនុចាទិន្នា-
ណានិយោ កតធឿកាវេ អាហារេ អនុចាទិន្នាណា-
និយស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៧៤) អនុចាទិន្នាណានិយោ ធម្មោ ឧចា-
ទិន្នាណានិយស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ។ បុរេជាតំ អនុចា-
ទិន្នាណានិយេ រូបេ . . . សន្នេ កន្ធន្នេ រសេ . . .
ដោដ្ឋព្វេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន៍
អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ តំ អារត្ត រតោ ឧប្បជ្ជតិ
នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ កុសលាកុសលេ ធិរុទ្ធ
វិចារកោ តនារម្មណតា ឧប្បជ្ជតិ អនុចាទិន្នាណា-
និយំ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋព្វាយតនំ
កាយវិញ្ញាណស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆា-
ជាតា អនុចាទិន្នាណានិយោ ខន្ធ បុរេជាតស្ស
ឥមស្ស ឧចាទិន្នាណានិយស្ស កាយស្ស អត្ថប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនុចាទិន្នាណានិយោ កតធឿ-
កាវេ អាហារេ ឧចាទិន្នាណានិយស្ស កាយស្ស
អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយ
អត្ថិប្បច្ច័យ ។ កតទ្បិក្ការាហារ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ
នៃកាយ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៣៧៤] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិ-
យធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត បច្ចាជាត និងភាហារ ។
បុរេជាត គឺ បុគ្គល ពិចារណាយេញច្បាស់ នូវអនុបាទិនុបាទានិ-
យរូបទាំងឡាយ . . . សំឡេង ភ្លឺន រស . . . នូវដោដ្ឋព្វៈ ថាមិន
ឡើង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន មែនព្រឹត្តកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធ
នូវដោដ្ឋព្វៈនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើ
កុសលនិងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះ
ជាភារម្មណ៍ រូបាយភនៈ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុ-
វិញ្ញាណ ដោដ្ឋព្វាយភនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអត្ថិប្ប-
ច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ អនុបាទិនុបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ
នៃកាយនេះ ជាឧបាទិនុបាទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។
កតទ្បិក្ការាហារ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបា-
ទិនុបាទានិយៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្ទន្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៣៧៥] អនុចាទិន្នចាទានិយោ ឆម្មោ ឧចា-
 ទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស ច
 ឆម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ។
 បច្ឆាជាតា អនុចាទិន្នចាទានិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស
 តមស្ស ឧចាទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នចា-
 និយស្ស ច កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អនុចាទិន្នចាទានិយោ កតទ្បីកាវោ អាហារោ
 ឧចាទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស ច
 កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧៦] អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ឆម្មោ អនុចា-
 ទិន្នអនុចាទានិយស្ស ឆម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ឯកោ ខន្ធា
 តិណ្ណានំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា
 ទិន្នំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧៧] អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ឆម្មោ ឧចា-
 ទិន្នចាទានិយស្ស ឆម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បច្ឆាជាតា អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ខន្ធា បុរេជា-
 តស្ស តមស្ស ឧចាទិន្នចាទានិយស្ស កាយស្ស
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវិរៈ

[៣៧៥] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជាត និងអាហារ ។ បច្ចាជាត គឺ អនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធាំឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាឧបាទិនុបាទានិយៈផង ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈផង ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ កតឡើងវិញអាហារ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទិនុបាទានិយៈផង ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[៣៧៦] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[៣៧៧] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជាត គឺ អនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធាំឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាឧបាទិនុបាទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៣៧៨) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា អនុចា-
 ទិន្នអនុចាទានិយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបានំ អត្ថ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អនុចាទិន្នអនុចា-
 ទានិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស អនុចាទិន្នចាទា-
 និយស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៧៩) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ ឧចា-
 ទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ច
 ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆា-
 ជាតំ ។ សហជាតា អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ
 ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
 ឧចាទិន្នចាទានិយស្ស ច កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស បុរេជា-
 តស្ស ឥមស្ស ឧចាទិន្នចាទានិយស្ស ច កាយស្ស
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទេ ខន្ធា ទិន្នំ ខន្ធានំ
 បុរេជាតស្ស ឥមស្ស ឧចាទិន្នចាទានិយស្ស ច
 កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៧៨) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ន-
បាទានិយធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងបច្ចាជាត ។
សហជាត គឺ នៃអនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធាំឡាយ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបដោយ អត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ អនុបាទិន្ន-
អនុបាទានិយក្ខន្ធាំឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាអនុបាទិន្នបា-
ទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៣៧៩) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្ន-
បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ
បានដល់សហជាត នឹងបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ អនុបាទិន្ន-
អនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃកាយនេះ ជា
ឧបាទិន្នបាទានិយៈ ដែលកើតមុនផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ផង នៃកាយនេះ ជាឧបាទិន្នបាទានិយៈ
ដែលកើតមុនផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
ផង នៃកាយនេះ ជាឧបាទិន្នបាទានិយៈ ដែលកើតមុនផង ដោយ
អត្ថប្បច្ច័យ ។

(៣៨០) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស
 ច ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បច្ចាជាតំ ។ សហជាតោ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ
 ឯកោ ខន្ធនោ តិណ្ណន្នំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
 រូចានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធនោ ឯកស្ស
 ខន្ធស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធនោ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
 រូចានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតោ អនុ-
 ចាទិន្នអនុចាទានិយោ ឯកោ ខន្ធនោ តិណ្ណន្នំ ខន្ធនំ
 បុរេជាតស្ស ឥមស្ស អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស ច
 កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធនោ
 ឯកស្ស ខន្ធស្ស បុរេជាតស្ស ឥមស្ស អនុចាទិន្ន-
 ចាទានិយស្ស ច កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទ្វេ ខន្ធនោ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស អនុ-
 ចាទិន្នចាទានិយស្ស ច កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៣៨០) អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ-
 បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ
 បានដល់សហជាត នឹង បច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ អនុបាទិន្ទ-
 អនុបាទានិយក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុជ្ជនរូបផង
 ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ផង នៃពួកចិត្តសមុជ្ជន-
 រូបផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង នៃពួក
 ចិត្តសមុជ្ជនរូបផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ អនុបាទិន្ទ-
 អនុបាទានិយក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃកាយនេះ ជាអនុបា-
 ទិន្ទបាទានិយៈ ដែលកើតមុនផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធ ១ ផង នៃកាយនេះ ជាអនុបាទិន្ទបាទានិយៈ ដែលកើតមុនផង
 ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង នៃកាយនេះ ជា
 អនុបាទិន្ទបាទានិយៈ ដែលកើតមុនផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[៣៨០] អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ ឧចា-
ទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស ច
ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតា អនុ-
ចាទិន្នអនុចាទានិយោ ខន្ធោ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
ឧចាទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស
ច កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៨១] អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ ឧចា-
ទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុ-
ចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតោ អនុចា-
ទិន្នអនុចាទានិយោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ឌាន្នំ ខន្ធនំ
បុរេជាតស្ស ឥមស្ស ឧចាទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុ-
ចាទិន្នចាទានិយស្ស ច កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តយោ ខន្ធោ ឯកស្ស ខន្ធស្ស បុរេជាតស្ស
ឥមស្ស ឧចាទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នចាទា-
និយស្ស ច កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
ខន្ធោ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស ឧចា-
ទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស ច
កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៣៨១) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្ន-
បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បាន
ដល់បច្ចាជ្ចាត គឺ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធាវ្យាយ ជាបច្ច័យ នៃ
កាយនេះ ជាឧបាទិន្នបាទានិយៈផង ជាអនុបាទិន្នបាទានិយៈផង ដែល
កើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៣៨២) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្ន-
បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្នអនុបាទា-
និយធម៌ផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជ្ចាត និងបច្ចាជ្ចាត ។
សហជ្ចាត គឺ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
ផង នៃកាយនេះ ជាឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង ជាអនុបាទិន្នបាទានិយៈ
ផង ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ១ ផង នៃកាយនេះ ជាឧបាទិន្នបាទានិយៈផង ជាអនុបាទិន្នបា-
ទានិយៈផង ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ២ ផង នៃកាយនេះ ជាឧបាទិន្នបាទានិយៈផង ជាអនុបាទិន្នបាទា-
និយៈផង ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

ឧបទ្ទិស្តិកេ បញ្ញាវិព

[៣៨៣] ឧបទ្ទិស្តិកាណិនិយោ ច អនុបទ្ទិស្តិកាណិនិយោ ច ធម្មា ឧបទ្ទិស្តិកាណិនិយស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតំ ឥន្ទ្រិយំ ។ បច្ឆាជាតា អនុបទ្ទិស្តិកាណិនិយោ ខន្ធោ ច រូបជីវិតិន្ទ្រិយញ្ច កុដន្តារូបាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៨៤] ឧបទ្ទិស្តិកាណិនិយោ ច អនុបទ្ទិស្តិកាណិនិយោ ច ធម្មា អនុបទ្ទិស្តិកាណិនិយស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ អនុបទ្ទិស្តិកាណិនិយោ ឯកោ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច តិណ្ឌាន្នំ ខន្ធាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច ឯកស្ស ខន្ធស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធាណំ ច វត្ថុ ច ទ្វិន្នំ ខន្ធាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៨៥] អនុបទ្ទិស្តិកាណិនិយោ ច អនុបទ្ទិស្តិកាណិនិយោ ច ធម្មា ឧបទ្ទិស្តិកាណិនិយស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ។ បច្ឆាជាតា អនុបទ្ទិស្តិកាណិនិយោ ខន្ធោ ច អនុបទ្ទិស្តិកាណិនិយោ កតតធឿកាវោ អាហារាវោ ច ឧបទ្ទិស្តិកាណិនិយស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ័ន្ធភ័កៈ បញ្ញាវារៈ

(៣៨៣) ឧបាទ័ន្ធភាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធភាទានិយធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជ័ត
និងតន្ត្រិយ ។ បច្ចាជ័ត គឺ អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយក្ខន្ធាន្តរាយ
ក្តី រូបជីវិតន្ត្រិយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកងតារូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៣៨៤) ឧបាទ័ន្ធភាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់
សហជ័ត និងបុរេជ័ត ។ សហជ័ត គឺ អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិ-
យក្ខន្ធ ១ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣
ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៣៨៥) អនុបាទ័ន្ធភាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធភាទានិយធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចា-
ជ័ត និងអាហារ ។ បច្ចាជ័ត គឺ អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយក្ខន្ធ
ចាំបំណងក្តី កតទ្បិញ្ញាហារ ជាអនុបាទ័ន្ធភាទានិយក្តី ជាបច្ច័យ
នៃកាយ ជាឧបាទ័ន្ធភាទានិយៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៣៨៦] អនុចាទិន្នចាទានិយោ ច អនុចាទិន្ន-
 អនុចាទានិយោ ច ធម្មា អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ
 អាហារំ ។ សហជាតា អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ខន្ធ
 ច មហាភូតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ អត្ថិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ
 ខន្ធ ច អនុចាទិន្នចាទានិយោ កតឡើកាហេ អាហារ-
 ហេ ច អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[៣៨៧] អនុចាទិន្នចាទានិយោ ច អនុចាទិន្ន-
 អនុចាទានិយោ ច ធម្មា ឧចាទិន្នចាទានិយស្ស ច
 អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ។ បច្ឆាជាតា អនុចា-
 ទិន្នអនុចាទានិយោ ខន្ធ ច អនុចាទិន្នចាទានិយោ
 កតឡើកាហេ អាហារហេ ច ឧចាទិន្នចាទានិយស្ស
 ច អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស ច កាយស្ស អត្ថិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បជ្ជាន

[៣៧៦] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ក្តី

ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហ-

ជាត បច្ចាជាត និងអាហារ ។ សហជាត គឺ អនុបាទិនុអនុ-

បាទានិយក្នុងទាំងឡាយក្តី មហាក្ខតទាំងឡាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួក

ចិត្តសមដានរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ អនុបាទិនុ-

អនុបាទានិយក្នុងទាំងឡាយក្តី កតទ្បិញ្ញាកហារ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈក្តី

ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[៣៧៧] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ក្តី

ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយៈធម៌ផង នៃអនុបាទិនុបាទានិយៈធម៌ផង

ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជាត និងអាហារ ។ បច្ចាជាត គឺ

អនុបាទិនុអនុបាទានិយក្នុងទាំងឡាយក្តី កតទ្បិញ្ញាកហារ ជាអនុបាទិនុ-

បាទានិយៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទិនុបាទានិយៈផង ជាអនុបា-

ទិនុបាទានិយៈផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(ក៨៨) ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ ច អនុបាទ្ទន្តិ-
 កាណិយោ ច ធម្មា ឧបាទ្ទន្តិកាណិយស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ
 វត្ថុន្តិយំ ។ បុរេជាតំ អនុបាទ្ទន្តិកាណិយំ រូបាយតនញ្ច
 ចក្កាយតនញ្ច ចក្កវិញ្ញាណស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ សង្ខតំ ។ អនុបាទ្ទន្តិកាណិយំ ដោដ្ឋញ្ច-
 យតនញ្ច កាយាយតនញ្ច កាយវិញ្ញាណស្ស អត្ថ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុបាទ្ទន្តិកាណិយំ រូបាយ-
 តនញ្ច វត្ថុ ច ឧបាទ្ទន្តិកាណិយានំ ខន្ធានំ ។
 សង្ខតំ ។ អនុបាទ្ទន្តិកាណិយំ ដោដ្ឋញ្ចាយតនញ្ច
 វត្ថុ ច ឧបាទ្ទន្តិកាណិយានំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ ខន្ធា
 ច អនុបាទ្ទន្តិកាណិយោ កតតទ្បីកាវោ អាហារោ
 ច ឧបាទ្ទន្តិកាណិយស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ ច អនុបាទ្ទន្តិកា-
 និយោ ច កតតទ្បីកាវោ អាហារោ ឧបាទ្ទន្តិកា-
 និយស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បច្ឆាជាតា អនុបាទ្ទន្តិកាណិយោ ខន្ធា ច រូបជីវិ-
 ត្ថុន្តិយញ្ច កជត្តារូបានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ

(៣៨៨) ឧបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ អនុបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ
 ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់
 បុរេជាត បច្ចុប្បន្នជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ បុរេជាត គឺរូបា-
 យតនៈក្តី ចក្ខុយតនៈក្តី ជាអនុបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ដោយឥន្ទ្រិយតនៈក្តី
 កាយាយតនៈក្តី ជាអនុបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ
 ដោយអត្ថប្បច្ច័យ រូបាយតនៈក្តី វត្ថុក្តី ជាអនុបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ (ជា
 បច្ច័យ) នៃឧបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ ក្នុងទាំងឡាយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។
 ដោយឥន្ទ្រិយតនៈក្តី វត្ថុក្តី ជាអនុបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបា-
 ទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ ក្នុងទាំងឡាយ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចុប្បន្នជាត គឺ
 ឧបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ ក្នុងទាំងឡាយក្តី កតទិវិញ្ញាណ ជាអនុបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ
 និយៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ
 កតទិវិញ្ញាណ ជាឧបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ ជាអនុបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ
 ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯ
 បច្ចុប្បន្នជាត គឺ អនុបាទិស្ថិតិៈ បញ្ញាវិរៈ ក្នុងទាំងឡាយក្តី រូបជីវិត្រិយក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃពួកកងតារូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៣៨៩) ឧបាទិទ្គហនានិយោ ច អនុបាទិទ្គហនានិយោ ច ធម្មា អនុបាទិទ្គហនានិយស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ។ សហជាតា ឧបាទិទ្គហនានិយា ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច វិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ អនុបាទិទ្គហនានិយំ រូបាយតនក្ខ វត្ថុ ច អនុបាទិទ្គហនានិយានំ ខន្ធានំ ។ សង្ខតំ ។ អនុបាទិទ្គហនានិយំ ដោជ្ឈក្ខាយតនក្ខ វត្ថុ ច អនុបាទិទ្គហនានិយានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា ឧបាទិទ្គហនានិយា ខន្ធា ច អនុបាទិទ្គហនានិយោ កតន្នីកាវេ អាហារវេ ច អនុបាទិទ្គហនានិយស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទិទ្គហនានិយោ ច អនុបាទិទ្គហនានិយោ ច កតន្នីកាវេ អាហារវេ អនុបាទិទ្គហនានិយស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៨៩) ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ក្តី ជា

បច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហ-

ជាត ឬវេជាត បច្ចាជាត និងអាហារ ។ សហជាត គឺ ឧបាទិទ្ធុ-

បាទានិយក្នុងតាំងឡាយក្តី មហាក្ខតតាំងឡាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួក

ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ រូបាយតនៈក្តី

វត្ថុក្តី ជាអនុបាទិទ្ធុបាទានិយៈ (ជាបច្ច័យ) នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយក្នុង

តាំងឡាយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ដោយរូបាយតនៈក្តី វត្ថុក្តី ជា

អនុបាទិទ្ធុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយក្នុងតាំងឡាយ

ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ ឧបាទិទ្ធុបាទានិយក្នុងតាំងឡាយក្តី

កតទ្បិញ្ញាហារ ជាអនុបាទិទ្ធុបាទានិយៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជា

អនុបាទិទ្ធុបាទានិយៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ កតទ្បិញ្ញាហារ ជាឧបាទិទ្ធុ-

បាទានិយៈក្តី ជាអនុបាទិទ្ធុបាទានិយៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាអនុ-

បាទិទ្ធុបាទានិយៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[illegible]

[៣៩០] ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋា-
នានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋាអនុបាទានិយោ ច ធម្មា ឧបា-
ទិដ្ឋានានិយស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ បច្ឆាជាតា អនុបា-
ទិដ្ឋាអនុបាទានិយោ ឧត្តា ច អនុបាទិដ្ឋានានិយោ
កតត្បីកាវោ អាហារោ ច រូបជីវិត្រិយញ្ច កដត្តា-
រូបានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(၈၆၂) ခုတင်္ဂါဒိဋ္ဌိတရားသီလော သမ္ဘာ ဒုတင်္ဂါဒိဋ္ဌိ-
 တရားသီလောယူ သမ္ဘာယူ သန္တပ္ပတ္ထယောဝ ပတ္ထယော . . .
 ဝိနိစ္ဆတ္ထယောဝ ပတ္ထယော . . . အဝိနိစ္ဆတ္ထယောဝ ပတ္ထ-
 ယော ၊ နှစ်နှစ် ၊

ឧបាទិស្សត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៣៩០) ឧបាទិស្សបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិស្សបាទានិយធម៌ក្តី ជា
បច្ច័យ នៃឧបាទិស្សបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិស្សបាទានិយធម៌ផង ដោយ
អត្ថប្បច្ច័យ បានដល់អាហារ គឺ កតទ្យាង្គិកាហារ ជាឧបាទិស្សបាទា-
និយៈក្តី ជាអនុបាទិស្សបាទានិយៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទិស្ស-
បាទានិយៈផង ជាអនុបាទិស្សបាទានិយៈផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៣៩១) ឧបាទិស្សបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិស្សបាទានិយធម៌ក្តី អនុ-
បាទិស្សអនុបាទានិយធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិស្សបាទានិយធម៌ ដោយ
អត្ថប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជ័ត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ បច្ចាជ័ត គឺ
អនុបាទិស្សអនុបាទានិយក្ខន្ធាវ័ន្ទ្រិយក្តី កតទ្យាង្គិកាហារ ជាអនុបា-
ទិស្សបាទានិយៈក្តី រូបជីវិត្រ្យិយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយ
អត្ថប្បច្ច័យ ។

(៣៩២) ឧបាទិស្សបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិស្សបាទា-
និយធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយវិគតប្បច្ច័យ . . .
ជាបច្ច័យ ដោយអវិគតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

[៣៩៣] ហេតុយា សត្វ អារម្មណេ ន អធិ-

បតិយា បញ្ច អនន្តរេ សត្វ សមនន្តរេ សត្វ

សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ ឯកា-

ទស ឧបនិស្សយេ នវ បុរេជាតេ សត្វ បច្ឆាជាតេ

នវ អាស្រវនេ ទ្វេ កម្មេ អដ្ឋ វិចារកេ ន អាហារេ

ទ្វាទស ឥន្ទ្រិយេ សត្វ ឈានេ សត្វ មក្កេ សត្វ

សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ ទស អត្ថិយា តេវីស

នត្ថិយា សត្វ វិគតេ សត្វ អវិគតេ តេវីស ។

[៣៩៤] ហេតុប្បដ្ឋយា អធិបតិយា ចត្តារិ ...

សហជាតេ សត្វ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ សត្វ

វិចារកេ ន ឥន្ទ្រិយេ សត្វ មក្កេ សត្វ សម្បយុត្តេ

តីណិ វិប្បយុត្តេ ចត្តារិ អត្ថិយា សត្វ អវិគតេ សត្វ ។

ករិយប្បដិក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៩៣) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងការមណ្ឌប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ៦ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងអតាមតាប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ១១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងការសវនប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៨ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៦ ក្នុង
 អាហារប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុង
 ឈានប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្ប-
 យុតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១០ ក្នុង
 អត្ថប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២៣ ក្នុងនត្ថប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្ប-
 ដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២៣ ។

(៣៩៤) ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៤ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 . . . ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអតាមតាប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៦
 ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្ប-
 យុតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអត្ថប្ប-
 ដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ។

សង្ខតំ

យថា កុសលត្ថិកស្ស កណ្តាណ សង្ឃា-

យមក្កន កណ្តាតា ឯវំ កណ្តាតញ្ច ។

កុសលត្ថិកស្ស កណ្តាណតា ឧបទ្ទិស្តិកេ កណ្តាណ

កម្ពីរា សុខុមតរា ច ឯវំ កាត្វន អសម្មោហាន្តន

កណ្តាតញ្ច ។

អនុលោមំ ។

[៣៩៥] ឧបទ្ទិស្តិកាទានិយោ ធម្មោ ឧបទ្ទិស្តិ-

កាទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ

... សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ... ឧបនិស្សយប្ប-

ច្ចយេន បច្ចយោ ... បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ...

បន្តាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ... អាហារប្បច្ចយេន

បច្ចយោ . . . ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ្ទនត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

សេចក្តីបំប្រែញ

បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ នូវកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់

ហើយ តាមផ្លូវនៃការស្វាធារ្យយដែរ ។ ការរាប់ ក្នុងឧបាទ្ទនត្តិកៈ

ដ៏ជ្រាលជ្រៅនិងល្អិតល្អន់ជាន់ការរាប់ នូវកុសលត្តិកៈទៅទៀត បណ្ឌិត

កាលមិនវង្វេង គប្បីឆ្លើយនេះ ហើយរាប់ចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៣៩៥] ឧបាទ្ទនបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្ទនបាទានិយ-

ធម៌ ដោយការម្ស្នាលបច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតបច្ច័យ . . .

ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយបច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាត-

បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ច័យជាតបច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ

អាហារបច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយបច្ច័យ ។

[៣៩៦] ឧទាទិទ្គោទានិនិយោ ឆន្ទោ អនុទា-
 ទិទ្គោទានិនិយស្ស ឆន្ទស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បុរេជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . អាហា-
 រាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៩៧] ឧទាទិទ្គោទានិនិយោ ឆន្ទោ អនុទាទិទ្គ-
 អនុទាទានិនិយស្ស ឆន្ទស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៩៨] ឧទាទិទ្គោទានិនិយោ ឆន្ទោ ឧទាទិទ្គ-
 ទាទានិនិយស្ស ច អនុទាទិទ្គោទានិនិយស្ស ច ឆន្ទស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បន្ទាជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . អាហារាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៩៩] អនុទាទិទ្គោទានិនិយោ ឆន្ទោ អនុទាទិទ្គ-
 ទាទានិនិយស្ស ឆន្ទស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . ឧបនិស្សយប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ . . . បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 . . . បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . អាហារាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៣៩៦) ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៣៩៧) ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុអនុបាទានិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(៣៩៨) ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ផង នៃ អនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៣៩៩) អនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្ទន្តិកេ បញ្ញាវិហ

[៤០០] អនុចាទិន្នាណានិយោ ឆម្មោ ឧចា-
ទិន្នាណានិយស្ស ឆម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ . . . ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បុរ-
ដាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បច្ឆាដាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ . . . កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . អាហារប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[៤០១] អនុចាទិន្នាណានិយោ ឆម្មោ អនុចា-
ទិន្នាអនុចាណានិយស្ស ឆម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៤០២] អនុចាទិន្នាណានិយោ ឆម្មោ ឧចាទិន្នា-
ណានិយស្ស ច អនុចាទិន្នាណានិយស្ស ច ឆម្មស្ស
បច្ឆាដាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៤០៣] អនុចាទិន្នាអនុចាណានិយោ ឆម្មោ អនុ-
ចាទិន្នាអនុចាណានិយស្ស ឆម្មស្ស សហដាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ . . . ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤០៤] អនុចាទិន្នាអនុចាណានិយោ ឆម្មោ ឧចា-
ទិន្នាណានិយស្ស ឆម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ . . . បច្ឆាដាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទិស្ឋតិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៤០០] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ចុជ្ជជានប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៤០១] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤០២] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង ដោយបច្ចុជ្ជជានប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៤០៣] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ដោយសហជានប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤០៤] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ចុជ្ជជានប្បច្ច័យ ។

(២០៥) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុចា-
ទិន្នចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(២០៦) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ ឧចា-
ទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ច
ធម្មស្ស សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។

(២០៧) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
ចាទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស
ច ធម្មស្ស សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។

(២០៨) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ ឧចា-
ទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស ច
ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២០៩) អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ ឧចា-
ទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នចាទានិយស្ស ច
អនុចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតំ
បច្ឆាជាតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៤០៥) អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ដោយការមូលាប្បច្ច័យ . . (ជាបច្ច័យ) ដោយសហជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

(៤០៦) អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ផង បានដល់សហជាតនិងបច្ឆាជាត ។

(៤០៧) អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ផង បានដល់សហជាតនិងបច្ឆាជាត ។

(៤០៨) អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

(៤០៩) អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ផង បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។

១៣ ទិន្នតិកេ បញ្ញាវិព

[២០០] ឧត្តាទិន្នតាទានិយោ ច អនុត្តាទិន្នតាទានិយោ ច ធម្មា ឧត្តាទិន្នតាទានិយស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជានំ ឥន្ទ្រិយំ ។

[២០១] ឧត្តាទិន្នតាទានិយោ ច អនុត្តាទិន្នតាទានិយោ ច ធម្មា អនុត្តាទិន្នតាទានិយស្ស ធម្មស្ស សហជានំ បុរេជានំ ។

[២០២] អនុត្តាទិន្នតាទានិយោ ច អនុត្តាទិន្នតាទានិយោ ច ធម្មា ឧត្តាទិន្នតាទានិយស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជានំ អាហារំ ។

[២០៣] អនុត្តាទិន្នតាទានិយោ ច អនុត្តាទិន្នតាទានិយោ ច ធម្មា អនុត្តាទិន្នតាទានិយស្ស ធម្មស្ស សហជានំ បច្ឆាជានំ អាហារំ ។

[២០៤] អនុត្តាទិន្នតាទានិយោ ច អនុត្តាទិន្នតាទានិយោ ច ធម្មា ឧត្តាទិន្នតាទានិយស្ស ច អនុត្តាទិន្នតាទានិយស្ស ច ធម្មស្ស បច្ឆាជានំ អាហារំ ។

[២០៥] ឧត្តាទិន្នតាទានិយោ ច អនុត្តាទិន្នតាទានិយោ ច ធម្មា ឧត្តាទិន្នតាទានិយស្ស ធម្មស្ស បុរេជានំ បច្ឆាជានំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

ឧបាទិស្ថានៈ បញ្ញាវារៈ

(៤១០) ឧបាទិស្ថានៈបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិស្ថានៈអនុបាទានិយធម៌ក្តី
(ជាបច្ច័យ) នៃឧបាទិស្ថានៈបាទានិយធម៌ បានដល់បច្ចាជានត និងឥន្ទ្រិយ ។

(៤១១) ឧបាទិស្ថានៈបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិស្ថានៈអនុបាទានិយធម៌ក្តី
(ជាបច្ច័យ) នៃអនុបាទិស្ថានៈអនុបាទានិយធម៌ បានដល់សហជានត និងបុរេ-
ជានត ។

(៤១២) អនុបាទិស្ថានៈបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិស្ថានៈអនុបាទានិយធម៌
ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃឧបាទិស្ថានៈអនុបាទានិយធម៌ បានដល់បច្ចាជានត និង
អាហារ ។

(៤១៣) អនុបាទិស្ថានៈបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិស្ថានៈអនុបាទានិយធម៌ក្តី
(ជាបច្ច័យ) នៃឧបាទិស្ថានៈបាទានិយធម៌ បានដល់សហជានត បច្ចាជានត
និងអាហារ ។

(៤១៤) អនុបាទិស្ថានៈបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិស្ថានៈអនុបាទានិយធម៌ក្តី
(ជាបច្ច័យ) នៃអនុបាទិស្ថានៈបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិស្ថានៈបាទានិយធម៌ផង
បានដល់បច្ចាជានត និងអាហារ ។

(៤១៥) ឧបាទិស្ថានៈបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិស្ថានៈបាទានិយធម៌ក្តី (ជា
បច្ច័យ) នៃឧបាទិស្ថានៈបាទានិយធម៌ បានដល់បុរេជានត បច្ចាជានត អាហារ
និងឥន្ទ្រិយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(២០៦) ឧបាទិដ្ឋតានានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋតានានិយោ ច ធម្មា អនុបាទិដ្ឋតានានិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ។

(២០៧) ឧបាទិដ្ឋតានានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋតានានិយោ ច ធម្មា ឧបាទិដ្ឋតានានិយស្ស ច អនុបាទិដ្ឋតានានិយស្ស ច ធម្មស្ស អាហារំ ។

(២០៨) ឧបាទិដ្ឋតានានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋតានានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋតានានិយោ ច ធម្មា ឧបាទិដ្ឋតានានិយស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

(២០៩) នហេតុយា ចតុរិសតិ នអារម្មណេ ចតុរិសតិ នអធិបតិយា ចតុរិសតិ នអនន្តរេ ចតុរិសតិ នសមនន្តរេ ចតុរិសតិ នសហជាតេ រិសតិ នអញ្ញាមញ្ញេ រិសតិ ននិស្សយេ រិសតិ នឧបនិស្សយេ តេរិសតិ នបុរេជាតេ តេរិសតិ នបច្ឆាជាតេ សត្តរស នអាសេវនេ ចតុរិសតិ នកក្កម្មេ ចតុរិសតិ នវិចារកេ ចតុរិសតិ នអាហារេ រិសតិ នឥន្ទ្រិយេ ពារិសតិ នឈានេ ចតុរិសតិ នមគ្គេ ចតុរិសតិ

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៤១៦) ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ក្តី (ជា
បច្ច័យ) នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ចា-
ជាត និងអាហារ ។

(៤១៧) ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ក្តី (ជា
បច្ច័យ) នៃឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ផង បាន
ដល់អាហារ ។

(៤១៨) ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ក្តី អនុ-
បាទិទ្ធអនុបាទានិយធម៌ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ បានដល់
បច្ចាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

(៤១៩) ក្នុងនរោត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ក្នុងនការម្សា-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ក្នុង
នអនន្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ក្នុងនសមនន្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២
ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២០ ក្នុងនអត្តាមតាប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២០ ក្នុងននិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២០ ក្នុងនឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៣ ក្នុង
នបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនការសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២
ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២
ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ២០ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២
ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២

ឧបាទ្ទន្តិកេ បញ្ញាវិហារោ

នសម្បយុត្តេ វីសតិ នវិប្បយុត្តេ ចុទ្ធិស លោអត្ថិយា
 នវ លោនត្ថិយា ចតុវីសតិ លោវិគតេ ចតុវីសតិ
 លោអវិគតេ នវ ។

(២២០) នលោតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ ចតុវីស ។
 សង្ខតំ ។ យថា កុសលត្ថិកេ បច្ចនីយកណាជា
 វិត្តាវតា ឯវំ វិត្តាវតកំ ។

បច្ចនីយំ ។

(២២១) លោតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ សត្វ . . .
 នអធិបតិយា សត្វ នអនន្តរេ សត្វ នសមនន្តរេ សត្វ
 នអញ្ញាមញ្ញេ ចត្តាវិ នឧបនិស្សយេ សត្វ នបុរេជាតេ
 សត្វ នបច្ឆាជាតេ សត្វ នអាសេវនេ សត្វ នកម្មេ
 សត្វ នវិហាកេ ចត្តាវិ នអាហារេ សត្វ នស្រ្តីយេ
 សត្វ នឈានេ សត្វ នមគ្គេ សត្វ នសម្បយុត្តេ ចត្តាវិ
 នវិប្បយុត្តេ តីណី លោនត្ថិយា សត្វ លោវិគតេ សត្វ ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២០ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៤
 ក្នុងនោត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនោត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២៤
 ក្នុងនោត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២៤ ក្នុងនោត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៤២០] ក្នុងនកម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២៤ ព្រោះនហេតុប្ប-
 ដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ បណ្ឌិតតប្បឡាត្តិស្តារ ដូចជាការរាប់
 នូវបច្ច័យៈ ក្នុងកុសលត្ថិកៈ ដែលលោកឡាត្តិស្តារហើយដែរ ។

ចប់បច្ច័យៈ ។

[៤២១] ក្នុងនកម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្ប-
 ដ្ឋយ . . . ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងនសមនន្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអតាមតាប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៤ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនកាលេវនប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៤ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនោត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនោត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

ហេតុសហជាតនិស្សយេ អត្ថអវិកតតន្ត្រំ ន អារម្មណេ សត្វ

... ន អធិបតីយា សត្វ ន អនន្តរេ សត្វ ។

សង្ខតំ

យថា កុសលត្ថិតេ អនុលោមបច្ចនីយ-

កណាណា វិកត្តា ឯវំ កណាតត្វា ។

អនុលោមបច្ចនីយំ ។

[២២២] នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ធឯ... អធិ-

បតីយា បញ្ច អនន្តរេ សត្វ សមនន្តរេ សត្វ សហជា-

តេ នវ អញ្ញាមញ្ញា តីណី និស្សយេ ឯកានុស ឧប-

និស្សយេ នវ បុរេជាតេ សត្វ បច្ឆាជាតេ នវ អាសេវនេ

ទ្វេ កម្មេ អដ្ឋ វិចារតេ ធឯ អាហារេ ទ្វាទស ឥន្ទ្រិយេ

សត្វ ឈានេ សត្វ មក្ខេ សត្វ សម្បយុត្តេ តីណី

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ អត្ថិប្បច្ច័យ អវិតតប្ប-
 ច្ច័យ ដូច្នេះ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៧ ។

សេចក្តីបំប្រញ

បណ្ឌិត គប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ នូវអនុលោមបច្ចនីយៈ ក្នុងកុស-
 លត្ថិតៈ ដែលលោកបានចែកហើយដែរ ។

ចប់នុលោមបច្ចនីយ

[២២២] ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងសមន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរាណប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងបច្ចុប្បន្នប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសាសនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
 ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអាហារ-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣

ឧបាទិស្ឋិតិកេ បញ្ញាវិវា

វិប្បយុត្តេ ទស អត្ថិយា តេវីសតិ នត្ថិយា សត្ត
 វិគតេ សត្ត អវិគតេ តេវីសតិ ។

សង្ខតំ

យថា កុសលត្ថិកេ បច្ឆន្ទិយានុលោម-
 គណនា វិភត្តា ឯវំ គណេតញ្ច ។

ឧបាទិស្ឋិតិកំ បតុត្ថំ និដ្ឋិតំ ។

ឧបាទិស្ថិតិកៈ បញ្ញាវារៈ

ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២៣ ក្នុង
នត្ថប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិត្តប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ២៣ ។

សេចក្តីបំប្រែញ

បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ នូវបច្ចនីយានុលោម ក្នុងកុស-
លត្ថិតៈ ដែលលោកបានចែករួចហើយដែរ ។

ចប់ ឧបាទិស្ថិតិកៈ ទី ៤ ។

សង្ខីលីដ្ឋតិកំ

បដិច្ចវិញ

(២២៣) សង្ខីលីដ្ឋសង្ខីលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច
សង្ខីលីដ្ឋសង្ខីលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា សង្ខីលីដ្ឋសង្ខីលេសិកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធន្ថេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។
សង្ខីលីដ្ឋសង្ខីលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច អសង្ខីលីដ្ឋ-
សង្ខីលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
សង្ខីលីដ្ឋសង្ខីលេសិកោ ខន្ធន្ថេ បដិច្ច ចិត្តសមុ-
ដ្ឋានំ រូបំ ។ សង្ខីលីដ្ឋសង្ខីលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច
សង្ខីលីដ្ឋសង្ខីលេសិកោ ច អសង្ខីលីដ្ឋសង្ខីលេសិ-
កោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា សង្ខីលីដ្ឋ-
សង្ខីលេសិកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ
ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធន្ថេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ
ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

សន្តិលីដ្ឋតិកៈ

បដិច្ចវារៈ

(២២៣) សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌ (ធម៌ដែលសៅហ្មងហើយ
ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង) អាស្រ័យសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យសន្តិលីដ្ឋសន្តិ-
លេសិកក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌
(ធម៌ដែលមិនសៅហ្មងហើយ តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង) អាស្រ័យ
សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្ត-
សមដានរូប អាស្រ័យសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកក្ខន្ធទាំងឡាយ ។ សន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អាស្រ័យសន្តិលីដ្ឋ-
សន្តិលេសិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី
ចិត្តសមដានរូបក្តី អាស្រ័យសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្ត-
សមដានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

សន្តិវិជ្ជក្តិក បញ្ញាវិហារ

[២២២] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ទ្វេ
 ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អសន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា កដត្តា
 ច រូបំ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ
 មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

[២២៣] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ អសន្តិ-
 លិង្គអសន្តិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច អសន្តិលិង្គសន្តិលេ-
 សិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អសន្តិលិង្គ-
 អសន្តិលេសិកោ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
 អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច អសន្តិលិង្គស-
 ន្តិលេសិកោ ច អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកោ ច ធម្មា

សន្តិលិង្គត្ថកៈ បដិច្ចវារៈ

(៤២៤) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ អាស្រ័យអសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី
 ចិត្តសមុជានុបក្កី អាស្រ័យអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្ត-
 សមុជានុបក្កី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ
 អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្ខន្ធ ១ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី
 អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធាងឡាយ ខន្ធាងឡាយ អាស្រ័យ
 វត្ថុ មហាកូត ៣ អាស្រ័យមហាកូត ១ ចិត្តសមុជានុប កដត្តារូប និង
 ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាកូត ៣ ខន្ធាងឡាយ ។

(៤២៥) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ (ធម៌ដែលមិនសៅហ្មង
 ហើយ ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង) អាស្រ័យអសន្តិលិង្គអសន្តិលេ-
 សិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
 អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អសន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកធម៌ អាស្រ័យអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ គឺ ចិត្តសមុជានុប អាស្រ័យ អសន្តិ-
 លិង្គអសន្តិលេសិកក្ខន្ធាងឡាយ ។ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ក្តី
 អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អាស្រ័យអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌

ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អសន្តិលំដ្ឋអសន្តិលេសិកំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ
 ទ្វេ ខន្ធទ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ។

(២២៦) អសន្តិលំដ្ឋអសន្តិលេសិកញ អសន្តិលំដ្ឋអ-
 សន្តិលេសិកញ ធម្មំ បដិច្ច អសន្តិលំដ្ឋអសន្តិលេសិកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អសន្តិលំដ្ឋអសន្តិលេ-
 សិកោ ខន្ធទ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២២៧) សន្តិលំដ្ឋអសន្តិលេសិកញ អសន្តិលំដ្ឋ-
 សន្តិលេសិកញ ធម្មំ បដិច្ច អសន្តិលំដ្ឋអសន្តិលេ-
 សិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា សន្តិលំដ្ឋ-
 សន្តិលេសិកោ ខន្ធទ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។ សន្តិភំ ។

(២២៨) ហេតុយា នវ អារម្មណេ ភីណិ ។ សន្តិភំ ។
 វិចារកេ បញ្ច អវិភតេ នវ ។ យថា កុសលភីកេ
 វិភត្តំ ឯវំ វិភតិភព្វំ ។

(២២៩) សន្តិលំដ្ឋអសន្តិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច សន្តិ-
 លំដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា
 វិចិត្តិច្ឆាសហគតេ ឧទ្ធច្ឆសហគតេ ខន្ធទ បដិច្ច
 វិចិត្តិច្ឆាសហគតោ ឧទ្ធច្ឆសហគតោ មោហោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
 អាស្រ័យអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុង ១ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(៤២៦) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ អាស្រ័យអសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកធម៌ផង អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុងទាំង-
 ឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

(៤២៧) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ អាស្រ័យសន្តិលិង្គសន្តិលេ-
 សិកធម៌ផង អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បច្ច័យ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ
 ផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(៤២៨) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥
 ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីចែក ដូចជាបទដែល
 លោកចែកហើយ ក្នុងកុសលត្ថិកៈដែរ ។

(៤២៩) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ អាស្រ័យសន្តិលិង្គសន្តិលេ-
 សិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ ដែលច្រឡំ
 ដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធចៈ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំ
 ដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធចៈ ។

សន្តិលិង្គត្តិកេ បញ្ញាវិពោ

[២៣០] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុ-
 ប្បច្ចយា អហេតុកំ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកំ ឯកំ
 ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ អហេ-
 តុកប្បដិសន្ធិក្កុណោ អសញ្ញាសត្វានំ ឯកំ មហាភូតំ
 . . . ។ សន្តិភំ ។ យថា កុសលត្ថិកេ វិភត្តំ
 ឯវំ វិភជិតំ ។

នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណោ បញ្ច នអធិបតិ-
 យា ធ ។ សន្តិភំ ។ ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ
 បញ្ច ។ សន្តិភំ ។ នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ
 ទ្វេ ។ សន្តិភំ ។ សហជាតវារោបិ បច្ចយនិស្ស-
 យសំសង្គសម្បយុត្តវារោបិ វិត្តារតញោ ។

បញ្ញាវិពោ

[២៣១] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលិង្គត្ថិកៈ បញ្ញាវិវរៈ

(៤៣០) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ អាស្រ័យអសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ព ក្តី ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានបូក អាស្រ័យអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្ខន្ធទ ដែលជាអហេតុកៈ
 មហាក្ខត១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ . . . ។
 សេចក្តីបំប្រញា ។ បណ្ឌិត គប្បីចែក ដូចជាបទដែលលោកចែកហើយ
 ក្នុងកុសលត្ថិកៈដែរ ។ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនការមូណប្ប-
 ដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។
 ក្នុងនការមូណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
 សេចក្តីបំប្រញា ។ ក្នុងនការមូណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២
 ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។ សហជាត-
 វារៈក្តី បច្ច័យវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី សម្ប-
 យុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឱ្យពិស្តារចុះ ។

បញ្ញាវិវរៈ

(៤៣១) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកធម៌ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ពួកហេតុ ជាសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ
 ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធាងឡាយ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

(២៣២) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
 រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៣៣) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកស្ស ច អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិ-
 កស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ សន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៣៤) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ហេតុ សម្បយុត្ត-
 កានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ហេតុប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្ថុលោ អសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា
 ច រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៤៣២) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ជាសន្តិលិង្គសន្តិលេ-
សិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុទានុប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(៤៣៣) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
លេសិកធម៌ផង នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ
ពួកហេតុ ជាសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កនផង
នៃពួកចិត្តសមុទានុបផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(៤៣៤) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ជាអសន្តិលិង្គសន្តិលេ-
សិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កនផង នៃពួកចិត្តសមុទានុបផង
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុជាអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្កនផង នៃពួកកដតារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(២៣៥) អសង្គ្រោះលីដ្ឋអសង្គ្រោះលេសិកា ឆន្ទា
អសង្គ្រោះលីដ្ឋអសង្គ្រោះលេសិកស្ស ឆន្ទស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ អសង្គ្រោះលីដ្ឋអសង្គ្រោះលេសិកា ហេតុ សម្ម-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(២៣៦) អសង្គ្រោះលីដ្ឋអសង្គ្រោះលេសិកា ឆន្ទា
អសង្គ្រោះលីដ្ឋអសង្គ្រោះលេសិកស្ស ឆន្ទស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ អសង្គ្រោះលីដ្ឋអសង្គ្រោះលេសិកា ហេតុ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានំ រូចានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(២៣៧) អសង្គ្រោះលីដ្ឋអសង្គ្រោះលេសិកា ឆន្ទា
អសង្គ្រោះលីដ្ឋអសង្គ្រោះលេសិកស្ស ច អសង្គ្រោះលីដ្ឋអសង្គ្រោះ-
លេសិកស្ស ច ឆន្ទស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
អសង្គ្រោះលីដ្ឋអសង្គ្រោះលេសិកា ហេតុ សម្មយុត្តកានំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ ។

(២៣៨) សង្គ្រោះលីដ្ឋសង្គ្រោះសេសិកា ឆន្ទា សង្គ្រោះ-
លីដ្ឋសង្គ្រោះលេសិកស្ស ឆន្ទស្ស អាម្ពណប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ វកំ អស្សាទេតិ អភិទន្ធិតិ តំ អាត្ត
វកោ ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តា

សន្តិលិង្គតិកៈ បញ្ចក្ខន្ធៈ

[៤៣៥] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
 លិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ជាអសន្តិលិង្គអ-
 សន្តិលេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៣៦] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ជាអសន្តិលិង្គអសន្តិ-
 លេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានុប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៣៧] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកធម៌ផល នៃអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ផល ដោយ
 ហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ជាអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធផល នៃពួកចិត្តសមដានុបផល ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៣៨] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកធម៌ ដោយការមូលប្បច្ច័យ បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ នឹងរាគៈ
 រាគៈ ប្រាសាទរាគៈនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង វិចិត្រិច្ចា

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
 អស្សាទេតិ វិចិត្តិច្ចំ អារត្ត ឧទ្ធច្ចំ អារត្ត នោមនស្សំ
 អារត្ត ។ យថា កុសលត្ថិតោ វិភត្តំ ឯវំ វិភជិតតំ ។

(២៣៧) សង្កិល្លសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិ-
 ល្លសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អរិយា បហំនេ កំលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ
 វិក្ខម្ភិតេ កំលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វេ សមុទាចំលោ
 កំលេសេ ជាទន្តិ សង្កិល្លសង្កិលេសិកោ ខន្ធ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ ចេតោបរិ-
 យញ្ញាលោន សង្កិល្លសង្កិលេសិកចិត្តសមជ្ឈីស្ស
 ចិត្តំ ជាទន្តិ សេក្ខា វា បុច្ឆជ្ជនា វា សង្កិល្ល-
 សង្កិលេសិកោ ខន្ធ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សន្តិ កុសលេ ធិរុទ្ធេ វិចារកោ តទារម្មណតា
 ឧប្បជ្ជតិ សង្កិល្លសង្កិលេសិកោ ខន្ធ អស្សា-
 ទេតិ អភិទន្ធន្តិ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អកុសលេ
 ធិរុទ្ធេ វិចារកោ តទារម្មណតា ឧប្បជ្ជតិ សង្កិ-
 ល្លសង្កិលេសិកោ ខន្ធ ចេតោបរិយញ្ញាលស្ស

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ត្រេកអរ
 នឹងទិដ្ឋិ ប្រាជ្ញនូវវិចិត្រា ប្រាជ្ញនូវឧទ្ធច្ចៈ ប្រាជ្ញនូវទោមនស្ស ។
 បណ្ឌិត គប្បីចែក ដូចជាបទដែលលោក ចែកហើយ ក្នុងកុសលត្ថិកៈ
 ដែរ ។

(៤៣៩) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយការមូលប្បច្ច័យ គឺព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ពិចារ-
 ណា នូវកិលេសទាំងឡាយ ដែលលះបង់ហើយ ពិចារណា នូវកិលេស
 ទាំងឡាយ ដែលសន្តត់សន្តិនហើយ ដឹងច្បាស់ នូវកិលេសទាំងឡាយ
 ដែលសន្សំទុកហើយ ក្នុងកាលមុន ឃើញច្បាស់ នូវសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកក្នុងទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ដឹងច្បាស់
 នូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ ដោយចេ-
 តោបរិយញ្ញាណ ពួកសេក្ខបុគ្គលក្តី ពួកបុគ្គលក្តី ឃើញច្បាស់ នូវសន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន កាល
 បើកុសល រលត់ហើយ វិបាក កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍
 (ពួកសេក្ខបុគ្គលនិងបុគ្គល) ត្រេកអរ រីករាយ នឹងសន្តិលិង្គសន្តិលេសិក-
 ក្នុងទាំងឡាយ ទោមនស្ស ក៏កើតឡើង កាលបើអកុសល រលត់ហើយ
 វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិក-
 ក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ

បុព្វេនិវាសនុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាភក្កបកញ្ញា-
ណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស អារម្មណយ អារម្ម-
ណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២០) អសង្កលំដ្ឋសង្កលេសិកោ ធម្មា អសង្ក-
លំដ្ឋសង្កលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ នាមំ ទិក្ខា សីលំ សមាទយិត្វា ឧបា-
សថកម្មំ កត្វា តំ បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សុចីណានិ
បច្ចវេក្ខតិ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ បច្ចវេក្ខតិ
អរិយា តោត្រកុំ បច្ចវេក្ខន្តិ វេទានំ បច្ចវេក្ខន្តិ
ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ
សោតំ . . . ឈានំ ជ្ជីវំ កាយំ រូបេ សន្តិ កន្ធូ
រសេ ដោដ្ឋព្វេ វត្ថុំ . . . អសង្កលំដ្ឋសង្កលេសិ-
កោ ខន្ធធ្វេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ
ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ បស្សន្តិ ទិព្វាយ សោតតា-
តុយា សទ្ធិំ សុណន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាណេន អសង្ក-
លំដ្ឋសង្កលេសិកចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជាជន្តិ អា-
កាសាទញ្ញាយតនំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស អាកិញ្ញា-
ញ្ញាយតនំ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស អារម្មណ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស

សន្តិលិង្គិកៈ ចញ្ចារៈ

បុព្វេនិវាសនុស្សតិញ្ញាណ យថាភម្មបគញ្ញាណ និវាសនាគតិសញ្ញាណ
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២២០] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គសន្តិ-
លេសិកធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺបុគ្គល ឲ្យទាន សមាទានសីល
ធ្វើឧបោសថកម្ម ពិចារណា នូវកុសលនោះ ពិចារណា នូវកុសលទាំង-
ឡាយ ដែលសន្សំទុកហើយ ក្នុងកាលមុន ចេញចាកឈាន ពិចារណា-
ឈាន ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណាគោត្រកូ ពិចារណាវេទានៈ ឃើញច្បាស់
នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវសោតៈ
... ឈានៈ ដំរី កាយ រូបទាំងឡាយ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ
វត្ថុ... នូវអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ
មិនមែនខ្លួន ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮសំឡេង ដោយទិព្វសោត-
ធាតុ ដឹងច្បាស់ នូវចិត្ត នៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអសន្តិលិង្គសន្តិលេ-
សិកចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសានញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
វិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ អាកិញ្ញញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញា-
យតនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ ដោជ្ជញ្ចាយតំ
 កាយវិញ្ញាណាស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អសង្កលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ខន្ធា ឥន្ទ្រិច្ចញ្ញាណាស្ស
 ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណាស្ស
 យថាកម្មបតញ្ញាណាស្ស អនាគតសញ្ញាណាស្ស អា-
 វជ្ជនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២០) អសង្កលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ
 សង្កលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ នាម នន្ធា សីលំ សមាធយត្វា
 ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ អស្សាទេតិ អភិធម្មតិ តំ
 អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ បុព្វេ សុចិណ្ឌានំ អស្សាទេតិ ឈានា
 វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ អស្សាទេតិ ចក្កំ អស្សាទេតិ...
 ដោជ្ជេ...វត្ថុ... អសង្កលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ខន្ធា
 អស្សាទេតិ អភិធម្មតិ តំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ជតិ
 នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ចេ ។ ដោយដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ-
វិញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អសង្ក្ខិលិដ្ឋសង្ក្ខិលេសិកក្ខន្ធាន្តរាជ្យាយ
ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវឥទ្ធិវិធានាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វ
និវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបគញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ ។

(២៤១) អសង្ក្ខិលិដ្ឋសង្ក្ខិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសង្ក្ខិលិដ្ឋ-
សង្ក្ខិលេសិកធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺបុគ្គល ឲ្យទាន សមាទាន-
សីល ធ្វើឧបោសថកម្ម រមែងត្រេកអរ រីករាយ នឹងកុសលកម្មនោះ
រាគៈ ប្រារព្ធនូវកុសលនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ទោ-
មនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ត្រេកអរ នឹងកុសលទាំងឡាយ ដែល
សន្សំទុកហើយ ក្នុងកាលមុន ចេញចាកឈាន ត្រេកអរនឹងឈាន
ត្រេកអរនឹងចក្ខុ . . . ដោយដ្ឋព្វៈ . . . នូវវត្ថុ . . . ត្រេកអរ រីករាយ នឹង
អសង្ក្ខិលិដ្ឋសង្ក្ខិលេសិកក្ខន្ធាន្តរាជ្យាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវខន្ធទាំងនោះ
ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង ។

សន្តិលីដ្ឋតិកេ បញ្ញាវិពោ

(២២២) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ធិញ្ចំ មត្តស្ស ផលស្ស អារម្ម-
 ណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២៣) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ
 បច្ចវេក្ខន្តិ ផលំ បច្ចវេក្ខន្តិ ធិញ្ចំ បច្ចវេក្ខន្តិ
 ធិញ្ចំ កោត្រកុស្ស វោធានស្ស អារម្មណយ អារម្មណ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា ចេតោបរិយញ្ញាណេន
 អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកចិត្តមន្តិស្ស ចិត្តំ ផានន្តិ
 អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ឧត្តា ចេតោបរិយញ្ញា-
 ណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញា-
 ណស្ស អារម្មណយ អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលិង្គត្ថិកៈ បញ្ចាវរៈ

(២២២) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-

អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយការមូណប្បច្ច័យ គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ

នៃមគ្គ និងផល ដោយការមូណប្បច្ច័យ ។

(២២៣) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-

សន្តិលេសិកធម៌ ដោយការមូណប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញ

ចាកមគ្គ តិចារណាមគ្គ តិចារណាផល តិចារណាព្រះនិព្វាន ព្រះ

និព្វានជាបច្ច័យ នៃការតិចារណា នូវគោត្រភូ និងវេទានៈ ដោយ

ការមូណប្បច្ច័យ ពួកព្រះអរិយៈ ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គលដែលប្រកបដោយ

អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកចិត្ត ដោយចេតាបរិយញ្ញាណ អសន្តិលិង្គ-

អសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃការតិចារណា នូវចេតាបរិ-

យញ្ញាណ បុព្វេន័វសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយ

ការមូណប្បច្ច័យ ។

(២២៤) សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិលីដ្ឋ-
 សន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
 រាគំ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធនំ តំ កុំ កត្វា
 រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ កុំ កត្វា អស្សា-
 ទេតិ អភិទន្ធនំ តំ កុំ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ សន្តិលីដ្ឋសន្តិ-
 លេសិកាធិបតិ សម្បយុត្តកាធំ ខន្ធាធំ អធិប-
 តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២៥) សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សហជាតាធិបតិ សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកាធិបតិ
 ចិត្តសមុដ្ឋាធាធំ រូចាធំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២៦) សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ច អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស
 ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជា-
 តាធិបតិ សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកាធិបតិ សម្បយុត្ត-
 កាធំ ខន្ធាធំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានក្ស រូចាធំ អធិបតិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបដិក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(២២៤) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សាធិបតិ នឹងសហ-
 ជាតាធិបតិ ។ ការម្សាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើរាគៈឲ្យជាទីគោរព
 ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើរាគៈនោះឲ្យជាទីគោរព ទើបកើត
 ឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង បុគ្គល ធ្វើទិដ្ឋិឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ
 រីករាយ រាគៈ ធ្វើទិដ្ឋិនោះឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើត
 ឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ជាអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ
 ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្កនទាំងឡាយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២២៥) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ
 អធិបតិ ជាសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានរូប
 ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២២៦) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ផង នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ផង ដោយអធិបតិ-
 ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ជាសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កនផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ ។

សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ

[២២៧] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។
 អារម្មណាធិបតិ ទានំ ទត្វា សីលំ សមាធយិត្វា
 ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
 បុព្វេ សុចិណ្ណានិ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ឈានា
 វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ សេត្វា
 តោត្រកុំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ វេទានំ កុំ កត្វា
 បច្ចវេក្ខតិ ។ សហជាតាធិបតិ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេ-
 សិកាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានា-
 នញ្ច រូបានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៨] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ទានំ ទត្វា សីលំ សមា-
 ធយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ កុំ កត្វា អស្សា-
 ទេតិ អភិទន្ធតិ តំ កុំ កត្វា រកោ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ កុំ កត្វា អស្សា-
 ទេតិ អភិទន្ធតិ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ កុំ កត្វា

សន្តិសិទ្ធិត្ថិកៈ បញ្ញាវិវាទៈ

(២២៧) អសន្តិសិទ្ធិសន្តិសិទ្ធិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិសិទ្ធិ-
សន្តិសិទ្ធិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការមូលាធិបតិ និង
សហជាតាធិបតិ ។ ការមូលាធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន សមា-
ទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើកុសលនោះឲ្យជាទីគោរព ហើយពិ-
ចារណា ធ្វើនូវកុសលទាំងឡាយ ដែលសន្សំទុកហើយ ក្នុងកាលមុន
ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ចេញចាកឈាន ធ្វើឈានឲ្យជាទីគោរព
ហើយពិចារណា ពួកសេក្ខបុគ្គល ធ្វើនូវគោត្រកុឲ្យជាទីគោរព ហើយ
ពិចារណា ធ្វើនូវវេទនាឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។ ឯសហ-
ជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ជាអសន្តិសិទ្ធិសន្តិសិទ្ធិលេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួក
សម្បយុត្តកក្នុងផង នៃពួកចិត្តសមុប្បាទរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២២៨) អសន្តិសិទ្ធិសន្តិសិទ្ធិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិសិទ្ធិ-
សន្តិសិទ្ធិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការមូលាធិបតិ គឺ
បុគ្គល ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើកុសលនោះ
ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើនូវកុសលនោះឲ្យ
ជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង បុគ្គល ធ្វើនូវកុសល
ទាំងឡាយ ដែលសន្សំទុកហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាទីគោរព
ហើយត្រេកអរ រីករាយ ចេញចាកឈាន ធ្វើឈានឲ្យជាទីគោរព

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ ចក្កំ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ
 អភិនន្តតិ ជាដង្វេ . . . វត្ថុ . . . អសន្តិលិដ្ឋសន្តិលេ-
 សិកោ ខន្ធ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ តំ
 កុំ កត្វា រកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[២២៩] អសន្តិលិដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលិដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។
 អារម្មណាធិបតិ ទិព្វានំ មគ្គស្ស ផលស្ស អធិបតិ
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សហជាតាធិបតិ អសន្តិ-
 លិដ្ឋអសន្តិលេសិកាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៣០] អសន្តិលិដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលិដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិ-
 បតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អរិយា មគ្គា វដ្ឋហិត្វា មគ្គំ
 កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ផលំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ
 ទិព្វានំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ទិព្វានំ តោត្រ-
 កុស្ស រោទានស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ហើយត្រេកអរ រីករាយ ធ្វើចក្ខុឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ
នូវដោងព្វៈទាំងឡាយ . . . វត្ថុ . . . ធ្វើនូវអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុង
ទាំងឡាយឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើនូវខន្ធ
ទាំងនោះឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង ។

[២៤៩] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
លិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ
និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃ
មគ្គនិងផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺអធិបតិ
ជាអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុង ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៥០] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និង
សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញចាកមគ្គ
ធ្វើមគ្គឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើផលឲ្យជាទីគោរព ហើយ
ពិចារណា ធ្វើព្រះនិព្វានឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ព្រះនិព្វាន
ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ និងរោទានៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

សន្តិលីដ្ឋត្ថិកេ បញ្ញាវិហារ

សហជាតាធិបតី អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកាធិបតី
ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥០) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកា ធម្មោ
អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ច អសន្តិលីដ្ឋសន្តិ-
លេសិកស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតាធិបតី អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកាធិបតី
សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានត្ថា រូបានំ
អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥២) សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកា ធម្មោ សន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកា
ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកានំ
ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥៣) សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកា ធម្មោ អសន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកា ខន្ធា វុដ្ឋានស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលិង្គត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ឯសហជាតាធិបតី គឺ អធិបតី ជាអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកៈ ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានុប ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

(៤៥១) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធមិ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
អសន្តិលេសិកធមិផង នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធមិផង ដោយអធិប-
តីប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតី គឺ អធិបតី ជាអសន្តិលិង្គអសន្តិ-
លេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានុប
ផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

(៤៥២) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធមិ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
លេសិកធមិ ដោយអនន្តប្បច្ច័យ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្ខន្ធាង្គឡាយ
មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្ខន្ធាង្គឡាយ ក្រោយ ។
ដោយអនន្តប្បច្ច័យ ។

(៤៥៣) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធមិ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គស-
ន្តិលេសិកធមិ ដោយអនន្តប្បច្ច័យ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្ខន្ធាង្គឡាយ
ជាបច្ច័យ នៃវេជ្ជានុប្បច្ច័យ ដោយអនន្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៥៤] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ បុរិមា បុរិមា អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ខន្ធា
 បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកាទំ ខន្ធាទំ
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស
 អនុលោមំ វេទានស្ស អាវជ្ជោ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេ-
 សិកាទំ ខន្ធាទំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥៥] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អាវជ្ជោ សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកាទំ ខន្ធាទំ
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥៦] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តោត្រកុ មគ្គស្ស វេទានំ មគ្គស្ស អនុ-
 លោមំ ផលសមាបត្តិយា និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវ
 សញ្ញាណសញ្ញាយតំ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៤៥៤] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំង-
ឡាយ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ
ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកូ
អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ អាវជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
លិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៤៥៥] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អាវជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិ-
លិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៤៥៦] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គោត្រកូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ
វេទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ
នេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គលកាលចេញចាកនិរោធ ជាបច្ច័យ
នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

សន្តិលីដ្ឋតិកេ បញ្ញាវិហារ

[៤៥៧] អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យា-
 ច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិ-
 លេសិកា ខន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ អសន្តិលីដ្ឋ-
 អសន្តិលេសិកាធំ ខន្ធាធំ អនន្តរវ្យាច្ចយេន បច្ចយោ
 មាត្រា ផលស្ស ផលំ ផលស្ស អនន្តរវ្យាច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៤៥៨] អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យាច្ច-
 យេន បច្ចយោ ផលំ វុដ្ឋានស្ស អនន្តរវ្យាច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៤៥៩] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិលីដ្ឋ-
 សន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស សមនន្តរវ្យាច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ បេ ។ . . . សហជាតវ្យាច្ចយេន បច្ចយោ . . .
 អញ្ញាមញ្ញវ្យាច្ចយេន បច្ចយោ . . . ទិស្សយវ្យាច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . ឧបទិស្សយវ្យាច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌ-
 បទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកត្ថបទិស្សយោ ។

សន្តិលិង្គត្តិកៈ បញ្ចក្ការៈ

(២៤៧) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
 លិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិ-
 កក្កន្ធាំឡាយ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្កន្ធ
 តាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ មគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃផល
 ផល ជាបច្ច័យ នៃផល ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

(២៤៨) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
 លិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ផល ជាបច្ច័យ នៃវុជ្ជានៈ
 ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

(២៤៩) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកធម៌ ដោយសមនន្តរាប្បច្ច័យ ។ បេ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអត្តាប្បច្ច័យ . . . ជា
 បច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 បានដល់ការម្ស្បបនិស្ស័យ អនន្តប្បនិស្ស័យ នឹងបកត្ថបនិស្ស័យ ។

អភិធម្មបដិកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

បកត្ថបដិស្សយោ ភកំ ឧបដិស្សយ ចាណំ ហនតិ
 សង្ឃំ ភិក្ខុតិ ទោសំ ឧបដិស្សយ ចាណំ ហនតិ
 សង្ឃំ ភិក្ខុតិ វាគោ . . . បត្តនា ភកស្ស បត្តនាយ
 ឧបដិស្សយ ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចាណាតិចាតោ
 ចាណាតិចាតស្ស ឧបដិស្សយ ប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 និយតមិច្ឆាធិដ្ឋំ និយតមិច្ឆាធិដ្ឋិយា ឧបដិស្សយ ប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២០) សង្កិលេដ្ឋសង្កិលេសីកោ ធម្មោ អសង្កិ-
 លេដ្ឋសង្កិលេសីកស្ស ធម្មស្ស ឧបដិស្សយ ប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនន្តរ្ធបដិស្សយោ បកត្ថបដិស្សយោ ។
 បកត្ថបដិស្សយោ ភកំ ឧបដិស្សយ ទានំ ទេតិ
 សីលំ សមាទិយតិ ឧទោសថកម្មំ កកេតិ ឈានំ
 . . . វិបស្សនំ . . . អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ
 ឧប្បាទេតិ បត្តនំ ឧបដិស្សយ ទានំ ទេតិ សមា-
 បត្តិ ឧប្បាទេតិ វាគោ . . . បត្តនា សទ្ធាយ កា-
 យិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ឧប-
 ដិស្សយ ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចាណំ ហន្តា តស្ស
 បដិយាតត្ថាយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

បកត្ថបទនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យរាគៈ ហើយសម្លាប់សត្វ បំបែក
សង្ឃ អាស្រ័យទោសៈ ហើយសម្លាប់សត្វ បំបែកសង្ឃ រាគៈ . . .
សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃរាគៈ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្ស័-
យប្បច្ច័យ បាណាតិបាត ជាបច្ច័យ នៃបាណាតិបាត ដោយឧបនិស្ស័-
យប្បច្ច័យ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យ នៃនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយ
ឧបនិស្ស័យប្បច្ច័យ ។

[២២០] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយឧបនិស្ស័យប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តប្បនិស្ស័យ
និងបកត្ថបទនិស្ស័យ ។ បកត្ថបទនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យរាគៈ
ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើឈាន . . .
វិបស្សនា . . . ធ្វើអភិញ្ញាឲ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិឲ្យកើតឡើង
អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យទាន ធ្វើសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង
រាគៈ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសត្វ សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្ត
ទៅក្នុងកាយ និងសេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ដោយឧបនិស្ស័យ-
ប្បច្ច័យ បុគ្គល សម្លាប់សត្វ ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល

សង្ក័ល្លិដ្ឋតិកេ បញ្ញាវាហ

ឧបោសថកម្មំ ករោតិ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ
 ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ
 សង្ខំ ភិទ្ធិត្វា តស្ស បដិយាតត្វាយ ទានំ ទេតិ
 សីលំ សមាទិយតិ ឧបោសថកម្មំ ករោតិ អកុ-
 សលំ កម្មំ វិចាកកស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។

[២២១] សង្ក័ល្លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ អសង្ក័-
 ល្លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បកត្វបទិស្សយោ រាគំ ឧបទិស្សយ
 មត្តំ ឧប្បាទេតិ ដលសមាបត្តិំ សមាបជ្ជតិ ទោសំ ...
 បត្តនំ ឧបទិស្សយ មត្តំ ឧប្បាទេតិ ដលសមា-
 បត្តិំ សមាបជ្ជតិ រកោ ... បត្តនា មត្តស្ស ដល-
 សមាបត្តិយា ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២២] អសង្ក័ល្លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ អសង្ក័-
 ល្លិដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តរ្វបទិស្សយោ
 បកត្វបទិស្សយោ ។ បកត្វបទិស្សយោ សទ្ធិ
 ឧបទិស្សយ ទានំ ទេតិ សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ

សន្តិលិង្គត្តិកៈ ចញ្ញាវារៈ

ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើឈានឲ្យកើតឡើង ធ្វើវិបស្សនាឲ្យកើតឡើង ធ្វើ
អភិញ្ញាឲ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិឲ្យកើតឡើង ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការ
យាត់ នូវផល នៃកម្មនោះ បំបែកសង្ឃ ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល
ធ្វើឧបោសថកម្ម ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការយាត់ នូវផល នៃកម្មនោះ
អកុសលកម្ម ជាបច្ច័យ នៃវិបាក ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២២១) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គអសន្តិ-
លេសិកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកត្យូបនិស្ស័យ គឺ
បុគ្គល អាស្រ័យរាគៈ ហើយធ្វើមគ្គឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់ផលសមាបត្តិ
អាស្រ័យទោសៈ... អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយធ្វើមគ្គឲ្យកើតឡើង
ចូលកាន់ផលសមាបត្តិ រាគៈ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ
និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២២២) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
លិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សោយ-
និស្ស័យ អនន្តប្រនិស្ស័យ និងបកត្យូបនិស្ស័យ ។ បកត្យូបនិស្ស័យ គឺ
បុគ្គល អាស្រ័យសទ្ធា ហើយឲ្យទាន ធ្វើសមាបត្តិឲ្យកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អន្ធូលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

សីលំ . . . សុតំ ទាក់ បញ្ញំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ
 ទុក្ខំ ទុក្ខំ កោដនំ . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ
 ទានំ ទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បទេតិ សទ្ធា . . .
 សេនាសនំ សទ្ធាយ កាយិកស្ស សុខស្ស ឧប-
 និស្សាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលំ កក្កំ វិចា-
 កស្ស ឧបនិស្សាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បឋមស្ស
 ឈានស្ស បរិកក្កំ បឋមំ បឋមស្ស ឈានស្ស
 អាភិញ្ញាណយតនំ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស ។

[២២៣] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សាយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
 បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ សន្តិ ឧប-
 និស្សាយ ទានំ ជល្បតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ សីលំ . . .
 សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ ចាលាំ ហានតិ សង្ឃំ កិច្ចតិ
 សទ្ធា . . . សេនាសនំ រាគស្ស បត្តនាយ ឧប-
 និស្សាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អាស្រ័យសីល...សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ
 សេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ រដូវ ភោជន... អាស្រ័យសេនាសនៈ
 ហើយឲ្យទាន ធ្វើសមាបត្តិឲ្យកើតឡើង សុទ្ធ... សេនាសនៈ ជា
 បច្ច័យ នៃសុទ្ធ និងសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ កុសលកម្ម ជាបច្ច័យ នៃវិបាក ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 បរិកម្ម នៃឈានទី ១ ឈានទី ១ (ជាបច្ច័យ) នៃឈានទី ១ អាកិញ្ច-
 ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ។

(២៦៣) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សាន្តបនិស្ស័យ
 អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្យបនិស្ស័យ ។ បកត្យបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល
 អាស្រ័យសុទ្ធ ហើយដង្ហើមមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ (អាស្រ័យ) សីល...
 អាស្រ័យសេនាសនៈ ហើយសម្លាប់សត្វ បំបែកសង្ឃ សុទ្ធ...
 សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃពតៈ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ ។

[២២២] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា
 អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វប-
 និស្សយោ ។ បកត្វបនិស្សយោ បឋមស្ស មគ្គស្ស
 បរិកម្មំ បឋមស្ស មគ្គស្ស . . . ទុតិយស្ស តតិ-
 យស្ស ចតុត្ថស្ស មគ្គស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២២៣] អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មា
 អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរ-
 ូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។ បកត្វបនិស្ស-
 យោ បឋមោ មគ្គោ ទុតិយស្ស មគ្គស្ស ទុតិយោ
 មគ្គោ តតិយស្ស មគ្គស្ស តតិយោ មគ្គោ ចតុត្ថស្ស
 មគ្គស្ស ចតុត្ថោ មគ្គោ វេលសមាបត្តិយា ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិវិជ្ជាភិក្ខុៈ បញ្ញាវារៈ

[៤៦៤] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-

អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ

និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បរិកម្ម នៃមគ្គទី ១ (ជា

បច្ច័យ) នៃមគ្គទី ១ . . . នៃមគ្គទី ២ នៃមគ្គទី ៣ នៃមគ្គទី ៤ ដោយ

ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៦៥] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-

អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌប-

និស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ

មគ្គទី ១ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ២ មគ្គទី ២ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ៣

មគ្គទី ៣ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ៤ មគ្គទី ៤ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ

ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមភិក្ខុប្បញ្ញាណំ

[២២២] អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្ពណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរ-
 បនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្ស-
 យោ អរិយា មគ្គំ ឧបនិស្សយ អនុប្បន្នំ សមាបត្តិ
 ឧប្បាទេន្តំ ឧប្បន្នំ សមាបត្តិ សមាបជ្ជន្តំ សង្ខារ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តំ មត្តោ អរិ-
 យានំ អត្ថប្បនិសម្ពិទាយ ធម្ម . . . ជីវតិ . . . បដិ-
 កាលា . . . ហំជាហំនកោសល្យស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ដលសមាបត្តិ កាយិកស្ស សុខស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៣] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស បុរេជានប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អាម្ពណ្ឌបុរេជានំ វត្ថុបុរេជានំ ។ អាម្ពណ្ឌ-
 បុរេជានំ មគ្គំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តំ
 សោតំ . . . យានំ ជីវី កាយំ រូបេ សន្តេ កន្តេ រសេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

(៤៦៦) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ៍បនិស្ស័យ
 អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ ពួកព្រះ
 អរិយៈ អាស្រ័យនូវមគ្គ ហើយធ្វើសមាបត្តិ ដែលមិនទាន់កើតឲ្យកើត
 ឡើង ចូលកាន់សមាបត្តិ ដែលកើតឡើងហើយ ពិចារណាឃើញច្បាស់
 នូវសង្ខារទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន មគ្គ (ជា
 បច្ច័យ) នៃអត្តប្បដិសម្ភិទា របស់ពួកព្រះអរិយៈ ធម្ម . . . និរត្តិ . . .
 បដិគាណ . . . និងឋានាឋានកោសល្យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 ផលសមាបត្តិ ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៤៦៧) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ៍បុរេជាត
 និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណ៍បុរេជាត គឺ បុគ្គល ពិចារណាឃើញ
 ច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ពិចារណាឃើញ
 ច្បាស់ នូវសោតៈ . . . យានៈ ដំរី កាយ រូប សំឡេង ក្លិន រស

សង្ក្ខីលីដ្ឋតិក បញ្ញាវិញ្ញា

ដោយដូច្នេះ... វត្ថុ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ
 និព្វាន ចក្កាប្បាយ រូបំ បស្សនិ និព្វាយ សោតជាតុយា
 សង្ខំ សុណាតិ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោយព្រា-
 យតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជានំ ។ វត្ថុបុរេជានំ
 ចក្កាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ កាយ-
 វិញ្ញាណស្ស បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ អសង្ក្ខលីដ្ឋ-
 សង្ក្ខលេសិកានំ ខន្ធានំ បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២៨) អសង្ក្ខលីដ្ឋសង្ក្ខលេសិកោ ធម្មោ

សង្ក្ខលីដ្ឋសង្ក្ខលេសិកស្ស ធម្មស្ស បុរេជានប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជានំ វត្ថុបុរេជានំ ។
 អារម្មណបុរេជានំ ចក្កំ អស្សាទេតិ អភិទន្ធនំ តំ
 អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ សោតំ...
 ។ បេ ។ ដោយដូច្នេះ... វត្ថុ អស្សាទេតិ អភិទន្ធនំ តំ
 អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។
 វត្ថុបុរេជានំ វត្ថុ សង្ក្ខលីដ្ឋសង្ក្ខលេសិកានំ ខន្ធានំ
 បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលិង្គត្ថិកៈ បញ្ចករៈ

ដោយដូច្នេះ . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញរូប
 ដោយទិព្វចក្ខុ ឮសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ រូបាយតនៈ (ជាបុ-
 រេជ្ជាត) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយរូបាយតនៈ ជាបុរេជ្ជាត នៃកាយ-
 វិញ្ញាណ ។ ឯវត្ថុបុរេជ្ជាត គឺ ចក្ខុរូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
 កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជ្ជាតប្បច្ច័យ
 វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ដោយបុរេ-
 ជ្ជាតប្បច្ច័យ ។

(៤៦៨) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ
 លេសិកធម៌ ដោយបុរេជ្ជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជ្ជាត និងវត្ថុ-
 បុរេជ្ជាត ។ អារម្មណបុរេជ្ជាត គឺ បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ និងចក្ខុ
 រាគៈ ប្រារព្ធនូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង សោតៈ
 . . . ។ បេ ។ ដោយដូច្នេះ . . . បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ និងវត្ថុ រាគៈ
 ប្រារព្ធនូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង ។ ឯវត្ថុ-
 បុរេជ្ជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ
 ដោយបុរេជ្ជាតប្បច្ច័យ ។

(២២៧) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស បុរេជានប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកានំ
ខន្ធានំ បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២៨) សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស បុរេជានប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរេជានា សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ខន្ធា
បុរេជានស្ស វេទស្ស កាយស្ស បុរេជានប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(២២៩) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស បុរេជានប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បុរេជានា អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ
ខន្ធា បុរេជានស្ស វេទស្ស កាយស្ស បុរេជានប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៣០) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស បុរេជានប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជានា អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិ-
កោ ខន្ធា បុរេជានស្ស វេទស្ស កាយស្ស បុរេ-
ជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៦៩) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
 លិង្គអសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(២៧០) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ច័យជាត គឺ សន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
 ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ ។

(២៧១) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ច័យជាត គឺ អសន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
 ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ ។

(២៧២) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ច័យជាត គឺ
 អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែល
 កើតមុន ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ ។

សន្តិលីដ្ឋតិកេ បញ្ញាវិរោ

[២៧៣] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកា
 ខន្ធោ បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកាទំ
 ខន្ធោទំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៤] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា ។ បេ ។ អនុលោមំ
 កោត្រកុស្ស អនុលោមំ វេទានស្ស អាសេវនប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៥] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កោត្រកុ មក្កស្ស វេទានំ មក្កស្ស អា-
 សេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៦] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកា ចេតនា សម្មយុត្ត-
 កានំ ខន្ធោទំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលិង្គិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៤៧៣] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកធម៌ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្ខន្ធាង្គ-
 ឡាយ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្ខន្ធាង្គឡាយក្រោយៗ
 ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

[៤៧៤] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធមុនៗ ។ បេ ។
 អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកូ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃវេទានៈ
 ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

[៤៧៥] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ គោត្រកូ (ជាបច្ច័យ)
 នៃមគ្គ វេទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

[៤៧៦] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកចេតនា ជា
 បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២៧៧] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សហជាតា នាណខណ៌កា ។ សហជាតា
 សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកា ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នាណខណ៌កា
 សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកា ចេតនា វិចារកា ខន្ធានំ
 កដត្តា ច រូបំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៨] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកស្ស ច អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកស្ស
 ច ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ សន្តិលិង្គសន្តិលេ-
 សិកា ចេតនា សម្បយុត្តកា ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នានញ្ច រូបំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៩] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សហជាតា នាណខណ៌កា ។ សហជាតា អសន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកា ចេតនា សម្បយុត្តកា ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៤៧៧) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងនានា-
ខណិកៈ ។ សហជាត គឺ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកចេតនា ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមុជានុរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ សន្តិ-
លិង្គសន្តិលេសិកចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកកងតារូប
ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៤៧៨) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
លេសិកធម៌ផង នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ
សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃ
ពួកចិត្តសមុជានុរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៤៧៩) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងនានា-
ខណិកៈ ។ សហជាត គឺ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកចេតនា ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុជានុរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

សន្តិលីដ្ឋន្តិកេ បញ្ញាវិហារ

នាពាខណ៌កា អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកា ចេតនា
វិចារកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២៨០] អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកា ធម្មោ
អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សហជាតា នាពាខណ៌កា ។ សហ-
ជាតា អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកា ចេតនា សម្ម-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នាពា-
ខណ៌កា អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកា ចេតនា វិចា-
កានំ អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកានំ ខន្ធានំ កម្ម-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨១] អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកា ធម្មោ អ-
សន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតា អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកា ចេ-
តនា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨២] អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកា ធម្មោ
អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ច អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិ-
លេសិកស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតា អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកា ចេតនា

សន្តិសិទ្ធិត្ថិកៈ បញ្ចករៈ

ឯនានាខណិកៈ គឺ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួក
វិបាកក្នុងផង នៃពួកកងតារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៤៨០) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងនានា-
ខណិកៈ ។ សហជាត គឺ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកចេតនា ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ អសន្តិ-
លិង្គអសន្តិលេសិកចេតនា ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុង
ទាំងឡាយ ដែលជាវិបាក ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៤៨១) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត គឺ អសន្តិ-
លិង្គអសន្តិលេសិកចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជានុរូប ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។

(៤៨២) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
លិង្គសន្តិលេសិកធម៌ផង នៃអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ផង ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត គឺ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកចេតនា

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ
កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨៣) អសង្កលំដ្ឋសង្កលេសិកោ ធម្មោ
អសង្កលំដ្ឋសង្កលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិចាកប្បច្ចយេន
បច្ចយោ វិចាកោ អសង្កលំដ្ឋសង្កលេសិកោ ឯកោ
ខន្ធា តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ
វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិន្នំ ខន្ធានំ
បដិសន្ធិត្ថុលោ អសង្កលំដ្ឋសង្កលេសិកោ ឯកោ
ខន្ធា តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូបានំ វិចា-
កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិន្នំ ខន្ធានំ
ខន្ធា វត្ថុស្ស វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨៤) អសង្កលំដ្ឋអសង្កលេសិកោ ធម្មោ
អសង្កលំដ្ឋអសង្កលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិចាកប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ វិចាកោ អសង្កលំដ្ឋអសង្កលេសិកោ
ឯកោ ខន្ធា តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ វិចាកប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិន្នំ ខន្ធានំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កដង នៃពួកចិត្តសមុប្បាទរូបផង ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។

[៤៨៣] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្ខន្ធ ១
ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុប្បាទរូបផង ដោយ
វិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្ខន្ធ ១
បច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកកដតារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ខន្ធចាំងឡាយ ជា
ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៤៨៤] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្ខន្ធ ១
ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជា
បច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ។

(២៨៥) អសន្តិលំដួសន្តិលេសិកា ធម្មា
 អសន្តិលំដួសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វិចារកា អសន្តិលំដួសន្តិលេសិកា ខន្ធ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨៦) អសន្តិលំដួសន្តិលេសិកា ធម្មា
 អសន្តិលំដួសន្តិលេសិកស្ស ច អសន្តិលំដួសន្តិ-
 លេសិកស្ស ច ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អសន្តិលំដួសន្តិលេសិកា ឯកា ខន្ធ តិណ្ឌន្ធ
 ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានានកា រូចានំ វិចារកប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទេ ខន្ធ ។ បេ ។

(២៨៧) សន្តិលំដួសន្តិលេសិកា ធម្មា សន្តិ-
 លំដួសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តិណ្ឌ ។

(២៨៨) អសន្តិលំដួសន្តិលេសិកា ធម្មា
 អសន្តិលំដួសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អសន្តិលំដួសន្តិលេសិកា អាហារ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានានកា រូចានំ

សន្តិលីដ្ឋតិកៈ ចញ្ញាវារៈ

(៤៨៥) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលីដ្ឋ-

សន្តិលេសិកធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកធម៌

ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

(៤៨៦) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលីដ្ឋ-

សន្តិលេសិកធម៌ផង នៃអសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកធម៌ផង ដោយវិបាក-

ប្បច្ច័យ គឺ អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង

នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធចាំង ២ ។ បេ ។

(៤៨៧) សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលីដ្ឋសន្តិ-

លេសិកធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ។

(៤៨៨) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលីដ្ឋសន្តិ-

លេសិកធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ជាអសន្តិលីដ្ឋសន្តិ-

លេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ កតតទ្បិ-
កាវោ អាហារោ ឥមស្ស កាយស្ស អាហារប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។

(២៨៩) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ តីណិ ។

(២៩០) សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិលីដ្ឋ-
អសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ តីណិ ។ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ឥន្ទ្រិយា
សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ
ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ ចក្កុ-
ទ្រិយំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស កាយិន្ទ្រិយំ កាយវិញ្ញា-
ណស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបដីវិត្តិយំ
កដត្តារូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អសន្តិ-
លីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ដោយអាហារប្បច្ច័យ កតត្បិកាហារ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ កង

ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។ បេ ។

(២៨៩) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-

អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព ។

(២៩០) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គអសន្តិ-

លេសិកធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព ។ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិ-

កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ

គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ជាអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្ត-

កក្កន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ចក្ខុន្ទ្រិយ (ជា

បច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ កាយន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ-

នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ រូបជីវិតន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃ

ពួកកងត្ថារូប ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌

គឺ ខន្ធ ព ។

[២៧០] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា សន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ . . . មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . សម្បយុត្តប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧២] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា អសន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា សន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាណំ
វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា សន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កា-
យស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៣] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា
អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។
សហជាតា អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ខន្ធា ចិត្ត-
សមុដ្ឋានំ រូបាណំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្ខណោ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ខន្ធា កា-
យតោ ច រូបាណំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ខន្ធា
វត្ថុស្ស វត្ថុ ខន្ធា វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលិង្គត្តិកៈ បញ្ញាវិវាទៈ

[៤៩១] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកធម៌ ដោយឈានប្បច្ច័យ ... ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ...
 ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៤៩២] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និវេចន្ត្រា-
 ជាត ។ សហជាត គឺ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានុរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯច្បាជាត គឺ សន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៤៩៣] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត
 និវេចន្ត្រាជាត ។ សហជាត គឺ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំង-
 ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានុរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកងត្តារូប ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធទាំងឡាយ (ជាបច្ច័យ)
 នៃវត្ថុ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបទិកា អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

បុរេជានំ ចក្ខាយតនំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ
 អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បច្ឆាជានា អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកា
 ខន្ធា បុរេជានស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧៤) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា សន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរេជានំ វត្ថុ សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកានំ
 ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧៥) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា អសន្តិ-
 លីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរេជានំ វត្ថុ អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកានំ
 ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧៦) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិសេសិកោ ធម្មា
 អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជានំ បច្ឆាជានំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ឯបុរេជាត គឺ ចក្ខុយានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយានៈ ជា
 បច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអ-
 សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត
 គឺ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែល
 កើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៤៩៤] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជា
 បច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៤៩៥] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ
 ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ដោយវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ ។

[៤៩៦] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ចាជាត ។

សង្ក្ខីលីដ្ឋត្ថិកេ បញ្ញាវិហ

សហជាតា អសង្ក្ខីលីដ្ឋអសង្ក្ខីលេសិកា ខន្ធា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
 បន្ទាជាតា អសង្ក្ខីលីដ្ឋអសង្ក្ខីលេសិកា ខន្ធា បុរេ-
 ជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ ។

(២៧៧) សង្ក្ខីលីដ្ឋសង្ក្ខីលេសិកា ធម្មោ សង្ក្ខី-
 លីដ្ឋសង្ក្ខីលេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បដ្ឋយេន បច្ច-
 យោ សង្ក្ខីលីដ្ឋសង្ក្ខីលេសិកា ឯកោ ខន្ធា តិណ្ឌំ
 ខន្ធានំ អត្ថប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បេ ។

(២៧៨) សង្ក្ខីលីដ្ឋសង្ក្ខីលេសិកា ធម្មោ អសង្ក្ខី-
 លីដ្ឋសង្ក្ខីលេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 សហជាតំ បន្ទាជាតំ ។ សហជាតា សង្ក្ខីលីដ្ឋ-
 សង្ក្ខីលេសិកា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អត្ថ-
 ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បន្ទាជាតា សង្ក្ខីលីដ្ឋសង្ក្ខី-
 លេសិកា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
 អត្ថប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលិង្គត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

សហជាត គឺ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកចិត្តសមុប្បាទ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ
អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែល
កើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[២៩៧] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
លេសិកធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ គឺ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុង ១ ជា
បច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បេ ។

[២៩៨] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ចាជាត ។
សហជាត គឺ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកចិត្តសមុប្បាទ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ សន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(២៩៩) សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ច អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិ-
 កស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សន្តិលីដ្ឋ-
 សន្តិលេសិកោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ឌន្នំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ្ច រូបាទំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទេ ខន្ធា . . . ។

(៣០០) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតំ បុរេជាតំ បន្ទាជាតំ អាហារំ វេទ្យយំ ។
 សហជាតោ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ឯកោ ខន្ធា
 តិណ្ឌន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ្ច រូបាទំ អត្ថប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អសញ្ញសត្តានំ
 ឯកំ មហាក្កតំ តិណ្ឌន្នំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ បេ ។ បុរេជាតំ ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សនំ សោតំ . . . ។ បេ ។ កាយំ
 រូបេ វេដ្ឋព្វេ . . . វត្ថុំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សនំ ទិព្វេន ចក្កា រូបំ បស្សនំ ទិព្វាយ
 សោតទាតុយា សន្តិ សុណាតិ រូបាយនំ ចក្ក-
 វិញ្ញាណស្ស វេដ្ឋញ្ញាយនំ កាយវិញ្ញាណស្ស

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

(៤៩៩) សង្ក្ខីលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសង្ក្ខីលិដ្ឋសង្កិ-
លេសិកធម៌ផង នៃអសង្ក្ខីលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ គឺ
សង្ក្ខីលិដ្ឋសង្កិលេសិកក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
រូបផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ។

(៥០០) អសង្ក្ខីលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសង្ក្ខីលិដ្ឋ-
សង្កិលេសិកធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត
បច្ចុប្បជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ សហជាត គឺ អសង្ក្ខីលិដ្ឋសង្កិ-
លេសិកក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង
ដោយអត្ថប្បច្ច័យ មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ
៣ ក្នុងបដិសន្ធិខ្លណៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ឯបុរេជាត គឺ
បុគ្គល ពិចារណាយើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែន
ខ្លួន នូវសោតៈ . . . ។ បេ ។ នូវកាយ រូប ដោយផ្ទុះ . . . ពិចា-
រណាយើញច្បាស់ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញ
រូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ រូបាយតនៈ (ជា
បច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយរូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ

សង្ក្ខីល័ដ្ឋត្ថិកេ បញ្ញាវារោ

អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កាយតំ ចក្កវិញ្ញាណាស្ស
 កាយាយតំ កាយវិញ្ញាណាស្ស វត្ថុ អសង្ក្ខិល័ដ្ឋ-
 សង្កិលេសិកាធំ ខន្ធទ្វានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បច្ឆាជាតា អសង្កិល័ដ្ឋសង្កិលេសិកា ខន្ធទ្វា បុរេជា-
 តស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 កតធឿកាវោ អាហារោ ឥមស្ស កាយស្ស រូបដិ-
 វិត្ត្រ័យំ កជត្តារូទានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥០០) អសង្កិល័ដ្ឋសង្កិលេសិកា ធម្មា សង្កិ-
 ល័ដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ បុរេជាតំ ចក្កំ អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ តំ អារត្ត
 រកោ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ វត្ថុំ អស្សាទេតិ
 វត្ថុ សង្កិល័ដ្ឋសង្កិលេសិកាធំ ខន្ធទ្វានំ អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(៥០២) អសង្កិល័ដ្ឋសង្កិលេសិកា ធម្មា
 អសង្កិល័ដ្ឋអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរេជាតំ វត្ថុ អសង្កិល័ដ្ឋអសង្កិលេសិកាធំ
 ខន្ធទ្វានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលិង្គតិកៈ បញ្ញាវារៈ

ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ចក្ខុកាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយា-
 យតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជ្ជាត គឺ
 អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែល
 កើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ កតឡើងវិញ្ញាណ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយ
 នេះ រូបជីវិតន្ត្រិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៥០១) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជ្ជាត គឺ បុគ្គល
 ត្រេកអរ រីករាយ នឹងចក្ខុ ភគៈ ប្រាសន្តវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង
 ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ត្រេកអរ នឹងវត្ថុ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃ
 សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៥០២) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជ្ជាត គឺ វត្ថុ ជា
 បច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបដិកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥០៣] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកោ ឯកោ ខន្ធា
 តិណ្ឌន្នំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៤] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា អសន្តិ-
 លិង្គអសន្តិលេសិកោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អសន្តិ-
 លិង្គអសន្តិលេសិកោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
 កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៥] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកស្ស ច អសន្តិលិង្គអសន្តិ-
 លេសិកស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ឌន្នំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានកា រូបានំ អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៥០៣) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-

អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ គឺ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្ខន្ធ ១

ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៥០៤) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-

លិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងចច្ចា-

ជាត ។ សហជាត គឺ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្ខន្ធទាំងឡាយ ជា

បច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជានុរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯចច្ចាជាត គឺ

អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្ខន្ធទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែល

កើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៥០៥) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-

លិង្គសន្តិលេសិកធម៌ផង នៃអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ផង ដោយ

អត្ថប្បច្ច័យ គឺ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣

ផង នៃពួកចិត្តសមុជានុរូបផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[៥០៦] អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ច អសង្កិ-
 លិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ ច ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេ-
 សិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតា
 អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បច្ឆាជាតា អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ ខន្ធា ច
 កតឡីកោរោ អាហារោ ច ឥមស្ស កាយស្ស
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អសង្កិលិដ្ឋ-
 សង្កិលេសិកោ ខន្ធា ច រូបជីវិត្រិយញ្ច កដត្តារូចានំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៧] អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ច អសង្កិ-
 លិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ ច ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេ-
 សិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិ-
 លេសិកោ ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច តិណ្ឌំ
 ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលិង្គតិកៈ បញ្ចាវរៈ

[៥០៦] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិក-

ធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បាន

ដល់សហជាត បច្ចាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ សហជាត គឺ

អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយក្តី មហាក្ខតទាំងឡាយក្តី ជា

បច្ច័យ នៃពាក្យចិត្តសមុប្បាទរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជាត គឺ

អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយក្តី កតឡើងរាហារក្តី ជាបច្ច័យ

នៃកាយនេះ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជាត គឺ អសន្តិលិង្គសន្តិ-

លេសិកក្នុងទាំងឡាយក្តី រូបជីវិត្រិយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប

ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[៥០៧] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អសន្តិលិង្គអសន្តិលេ-

សិកធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ

បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ ឯសហជាត គឺ អសន្តិលិង្គអសន្តិ-

លេសិកក្នុង ១ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៥០៨] សុត្តិលីដ្ឋសុត្តិលេសិកោ ច អសុត្តិលីដ្ឋ-
 សុត្តិលេសិកោ ច ធម្មា សុត្តិលីដ្ឋសុត្តិលេសិកស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។
 សហជាតោ សុត្តិលីដ្ឋសុត្តិលេសិកោ ឯកោ ខន្ធា
 ច វត្ថុ ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទេ ខន្ធា ។

[៥០៩] សុត្តិលីដ្ឋសុត្តិលេសិកោ ច អសុត្តិលីដ្ឋ-
 សុត្តិលេសិកោ ច ធម្មា អសុត្តិលីដ្ឋសុត្តិលេសិកស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បន្ទា-
 ជាតំ អាហារំ វេទ្ធិយំ ។ សហជាតោ សុត្តិលីដ្ឋ-
 សុត្តិលេសិកោ ខន្ធា ច មហាភូតា ច ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នានំ រូចានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បន្ទាជាតោ
 សុត្តិលីដ្ឋសុត្តិលេសិកោ ខន្ធា ច កតធិកាភោ
 អាហារោ ច បុរេជាតស្ស វេទ្ធិយំ កាយស្ស អត្ថប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ បន្ទាជាតោ សុត្តិលីដ្ឋសុត្តិ-
 លេសិកោ ខន្ធា ច រូបជីវិតិវេទ្ធិយំ កុដត្តារូចានំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

[៥០៨] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិក-

ធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បាន

ដល់សហជាត នឹងបុរេជាត ។ ឯសហជាត គឺ សន្តិលិង្គសន្តិ-

លេសិកក្នុង ១ ក្តី រតក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ។

[៥០៩] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ក្តី

ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់

សហជាត បច្ចាជាត អាហារ នឹងឥន្ទ្រិយ ។ សហជាត គឺ សន្តិលិង្គ-

សន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយក្តី មហាក្ខតទាំងឡាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួក

ចិត្តសមុប្បាទ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ សន្តិលិង្គ-

សន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយក្តី កតទ្បិញ្ញាការក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយ

នេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជាត គឺ សន្តិលិង្គ-

សន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយក្តី រូបជីវិត្រិយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកង្ខារប

ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

សង្ក្ខនិដ្ឋិតិកេ បញ្ញាវិហ

[៥០០] សង្ក្ខនិដ្ឋសង្ក្ខនិលេសិកោ ធម្មោ សង្ក្ខ-
 និដ្ឋសង្ក្ខនិលេសិកស្ស ធម្មស្ស នត្ថប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ . . . វិភត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . អវិភត្តប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០១] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេន អធិបតិយា
 អដ្ឋ អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត សហជាតេ
 នវ អញ្ញមញ្ញេ ភីណិ និស្សយេ តេរស ឧប-
 និស្សយេ អដ្ឋ បុរេជាតេ ភីណិ បច្ឆាជាតេ ភីណិ
 អាសេវនេ ភីណិ កក្កេ សត្ត វិហាកេ ចត្តារិ អាហារេ
 ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ មក្កេ សត្ត សម្បយុត្តេ ភីណិ
 វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា តេរស នត្ថិយា សត្ត វិភតេ
 សត្ត អវិភតេ តេរស ។

[៥០២] ហេតុបរិច្ឆេទិយា អធិបតិយា ចត្តារិ . . .
 សហជាតេ សត្ត អញ្ញមញ្ញេ ភីណិ និស្សយេ សត្ត
 វិហាកេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ មក្កេ ចត្តារិ សម្បយុត្តេ

សន្តិសិទ្ធិភិក្ខុ: បញ្ញាវារ:

[៥១០] សន្តិសិទ្ធិសន្តិសិទ្ធិសិក្ខា ជាបច្ច័យ នៃសន្តិសិទ្ធិសន្តិសិទ្ធិសិក្ខា ដោយនត្តិបច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយវិតតបច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអវិតតបច្ច័យ ។

[៥១១] ក្នុងហេតុបច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណ៍បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអធិបតិបច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងអនន្តបច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តបច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតបច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអពាមពាបបច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយបច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងឧបនិស្សយបច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងបុរេជាតបច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ចុប្បន្នជាតបច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនបច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងកម្មបច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកបច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអាហារបច្ច័យ ក្នុងឥន្ទ្រិយបច្ច័យ ក្នុងឈានបច្ច័យ ក្នុងមគ្គបច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តបច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តបច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអតិបច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនត្តិបច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិតតបច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិតតបច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

[៥១២] ក្នុងអធិបតិបច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះហេតុបច្ច័យ . . . ក្នុងសហជាតបច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអពាមពាបបច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយបច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកបច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយបច្ច័យ (មានវារៈ ៤) ក្នុងមគ្គបច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសម្បយុត្តបច្ច័យ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

តីណិ វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្ថិយា អវិកតេ សត្ត ។

(៥០៣) ហេតុសហជាតនិស្សយអត្ថិអវិកតន្តិ សត្ត។

ហេតុសហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយអត្ថិអវិកតន្តិ តីណិ ។

ហេតុសហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយសម្បយុត្តអត្ថិអវិកតន្តិ

តីណិ ។ ហេតុសហជាតនិស្សយវិប្បយុត្តអត្ថិអវិកតន្តិ

តីណិ ។ ហេតុសហជាតនិស្សយវិចាកអត្ថិអវិកតន្តិ

ចត្តារិ ។ ហេតុសហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយវិចាក-

អត្ថិអវិកតន្តិ ទ្វេ ។ ហេតុសហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្ស-

យវិចាកសម្បយុត្តអត្ថិអវិកតន្តិ ទ្វេ ។ ហេតុស-

ហជាតនិស្សយវិចាកវិប្បយុត្តអត្ថិអវិកតន្តិ ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បជ្ជាន

មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

(៥១៣) ពាក្យថា សហជាតប្បដ្ឋយ និស្សយប្បដ្ឋយ អត្ថិប្បដ្ឋយ
អវិគតប្បដ្ឋយ ដូច្នេះ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ពាក្យថា សហ-
ជាតប្បដ្ឋយ អត្តាមត្តាប្បដ្ឋយ និស្សយប្បដ្ឋយ អត្ថិប្បដ្ឋយ អវិគតប្បដ្ឋយ
ដូច្នេះ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ពាក្យថា សហជាតប្បដ្ឋយ
អត្តាមត្តាប្បដ្ឋយ និស្សយប្បដ្ឋយ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយ អត្ថិប្បដ្ឋយ អវិគ-
តប្បដ្ឋយ ដូច្នេះ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ពាក្យថា
សហជាតប្បដ្ឋយ និស្សយប្បដ្ឋយ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ អត្ថិប្បដ្ឋយ អវិគ-
តប្បដ្ឋយ ដូច្នេះ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ពាក្យថា
សហជាតប្បដ្ឋយ និស្សយប្បដ្ឋយ វិបាកប្បដ្ឋយ អត្ថិប្បដ្ឋយ អវិគ-
តប្បដ្ឋយ ដូច្នេះ មានវារៈ ៤ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ពាក្យថា
សហជាតប្បដ្ឋយ អត្តាមត្តាប្បដ្ឋយ និស្សយប្បដ្ឋយ វិបាកប្បដ្ឋយ
អត្ថិប្បដ្ឋយ អវិគតប្បដ្ឋយ ដូច្នេះ មានវារៈ ៤ ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។ ពាក្យថា សហជាតប្បដ្ឋយ អត្តាមត្តាប្បដ្ឋយ និស្សយ-
ប្បដ្ឋយ វិបាកប្បដ្ឋយ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយ អត្ថិប្បដ្ឋយ អវិគតប្បដ្ឋយ
ដូច្នេះ មានវារៈ ៤ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ពាក្យថា សហជាត-
ប្បដ្ឋយ និស្សយប្បដ្ឋយ វិបាកប្បដ្ឋយ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ អត្ថិ-
ប្បដ្ឋយ អវិគតប្បដ្ឋយ ដូច្នេះ មានវារៈ ៤ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

សន្តិលីដ្ឋតិកេ បញ្ញាវិហារ

ហេតុសហជាតអញ្ញាមញ្ញនិស្សយវិទាកវិប្បយុត្តអត្ថអវិ-
កតន្តិ ឯកំ ។ យថា កុសលត្ថិកេ ឯវំ វិត្តារេតតំ ។

អនុលោមំ ។

[៥០៤] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា សន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . .
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៥] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា អសន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ . . . កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៦] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា អសន្តិ-
លីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥០៧] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា សន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស
ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលិង្គតិកៈ បញ្ចក្ការៈ

ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ អពាមពាប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ វិបាក-
 ប្បច្ច័យ វិប្បយតប្បច្ច័យ អត្ថិប្បច្ច័យ អវិតតប្បច្ច័យ ដូច្នេះ មានវារៈ១
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាកងកុសលតិកៈដែរ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៥១៤] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
 តប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥១៥] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
 តប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ
 ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥១៦] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គអ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥១៧] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកធម៌ផល នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ផល ដោយសហជាត-
 ប្បច្ច័យ ។

(២០៨) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បុរេជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . បន្តាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . កម្ម-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 . . . វត្ថុយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២០៩) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . .
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២១០) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ . . . បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២១១) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

[៥១៨] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយការម្សោយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហ-
 ជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ
 ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ចុប្បន្នជាតប្បច្ច័យ . . .
 ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ . . .
 ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៥១៩] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយការម្សោយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៥២០] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ
 បុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៥២១] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ ។

សន្តិលីដ្ឋតិកេ បញ្ញាវាចា

[២២២] អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មា អសន្តិ-
 លីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . ឧប-
 ទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២២៣] អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មា
 អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ច អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេ-
 សិកស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៤] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ច អសន្តិលីដ្ឋ-
 អសន្តិលេសិកោ ច ធម្មា អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស
 ធម្មស្ស សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

[២២៥] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ច អសន្តិ-
 លីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ច ធម្មា អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិ-
 លេសិកស្ស ធម្មស្ស សហជាតំ បុរេជាតំ ។

[២២៦] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ច អសន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ច ធម្មា សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិ-
 កស្ស ធម្មស្ស សហជាតំ បុរេជាតំ ។

សន្តិលិង្គតិកៈ បញ្ញាវិរៈ

(៥២២) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយការមូលាប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជា
បច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

(៥២៣) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ផង នៃអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ផង ដោយសហ-
ជាតប្បច្ច័យ ។

(៥២៤) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អសន្តិលិង្គអសន្តិលេ-
សិកធម៌ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ បានដល់សហជាត
បច្ឆាជាត អាហារ នឹងឥន្ទ្រិយ ។

(៥២៥) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិក-
ធម៌ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ បានដល់សហជាត
នឹងបុរេជាត ។

(៥២៦) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌
ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ បានដល់សហជាត
នឹងបុរេជាត ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៥២៧] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ច អសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកោ ច ធម្មា អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកស្ស
ធម្មស្ស សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

[៥២៨] និហេតុយា ចុទ្ទស និអាម្មណោ ចុទ្ទស
និអធិបតិយា ចុទ្ទស និអនន្តរេ ចុទ្ទស និសមនន្តរេ
ចុទ្ទស និសហជាតេ ទស និអញ្ញាមញ្ញេ ទស
និធិស្សយេ ទស និឧបនិស្សយេ តេរស និបុរេជាតេ
ទ្វាទស និបច្ឆាជាតេ ចុទ្ទស និអាសេវនេ និកម្មេ នវិ-
ចារកេ ចុទ្ទស និអាហារេ នឥន្ទ្រិយេ នឈានេ នមក្កេ
ចុទ្ទស និសម្បយុត្តេ ទស និវិប្បយុត្តេ អដ្ឋ នោ-
អតិយា អដ្ឋ នោនតិយា ចុទ្ទស នោវិគតេ ចុទ្ទស
នោអវិគតេ អដ្ឋ ។ និហេតុប្បច្ឆយា និអាម្មណោ
ចុទ្ទស ។ សន្តិតំ ។ យថា កុសលត្ថិកេ បច្ច-
និយកណាជា ឯវំ កណោតត្ថំ ។

បច្ចុស្សំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៥២៧) សង្កិនិវដ្តសង្កិនិវេសិកធម៌ក្តី អសង្កិនិវដ្តសង្កិនិវេសិក-
ធម៌ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃអសង្កិនិវដ្តសង្កិនិវេសិកធម៌ បានដល់សហជាត
បច្ចាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

(៥២៨) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៤ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៤ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនសហជាតប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងនអញ្ញាញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងននិស្សយ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុង
នបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១២ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤
ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤
ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ ក្នុងនមគ្គ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនសម្បយតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងនវិប្បយត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងនោតតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងនោតតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៤ ក្នុងនោតតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនោតតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៨ ។ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
សេចក្តីបំប្រែញ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ ដូចជាជាការរាប់ នូវបច្ច័យនេះ ក្នុង
កុសលត្ថកៈដែរ ។

[២៤៩] ហេតុប្បដ្ឋយា ន អារម្មណេ សត្វ . .

ន អធិបតិយា ន អនន្តរេ ន សមនន្តរេ សត្វ ន អញ្ញ-
 មញ្ញេ ភីណិ ន ឧបនិស្សយេ ន បុរេជាតេ ន បច្ឆា-
 ជាតេ ន អាសវនេ ន កក្កេ ន វិចារតេ ន អាហារេ
 ន ឥន្ទ្រិយេ ន ឈានេ សត្វ ន មក្កេ សត្វ ន សម្ប-
 យុត្តេ ភីណិ ន វិប្បយុត្តេ ភីណិ ចោនតិយា សត្វ
 នោវិគតេ សត្វ ។ ហេតុសហជាតនិស្សយ អត្ថិ-
 អវិគតនិ ន អារម្មណេ សត្វ ។ សង្ខតំ ។ យថា
 កុសលត្ថិតេ អនុលោមបច្ឆនិយកណាថា វិគតា ឯវ
 វិគជិតំ ។

អនុលោមបច្ឆនិយំ ។

[២៥០] ន ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ន . . . អធិ-

បតិយា អដ្ឋ អនន្តរេ សត្វ សមនន្តរេ សត្វ សហ-
 ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ ភីណិ និស្សយេ នោស

សន្តិសិទ្ធិត្ថកៈ បញ្ញាវារៈ

[៥២៩] ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្ប-
 ច្ច័យ . . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្ប-
 ច្ច័យ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ
 ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងនឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
 ក្នុងនសម្បយតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។
 ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ អតិប្បច្ច័យ អវិតតប្ប-
 ច្ច័យ ដូច្នេះ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
 សេចក្តីបំប្រញា ។ បណ្ឌិត គប្បីចែក ដូចជាការរាប់ នូវអនុលោមបច្ច-
 នីយៈ ក្នុងកុសលត្ថិកៈ ដែលលោកចែកហើយដែរ ។

ចប់ អនុលោមបច្ចនីយៈ ។

[៥៣០] ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
 ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
 ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឧបនិស្សយេ អដ្ឋ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ
 អាសេវនេ តីណិ កម្មេ សត្ត វិចារកេ ចត្តារិ
 អាហារេ ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ មគ្គេ សត្ត សម្បយុត្តេ
 តីណិ វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា តេរស នត្ថិយា
 សត្ត វិគតេ សត្ត អវិគតេ តេរស ។

នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតិយា
 សត្ត ។

សង្ខតំ ។

យថា កុសលត្ថិកេ បច្ឆន្ទិយានុលោ-

មគណនា វិកត្តា ឯវំ វិកជិតតំ ។

បច្ឆន្ទិយានុលោមំ ។

សន្តិលិដ្ឋតិកំ បញ្ចមំ និដ្ឋិតំ ។

អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ បុរិមំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងបុរេជានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងបច្ឆាជានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុង
 អាហារប្បច្ច័យ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
 ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។
 ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ ។

សេចក្តីបំប្រញ ។

បណ្ឌិត គប្បីចែក ដូចជាការរាប់ នូវបច្ចនីយានុលោម ក្នុងកុស-
 លត្ថិកៈ ដែលលោកចែកហើយដែរ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ សន្តិសិទ្ធិត្ថិកៈ ទី ៥ ។

ចប់ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន ខាងដើម ។

អភិធម្មបិដកេ
បដ្ឋានស្ស តតិយោ ភាគោ
មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេត

វិបាកតិកំ

បដិច្ចវារោ	១
អនុលោមំ	”
បច្ចនីយំ	១២
អនុលោមបច្ចនីយំ	២៦
បច្ចនីយានុលោមំ	២៧
សហជាតវារោ	២៧
បច្ចយវារោ	”
អនុលោមំ	”
បច្ចនីយំ	៤៤
អនុលោមបច្ចនីយំ	៤៦
បច្ចនីយានុលោមំ	”
និស្សយវារោ	៤៧
សំសដ្ឋវារោ	៤៨
អនុលោមំ	”
បច្ចនីយំ	៤៧

អភិធម្មបិដក
បដ្ឋាន តតិយភាគ
សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

វិបាកត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ	១
អនុលោម	”
បច្ចនីយៈ	១២
អនុលោមបច្ចនីយៈ	២៦
បច្ចនីយានុលោម	២៧
សហជាតវារៈ	២៩
បច្ចយវារៈ	”
អនុលោម	”
បច្ចនីយៈ	៤៤
អនុលោមបច្ចនីយៈ	៤៦
បច្ចនីយានុលោម	”
និស្សយវារៈ	៤៧
សំសង្កវារៈ	៤៨
អនុលោម	”
បច្ចនីយៈ	៤៩

មាតិកា

អង្កេត

អនុលោមបច្ចនីយំ	៤៩
បច្ចនីយានុលោមំ	៥០
សម្បយុត្តវរោ	”
បញ្ញាវរោ	”
អនុលោមំ	”
បច្ចនីយំ	៨៩
អនុលោមបច្ចនីយំ	៩៣
បច្ចនីយានុលោមំ	៩៤

ឧបាទ្ទន្តិកំ

បដិច្ចវរោ	៩៦
អនុលោមំ	”
បច្ចនីយំ	១០៣
អនុលោមបច្ចនីយំ	១១២
បច្ចនីយានុលោមំ	”
សហជ្ជាតវរោ	”
បច្ចយវរោ	១១៣
អនុលោមំ	”

សន្តិកប្រាប័មាតិកា

២៥០

មាតិកា

ទំព័រ

អនុលោមបច្ចនីយៈ ៤៧

បច្ចនីយានុលោម ៥០

សម្បយុត្តវរៈ ”

បញ្ញាវរៈ ”

អនុលោម ”

បច្ចនីយៈ ៨៧

អនុលោមបច្ចនីយៈ ៧៣

បច្ចនីយានុលោម ៧៤

ឧបាទិស្តិកៈ

បដិច្ចវរៈ ៧៦

អនុលោម ”

បច្ចនីយៈ ១០៣

អនុលោមបច្ចនីយៈ ១១២

បច្ចនីយានុលោម ”

សហជាតវៈ ”

បច្ចយវរៈ ១១៣

អនុលោម ”

មាតិកា

អង្កេត

បច្ចុន័យ	១១៨
អនុលោមបច្ចុន័យ	១២៥
បច្ចុន័យនុលោម	”
និស្សយវារ	១២៦
សំសង្ការ	”
អនុលោម	”
បច្ចុន័យ	១២៧
អនុលោមបច្ចុន័យ	១២៨
បច្ចុន័យនុលោម	”
សម្បយុត្តវារ	”
បញ្ញាវារ	១២៩
អនុលោម	”
បច្ចុន័យ	១៣៥
អនុលោមបច្ចុន័យ	២០១
បច្ចុន័យនុលោម	២០២

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

២៥១

មាតិកា

ទំព័រ

បច្ច័ន្ទីយៈ ១១៥

អនុលោមបច្ច័ន្ទីយៈ ១២៥

បច្ច័ន្ទីយានុលោម ”

និស្សយវារៈ ១២៦

សំសដ្ឋវារៈ ”

អនុលោម ”

បច្ច័ន្ទីយៈ ១២៧

អនុលោមបច្ច័ន្ទីយៈ ១២៨

បច្ច័ន្ទីយានុលោម ”

សម្បយុត្តវារៈ ”

បញ្ញាវារៈ ១២៩

អនុលោម ”

បច្ច័ន្ទីយៈ ១៣៥

អនុលោមបច្ច័ន្ទីយៈ ២០១

បច្ច័ន្ទីយានុលោម ២០២

មាតិកា

អង្កេត

សង្ខេប ជំពូក

បដិច្ចវេទ ២០៤

បញ្ញាវេទ ២០៧

អនុលោម ”

បច្ចនីយំ ២៤៣

អនុលោមបច្ចនីយំ ២៤៧

បច្ចនីយានុលោម ”

សន្និក្ខប្រាប់មាតិកា

២៥២

មាតិកា

ទំព័រ

សង្ខេបសិទ្ធិក្តីកៈ

បដិច្ចវារៈ ២០៤

បញ្ជាវារៈ ២០៧

អនុលោម "

បច្ចនីយៈ ២៤៣

អនុលោមបច្ចនីយៈ ២៤៧

បច្ចនីយានុលោម "

វិទូបាហើ	អវិទូបាហើ	អង្គ	រដ្ឋលេខាយំ
វិបាកធម្មធម្ម	វិបាកធម្មធម្ម	៦	១០
វិបាកោ	វិបាកោ	១៤	៦
នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្ម	នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្ម	២២	១២
បដិច្ចវារោ	បច្ចយវារោ	៣១	១
"	"	៣៥	"
"	"	៣៧	"
"	"	៣៩	"
"	"	៤១	"
"	"	៤៣	"
"	"	៤៥	"
វិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ	វិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ	៦២	៦
ឧប្បាទេតិ	ឧប្បាទេតិ	៦៩	៨
ចក្ខុ	ចក្ខុ	៨៥	៥
បដិច្ចវារោ	បច្ចយវារោ	១១៥	១
"	"	១១៧	"
បច្ចយោ ។	បច្ចយោ	១៦៩	៧

វិវិទ្យាប័ត្តិ	អវិវិទ្យាប័ត្តិ	អង្គ រដ្ឋលេខាធិការ	
ឧបាទិស្សបាទនិយស្ស	ឧបាទិស្សបាទនិយស្ស	១៧៧	៦
ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស	ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស	២២៥	៤
ហេតុប្បដ្ឋាន	ហេតុប្បដ្ឋាន	២២១	១៤

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
បដិច្ចវារៈ	បច្ច័យវារៈ	៣១	១
"	"	៣៣	"
"	"	៣៥	"
"	"	៣៧	"
"	"	៣៩	"
"	"	៤១	"
"	"	៤៣	"
"	"	៤៥	"
នហេតុប្បដ្ឋយ	ហេតុប្បដ្ឋយ	៤៧	៨
ក្នុងនការមណ្ឌប្បដ្ឋយ	ក្នុងនការមណ្ឌប្បដ្ឋយ	៥០	១២
នៃវិបាកធម៌	នៃវិបាកធម៌	៦១	៤
ដោយបុរេជាតប្បដ្ឋយ	ដោយបុរេជាតប្បដ្ឋយ . . .	៩១	៧
ក្នុងនោវគ្គតប្បដ្ឋយ	ក្នុងនោវគ្គតប្បដ្ឋយ	៩៣	៣
អាស្រ័យមហាក្ខត	អាស្រ័យខន្ធតាំងឡាយ	១០៥	១១
ព្រោះអធិបតិប្បដ្ឋយ	ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ	១០៦	១៤
បដិច្ចវារៈ	បច្ច័យវារៈ	១១៥	១

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

២៥៦

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ច្រឡំដោយឧបា-	ច្រឡំដោយឧបាទិន្ន-		
ទិន្នបាទានិយធម៌	បាទានិយធម៌	១២៦	៨
កង់អធិបតិប្បច្ច័យ	កង់នអធិបតិប្បច្ច័យ	១២៨	”
អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌	អនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធទ	១២៤	”
នៃចិត្តសមដានរូបផង	នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង	១២៥	១១
មោហៈ ទិដ្ឋិ . . .	មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ . . .	១៤៧	១៤
បានដល់បច្ចាជានត	បានដល់បច្ចាជានត គឺ	១៧៧	៤
នៃអនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធ	អនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធ		
ទាំងឡាយ	ទាំងឡាយ	១៨៦	”
នៃឧបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌	នៃឧបាទិន្នបាទានិយធម៌	១៧៧	៨
នៃអនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង	នៃឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង	១៧៧	១៤
កង់អារម្មណប្បច្ច័យ	កង់នអារម្មណប្បច្ច័យ	២០១	៥
ជាអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ	ជាសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ	២១៤	៨
អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌	អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិ-		
	កក្ខន្ធទាំងឡាយ	២៣១	៣

សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ ៖

Printing costs were kindly met by the follwing organizations

Abbot Ohtani, Koshin Jodo Shinshu Hongwanji-ha
Honganji Monzencho Hanayacho-sagaru Horikawadori, Shi-
mokyoku-ku, Kyoto, Japan

この本は次の方によって復刻されました。

浄土真宗 本願寺派 門主 大谷光真
〒600 京都市下京区堀川通花屋町下ル本願寺門前町

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ

ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL.96

"ABHIDHAMMA PITAKA"

Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh

Reproduced with the kind cooperation of the

TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE

First edition 1994

printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ（南伝大蔵経）全110巻・アビダルマピタカ第96巻

発行：プノンペン仏教研究所

復刻救援：カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

発行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社

製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

